

PLANI I PERGJITHSHËM VENDOR BASHKIA CËRRIK (2016-2030)

5. VLERESIMI STRATEGJIK MJEDISOR

KY DOKUMENT U PERGATIT NGA:
Bashkia Cërrik, A & E Engineering, Cooprogetti S.C.R.L

Rexhep Shtkurt Shtkurt

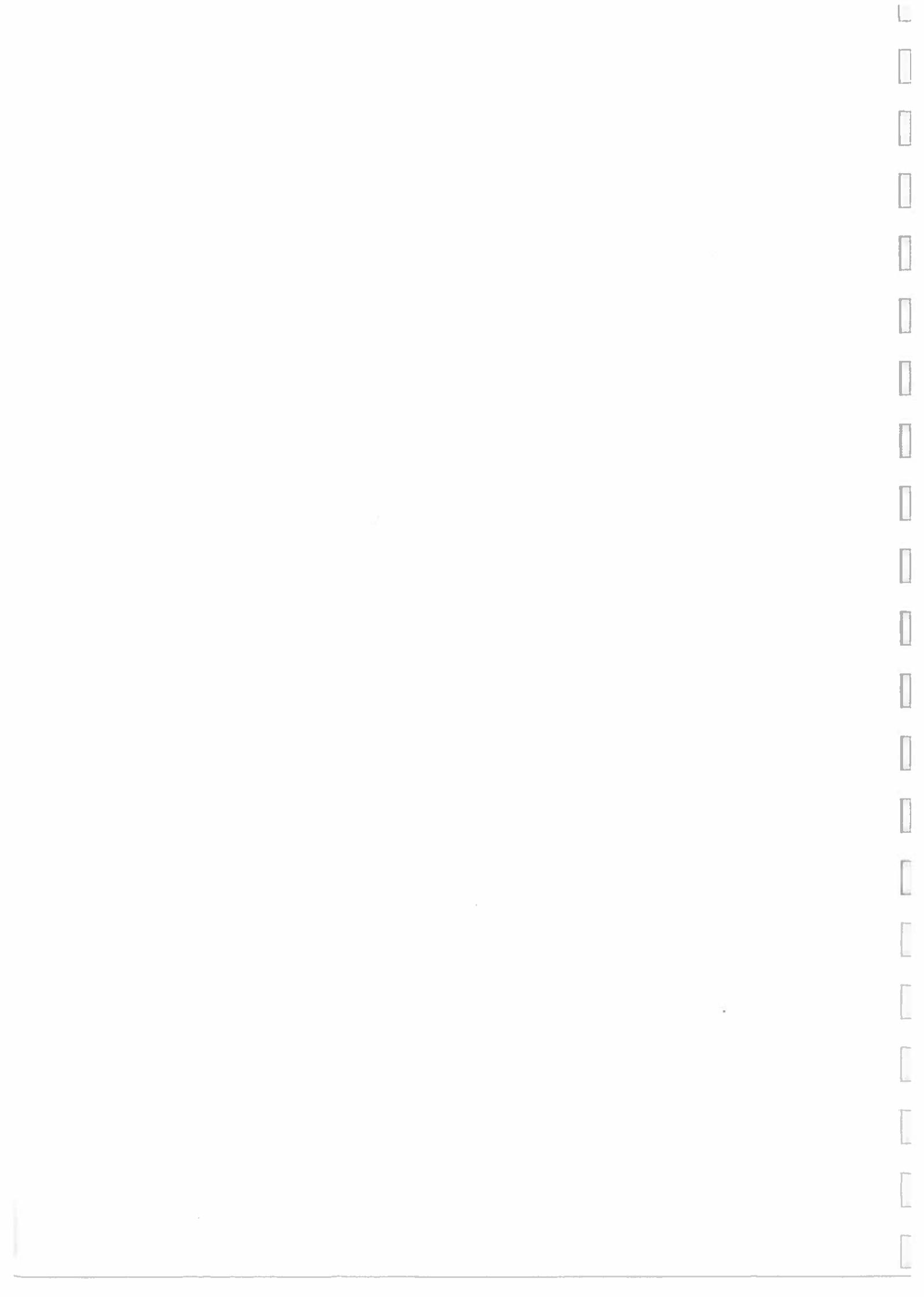

TABELA E PËRMBATJES

1. HYRJE.....	10
1.1 Qëllimi i Raportit.....	10
1.2. Autoritetet Përgjegjëse.....	13
1.3. Ekipi i Konsulencës.....	14
1.4. Konceptimi i përmbatjes së VSM-së	14
1.4.1. Përkufizime për VSM	14
1.4.2. Rëndësia e VSM	16
1.4.3. Evidentimi i problematikës së zbatimit të VSM-së	18
1.5. Koncepti i zhvillimit urban dhe Planit i Përgjithshëm Vendor.....	20
1.6. Përmbatja e Planit të përgjithshëm vendor.....	20
2. Metodologjia dhe përmbajtja e raportit mjedisor të VSM.....	21
3. Analiza e VSM-së dhe sistemi GIS.....	25
4. Korniza Ligjore dhe Institucionale.....	27
4.1. Baza ligjore Shqiptare.....	27
4.2. Direktiva VSM e BE-së.....	28
4.3. Direktiva të tjera të BE-së.....	29
4.4. Strategjia 2020 e BE-së	29
4.5. Konventa Arhus, Konventa Espoo dhe Protokollit i Kievit	29
4.5.1. Konventa Arhus	29
4.5.2. Konventa ESPOO	30
4.5.3. Protokollit i Kievit	30
4.5.4. Axhenda Territoriale e B.E.-së 2020 (Territorial Agenda)	31
4.5.5. Harta Leipzig për Zhvillimin e Qendrueshëm Urban	33
4.5.6. Politika e Përbashkët Bujqësore 2014-2020	34
4.5.7. Programi i Shtatë i Veprimit për Mjedisin	35
4.5.7.1. Në përgjithësi	35
4.5.7.2. Mbrojtja, ruajtja dhe forcimi i kapitalit natyror	36
4.5.7.3. Shndërrimi i Bashkimit në një ekonomi “të gjelbër” dhe konkurrese	37
4.5.7.4. Presione mjedisore dhe rreziqe për shëndetin dhe mirëqënien	37
4.5.7.5. Përfitimet e legjislacionit mjedisor	38

4.5.7.6. Përmirësimi i bazës së dijeve dhe të dëshmive për politikën mjedisore	38
4.5.7.7. Investime në politikën mjedisore dhe klimaterike	39
4.5.7.8. Inkuadrimi i distancës mjedisore në politika	39
4.5.7.9. Forcimi i qëndrueshëm i qyteteve	39
4.5.7.10. Përballja e sfidave ndërkombëtare mjedisore dhe klimaterike	40
4.6. Ligji për Vlerësimin Strategjik Mjedisor. (VSM).....	40
5. Analiza e situatës së sotme të kushteve mjedisore të territorit të bashkisë Cërrik.....	41
5.1. Pozicioni gjeografik i Bashkisë Cërrik.....	41
5.2. Topografia	43
5.3. Gjeologjia dhe Tektonika.....	44
5.3.1. Ndërtimi Gjeologjik	44
5.3.2. Kushtet Gjeologo – Inxhinierike	46
5.3.3. Makrozonimi dhe mikrozonimi sizmik.....	48
5.3.3.1. Tektonika dhe neotektonika.....	48
5.3.3.2. Thyerjet e reja dhe tërmetet.....	48
5.3.3.3. Erozioni dhe fenomene të tjera	48
5.4. Kushtet Klimaterike.....	49
5.5. Kushtet hidrogeologjike të Bashkisë Cërrik.....	49
5.5.1. Hidrografia.....	50
5.6. Boniteti i tokave	52
5.7. Popullsia dhe veprimtaria e saj.....	54
5.8. Infrastruktura.....	58
5.9. Shtrirja hapësinore e Bashkisë.....	59
5.10. Zona të trashëgimisë kulturore e historike.....	61
5.11. Mjedi biologjik (Flora, fauna, ekosistemet, biodiversiteti dhe monumentet e natyrës).....	62
6. Analiza e problematikës mjedisore, burimeve ndotëse dhe efekti i tyre në territor dhe në shëndetin e njeriut.....	64
6.1. Cilësia e ajrit.....	64
6.2. Zhurmat/ akustika.....	66

6.3. Regjimi hidrik.....	66
6.4. Sipërfaqet e eutrofizuara.....	81
6.5. Rezervuaret dhe kapaciteti mbajtës i tyre.....	82
6.6. Menaxhimi i mbetjeve.....	82
6.7. Zonat problematike të ndotura, “hot spot”-et.....	85
6.7.1. Sipërfaqet ujore të ndotura.....	86
6.7.2. Sipërfaqet e eutrofikuara.....	87
6.7.3. Mbetjet ujore dhe ujrë e zeza.....	88
6.7.4. Erozioni.....	88
7. Korniza ligjore e Planit të Përgjithshëm Kombëtar.....	89
7.1. OBJEKTIVAT E PËRGJITHSHME.....	90
7.1.1. Objektivat strategjikë të PPK:.....	90
7.1.2. Objektivat Specifikë të planit të Përgjithshëm Kombëtar.....	90
7.1.3. Objektivat e planit të Përgjithshëm Vendor.....	91
7.2. Objektivat dhe Vizionet Prioritare të Bashkisë Cërrik.....	91
7.2.1. Objektivat e Strategjisë së Zhvillimit të Qytetit të Cërrik.....	91
7.2.2. Objektivat e Planit të Përgjithshëm Vendor (PPV)	92
7.3. Skenarët e zhvillimit.....	94
7.3.1. Vizioni i Bashkisë Cërrik.....	97
7.3.2. Analiza SWOT. Krahasimi skenarët 00,01, 02.....	97
7.3.3. Bashkëndimi midis skenarit Zero dhe fushave të veprimit dhe të vlerësimit të objektive të VSM.....	100
7.3.4. Analiza e skenarëve 01 dhe 02.....	105
7.3.5. Analiza SOFT.....	108
7.4. Kriteret përjashtuese të zbatimit të PPV-së konform VSM-së.....	110
8. Objektivat Kombëtare dhe Ndërkombëtare për një zhvillim të Qëndrueshëm – përfshirja e objektive në plan.....	112
8.1. Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm në Nivel Kombëtar.....	113
8.2. Objektivat e zhvillimit të qëndrueshëm në nivel ndërkombëtar.....	119

8.3. Objektivat Mjedisore, treguesit dhe synimet.....	123
8.4. Objektivat Mjedisore të Planit të Përgjithshëm Vendor të Bashkisë Cërrik.....	123
8.5. Harmonizimi i objektivave të Mjedisore të VSM/kombëtare/ndërkombëtare me PPV.	125
8.6. Veprimtaritë e propozuara në lidhje me objektivat dhe projektet strategjike të PPV-së dhe koherenca me objektivat e VSM-së.....	128
8.7. Vështirësitë e takuara gjatë hartimit të VSM-së.....	134
9. Identifikimi i ndikimeve të mundshme Mjedisore, Parashikimi, Vlerësimi dhe Masat e duhura për Trajtimin e tyre.....	136
9.1. Matrica funksionale midis objektivave të PPV-së dhe elementëve përbërë të Mjedisor - Bashkia Cërrik.....	138
9.2. PARAQITJA ANALITIKE E NDIKIMEVE MJEDISORE TË PPV	143
9.3. PARASHIKIME TË NDIKIMEVE MJEDISORE TË PPV-SË	161
9.4. TRAJTIMI I NDIKIMEVE NË MJEDIS.....	170
9.5. VLERËSIMI I NDIKIMEVE NË FAKTORËT MJEDISOR TË PPV.....	175
9.5.1. Ndikime në terren	175
9.5.2. Ndikimet në ajër	176
9.5.3. Ndikime mbi faktorët klimatikë	176
9.5.4. Ndikime mbi ujërat	177
9.5.5. Ndikime mbi mbetjet	178
9.5.6. Ndikime në mjedisin akustik/zhurmat	179
9.5.7. Ndikimet në trashëgiminë kulturore dhe historike.....	179
9.5.8. Ndikime mbi peisazhin	179
9.5.9. Ndikimet mbi popullsinë dhe në asetet e saj.....	180
10. MONITORIMI.....	182
11. KONKLUZIONE.....	200
12. REFERENCA.....	202
13. PËRMBLEDHJA JO TEKNIKE	204

LISTA E TABELAVE

Tabela nr.1. Struktura territoriale dhe demografike e Bashkisë Cërrik

Tabela nr. 3. Ndryshimi i popullsisë për periudhën 1989-2001-2011, qyteti i Cërrikut. Burimi: Censusi i popullsisë dhe banesave,1989, 2001, 2011.

Tabela nr. 4. Shpërndarja e popullsisë sipas gjinisë dhe grupmoshave dhe koefiçientët e varësisë. BURIMI:THEOREMA MBI TË DHËNAT E CENSUSIT, 2011

Tabela nr. 5. Shpërndarja e popullsisë sipas censusit dhe gjendjes civile 2011

Tabela nr. 6. Shpërndarja e banesave sipas numrit të kateve. Burimi:Censusi viti 2011 Instat

Tabela nr. 7. Vlerat e disa parametrave të ujit të lumenjëve / Some parameteres of water quality in rivers. (Pano et al. 1984; Kabo 1900-1991).

Tabela nr.8. Klasifikimi i cilësisë së ujrave të ëmbla natyrorë në lidhje me parametrat e përgjithshëm (Classification of the quality status for general parameters of fresh Waters (Bratli, 2000).

Tabela nr. 9. Klasifikimi i gjendjes cilësore të ujrave natyrore të ëmbla në lidhje me metalet e rënda, sedimente dhe organizmat peshq/Classification of the quality status for micropopullants in Waters, sediment and fishes (according Norwegian Institute for Water Research – NINA) (Bratli, 2000).

Tabela nr. 10. Vlerësimi i cilësisë së ujrave me anë të Bioindikatorëve

Tabela nr. 11. Statusi ekologjik i lumit Devoll përcaktuar me anë të katër indekseve të ndryshme biotik (FSHN 2014)

Tabela nr. 12. Statusi ekologjik i lumit Shkumbin përcaktuar me anë të katër indekseve të ndryshme biotik (FSHN-2014).

Tabela nr. 13. Klasifikimi i cilësisë së ujrave sipas vlerave mesatare të përmbatjes së fosforit total, nitrateve azotit amoniakal dhe nitriteve sipas UNECE (1992)

Tabela nr. 14. Lidhja midis Projekteve Strategjike të parashikuar në Planin Strategjik dhe objektivave të Planit të Përgjithshëm Kombëtar.

Tabela nr. 15. Simbolet për shprehjen e impakteve mjedisore

LISTA E FIGURAVE

Figura nr. 1. Harta e njësisë administrative, Bashkia Cërrik (Burimi: A&E Engineering & Coprogetti S.c.r.l. Punoi: A&E Engineering & Coprogetti S.c.r.l).

Figura.nr. 2. Pozicioni i Bashkisë Cërrik në rajon (Burimi: A&E Engineering & Coprogetti S.c.r.l. Punoi: A&E Engineering & Coprogetti S.c.r.l)

Figura nr.3. Harta gjeologjike, bashkia Cërrik (Burimi: A&E Engineering & Coprogetti S.c.r.l. Punoi: A&E Engineering & Coprogetti S.c.r.l).

- Figura nr. 4. Harta e rajonazimit sizmik (Burimi: Instituti i Sizmologjisë. Punoi: A&E Engineering & Coprogetti S.c.r.l)**
- Figura nr. 5. Harta e sistemit hidrik (Burimi: Instituti i Hidrologjisë. Punoi: A&E Engineering & Coprogetti S.c.r.l)**
- Figura. Nr. 6. Harta e zonave bujqësore (Burimi: Bashkia Cërrik. Punoi: A&E Engineering & Coprogetti S.c.r.l)**
- Figura nr. 7. Harta e përdorimit të tokës (Burimi: Bashkia Cërrik. Punoi: A&E Engineering & Coprogetti S.c.r.l)**
- Figura nr. 8. Rrjeti ifrastrukturës sipas kategorive (Burimi: Bashkia Cërrik. Punoi: A&E Engineering & Coprogetti S.c.r.l)**
- Figura nr.9. Shpërndarja e zonave të banura në bashkinë Cërrik. Punoi: A&E Engineering & Coprogetti S.c.r.l**
- Figura nr. 10. Vendbanime të hershme dhe korridoreve historike Burimi: Bashkia Cërrik. Punoi: A&E Engineering & Coprogetti S.c.r.l**
- Figura nr. 11. Analiza mjedisore e Bashkisë Cërrik. Punoi: A&E Engineering & Coprogetti S.c.r.l**
- Figura 12. Harta e mbetjeve bashkia Cërrik (Burimi: INSTAT Cencus 2011. Punoi: A&E Engineering & Coprogetti S.c.r.l)**
- Figura nr.13. Zonat me kushtëzim mjedisor Bashkia Cërrik**
- Figura nr. 14. Pamje e luginës së Gostimës (R. Shkurti)**
- Figura nr.15. Pamje pjesore e pikës turistike të propozuar (R. Shkurti)**
- Figura.nr. 16. MJEDISI URBAN DHE NATYROR I BASHKISE CERRIK (R. Shkurti)**

LISTA E GRAFIKËVE

- Grafiku nr. 1. Tregues krahasimor demografik - viti 2011. Punoi: A&E Engineering & Coprogetti S.c.r.l**
- Grafiku nr. 2. Popullsia ndër vite në Njësitë Administrative. Punoi: A&E Engineering & Coprogetti S.c.r.l**
- Grafiku nr. 3. Popullsia ndër vite në të gjithë territorin e bashkisë. Punoi: A&E Engineering & Coprogetti S.c.r.l**
- Grafiku nr. 4. Paraqitja grafike e pH në lumin Seman (www.qpmt.al)**
- Grafiku nr. 5. Paraqitja grafike e O₂ të tretur në lumin seman. (www.qpmt.al)**
- Grafiku nr. 6. Paraqitja grafike e BDO₅ në lumin Seman (www.qpmt.al)**
- Grafiku nr.7. Paraqitja grafike e P total në lumin Seman. (www.qpmt.al).**
- Grafiku nr. 8. Paraqitja grafike e NH₄ në lumin Seman (www.qpmt.al)**

Grafiku nr. 9. Paraqitja grafike e NO₃ në lumin Seman (www.qpmt.al).
Grafiku nr. 10. Paraqitja grafike e NO₂ në lumin Seman (www.qpmt.al).
Grafiku nr. 11. Përmbatja e Mn (µg/l) në lumin Seman dhe Shkumbin (www.qpmt.al)
Grafiku nr. 12. Përmbatja e Fe (µg/l) në lumin Seman dhe Shkumbin (www.qpmt.al)
Grafiku nr. 13. Përmbatja e Zn (µg/l) në lumin Seman dhe Shkumbin
Grafiku nr. 14. Përmbatja e Cu (µg/l) në lumin Seman dhe Shkumbin
Grafiku nr. 15. Përmbatja e TSS (mg/l) në lumin Seman dhe Shkumbin
Grafiku nr. 16. Përmbatja e DO (mg/l) në lumin Seman dhe Shkumbin
Grafiku nr. 17. Përmbatja e NO₃-N (mg/l) në lumin Seman dhe Shkumbin
Grafiku nr. 18. Përmbatja e NO₂-N (mg/l) në lumin Seman dhe Shkumbin
Grafiku nr. 19. Përmbatja e NH₄⁺-N (mg/l) në lumin Seman dhe Shkumbin
Grafiku nr. 20. Përmbatja e PO₄³⁻ (mg/l) në lumin Seman dhe Shkumbin
Grafiku nr. 21. Efektet mjedisore të zbatimit të Planit të përgjithshëm Vendor.

AKRONIME

AKM – Agjensia Kombëtare e Mjedisit
AKPT – Agjensia Kombëtare e Planifikimit të Territorit
ASPT – Average Score Per Taxon
BE – Bashkimi Europian
CE – Këshilli i Europës
CO₂ – Dyoksid Karboni
Cu – Baker
DKU - Direktiva Kuadër e Ujit
EC – European Council
EPSO – European Plant Science Organisation
EPT – Ephemeroptera –Plecoptera – Trichoptera
EU – European Union
Fe – Hekur
FSHNT – Fakulteti Shkencave Natyrore Tiranë
GIS – Geographic Information System
GPS – Global Positioning System
INSTAT – Instituti i Statistikave Republika e Shqipërisë

KESH – Operatori i Sistemit te Shperndarjes
MAIS – Macroinvertebrate Aggregated Index for Stream
MM – Ministria e Mjedisit
Mn – Mangan
NBO - Nevojë Biokimike për Oksigjenin
NH₃- Amoniak
NKO - Nevojë Kimike për Oksigjenin
NO_x - Okside azoti
NOx – Okside Azoti
O₂ – Oksigjen
PMK – Grimcat e Pluhurit
PPK – Plani i Përgjithshëm Kombëtar
PPV – Plani i Përgjithshëm Vendor
P_{total} – Fosfori Total
SEA – Strategic Environmental Assessment
SKZHI- Strategjia Kombetare per Zhvillim te Integruar
SO₂ – dyoksid Squfur
SPVB – Strategjia dhe Plani i Veprimit per Biodiversitetin
SWRC – Stroud water Research Centre
TSS- Trupa ne Suspension
UNECE – United Nacional Economic Commision for Europe
VKM – Vendimi i Këshillit të Ministrave
VNM – Vlerësim i Ndikimit Mjedisor
VSM – Vlerësim Strategjik Mjedisor
WFD – Water Framework Directive
WHO – Organizata Botërore e Shëndetësisë
ZM - Zonë e Mbrojtur
Zn – Zink

1. HYRJE

1.1 Qëllimi i Raportit

Pothuajse nuk ka asnjë zhvillim me origjinë humane që mos të shkaktojë ndikim mjedisor, në shkallë të ndryshme. Kjo është arsyeja se pse tashmë i është dhënë gjithmonë e më shumë rëndësi aspekteve mjedisore të zhvillimit dhe qëndrueshmërisë në tërësi të investimeve të propozuara. Bazuar në parimin mjedisor të “parandalimit” sipas të cilit çdo ndërhyrje e planifikuar duhet të provojë paraprakisht që nuk do të ketë pasoja negative në mjedis, të gjitha vendet me legjislacion mjedisor bashkëkohor kryejnë atë që quhet Vlerësim i Ndikimit në Mjedis (VNM) për çdo ndërhyrje apo investim konkret.

Po ashtu, edhe politikat, planet, dhe programet mund të kenë ndikime mjedisore. Nëse nuk hartohen mbi baza të shëndosha parimore edhe mjedisore, planet apo strategjitë mund të përfundojnë duke shkaktuar dëme mjedisore afatgjata dhe të llojit strategjik. Për këtë specifik, ato i nënshtrohen një procedurë të veçantë dhe të ndryshme nga VNM-ja, siç është Vlerësimi Strategjik Mjedisor (VSM).

Raporti i Vlerësimit Strategjik të Mjedisit (VSM) është përgatitur si dokument përfundimtar i procesit të VSM-së për Planin e Përgjithshëm Vendor të Bashkisë Cërrik (PPV/2017-2030)

Hartimi i Raportit të VSM-së për Programe Plane Zhvillimore dhe Projekte të mëdha është detyrim ligjor.

Vlerësimi Strategjik Mjedisor është një nga kërkesat për aprovimin e çdo plani të përgjithshëm vendor (PPV) në Shqipëri, bazuar në *Ligji nr.107/2014, datë 31.07.2014, “Për planifikimin dhe zhvillimin e territorit”, i ndryshuar, si dhe në përputhje me specifikimet e Ligjit 91/2013 për “Vlerësimin strategjik Mjedisor” dhe ligjin 10440/2011 për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis”.*

Ligji 91/2013 për Vlerësimin Strategjik Mjedisor ka ratifikuar direktivën e BE 2001/42/EC (EU Directive 2001/42/EC, Mbi Vlerësimin e efekteve të disa planeve dhe Programeve në Mjedis) e njohur si direktiva VSM (SEA Directive), e cila kërkon hartimin dhe miratimin e një seri planesh e programesh për një proces Vlerësimi Mjedisor në nivel strategjik. Qëllimi i përgjithshëm i këtij procesi është ndërthurja e kërkesave mjedisore në përgatitjen e planifikimeve dhe në procesin e vendimmarrjes, në përmirësimin e planeve që bëjnë të mundur mbrotjen dhe zhvillimin e mjedisit, sikurse dhe rritja e pjesmarrjes së publikut në procesin e vendimmarrjes për problematika të lidhura me mjedisin. Ky proces ka të bëjë me përgatitjen e Raportit Strategjik Mjedisor dhe miratimin e tij nga autoritetet përkatëse të Shtetit Shqiptar. Përgatitja e Raporti të Vlerësimit Strategjik Mjedisor për bashkinë Prrenjës si pjesë argumentuese dhe shoqëruese e PPV, ka mbajtur në konsideratë kërkesat e nenit 7

të ligjit 91/2013 për fazat nëpër të cilat duhet të kaloj proçesi si dhe kërkesat e nenit 10, po të njëjtit ligj, lidhur me përmbatjen si dhe gjithë informacionin që duhet të përmbaj ky raport studimor.

Mbështetur në referencat ligjore të sipërcituara VSM përfshinë këto kërkesa:

1. Përmbledhje të informacionit bazë të përdorur për hartimin e Raportit të VSM.
2. Përmbatja dhe objektivat kryesore të planit të Përgjithshëm Vendor dhe lidhjet e tij me planet dhe programet e tjera.
3. Një përshkrim i metodikës së zbatuar në hartimin e Raportit të Vlerësimit strategjik Mjedisor.
4. Aspekte të rëndësishme të kushteve ekzistuese mjedisore dhe shëndetsore si dhe zhvillimet e mundshme në rast se ky plan nuk aplikohet.
5. Karakteristikat mjedisore dhe shëndetsore të zonës të cilat mund të impaktohen në mënyrë të konsiderueshme nga zbatimi i planit të PPV të hartuar nga grupi i konsulencës.
6. Çështje mjedisore që janë të përfshira në implementimin e planit dhe të programit.
7. Objektivat mjedisore të vendosura në nivel kombëtar dhe ndërkombëtar si dhe ato që janë të rëndësishme për planin apo programet dhe mënyrën sesi këto objektiva dhe çështje të tjera mjedisore janë marrë në konsideratë në realizimin e këtij plani apo program.
8. Pasojat mjedisore më të qënësishme, ku përfshihen ato mbi shëndetin publik, florën dhe faunën, biodiversitetin, tokën, klimën, cilësinë e ujit dhe të ajrit, peisazhin, trashëgiminë natyrore, trashëgiminë kulturore, asetet materiale, etj, si dhe ndërveprimin e këtyre faktorëve, ku këto efekte duhet të përfshijnë edhe efekte anësore, kumulative, sinergjike, efekte afat shkurtër, të mesëm apo të gjatë; të përhershme apo të përkohshme, pozitive apo negative;
9. Masat që duhen të ndërmerren për të evituar, parandaluar, reduktuar çdo impakt mbi mjedisin dhe shëndetin, që mund të nevojiten gjatë zbatimit të planit apo programit;
10. Një përshkrim të arsyeve të përzgjedhjes së alternativave së bashku më përshkrimin se si është kryer vlerësimi, duke përfshirë këtu edhe vështirësitë e hasura në grumbullimin e informacioneve, të metat teknike dhe mungesa e njohurive;
11. Identifikimi i investimeve apo të infrastrukturës mjedisore të nevojshme në kuadër të Planit të Përgjithshëm Vendor të propozuar;
12. Masat e marra për monitorimin e pasojave mjedisore dhe shëndetësore në vënien në zbatimin të planit apo programit;
13. Pasojat e mundshme ndërkufitare në mjedis dhe shëndet publik; si dhe
14. Një përmbledhje jo teknike të informacionit të grumbulluar.

Plani i Përgjithshëm Vendor për numrin e madh dhe diversitetin e problematikave që trajton kërkon konsultim me një gamë të konsiderueshme materiali të dokumentuar. Pra bëhet fjalë për studimin e planeve, programeve, raporteve, projekteve, studimeve dhe literature teknike nga sektor të ndryshëm të ekonomisë, social, etj. Ky dokumentacion që u siguroa nga

bashkëpunimi me Bashkinë Cërrik, institucione të tjera publike, kërkime në internet së bashku me materialet që posedonte grupi i punës, shërbeu si suport për hartimin e raportit të VSM-së.

Raporti i Vlerësimit Strategjik Mjedisor për Planin e Përgjithshëm Vendor të Bashkisë Cërrik përbën dokumentin e parë të këtij lloj që hartohet për këtë qëllim, dhe si i tillë besohet se do të mundësoj që zhvillimet e ardhshme hapësinore vendore të jenë në harmoni të plotë me legjislacionin vendor mbi Mjedisin si dhe direktivat e konventat ndërkombëtare.

Proçesi i hartimit të VSM sipas metodologjisë së konceptuar kalon në disa faza që mundësojnë shkrimin e një produkti që të pasqyroj saktë impaktin në mjedis të PPV të hartuar nga grupi i punës dhe që të mundësoj implementimin e tij sa më të qëndrueshëm nga pikpamja ekologjike (Mjedisore).

Mbi bazën e faktit të domosdoshmërisë së hartimit të raportit të VSM për Planin e përgjithshëm Vendor (PPV) për Bashkinë Cërrik u realizua faza para-vlerësuese, që ka të bëjë me grumbullimin e të dhënave bazike për mjedisin dhe analiza e planeve dhe programeve të tjera përkatëse nga nivele të ndryshme vendimarrëse. Mbi këto të dhëna u identifikuan një tërësi të dhënash shqetësuese por njëheraz dhe të rëndësishme për të mundësuar një zhvillim të qëndrueshëm në hapësirën e shtrirjes së bashkisë së Cërrik. Ndër çështjet më të qënësishme të identifikuara konstatojmë: menaxhimi i mbetjeve të ngurta, cilësia e ujrave sipërfaqësore dhe nëntokësore, trajtimi i ujrave të zeza, mbrotja dhe zhvillimi i biodiversitetit, pyjeve dhe zonave të mbrojtura, trashëgimia natyrore dhe kulturore, modele të shfrytëzimit të qëndrueshëm të tokës, cilësia e ajrit, etj. Vlerësimi i gjendjes aktuale mjedisore dhe ballafaqimi i zhvillimit të tij në përputhje me planin e Përgjithshëm vendor u trajtua në bazë të tre skenarëve mjedisore të cilat zhvillohen në koherencë me alternativat (skenarët) e PPV dhe që analizohen në fazën vlerësuese të VSM, përkatësisht **alternativa (skenari) zero**, alternativa e të mos bërit asgjë, pa ndërhyrje strukturale strategjike në relief, **alternativa (skenari) 01** që parashikon maksimizimin e zonave të transformimit dhe zonave në rritje brenda dhe jashtë perimetrit të qytetit të konsoliduar, si ato banuese ashtu edhe ato prodhuese me një sistem, të përqendruar fuqishëm tek infrastruktura lidhëse. Si dhe **alternativa (skenari) 02** që parashikon maksimizimin e ndërhyrjeve me karakter ekologjik ambiental dhe ka për qëllim përmirësimin e sistemit urban dhe ambiental në tërësi, në mënyrë të veçantë me qëllim të zvogëlimit të presioneve antropike, duke favorizuar rigjenerimin e ndërtesave në një sistem me performancë më të mirë të energjisë.

Gjithashtu kjo fazë përgatitore u shoqërua me përcaktimin e **objektivave mjedisore, qëllimit dhe treguesit** në mënyrë që të parashikohen ndikimet, por dhe njëkohësisht të përshkruhen hollësisht mundësitë e minimizimit apo eliminimit të impaktit negativ të PPV -2030 në mjedis.

Objektivat Mjedisore të analizuar ndahen në katër grupe:

I - Biodiversiteti, peizazhi dhe shfrytëzimi i tokës,

II - Menaxhimi i mbetjeve të ngurta,

III - Mbrojtja e ujit dhe,

IV - Ndryshimi i klimës dhe efikasiteti i energjisë.

Ato në pjesën më të madhe karakterizohen nga qëllimi për ta përmirësuar gjendjen aktuale të mjedisit në Bashkinë Cërrik, pjesa më e madhe e treguesve dhe e objektivave janë të matshëm dhe ato duhet të shfrytëzohen herë pas here për ta mbikëqyrë përparimin e arritjes së objektivave të caktuara.

1.2. Autoritetet Përgjegjëse

Ky Raport i Vlerësimit Strategjik Mjedisor (VSM) është hartuar nga grupi i ekspertëve mjedisor me kërkesë të grupit të konsulencës *A&E Engineering & Coprogetti S.c.r.l*, për hartimin e Planit të Përgjithshëm Vendor të Bashkisë Cërrik (PPV), duke respektuar kërkesat e ligjit Shqiptar. Këndvështrimet e shprehura në këtë raport nuk janë domosdoshmërisht këndvështrime të grupit të konsulencës së PPV-së, por as dhe të Bashkisë Cërrik. Raporti është hartuar në konsultë me grupin e punës së PPV-së dhe në bazë të relacionit teknik mbi Planin e përgjithshëm Vendor të Planifikimit të Territorit të Bashkisë Cërrik të hartuar nga specialistët përkatës.

Autoriteti përgjegjës për VSM është Bashkia e Cërrik. Raporti është përgatitur në kuadrin e plotësimit të dosjes së Planit të Përgjithshëm Vendor të Bashkisë Cërrik, i cili do t'ju dorëzohet autoriteteve përkatëse për miratim konform Legjislacionit Shqiptar.

Grupi i punës:

- ✚ Prof. Asoc. Dr Rexhep Shkurti Ekspert Mjedisi, Biolog, vendim Nr.6 Nr.21 regj
- ✚ Masimo Fadel urbanist Team leader
- ✚ Entela Cano inxhiniere Hidrotektine
- ✚ Arber Buzi project coordinator , arkitekt
- ✚ ANTONELLA FAGGIAN ekonomiste urbane
- ✚ MEFAIL HALILAJ Planifikues transporti
- ✚ DRITAN BUZI inxhinier transporti
- ✚ NAZMI DASHI (GIS Expert)

1.3. Ekipi i Konsulencës

Plani i Përgjithshëm Vendor për Bashkinë Cërrik është ideuar dhe drejtuar nga kompanitë konsulente *A&E Engineering & Coprogetti S.c.r.l.*, të cilat kanë nëshkruar kontratën përkatës me Ministrinë e Zhvillimit të Territorit dhe Agjencisë Kombëtare të planifikimit të Territorit, konform Ligjit Nr. 107/2014, datë 31.07.2014, "Për planifikimin dhe Zhvillimin e Territorit", i ndryshuar dhe në akteve nënligjore në zbatim të tij, si dhe referuar VKM nr.671, datë 29.07.2015, "Për miratimin e Rregullores së Planifikimit të Territorit"

Ekipi i Konsulencës përbëhet kryesisht në pjesën më të madhe të tij nga specialist urbanistik, arkitekt urban, etj. Pjesë e këtij ekipi janë bërë edhe disa ekspertë vendas dhe të huaj, me një eksperiencë dhe reputacion në fushën e mjedisit.

1.4. Konceptimi i përmbatjes së VSM-së

1.4.1. Përkufizime për VSM

Një nga vizionet më moderne për vlerësimin e ndikimit në mjedis është institucioni i Vlerësimit Strategjik Mjedisor, i cili zbatohet përmes hartimit të një studimi mjedisor, në fazën primare të një plani strategjik zhvillimi, në nivel politik, projekti, programi, d.m.th jo të një projekti individual. Ky studim mjedisor quhet Vlerësim Strategjik Mjedisor (VSM) dhe në Evropë gjen zbatim vetëm në plane dhe programe - dhe jo në politika - në përputhje me Direktivën 2001/42 KE. Në literaturën ndërkombëtare referimi i parë për Vlerësimin Strategjik Mjedisor, sipas Noble (2010), kryhet nga Wood (1989), i cili e përmend si vlerësim mjedisor të politikave, planeve dhe programeve, i cili ka një karakter strategjik në lidhje me atë të projekteve individuale.

VSM merr parasysh objektivat e përgjithshme të zhvillimit të një vendi apo rajoni, efektet kumulative të planifikimit strategjik të propozuar, problemet globale mjedisore, duke lidhur planifikimin strategjik me to (p.sh. efekti serë), por edhe gjithë çështjet e tjera të zhvillimit të qëndrueshëm, për të cilat janë zhvilluar strategji evropiane dhe kombëtare dhe janë vendosur objektiva konkrete p.sh. reduktim të ndotësve serë, menaxhim të integruar të burimeve ujore në nivel baseni, menaxhim të qëndrueshëm të mbetjeve të ngurta dhe të lëngshme, etj

Vlerësimi Strategjik Mjedisor është një proces sistematik dhe gjithëpërfshirës i vlerësimit të ndikimeve mjedisore të një politike, të një plani apo programi, duke përfshirë një raport me rezultatet e konsultimeve me grupet e interesit dhe me konkluzionet e studimit, me qëllim për të ndihmuar në vendimmarrje të një planifikimi strategjik (Therivel dhe Partidario, 1996). Përkufizime të tjera të rëndësishme që janë dhënë në literaturën ndërkombëtare po paraqiten si më poshtë:

- VSM është një vlerësim i parë i skenarëve alternativë dhe i propozimeve që kanë lidhje me planet e propozuara apo tashmë të miratuara, me programe dhe politika, në kuadër të një vizioni më të gjerë strategjik mjedisor dhe të një sërë objektivash që duhen plotësuar. Qëllimi është që ky vlerësim të drejtojë për nga përzgjedhja e alternativave më të mira, me qëllim që në planifikim të arrihet efekti i dëshiruar (Noble, 2000).
- VSM përbën një proces kompleks dhe të strukturuar, që ka si qëllim vlerësimin e ndikimit në mjedis të propozimeve strategjike (të politikave, planeve, programeve) dhe propozimin e masave të mundshme për të trajtuar ose ndaluar efektet apo masat të karakterit parandalues për shmangien e shfaqjes së ndikimeve apo nxitjen e ndikimeve/efekteve pozitive të propozimeve strategjike në mjedis. Ky proces përfshin edhe një raport me shkrim me rezultatet e konsultimeve. Rezultatet e këtij procesi përdoren nga autoritetet kompetente gjatë vendimmarrjes për zbatimin e planifikimit strategjik (Risse et al., 2003).
- VSM përbën një proces sistematik për vlerësimin e ndikimeve mjedisore nga politikat, planet dhe programet e propozuara, me qëllim për tu siguruar se merren parasysh, qysh në një fazë të hershme të procedurës së vendimmarrjes, çështjet mjedisore të propozimeve të tyre, në kombinim me parametra ekonomike dhe sociale (Sadler & Verheem, 1996). Ky përkufizim thekson se VSM përbën një proces të tërë - merr pjesë paralelisht me procesin e planifikimit strategjik - dhe nënvizon se rezultatet e VSM merren parasysh në vendimet përfundimtare mbi planifikimin strategjik (Glasson et al, 2012.). Theksohet se ky përkufizim është ndër të parët që është dhënë për VSM dhe mbulon plotësisht objektin e tij, dhe referohet në pjesën më të madhe të punimeve dhe artikujve shkencorë që kanë si objekt VSM.
- VSM përbën një mjet të rëndësishëm i cili ndihmon që faktorët mjedisorë të përfshihen në marrjen e vendimeve në nivel strategjik dhe për rrjedhim, ofron një përpjekje efikase në arritjen e qëllimit për një zhvillim të qëndrueshëm (Therivel dhe Partidario, 1996). Siguron integrimin e çështjeve mjedisore që nga fillimi i procesit të vendimmarrjes, siguron një kuadër për vazhdimësinë e veprimeve në nivel të propozimeve strategjike, kontribuon në politikën e zgjeruar të planifikimit dhe ka potencial të identifikojë ndikime të mundshme mjedisore që në fazat e hershme, para se të zhvillohen planet strategjike dhe programet (Desmond, 2007).
- VSM vlerëson ndikimin e politikave, planeve dhe programeve në nivel strategjik, si rrjedhim, kërkohen metodologji të ndryshme të vlerësimit mjedisor të ndikimeve në lidhje me ato të Studimeve të Ndikimeve Mjedisore të projekteve individuale dhe ka shumë vështirësi, pasi p.sh. nga një plan apo një program mund të gjenerojnë shumë projekte të ndryshme në zbatim të tyre (Dalal-Clayton & Sadler, 2003). Gjithashtu, ndarja ndërmjet politikave, planeve dhe programeve është shpeshherë fluide dhe e paqartë, pasi nuk ka kufijë të qarta ndarës ndërmjet tyre dhe në lidhje me propozimet që ato bëjnë. Në goftë se merret parasysh akoma edhe ekzistenca e një numri të madh projektesh dhe programesh mbi tema të ndryshme p.sh. energjia, transporti, turizmi, akuakultura,

industria etj dhe shpesh herë ka mbivendosje në propozimet e tyre, atëherë është e kuptueshme se po zhvillohet një kompleksitet edhe në vlerësimin përkatës të ndikimit të tyre në mjedis përmes VSM (Fischer, 2003). Së fundi, VSM, në varësi të fushës së tyre të zbatimit, ndahen në VSM të bazuara në politika d.m.th në thelb në politika qeveritare, VSM sektoriale për planet dhe programet përkatëse p.sh. për turizmin, zhvillimin industrial, menaxhimin e zonave bregdetare apo zonat malore, promovimin e burimeve të ripërtëritshme të energjisë, etj, dhe VSM hapësinore që kanë lidhje me nivele të ndryshme të planeve ose programeve hapësinore që kanë referencë në zona të veçanta gjeografike në të cilat zbatohen planet dhe programet në fjalë (Noble, 2010).

1.4.2. Rëndësia e VSM

VSM kërkohet që të mbulojë një "boshllëk" të institucionit të Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis të projekteve dhe aktiviteteve, dmth, VSM kanë mundësinë të mbulojnë disa të meta të Vlerësimeve të Ndikimit në Mjedis. (Therivel & Partidario, 1996):

- VSM janë të dobishme për shkak se ato kontribuojnë në konfigurimin e një kuadri strategjik – plani ose programi - më miqësor për mjedisin, brenda të cilit do të ndërtohen në të ardhmen projekte të ndryshme zhvillimore dhe projektete infrastrukturës (Wood, 2003). Është karakteristike, ndërsa në Vlerësimet e Ndikimit në Mjedis shqyrtohen ndikimet mjedisore të një veprimi të planifikuar zhvillimi, me qëllim minimizimin e tyre, me VSM ngrihen pyetje me karakter parandalues, në lidhje me cilat alternativë zhvillimi është më e mirë dhe cilat objektiva duhet të plotësohen në të ardhmen (Noble, 2010).
- Vlerësimi i Ndikimit në Mjedis nuk marrin parasysh efektet kumulative që rezultojnë nga projekte të tjera dhe aktivitetet në zonën e studimit, të cilat mund të jenë në fazë ndërtime apo funksionimit (Glasson et al., 2012), ndërsa VSM kanë mundësinë të vlerësojnë ndikimet kumulative.
- VSM kanë mundësi për të vlerësuar në mënyrë mjedisore propozimet alternative të planeve dhe programeve, në mënyrë që zgjidhet për çdo herë ajo që është më miqësore me mjedisin, ndërsa Vlerësimet e Ndikimit në Mjedis shpesh herë nuk mund të merren me projekte alternative apo masa alternative për trajtimin e ndikimeve, sepse variantet e skenarëve alternativë kufizohen nga hartimi i projektit në nivel strategjik, i cili është paraprirë në kohë (Glasson et al., 2012).
- Vlerësimi i Ndikimit në Mjedis shumë herë është i nevojshëm të hartohet në një periudhë kohore të shkurtër, ose përshkak të kufizimeve financiare, ose që të mos vonohet ndërtimi i projektit të propozuar. Kjo ndihmon për të reduktuar materialin e mbledhur të informacionit dhe cilësisë së analizës së tij. Përkatësisht e reduktuar dhe e dobët mund të jetë edhe përfshirja e qytetarëve në procesin Vlerësimit të Ndikimit në

Mjedis (Glasson et al., 2012). Përkundrazi, VSM për shkak se shqyrtojnë planet dhe programet që kanë natyrë strategjike, paraqesin plotësinë paraqitjen e të dhënave mbi mjedisin ekzistues.

- Nga ana tjetër, kur një VSM është hartuar në statet fillestare të procedurës së vendimmarrjes dhe i cili përshkruan gjithë potencialin e mundshëm të zhvillimit të një rajoni, përmes planifikimit strategjik të tij, atëherë sigurohen zgjidhje alternative, mirren në konsideratë ndikimet kumulative, sigurohet përfshirja e qytetarëve në këto procedura dhe vendimet për projekte të veçuara merren përmes një mjedisi parandalues, i cili është paracaktuar përmes VSM (Therivel, 2004). VSM mund të kontribuojë në mënyrë të konsiderueshme në zhvillimin e qëndrueshëm, pasi shtrin parimet dhe teknikat e Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis në një nivel më strategjik. Kjo do të nënkuptonte adaptimin e problematikës së parametrave mjedisore në proceset e vendimmarrjes në të gjitha nivelet: të politikave, të planeve dhe të programeve (Arce & Gullon, 2000). Si rrjedhim, studiohen pasojat mjedisore dhe masat për ti përballuar ato në nivel strategjik, ndërsa ka dhe transparencë më të madhe në procesin e vendimmarrjes dhe një përfshirje më efektive të qytetarëve. Por që një VSM të mund të përshkruhet si "i qëndrueshëm", duhet të mos ketë si qëllim të vetëm minimizimin e ndikimeve të një plani apo programi në mjedis, por të formësojë veprimet dhe objektivat e tyre, në mënyrë të tillë që ato të plotësojnë kriteret e objektivat afatmesme të zhvillimit të qëndrueshëm.
- Gjithashtu, VSM merr në konsideratë projektet afat-gjatë dhe të një shkalle më të madhe, kështu ai mund të përqëndrohet në rrugë të ndryshme ose alternative që çojnë në arritjen e objektiveve specifike mjedisore të planeve ose programeve. Për më tepër, shqyrtimi i zgjidhjeve alternative nga VSM, sipas Noble (2000), përbën kusht kyç për arritjen e zhvillimit të qëndrueshëm, pasi gjatë njohjes së zgjidhjeve alternative, kërkohet përfshirja e elementëve socioekonomike dhe biofizike, por edhe mirëkuptimi i lidhjes së tyre të ndërsjelltë dhe të ndërvarur. Për të përcaktuar se cilat nga zgjidhjet alternative kanë më shumë gjasa për të kontribuar në qëndrueshmërinë, është e nevojshme të përcaktohen kriteret në bazë të të cilave merren vendimet e zbatimit të planifikimit strategjik. Këto kriteret janë të lidhura kryesisht me besueshmërinë e procesit të VSM p.sh. në çështjet e konsultimit, por dhe të materialeve të informimit që përdoren. Përveç kësaj, VSM inkurajon konsultimet në mes të palëve të përfshira dhe institucioneve, dhe forcon pjesëmarrjen publike akoma edhe në konsultimin e vet projektit ose programit të propozuar. Përmes konsultimeve të kryera me palët e interesuara, si pjesë e procesit të VSM, është e mundur të identifikohen çështje, nevoja, shqetësime, vlera dhe ide nga ato grupe dhe pjesë të shoqërisë që mund të preken nga një politikë e veçantë, një plan ose një program (Dalal-Clayton & Sadler, 1999).

Përveç sa më sipër, Von Seht (1999) thekson përfitime edhe më konkrete nga zbatimi i VSM të cilat kanë lidhje me sa më poshtë:

- Rrit ndjeshëm promovimin e parimit parandalues në lidhje me Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis të projekteve dhe aktiviteteve.
- Detyron planet dhe programet strategjike për të shqyrtuar akoma edhe më shumë zgjidhje alternative, skenarë dhe propozime.
- Rrit shanset për vlerësimin e efekteve kumulative, ndikimeve sinergjike dhe indirekte, në krahasim me Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis të projekteve.
- Lidh ndikimet e pritura me problemet rajonale dhe globale të mjedisit.
- Forcon transparencën dhe besueshmërinë e proceseve vendimmarrëse, pasi nxit konsultimet dhe kontribuon në ndërgjegjësimin social.
- Ofron më shumë besim tek investitorët e mundshëm dhe të kushtëzuar, kontribuon në hartimin e Studimeve më të mira të Ndikimeve në Mjedis, ndërsa njëkohësisht në disa raste është i mundur edhe reduktimi i kohës së nevojshme për lejen mjedisore të disa projekteve dhe aktiviteteve.

1.4.3. Evidentimi i problematikës së zbatimit të VSM-së

VSM përballet me një numër çështjesh teknike dhe procedurale, probleme të natyrave të ndryshme. Në lidhje me çështjet teknike, projektet e ardhshme të zhvillimit të një zone, të cilat do të rezultojnë nga zbatimi i një plani ose programi, mund të jenë të shumta dhe për këtë arsye, vlerësimi i ndikimit në mjedis krijon një kompleksitet analitik. Informacioni mbi kushtet mjedisore aktuale dhe sidomos të ardhmen - pasi hetohet evolucioni i mjedisit të zonës së studimit, pa miratimin e planit ose programit të propozuar - është zakonisht i kufizuar, siç edhe informacioni mbi natyrën, shkallën dhe pozicionimin e saktë të projekteve të ardhshme të propozuara, të cilat do të rezultojnë nga zbatimi i planeve dhe programeve (Von Seht, 1999). Shpesh, numri i madh i alternativave në projektet e propozuara kontribuon negativisht në kompleksitetin e VSM. Përveç kësaj, VSM përbën një institucion relativisht të ri, në mënyrë të veçantë në Shqipëri, fakt që do të thotë se nuk ka përvojë të veçantë për adresimin e çdo problemi apo zhvillimin e metodologjisë së përshtatshme për përgatitjen e VSM.

Përveç problemeve teknike, të rëndësishme, dhe në veçanti të vështira, paraqiten aspektet procedurale të proceseve vendimmarrëse. Politikat, planet dhe programet paraqiten përgjithësisht me një mënyrë relativisht abstrakte dhe evoluohen vazhdimisht. Për shkak të kësaj dinamike të tyre, është i domosdoshëm studimi i vazhdueshëm i ndikimeve të tyre në mjedis, gjatë gjithë rrjedhës së proceseve vendimmarrëse, fakt i cili e bën Strategjinë e Studimit të Ndikimeve në Mjedis akoma edhe më të vështirë. Përveç kësaj, nuk ka kufij të

qartë për ndarjen e politikave të ndryshme, planeve dhe programeve, domethënë, nuk mund të ketë ndarje të plotë të objekteve midis tre planeve, një për transport, një për energjinë dhe një për përdorimin e tokës, pasi ekzistojnë marrëdhënie të ndikimit të ndërsjelltë në mes tyre. Gjithashtu, vihet re se efektet e një politike varen në mënyrë të drejtpërdrejtë nga mënyra me të cilën u dha interpretimi në politikë, me qëllim zbatimin e saj, realizimin e saj. Në fund të fundit vendimi është një politikë procesi, fakt që do të thotë se palët e vendimmarrjes nuk do të marrin parasysh vetëm efektet mjedisore nga zbatimi i një politike, i një plani apo një programi, por do të përlogarisin dhe vet interesat e tyre, si edhe ndikimet në nivel politike (Glasson et al., 2012).

Përveç çështjeve të mësipërme, Noble (2003) argumenton se është veçanërisht e vështirë për tu studiuar efektiviteti i një VSM, pasi ai, në një masë të madhe, varet jo vetëm nga efektet e tij dhe nga mënyra se si ai ndikon vendimarrjen me mbrojtjen e mjedisit, por edhe nga cilësia e procesit të përgjithshëm, siç përcaktohet nga proceset e pjesëmarrjes dhe konsultimet. Akoma edhe sistemet e ndryshme dhe kuadri institucional i VSM në çdo vend, formësojnë kritere të ndryshme për vlerësimin e efektivitetit të tij, të cilat përcaktohen nga direktivat përkatëse dhe kuadri ligjor (Noble, 2003).

Si rrjedhim krahasimi midis VSM të ndryshme të vendeve të ndryshme nuk është menjëherë i mundshëm dhe kjo krijon ngatërresë/komplikim në shkëmbimin e pikëpamjeve dhe përvojave, në mënyrë që të realizohet zhvillimi i tyre shkencor. Le të shënohet në këtë pikë se në rastet kur ka çështje të ndotjes ndërkufitare dhe menaxhimit të burimeve natyrore, krijohet nevoja e zbatimit të një VSM ndërkufitare, me gjithë vështirësitë që ai përfshin (Morrison-Saunders dhe Arteve, 2004).

Një pikëpamje e ngjashme shprehet edhe nga Fischer (2002a, 2002b), i cili pas një kërkimi dhe studimi mbi VSM të përgatitura për politika, plane dhe programe, arrin në përfundimin se kërkojnë një kërkim dhe studim të mëtejshëm çështjet e mëposhtme:

- Referenca në lidhje me çështje social-ekonomike në VSM e projekte.
- Aftësia që VSM për plane dhe programe të kërkojnë skenarë alternativë që të kenë lidhje me zhvillimin dhe rritjen e sektorëve të tjerë përveç atij që po studiohet.
- Mënyra integritit të plotë të VSM në projektin për të cilin po përgatitet.
- Nevoja e pjesëmarrjes së publikut në VSM për programet - pjesëmarrja publike është zakonisht vetëm në VSM për projekte.

Së fundi, sipas Therivel (2004), ka disa çështje në Direktivën Evropiane 2001/42 që kanë nevojë për sqarime p.sh. referohen faktorët mjedisor të biodiversitetit, të florës dhe faunës, por cilat janë dallimi i qartë midis këtyre tre faktorëve të mjedisit? Gjithashtu, çfarë saktësisht

nënkupton me shprehjen "asete"? Dhe pse ato, ashtu siç edhe shëndeti i njeriut hynë në VSM dhe nuk miratohen dhe parametra të tjerë social ekonomike? Për më tepër, shkalla e detajit në përshkrimin e projektit apo programit të propozuar, në situatën ekzistuese mjedisore, në objektivat dhe fizibilitetin e projektit ose programit, e kombinuar me referencën e nevojshme në projekte dhe programe të tjera me të cilat ka lidhje, mbetet të përcaktohet nga përvoja e ardhshme e studiuesve dhe ndoshta në varësi të llojit të projektit apo programit të propozuar dhe shkallën e aplikimit të tij. Për më tepër, edhe detaje të tjera të tilla si p.sh. cilat organizma dhe institucione duhet të marrin pjesë në konsultime, por edhe se ku me saktësi ndalon referimi i skenarëve alternativë, mbetet të përcaktohet përsëri nga aplikimi i VSM në praktikë (Therivel, 2004).

1.5. Koncepti i zhvillimit urban dhe Plani i Përgjithshëm Vendor

Njësitë e organizuara vendore janë të ngjashme me organizmat në atë çka konsumojnë, burimet natyrore dhe të energjisë, proceset e përpunimit dhe nxjerrjen e mbeturinave. Shoqëria e organizuar në format e saj transformon materialet e papërpunuara pjesë e mjedisit, lëndët djegëse dhe ujin, në mjedisin e ndërtuar, biomasës të njeriut dhe të mbeturinave. Sipas Wolman metabolizmi urban është një metodë për analizimin e komuniteteve përmes kuantifikimit të inputeve - të ujit, ushqimit dhe energjisë, në outputet - ujëra të zeza, mbetje të ngurta dhe ndotës të ajrit dhe mjedisit tërësor, duke ndjekur transformin e këtyre tre flukseve në territor. Tre janë sfidat me të cilat përballen zonat urbane: *1) menaxhimi i sistemit të furnizimit me ujë; 2) largimi i ujërave të zeza dhe 3) kontrollin e ndotjes së ajrit.* Në legjislacion shqiptar koncepti i Metabolizmit bazohet në përcaktimet e Nenit 2 të VKM nr. 671 datë 29.07.2015 "Për miratimin e Rregullores së Planifikimit të Territorit", gjithashtu në nenin 53 përcaktohet detyrimi i hartimit të Analizës Metabolike dhe asaj të Thelluar si pjesë e Planit të Përgjithshëm Vendor.

Relacioni i grupit të konsulentëve të PPV është përqëndruar në analizën e Fluksit të energjisë, fluksit të ujit, fluksit të ushqimit dhe fluksit të mbetjeve, duke identifikuar hyrjet dhe daljet për secilin fluks, të cilat krijojnë një tablo të plotë të mënyrës së funksionimit të territorit, duke evidentuar potencialet dhe burimet që e bëjnë territorin të funksionoj si një i tërë.

1.6. Përmbatja e Planit të përgjithshëm vendor.

Qëllimi primar i projektit për hartimin e Planit të Përgjithshëm vendor është rritja e kapaciteteve të menaxhimit dhe shfrytëzimit të hapësirës së bashkisë duke hartuar dhe implementuar plane dhe programe rregulluese.

Përgatitjen e planeve të fizibilitetit strategjik, programeve rregullatore dhe investimeve kapitale në përputhje me ligjet e miratuara, standardet kombëtare, të mbështetura nga qeveritë

lokale bashkiake. Zbatimi i konsultimit të vazhdueshëm publik për informimin dhe edukimin e aktorëve lokal, në lidhje me rëndësinë e planifikimit bazuar në treg, të menaxhimit urban të hapësirës dhe mjedisit.

Bazuar në Ligjin Nr. 107/2014, Datë 31.07.2014, *“Për planifikimin dhe Zhvillimin e Territorit”*, i ndryshuar dhe në akteve nënligjore në zbatim të tij, si dhe referuar VKM nr.671, datë 29.07.2015, *“Për miratimin e Rregullores së Planifikimit të Territorit”*, një ndër analizat e para që zhvillohet në kuadër të hartimit të një dokumenti planifikimi, është analiza dhe studimi i planeve të hartuara më parë, konkretisht për territorin e bashkisë Cërrik. Metodologjia e hartimit të analizës së planeve të mëparshme është bërë duke i strukturuar ato në disa kategori kryesore. Ato janë ndarë në plane apo strategji të nivelit kombëtar, rajonal dhe vendor. Prej secilit dokument, janë identifikuar objektivat dhe disa nga masat kryesore, të cilat mund të kenë implikime në hartimin e Planit të ri të Përgjithshëm Vendor të bashkisë së re Cërrik.

SKENARI 00 siguron ruajtjen e gjendjes aktuale të territorit, pa ndërhyrje strukturale, strategjike në reliev.

SKENARI 01 parashikon maksimizimin e zonave të transformimit dhe zonave në rritje brenda dhe jashtë perimetrit të qytetit të konsoliduar, si ato banuese ashtu edhe ato prodhuese me një sistem, të përqendruar fuqishëm tek infrastruktura lidhëse.

SKENARI 02 parashikon maksimizimin e ndërhyrjeve me karakter ekologjik ambiental dhe ka për qëllim përmirësimin e sistemit urban dhe ambiental në tërësi, në mënyrë të veçantë me qëllim të zvogëlimit të presioneve antropike, duke favorizuar rigjenerimin e ndërtesave në një sistem me performancë më të mirë të energjisë.

2. METODOLOGJIA DHE PËRMBAJTJA E RAPORTIT MJEDISOR TË VSM

VSM është një metodë sistematike për marrjen në konsideratë të efekteve të planeve dhe programeve strategjike si dhe për reduktimin e disa presioneve ekzistuese ose të parashikuara mbi mjedisin në zonën ku ato do të zbatohet. Metodologjia e hartimit të VSM është në përputhje me ligjin 91/2013 për *“Vlerësimin Strategjik Mjedisor”*, i cili është në përputhshmëri me direktivën e BE 2001/42/CE *“Mbi Vlerësimin e efekteve të disa Planeve dhe Programeve në Mjedis”* si dhe me ligjin 10440/2011 si dhe dokumentet në nivel BE, por edhe qasje të tjera të suksesshme që janë përdorur sot në vlerësime Planesh të ngjashme në Evropë, duke pasur si qëllim një kornizë të kuptueshme vlerësimi që identifikon pikat kritike dhe thelbësore që duhen drejtuar në vlerësimin e impakteve të mundshme në mjedis të Planit të Përgjithshëm Vendor të Bashkisë Cërrik.

VSM mund të konsiderohet si mjeti i përshtatshëm për të arritur në vendime të drejta mbi planifikimin për çështjet si:

- Integrimi e konsideratave mjedisore në planet strategjike/planifikimin territorial si dhe në procesin e vendimmarrjes për investimet në zonën në studim.
- Vlerësimin e alternativave të planeve të zhvillimit dhe në kontributin për orientimin e rritjes, përdorimit të tokës dhe zgjedhjeve për investimet e infrastrukturës.
- Përmirësimi i komponentëve mbrojtës të Planit ndaj mjedisit.
- Ndikimet sasiore dhe cilësore mbi burimet natyrore dhe kapacitetet mbajtëse të këtyre burimeve me qëllim pranueshmërinë e implementimit të qëndrueshëm të planit të Përgjithshëm Vendor në bashkinë Cërrik.

Ky raport i VSM ka për qëllim sigurimin e një mjeti të nevojshëm që mund të kuptohet nga të gjithë, si nga publiku ashtu edhe nga autoritetet kompetente, në përputhje me parimet e transparencës dhe konsultimeve efektive me publikun në procesin e vendimmarrjes, që nënvizohet edhe në ligjin 91/2013 dhe në direktivën e BE 2001/42/EC.

Prandaj VSM synon që në çdo fazë të zbatimit të prioriteteve, projekteve të propozuara në PPV të identifikoj rrezikun potencial mjedisor dhe ndërkohë të propozoj masat e duhura që duhen ndërmarrë sipas fazave dhe etapave vepruese për reduktimin, minimizimin apo eliminimin e rreziqeve apo presioneve të zhvillimit ndaj mjedisit.

Ky studim VSM-je është kryer në lidhje të ngushtë me Planin e Përgjithshëm vendor të Bashkisë Cërrik, i cili përmban tre komponentë kryesore:

- A. Zhvillimi social ekonomik i infrastrukturës
- B. Organizimi hapësinor i bashkisë dhe rikualifikimi i imazhit urban
- C. Cilësia mjedisore dhe mbrojtja e territorit

Kështu që VSM duhet që patjetër të përfshij këto tre komponentë bazë të PPV-së që në relacionin përkatës janë zbërthyer në objektiva specifike dhe projekte konkrete që materializojnë Planin e Përgjithshëm Vendor të Bashkisë Cërrik. Por njëkohësisht VSM-ja synon përputhshmërinë midis elementëve struktural të PPV-së dhe kërkesave mjedisore për mbrotjen dhe zhvillimin e saj, të materializuara nëpërmjet objektivave, veprimtarive konkrete, masave të parashikuara dhe monitorimit mjedisor.

Struktura metodologjike e hartimit të VSM-së në lidhje me Planin e përgjithshëm Vendor të bashkisë Cërrik përmban këto element dhe njëpasnjëshmëri veprimi për prodhimin e produktit përfundimtar që është Raporti i Vlerësimit Strategjik Mjedisor.

Struktura metodologjike e VSM në lidhje me veçoritë e PPV së bashkisë Cërrik dhe në përputhje me Legjislacionin Shqiptar

Verifikimi situatës aktuale dhe kushteve mjedisore të Bashkisë Cërrik

Shënim: Ky vlerësim bazohet në konsiderimin e të gjithë faktorëve të mjedisit, të strukturës hapsinore si pjesë atraktive për komunitetin, në njehsimin e impaktit të profilit social dhe ekonomik si dhe në evidentimin e presioneve të akumuluarra mbi mjedisin.

Mjedisin natyror dhe shëndetin human	Struktura hapsinore	Profili social ekonomik	Presionet mbi mjedisin
1. Biodiversiteti, fauna, flora. Pyjet dhe Natyra; a. Biodiversiteti, fauna dhe flora; b. Zonat e mbrojtura dhe natyrore; 2. Trupat ujore; Burimet ujore, ujrat sipërfaqësore dhe nëntokësore 3. Toka; a. Gjendja e tokës 4. Klima dhe cilësia e ajrit;	1. Përdorimi i tokës dhe modele zhvillimi; a. Ndarja e përgjithshme e përdorimit i tokës b. Struktura e vendbanimeve 2. Akset dhe rrjetet e transportit; 3. Energjia; 4. Peisazhi dhe trashëgimi	❖ Demografia dhe shpërndarja hapsinore e popullsisë; ❖ Ekonomia dhe punësimi; a. Bujqësia b. Industria c. Turizmi d. Sektori publik 3. Perspektiva e	1. Rritja urban/mjedis dhe zona e gjelbër; 2. Kufizimet e furnizimit me ujë; 3. Depozitimi i mbetjeve të ngurta dhe ujrave të ndotura; 4. Ndotja sipërfaqësore dhe nëntokësore; 5. Mbetjet e rrezikshme 6. Impakti i zhvillimit të

<p>a.Kushtet klimaterike</p> <p>b.Ndotja dhe cilësia e ajrit</p> <p>5. Menaxhimi i mbetjeve dhe infrastruktura;</p> <p>a.Menaxhimi i mbetjeve të ngurta</p> <p>b.Ujrat e zeza dhe ato urbane;</p> <p>6. Ndotja akustike;</p>	<p>kulturore;</p> <p>a.Struktura e peisazhit</p> <p>b.Trashëgimia kulturore</p>	<p>Investimeve dhe Infrastruktura;</p>	<p>industrisë;</p> <p>7. Presioni mbi tokën, biodiversitetin, monumentet e natyrës, llojet, trashëgiminë kulturore, etj.</p>
--	---	--	--

Konsultimi me Grupet e interesit dhe konsiderata për planin e përgjithshëm të zhvillimit Vendor

Konsiderata për objektivat e qëndrueshme kombëtare dhe ndërkombëtare dhe strategjia mjedisore e vendit

Zhillimi i objektivave përkatës për VSM Bashkia Cërrik

Analiza e skenarëve të propozuar kundrejt objektivave të VSM

Vlerësimi i Planit të Përgjithshëm të Propozuar, Impaktet Mjedisore të Pritshme dhe Masat e Propozuara për Reduktimin/Eliminimin e tyre

Proçesi i VSM përfshin si të dhënat bazë të Vlerësimit Strategjik Mjedisor por dhe ato të parashikuara dhe të rivlerësuara të PPV-së. Proçesi është karakterizuar nga një ndërveprim midis ekipit të konsulentëve, personave të interesuar si dhe me zhvillimin e planit të Përgjithshëm Vendor, si dhe presupozon vlerësimin e alternativave të parapara nga grupi i konsulentëve në funksion të materializimit të qëllimit kryesor trilateral të mishëruar në qëllimin e PPV-së, nëpërmjet zbatimit të objektivave sipas fushës së aplikimit.

Testimi i objektivave të planifikimit të Përgjithshëm Vendor në të tre drejtimet e parashikuara dhe që zërthehen në objektiva specifike dhe projekte sipas njërës nga 5 fushat e Planifikimit Territorial Vendor në ballafaqim me objektivat e VSM-së përbën konceptin kryesor të proçesit dhe është shumë e rëndësishme të theksojmë që komponentët e Planit të Përgjithshëm Vendor do të testohen në kapitullin për vlerësimin përkundrejt objektivave të VSM-së në të cilin trajtohen çështjet që kërkojnë vlerësim të mëtejshëm duke relatuar dhe masat, indikatorët përkatës dhe struktura përgjegjëse për njehsimin e vlefshmërisë së tyre në përputhje me zhvillimin e qëndrueshëm mjedisor.

Struktura e Raporti të VSM-së synon që të siguroj kohezion midis elementëve të trajtuar dhe që t'i shërbej qëllimit final për të cilin është ndërmarrë studimi, pra pasqyrimin ndërveprues dhe mundësinë e implementimit të qëndrueshëm nga pikpamja mjedisore e Planit të Përgjithshëm vendor të Bashkisë Cërrik.

❖ **Analiza e VSM-së dhe sistemi GIS**

Proçeset e zhvillimit të territorit, ekonomike, sociale dhe mjedisore janë në thelb hapësinore dhe është e vështirë që të kuptohen pa marrë parasysh dimensionin e tyre gjeografik. Marrëdhënia midis njeriut dhe mjedisit nuk mund të paraqitet pa një pozicion, sepse mjedisi përshkruhet nëpërmjet marrëdhënieve topologjike ndërmjet objekteve fizike (p.sh. toka ose

përbërja e saj në një pozicion të dhënë, ndotja ajrit në një copë tokë), po ashtu aktivitetet njerëzore ndikojnë në mjedis në mënyrë hapsinore.

Sistemet GIS në vendet e zhvilluara, kanë provuar që nga ndërtimi i tyre dhe aplikimi në planifikimin e territorit mund të ofrojë teori, metoda dhe aplikime që mbështesin disa kategori detyrash:

- Prodhon dhe mirëmban informacionin gjeografik;
- Mbështet aksesin e informacionit nga shumë përdorues (p.sh. infrastruktura e të dhënave hapsinore);
- Zgjidh problemin hapësinor (analiza hapësinore dhe modelim mjedisor);
- Mbështet vendim-marrjen e përbashkët (vendim-marrje në grup);
- Mbështet pjesëmarrjen e publikut.

GIS mund të konsiderohet si një nga mjetet më të avancuara që ekzistojnë në fushën e planifikimit, vendim-marrjes dhe menaxhimit, duke qenë i aftë të zgjidhë probleme komplekse – problem hapsinore – duke ruajtur balancën midis objektivave ekonomike, mjedisore dhe sociale. GIS është një mjet themelor, që nëse shfrytëzohet siç duhet, mund të ofrojë mbështetje efektive për planifikimin hapësinor dhe vendim-marrjen, kjo për arsye se, komponenti gjeografik i problemit është përcaktues kur synohet zhvillimi i qëndrueshëm. Prandaj teknologjitë gjeohapsinore duhet të jenë udhëhëqese në implementimin teknik të platformave të hapura dhe të integruara për analiza të informacionit, zgjidhje problemesh në grup, planifikim dhe vendim-marrje.

Rritja e disponueshmërisë së të dhënave hapësinore dhe zhvillimet në shkencën e GIS na mundësojnë kryerjen e proceseve të “planifikimit informacional” (analiza, dizajn, vlerësim, vendim, manaxhim dhe komunikim). Adoptimi i parimeve të zhvillimit të qëndrueshëm në planifikimin territorial dhe proceset e zhvillimit si dhe përdorimi i metodave GIS për të mundësuar dhe lehtësuar këto procese, ka patur zhvillime të rëndësishme në botë.

GIS përfaqëson kombinimin e përmbajtjes së të dhënave dhe manaxhimit të tyre, me pozicionin hapësinor dhe teknikat e analizës për të lehtësuar kuptimin e objekteve të botës reale dhe lidhjen midis tyre. Një sistem GIS i përparuar kërkon dy komponentë kryesorë; pajisjet dhe programet, të kombinuara me një të tretë, njeriun. GIS i kombinuar me “*Remote Sensing*” mund të prodhojë harta dixhitale të përdorimit/mbulimit të tokës, harta të fenomeneve të rrezikshme etj. Sidoqoftë rezultatet e GIS nuk janë të limituara vetëm në harta, përdorimi i tij mund të prodhojë database GIS me tematikë të dedikuar dhe ajo që është më e rëndësishmja, të dhëna vlerësimi. Potenciali i GIS për të siguruar informacion të qëndrueshëm dhe sasior nëpërmjet një formati të kuptueshëm, e ka vendosur atë në një pozicion kyç në hartimin e politikave të bazuara në zhvillimin e qëndrueshëm.

❖ KORNIZA LIGJORE DHE INSTITUCIONALE

Hartimi i VSM-së është mbështetur në një paketë tërësore ligjore të miratuar në lidhje me Mjedisin nga qeveria Shqiptare dhe mjaft ligje e direktiva të BE dhe Ndërkombëtare.

.1. Baza ligjore Shqiptare

1. Ligji Nr. 91/2013 "Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor";
2. Ligji Nr.10448, datë 14. 7. 2011, "Për lejet e mjedisit", të ndryshuar;
3. Ligji Nr.10431, datë 9.6.2011, "Për mbrojtjen e mjedisit", të ndryshuar;
4. Ligjin Nr. 107/2014, Datë 31.07.2014, "Për planifikimin dhe Zhvillimin e Territorit";
5. Ligji Nr.10081, datë 23.2.2009, "Për licencat, autorizimet dhe lejet në Republikën e Shqipërisë";
6. Ligji Nr.10440, datë 7.7.2011, "Për vlerësimin e ndikimit në mjedis";
7. Ligji Nr.10279, datë 20.5.2010, "Për kundërvajtjet administrative";
8. Ligji Nr.10433, datë 16.6.2011, "Për inspektimin në Republikën e Shqipërisë";
9. Ligji Nr.9115 datë 24.07.2003 "Për trajtimin mjedisor të ujërave të ndotura";
10. Ligji Nr.9774, datë 12.07.2007 "Për vlerësimin dhe administrimin e zhurmës në Mjedis";
11. Ligji Nr.8897 datë 16.05.2002 "Për mbrojtjen e ajrit nga ndotja";
12. Ligji Nr.9587, datë 20.07.2006 "Për mbrojtjen e biodiversitetit";
13. Ligji Nr. 8094 datë. 21.03.1996 "Për largimin publik të mbeturinave";
14. Ligji Nr.8766, datë 05.04.2001 "Për mbrojtjen ndaj zjarrit";
15. Ligji Nr. 9010 datë 13.02.2003 "Për administrimin mjedisor të mbetjeve të ngurta" i ndryshuar me Ligjin Nr.10 137, date 11.05.2009;
16. Ligji Nr. 10 463, datë 22.09.2011 "Për menaxhimin e integruar të mbetjeve";
17. Ligji nr. 8752, datë 26-3-2001 "Për krijimin dhe funksionimin e strukturave për administrimin dhe mbrojtjen e tokës "
18. Ligji nr. 9244, datë 2004 "Për Mbrojtjen e Tokës Bujqësore"
19. Ligji nr. 9426, datë 2005 "Për mbarështimin e blegtorisë"
20. Ligji nr. 9817, datë 22-10-2007 "Për Bujqësinë dhe Zhvillimin Rural"
21. Ligji nr. 10257, datë 25-3-2010 Për disa shtesa dhe ndryshime në Ligjin nr. 8752 "Për krijimin dhe funksionimin e strukturave për administrimin dhe mbrojtjen e tokës "
22. Ligji nr. 69, datë 2013 Për disa shtesa dhe ndryshime në Ligjin nr. 9244 "Për Mbrojtjen e Tokës Bujqësore"
23. Ligji nr. 130, datë 2014 Për disa shtesa dhe ndryshime në Ligjin nr. 8752/2001 "Për krijimin dhe funksionimin e strukturave për administrimin dhe mbrojtjen e tokës "
24. Ligji nr. 131, datë 2014 Për disa shtesa dhe ndryshime në Ligjin nr. 9244, datë 2004 "Për Mbrojtjen e Tokës Bujqësore"
25. Ligji nr. 9700, datë 26-3-2007 "Për Mbrojtjen e Mjedisit nga Ndikimi Ndërkufikar"

26. Ligji nr. 111 i vitit 2012 " Për Menaxhimin e Integruar të Burimeve Ujore"
27. V.K.M Nr.1189, datë 18.11.2009 "Për rregullat dhe procedurat për hartimin dhe zbatimin e programit kombëtar të monitorimit të mjedisit";
28. V.K.M Nr. 395, datë 21.6.2006 "Për miratimin e strategjisë dhe të planit të veprimit për zhvillimin e turizmit, kulturor dhe mjedisor";
29. V.K.M. nr.587, datë 07.07.201 "Për monitorimin dhe kontrollin e nivelit të zhurmave në qendrat urbane dhe turistike";
30. V.K.M Nr.247, datë 30.04.2014 "Për përcaktimin e rregullave, të kërkesave e të procedurave për informimin dhe përfshirjen e publikut në vendimarrjen mjedisore";
31. VKM nr. 671 datë 29.07.2015 "Për miratimin e Rregullores së Planifikimit të Territorit";
32. V.K.M Nr. 395, datë 21.6.2006 "Për miratimin e strategjisë dhe të planit të veprimit për zhvillimin e turizmit, kulturor dhe mjedisor";
33. Vendimi Nr. 99, datë 18.02.2005 i K.M. "Për miratimin e katalogut shqiptar të klasifikimit të mbetjeve";
34. Udhëzim, Nr.6, datë 27.11.2007 "Për miratimin e rregullave, përmbajtjes dhe afateve për përgatitjen e planeve të administrimit të mbetjeve të ngurta".

.2. Direktiva VSM e BE-së

Direktiva e BE-së 2001/42/EC mbi Vlerësimin e efekteve të planeve dhe të programeve të caktuara në mjedis u aprovua më 27.06.2001. Kjo direktive vlen për një gamë të gjerë të planeve dhe të programeve publike (p.sh. mbi shfrytëzimin e tokës, transportin, energjinë, mbeturinat, bujqësinë, etj.). Direktiva (2001/42/EC) thotë që planet dhe programet në kuptim të Direktivës VSM duhet të përgatiten dhe të aprovohen nga një autoritet (në nivel kombëtar, rajonal apo lokal) dhe të urdhërohen nga dispozitat legjislative, rregulluese ose administrative.

Një VSM është i obligueshëm për planet/programet si vijon:

- Përgatitjen e planeve për bujqësi, pylltari, peshkim, energjistik, industri, transport, menaxhim të mbeturinave/ ujit, telekomunikim, turizëm, planifikimin të qytetit & vendit ose shfrytëzim të tokës dhe të cilat vendosin kornizën për miratimin e zhvillimit të ardhshëm të projekteve të shënuara në listën e Direktivës për Vlerësimin e Ndikimit Mjedisor (VNM);
- Janë përcaktuar për të kërkuar një vlerësim sipas Direktivës së Vendbanimeve. Përkatësisht, për planet/programet që nuk janë të përfshira më lart, shtetet anëtare duhet ta kryejnë një procedurë të analizës për të përcaktuar nëse planet/programet ka mundësi të kenë efekte domethënëse mjedisore. Nëse kanë efekte domethënëse nevojitet një VSM. Procedura e analizës bazohet në kriteret e përcaktuara në Shtojcën II të Direktivës.

Procedura e VSM-së mund të përmblihet si vijon: raporti VSM-së përgatitet dhe në të identifikohen efektet domethënëse të mundshme në mjedis dhe alternativa të arsyeshme të planit ose të programit të propozuar. Autoritetet publike dhe mjedisore informohen dhe konsultohen lidhur me projektin e planit ose të programit dhe përgatitet raporti VSM-së. Raporti VSM-së dhe rezultatet e konsultimeve merren parasysh para aprovimit. Kur të aprohet plani ose programi, informohen autoritetet mjedisore dhe opinioni dhe informatat përkatëse vihen në dispozicion të tyre. Në mënyrë që të identifikohen efektet e pa parashikueshme, të pafavorshme në një fazë të hershme, efektet domethënëse mjedisore të planit ose të programit duhet të monitorohen.

.3. Direktiva të tjera të BE-së

Ekzistojnë shumë direktiva të tjera të BE-së me të cilat Direktiva VSM ka lidhje të qarta dhe të cilat janë të rëndësishme nëse janë duke u shqyrtuar çështjet mjedisore. VSM-ja ka lidhje të ngushta veçanërisht procedurale me Direktivën VNM, me që vlerësimi i mjedisit për sektorët të caktuar duhet patjetër të jenë të vendosur në kornizën e projekteve të parapara në VSM. Po ashtu ka lidhje të ngushta procedurale me Direktivën për Vendbanimet, e cila përmendet qartë në direktivën VSM-së. Direktiva Kornizë për Ujërat bashkërisht me Direktivën për Vendbanimet përmban kërkesat e veta jo vetëm për paraqitjen e planeve dhe të programeve, por po ashtu edhe të vlerësimit, duke nxitur nevojën për procedura të bashkërenduara ndërmjet ligjeve të ndryshme.

.4. Strategjia 2020 e BE-së

Përveç dokumenteve të sipërpërmendura legjislativë të BE-së, strategjia 2020 e BE-së me prioritetet, objektivat dhe nismat më të mëdha është dokument i rëndësishëm i politikave si për vetë BE-në ashtu edhe për rajonet fqinje, në veçanti Ballkanin Perëndimor meqë bashkëpunimi rajonal me këtë rajonë është identifikuar si njëri prej prioritetëve të politikave për BE-në. Prioritetete strategjise janë "zhvillimi i shpejtë, i qëndrueshëm gjithëpërfshirës".

.5. Konventa Aarhus, Konventa Espoo dhe Protokollin e Kievit

.5.1. Konventa Aarhus

Kjo Konventë (Konventa për qasje në informata, pjesëmarrje publike në vendimmarrje dhe qasje në drejtësi për çështjet mjedisore) është aprovuar më 25 qershor 1998 në qytetin danez të Aarhus (Århus) në Konferencën e Katërt Ministrore si pjesë e procesit "Mjedisi për Evropën". Ajo hyri në fuqi më 30 tetor 2001.

Konventa Århus vendosë një numër të të drejtave të opinionit në lidhje me mjedisin. Sipas konventës (Konventa UNE CE mbi Qasjen...,1998) "Nga palët në këtë Konventë kërkohet të

hartojnë dispozitat e nevojshme me qëllim që autoritetet publike (në nivel kombëtar, rajonal apo lokal) të kontribuojnë që këto të drejta të bëhen efektive. Konventa parashikon:

- Të drejtën e secilit që të marrë informata për mjedisin të cilat i mbajnë autoritetet publike. Këtu mund të përfshihen informatat lidhur me gjendjen e mjedisit, por po ashtu edhe politikat ose masat e ndërmarra. Kërkesit kanë të drejtë t'i marrin këto informata brenda një muaji pas bërjes së kërkesës dhe pa treguar arsye për ju nevojiten ato. Përveç kësaj, sipas Konventës autoritetet publike janë të obliguara që në mënyrë aktive të shpërndajnë informatat për mjedisin të cilat i posedojnë;
- Të drejtën për të marrë pjesë në vendimmarrjen për mjedisin. Autoritetet publike duhet të bëjnë përgatitjet që t'i mundësojnë opinionit të influencuar dhe organizatave jo qeveritare për mjedisin që të bëjnë komente, për shembull, lidhur me propozimet për projektet të cilat ndikojnë në mjedis, ose për planet dhe programet që kanë të bëjnë me mjedisin, që këto komente të merren parasysh në vendimmarrje dhe informatat të ofrohen në vendimet përfundimtare dhe në arsyetimin për atë vendim;
- Të drejtën për rishikimin e procedurave për kundërshtimin e vendimeve publike të cilat janë marrë pa i respektuar dy të drejtat e sipërpërmendura ose të drejtën mjedisore në përgjithësi.

.5.2. Konventa ESPOO

Konventa Espoo (EIA) (Konventa UNECE mbi Mjedisin, 1991) përcakton detyrimet e palëve për ta vlerësuar ndikimin në mjedis të aktiviteteve të caktuara në një fazë të hershme të planifikimit. Gjithashtu ai formulon detyrimet e përgjithshme të shteteve për të njoftuar njëri tjetrin dhe për t'u këshilluar me njëri tjetrin lidhur me të gjitha projektet e mëdha që janë në shqyrtim dhe që kanë mundësi të kenë ndikime të rëndësishëm të disfavourshme në mjedis përtej kufijve. Konventa u aprovua më 1991 dhe hyri në fuqi më 10 shtator 1997.

.5.3. Protokollin e Kievit

Protokolli i Kievit është dokument i rëndësishëm për t'u përmendur në kontekst të vlerësimit strategjik Mjedisin, meqë konsiderohet si njëri prej instrumenteve më të rëndësishme ndërkombëtare që parashtron kushte për vlerësimin e propozimeve strategjike. Protokolli është aprovuar në një takim të jashtëzakonshëm të Palëve pjesëmarrëse në Konventën ESPOO, të mbajtur më 21 maj 2003 dhe kërkon nga Palët që t'i vlerësojnë pasojat mjedisore të projekteve të planeve dhe të programeve të tyre zyrtare. Vlerësimi i Strategjik i Mjedisit (VSM) ndërmerret shumë më herët në procesin vendimmarrës se sa vlerësimi i ndikimit mjedisin të projektit, prandaj konsiderohet si mjet kryesor për zhvillimin e qëndrueshëm. Protokolli gjithashtu parashikon pjesëmarrje të gjerë publike në vendimmarrjen qeveritare në shumë sektorë të zhvillimit.

.5.4. Axhenda Territoriale e B.E.-së 2020 (Territorial Agenda)

“Axhenda Territoriale e Bashkimit Europian e vitit 2020”, në vazhdim të Axhendës Territoriale që filloi në vitin 2007, është diskutuar në vitin 2011, në Hungari dhe i përket planifikimit të zhvillimit hapësinor. Ka marrë parasysh zhvillimet e fundit të cilat përshkruhen në raportin “Territorial State and Perspectives of the European Union”, si edhe raportin e pestë të Komisionit Europian “Kohezioni Ekonomik, Social dhe Territorial” dhe për “Europën Strategjike 2020” dhe kishte si fokus objektivin e ri të Bashkimit Europian, që është Kohezioni Territorial. Në bazë të Axhendës në fjalë, ofrohen orientime strategjike për zhvillimin hapësinor, për promovimin e inkuadrimit të dimensionit hapësinor në politika të ndryshme dhe në të gjitha nivelet e qeverisjes, dhe për sigurimin e zbatimit të “Europës Strategjike 2020”, në përputhje me parimet e kohezionit hapësinor. Objektivat që përcaktohen (nga B.E.-ja) për “Europën Strategjike 2020”, janë promovimi i një zhvillimi të zgjuar, të aftë dhe pa përjashtime, i cili do të arrihet dhe do të duhet të përlllogaritet edhe dimensionin e tyre hapësinor, sepse ekzistojnë mundësi të shumta zhvillimi, në analogji me çdo zonë.

Për me tepër, kohezioni territorial forcon parimin e solidaritetit duke patur si objektiv konvergencën e ekonomive ndërmjet tyre të zonave më të frytshme me zonat në të cilat zhvillimi është i vonuar. Diversiteti i territoreve konsiderohet se çon drejt zhvillimit, ndërsa territoret me mundësi plotësuese mund të bashkojnë forcat dhe përparësitë e tyre krahasimore, duke krijuar në këtë mënyrë kushtet për zhvillim të mëtejshëm. Që të arrihet objektivin e B.E.-së për një zhvillim “të zgjuar” dhe pa përjashtime, do të duhet të ekzistojë bashkëpunim ndërmjet zonave të ndryshme të B.E.-së në të gjitha nivelet përkatëse hapësinore. Nëpërmjet zhvillimit të plotë territorial, mund të realizohet kohezioni social, qendrueshmëria dhe konkurrenca. Nëpërmjet kohezionit territorial, mund të arrihet zhvillimi i qendrueshëm ekonomik dhe të ekzistojë kohezioni si ekonomik ashtu edhe social. Për këtë arsye, është e nevojshme të zhvillohen kushtet e përshtatshme, me qëllim që të sigurohen shanse të barabarta për qytetarët e B.E.-së.

Me qëllim që të realizohet “Europa Strategjike 2020” për zhvillimin dhe punësimin, e cila filloi në vitin 2010 në nivelin e B.E.-së, janë vënë pesë objektiva bazë që i përkasin: punësimin të grupmoshave 20-64, afërsisht rreth 75%; kërkimit dhe zhvillimit për të cilin propozohet B.E.-ja të investojë 3% të GDP së saj; veprimet kundrejt ndryshimit klimaterik, nëpërmjet reduktimit të emetimeve të gazrave serë, të sigurimit të energjisë nga burime të rinovueshme dhe të rritjes së efikasitetit energjik rreth 20%; dhe së fundmi, trajnimit dhe më konkretisht, reduktimit të përqindjeve të braktisjes së parakohshme të shkollës (nën 10%) dhe plotësimin të përqindjes më të madhe (të klasës prej 40%) për kategorinë e grupmoshës 30-34 dhe luftimit të varfërisë dhe të përjashtimit social, me synim reduktimin e përqindjes.

Përveç objektiva të sipërpërmendura, për më tepër, janë vënë edhe disa prioritetet territoriale për B.E.-në, me qëllim zhvillimin territorial, kështu që propozohet:

- Promovimi i një zhvillimi policentrik dhe të barabartë territorial të B.E.-së, nëpërmjet reduktimit të pabarazive të mëdha rajonale në territorin europian, me përballjen e atyre pengesave që ndeshen në zhvillim, fakt i cili inkurajohet edhe nga qytetet e zhvilluara të Europës, të cilat mund të bashkëpunojnë me qytetet e tjera, duke krijuar rrjete me mënyrë novative, për promovimin e mirëqenies ekonomike.
- Inkurajimi i zhvillimit të plotë ndërmjet qyteteve dhe fshatrave, i cili promovon edhe përpjekjet e qyteteve për të qënë mekanizma zhvillimi, duke krijuar mjedise tërheqëse, që të tërheqin investime dhe për pasojë, edhe njerëzit që do të jetojnë në to do të kenë më shumë mundësi. Propozohet bashkëpunimi i qyteteve që do të kontribuojë në zhvillimin e periferive të qyteteve, por edhe përmirësimi i kalueshmërisë së qendrave urbane nga zonat agrare.
- Plotësimi territorial i funksioneve ndërkufitare dhe ndërshtetërore në Periferi mund të përbëjë faktor të rëndësishëm për forcimin e konkurrencës mbarëbotërore. Kështu, do të promovohen peisazhet natyrore dhe zonat me bukuri të veçantë, elementët e trashëgimisë kulturore, ndërsa rrjetet e qyteteve dhe për pasojë, edhe tregjet e punës do të mund të përdoren lirshëm pa ndarjen e rreptë të kufijve brenda dhe jashtë zonave.
- Sigurimi i konkurrencës mbarëbotërore, e cila mund të forcohet me ekzistencën e ekonomive të forta lokale, por edhe me zhvillimin e sektorëve të plotë mbarëbotërorë të ekonomisë, synon në forcimin si të tregut mbarëbotëror ashtu edhe të atij lokal (zhvillimi i produkteve lokale, përmirësimi i ekonomive lokale, etj.), me vlerësimin paralel të kapitalit social, zhvillimin e novacionit dhe të strategjive të tjera të rëndësishme që shkojnë drejt këtij drejtimi.
- Përmirësimi i lidhshmërisë territoriale ndërmjet personave, komuniteteve, sipërmarrjeve synon nevojën për akses të thjeshtë në transportet rrugore, hekurudhore dhe ajrore, por edhe në infrastrukturat dhe rrjetet e tjera teknike, ndërsa mbështetet përdorimi i burimeve të rinovueshme të energjisë dhe reduktimi efikas i emetimeve të dioksidit të karbonit.
- Menaxhimi dhe lidhja ndërmjet periferive të elementëve të rëndësishëm ekologjikë, lokalë dhe kulturorë është një element i domosdoshëm për zhvillimin e qendrueshëm dhe mund të arrihet me mbrojtjen dhe promovimin e elementëve të mjedisit, por edhe të trashëgimisë kulturore, duke marrë parasysh veçantitë gjeografike të çdo zone.

.5.5. Harta Leipzig për Zhvillimin e Qendrueshëm Urban

Në kuadrin e politikës europiane për qytetet, ndër dokumentat e rëndësishëm janë Strategjia Tematike për Mjedisin Urban e vitit 2006 dhe Harta Leipzig për Qytetet e Qendrueshme Europiane e vitit 2007. Drejtimet e dy teksteve të sipërpërmendura, në mënyrë të përmbledhur i referohen politikave dhe programeve të plota të zhvillimit urban; parimit të qytetit “kompakt” (compact city); dhe kthimit të planifikimit urban të qyteteve, me qëllim ristrukturimin e rrjetit infrastrukturor të tyre, të hapësirave publike dhe të rezervës ndërtimore, përmirësimin e disa fenomeneve të rëndësishme sociale, parandalimit të “konflikteve” të përdorimit të tokës, etj.

Në Hartën Leipzig për Qytetet e Qendrueshme Europiane të vitit 2007 propozohet politika e zhvillimit të plotë urban. Bëhet fjalë për një proces, në kuadrin e të cilit duhet të ekzistojë koordinim ndërmjet enteve territoriale, sektoriale dhe hapësimore të politikës urbane. Një rëndësi e veçantë duhet t’i jepet pjesëmarrjes së të interesuarve dhe faktorëve ekonomikë, por edhe publikut të gjerë. Për zhvillimin e plotë urban, mund të hartohen programe, të cilat mund të:

- ❖ Përshkruajnë cilat janë pikat e dobëta dhe të forta në një qytet dhe cilat janë objektivat zhvillimore që mund t’i japin një shtysë zonës urbane.
- ❖ Koordinojnë planet e ndryshme komunale, sektoriale dhe teknike dhe politikat, me synim të sigurojnë investimet përkatëse që do të ndihmojnë në zhvillimin e zonës urbane.
- ❖ Koordinojnë përdorimin e burimeve.
- ❖ Koordinojnë barazinë ndërmjet zonave urbane dhe agrare, ndërmjet qyteteve të vogla dhe mesatare dhe qyteteve të tjera brenda zonave mitropolitane.

Që të arrihen objektivat e sipërpërmendur, propozohen tri veprime konkrete: sigurimi i hapësirave tërheqëse publike me cilësi të lartë, me theks ruajtjen e trashëgimisë arkitektonike, por edhe planifikimin e saktë të infrastrukturave të ndryshme; modernizimi i rrjeteve të infrastrukturave, si të furnizimit me ujë, të përpunimit të ujërave të zeza, të transporteve, por edhe përdorimi i drejtë i burimeve natyrore; dhe promovimi i metodave të novacionit dhe më konkretisht, të teknologjive të mëparshme të informacionit dhe komunikimit, me synim instalimin e sipërmarrjeve të reja, por edhe përmirësimin e sektorëve të arsimit, të punësimit, të shërbimeve sociale të shëndetit.

Vëmendje e veçantë do të duhet t’u jepet lagjeve të qyteteve që përballen me probleme ekonomike (papunësi, përjashtim social, etj.), nëpërmjet zbutjes së pabarazive, e cila do të arrihet me promovimin e kohezionit social, dhe me përmirësimin e mjedisit të tyre natyror dhe të infrastrukturave të tyre. Më konkretisht, për theksimin e dizavantazheve të zonave urbane, propozohet zbatimi i masave të përmirësimit të mjedisit, nëpërmjet:

- ❖ Përmirësimin të rrjetit ekzistues të banesave në lagjet “e varfëra” përsa i përket planifikimit, kushteve natyrore dhe performancës energjike.
- ❖ Forcimin të ekonomisë lokale nëpërmjet vlerësimit të produkteve lokale dhe sigurimit të vendeve të punës me krijimin e sipërmarrjeve të reja.
- ❖ Promovimin të mjeteve dhe mënyrave të trajnimit për të rinjtë, nëpërmjet organizimit të programeve dhe seminareve të trajnimit, me qëllim që të jenë në gjendje të kërkojnë vende të reja pune.
- ❖ Promovimin të transporteve urbane në aspektin ekonomik të përballeshëm, të cilat do të jenë edhe më efektive, me qëllim që t’u jepet e drejta banorëve të zonave në fjalë të kenë shanse të barabarta aksesit – kjo propozohet të arrihet nëpërmjet planifikimit dhe menaxhimit të qarkullimit në këto zona, ndërsa do të propozohen edhe rrjete të përshtatshme për qarkullimin e këmbësorëve dhe të biçikletistëve.

4.5.6. Politika e Përbashkët Bujqësore 2014-2020

Politika e Përbashkët Bujqësore (P.P.B.), e cila u themelua në vitin 1962, lidh sektorin e bujqësisë me Europën. P.P.B. e re (pas vitit 2013) duhet të përballet me më shumë probleme, si rritja e rëndësishme e popullsisë me tokën në lidhje me prodhimin e ushqimeve, ndryshimi klimaterik dhe nevoja për menaxhim të qëndrueshëm të burimeve natyrore, mbrojtja e natyrës dhe ruajtja e qëndrueshmërisë në ekonominë bujqësore. Kështu, reforma e P.P.B. duhet të përballet me tre probleme serioze, forcimin e sigurisë ushqimore, sfidën e ndryshimit klimaterik dhe krijimin e vendeve të punës në zonat agrare me synim zhvillimin e tyre.

P.P.B., në kuadrin më të gjerë të mbështetjes së zhvillimit agrar, duhet të kontribuojë në arritjen e objektivave të mëposhtëm: në forcimin e konkurrencës në sektorin e bujqësisë; në sigurimin e menaxhimit të qëndrueshëm të burimeve natyrore; në promovimin e veprimeve në lidhje me luftimin e ndryshimit klimaterik; dhe në arritjen e zhvillimit të ekuilibruar në ekonominë agrare, në të cilin përfshihet edhe krijimi dhe ruajtja e vendeve të punësimit. Për arritjen e objektivave të sipërpërmendur, P.P.B. propozon veprimet e mëposhtme:

- ❖ Promovimin e kalimit të dijeve dhe novacionit në bujqësi, në pyllëtarë dhe në zonat agrare. Propozohet forcimi i lidhjeve ndërmjet bujqësisë, pyllëtarisë, kërkimit dhe novacionit, menaxhimit të përmirësuar mjedisor dhe efikasitetit të sektorëve të sipërpërmendur të ekonomisë, trajnimit dhe formimit profesional të fermerëve.
- ❖ Forcimin e qëndrueshmërisë së shfrytëzimeve bujqësore dhe të konkurrencës në të gjithë sektorët e bujqësisë, nëpërmjet përmirësimit të efikasitetit ekonomik të shfrytëzimeve bujqësore, rristurimit të shfrytëzimeve bujqësore, modernizimit të

metodave të bujqësisë, trajnimit të përshtatshëm të fermerëve në objekte të specializuara.

- ❖ Promovimin e organizimit të rrjetit të ushqimeve, nëpërmjet përmirësimit të konkurrencës së produkteve me krijimin e sistemeve të cilësisë dhe promovimin e tyre të përshtatshëm; dhe menaxhimin e rrezeve që paraqesin shfrytëzimet bujqësore.
- ❖ Zëvendësimin dhe ruajtjen e ekosistemeve që lidhen me sektorët e bujqësisë dhe të pyllëtarisë, si zonat në rrjetin Natura 2000 dhe zona të tjera me vlerë të lartë natyrore, përmirësimin e menaxhimit të ujërave, nëpërmjet menaxhimit të duhur të ilaçeve për mbrojtjen e bimëve etj. dhe parandalimin e erozionit të tokës.
- ❖ Promovimin e efikasitetit të burimeve (ujë, energji) dhe marrjen e masave, me qëllim që të reduktohen emetimet e dioksidit të karbonit dhe të gazrave të tjerë serë, me qëllim që të kufizohet fenomeni i ndryshimit klimaterik, i cili ndikon edhe në sektorët e bujqësisë dhe të ushqimeve.
- ❖ Promovimin e zhvillimit ekonomik në zonat agrare dhe në veçanti krijimin e sipërmarrjeve të vogla dhe vendeve të punës, promovimin e zhvillimit lokal, forcimin e përdorimit të teknologjive të reja të informacionit dhe telekomunikacioneve në zonat agrare.

4.5.7. Programi i Shtatë i Veprimit për Mjedisin

4.5.7.1. Në përgjithësi

Që në fillimet dhjetë vjeçarit të 1970, në Europë ekziston angazhimi për çështjet që lidhen me mbrojtjen e mjedisit. Kështu, për çështjet që kanë të bëjnë me mbrojtjen e cilësisë së ajrit atmosferik dhe të ujërave, me mirëmbajtjen e burimeve natyrore dhe të bio shumëllojshmërisë, me menaxhimin e mbetjeve dhe në përgjithësi me aktivitete që kanë pasojë të pafavorshme dhe përbëjnë sektorë bazë veprimi si në nivel evropian ashtu edhe kombëtar, ndeshen angazhime nga politika europiane, me qëllim që të minimizohen pasojat mjedisore dhe të sigurohet zhvillimi i qendrueshëm i modelit social evropian. Objektivi Bashkimit Evropian është promovimi i zhvillimit të qendrueshëm me qëllim afatgjatë zhvillimin e barabartë që të sigurohet zhvillimi ekonomik dhe progresi social, ndërsa paralelisht të ekzistojnë masa edhe për mbrojtjen e mjedisit.

Zhvillimi i legjislacionit evropian mjedisor fokusohet në ndryshimin mbarë botëror klimaterik, në reduktimin e ndikimeve mjedisore të transporteve, në promovimin e modeleve të qendrueshme prodhuese dhe konsumatore, në menaxhimin e qendrueshëm të burimeve natyrore, në reduktimin e kërcënimeve ndaj shëndetit publik, në luftimin e varfërisë dhe të izolimit social, si edhe në masat që lidhen me shoqërinë e dijes, mjetet financiaro-ekonomike, komunikimin, si edhe me politikat e nevojshme. Në bazë të strategjisë së re që u propozua për Europën e vitit 2020, Europa mund t'la dalë mbanë nëse vepron në mënyrë kolektive, si

“Bashkim” dhe ta shndërrojë ekonominë e saj në një ekonomi të zgjuar, të qëndrueshme dhe pa përjashtime, kudo të ekzistojnë nivele të larta punësimi, prodhueshmëri edhe kohezioni social. Koordinimin e politikës mjedisore do ta marrë përsipëriniciativa emblematike “Një Europë që përdor në mënyrë efikase burimet”, propozime bazë të së cilës janë reformimi i politikës së përbashkët bujqësore, i politikës së përbashkët të peshkimit, i politikës për kohezionin, rishikimi i rrjeteve ndëreuropiane të transporteve, rishikimi i legjislacionit për ndjekjen dhe paraqitjen e raporteve në lidhje me emetimet e gazrave serë, ecuria për një ekonomi me emetime të ulëta të karbonit deri në vitin 2050, rishqyrtimi i lëndëve të prioritetit që përmenden në direktivën – kuadër për ujërat, etj.

Deri më sot janë zbatuar shtatë Programe Veprimi për Mjedisin, të cilat kanë përcaktuar formulimin e politikës europiane për mjedisin. Programi i Shtatë i Veprimit për Mjedisin është konsideruar si kuadri bazë politik për zbatimin e politikës mjedisore dhe përcakton prioritetet e Bashkimit Europian (B.E-së.), deri më 31 Dhjetor 2020 (2013-2020). Programi i Shtatë i Veprimit për Mjedisin thekson te nëntë objektiva prioriteti që duhet të arrijë B.E.-ja. Këto objektiva paraqiten në mënyrë të përmbledhur si më poshtë vijon (Vendimi 1386/2013/B.E., 2013):

- Mbrojtja, ruajtja dhe forcimi i kapitalit natyror të Bashkimit.
- Shndërrimi i Bashkimit në një ekonomi të gjelbër dhe konkurruese me nivele të ulëta të emetimeve të gazrave karbonikë dhe përdorimit efikas të burimeve.
- Mbrojtja e qytetarëve të Bashkimit nga presionet mjedisore dhe rreziqet për shëndetin dhe mirëqenien.
- Maksimizimi i përfitimeve të legjislacionit mjedisor të Bashkimit nëpërmjet përmirësimit të zbatimit.
- Përmirësimi i bazës së dijeve dhe dëshmive për politikën mjedisore të Bashkimit.
- Sigurimi i investimeve në politikën mjedisore dhe klimaterike si edhe përballja e kostos së jashtme mjedisore.
- Përmirësimi i inkuadrimin të distancës mjedisore dhe të kohezionit të politikave.
- Forcimi i qëndrueshëm i qyteteve të Bashkimit.
- Rritja e efikasitetit të Bashkimit për sa i përket përballjes së sfidave ndërkombëtare mjedisore dhe klimaterike.

4.5.7.2. Mbrojtja, ruajtja dhe forcimi i kapitalit natyror

Për mbrojtjen, ruajtjen dhe forcimin e kapitalit natyror të Bashkimit, Programi i Shtatë i Veprimit për Mjedisin deri në vitin 2020 ka si objektiv mbrojtjen e bioshumëllojshmërisë dhe të ekosistemeve të ndjeshme. Synon zëvendësimin e të paktën 15% të ekosistemeve të nënvlerësuar. Për më tepër, në përputhje me *Direktivën – Kuadër*

2000/60/E.K. për ujërat, do të duhet të mbrohen edhe ujërat e brendshëm sipërfaqësorë, kalimtarë, bregdetarë dhe nëntokësorë, me qëllim që të ekzistojë ujë i mjaftueshëm sipërfaqësor dhe nëntokësor me cilësi të mirë. Një parametër tjetër, i cili është i rëndësishëm për kapitalin natyror të B.E.-së, është reduktimi i presioneve që kanë ujërat detarë. Dhe për ujërat detarë, objektiv përbën ruajtja e gjendjes së mirë mjedisore, duke marrë masa për mbrojtjen dhe ruajtjen e mjedisit detar, për zëvendësimin, aty ku është e mundur, të ekosistemeve detare, për bashkëpunimin ndërshtetëror etj. Së fundmi, në lidhje me forcimin e kapitalit natyror, në vazhdim i referohemi reduktimit të ndotjes atmosferike dhe të ndikimeve që kjo ka në ekosisteme mbrojtjes së mjaftueshme të tokave të B.E.-së; përballjes së ndotjes me elementë ushqyesë dhe në veçanti me azot dhe fosfor; dhe së fundmi, menaxhimit të drejtë të sipërfaqeve pyjore, nëpërmjet mbrojtjes së tyre nga zjarret, fenomenet natyrore, etj.

4.5.7.3. Shndërrimi i Bashkimit në një ekonomi “të gjelbër” dhe konkurruese

Për shndërrimin i Bashkimit në një ekonomi “të gjelbër” dhe konkurruese me nivele të ulëta të emetimeve të gazrave karbonikë dhe përdorimit efikas të burimeve, Programi i Shtatë i Veprimit për Mjedisin siguron se deri në vitin 2020, do të jenë arritur objektivat që ka vënë Bashkimi Europian në lidhje me klimën dhe energjinë, ndërsa do të jenë bërë përpjekje të rëndësishme për të përkthyer reduktimin e emetimit të gazrave serë me synim ruajtjen e rritjes së temperaturës mesatare të planetit; do të jenë reduktuar pasojat mjedisore të sektorëve të mëdhenj të ekonomisë dhe do të jetë rritur efikasiteti gjatë përdorimit të burimeve natyrore, ndërsa do të jepen stimuj në nivel tregu, me qëllim që të inkurajohen investimet e sipërmarrjeve dhe të novacionit dhe të theksohet zhvillimi i gjelbër; do të jenë reduktuar ndërhyrjet totale mjedisore të prodhimit dhe të konsumimit, kryesisht në sektorët e ushqimit, të strehimit, por edhe të lëvizshmërisë, nëpërmjet ndryshimeve strukturore në prodhim, në teknologji, në novacion; dhe së fundmi, do të bëhet menaxhimi i sigurt i mbetjeve, me qëllim reduktimin e ndikimeve në shëndet dhe në mjedis, nëpërmjet reduktimit të prodhimit të mbetjeve (si për frymë, ashtu edhe në çmime absolute) dhe të kufizimit të groposjes së lëndëve jo të riciklueshme, ndërsa, nëse zbatohen kërkesat e Direktivave të Bashkimit Europian, në lidhje me mbetjet dhe hapësirat e groposjes së tyre, do të reduktohet edhe ndotja e ujërave sipërfaqësorë dhe nëntokësorë, e tokës dhe e atmosferës.

4.5.7.4. Presione mjedisore dhe rreziqe për shëndetin dhe mirëqënien

Me qëllim që qytetarët e Bashkimit Europian të mbrohen nga presionet mjedisore dhe rreziqet për shëndetin dhe mirëqënien, Programi i Shtatë i Veprimit për Mjedisin siguron (deri në vitin 2020) përmirësim të rëndësishëm në mbrojtjen si të ajrit të jashtëm në B.E., me qëllim që të ekzistojë përjasje e niveleve që propozon Organizata Botërore e Shëndetësisë (O.B.SH.), ashtu

edhe në atë brendshëm në përputhje me orientimet e kësaj organizate; reduktim i rëndësishëm i ndotjes akustike dhe sërish duke patur synimin për t'iu afruar niveleve të O.B.SH.-së; ekzistenca e standarteve të rrepta për ujin e sigurt të pijshëm dhe ujëra të sigurta notimi për qytetarët e B.E.-së; përballje efikase përsa i përket minimizimit të rreziqeve si për mjedisin, ashtu edhe për shëndetin, nga përdorimi i lëndëve të rrezikshme kimike që përmbajnë produktet, ato që përmenden më sipër sigurohen me legjislacionin përkatës të B.E.-së dhe kanë si synim një mjedisi jo toksik; mungesa e ndikimeve të dëmshme në shëndetin e njeriut, por edhe në mjedis, nga përdorimi i produkteve për mbrojtjen e bimëve; përballje efikase e shqetësimeve që lidhen me nanomateriale por edhe të tilla; dhe së fundmi, progres i rëndësishëm përsa i përket përshtatjes ndaj ndikimeve të ndryshimit klimaterik.

4.5.7.5. Përfitimet e legjislacionit mjedisor

Me qëllim që të maksimalizohen përfitimet e legjislacionit mjedisor të Bashkimit, nëpërmjet përmirësimeve të rëndësishme për zbatimin e tij, Programi i Shtatë i Veprimit për Mjedisin siguron (deri në vitin 2020) akses të thjeshtë të publikut në informacionet që kanë të bëjnë me mënyrën e zbatimit të legjislacionit mjedisor të B.E.-së; rritje të pajtueshmërisë me veprime konkrete legislative përsa i përket mjedisit; imponim të legjislacionit mjedisor të B.E.-së në të gjitha nivelet e administratës dhe sigurim të konkurrencës së barabartë në tregun e brendshëm të Europës; krijim të marrëdhëniesve të besimit të qytetarëve përsa i përket të drejtës mjedisore të B.E.-së dhe të zbatimit të saj; dhe së fundmi, lehtësim të ruajtjes së parimit të mbrojtjes efikase të qytetarëve të B.E.-së.

4.5.7.6. Përmirësimi i bazës së dijeve dhe të dëshmive për politikën mjedisore

Me qëllim që të përmirësohet baza e dijeve dhe e dëshmive për politikën mjedisore të B.E.-së, Programi i Shtatë i Veprimit për Mjedisin synon (deri në vitin 2020), krijimin e politikave dhe të interesuarve të tjerë, të cilët kanë në dispozicionin e tyre më shumë të dhëna për hartimin dhe zbatimin e politikave në lidhje me mjedisin dhe klimën, ndërsa do të duhet të kenë kuptuar tashmë pasojat mjedisore nga aktivitetet e njeriut; ekzistencën e mirëkuptimit të madh për problemet e ndryshme mjedisore dhe për rreziqet klimaterike dhe këto të mund të vlerësohen dhe të menaxhohen në mënyrë të përshtatshme; forcimin e kontaktit ndërmjet shkencës dhe politikës në sektorin e mjedisit, ndërsa do të duhet të përfshihen edhe qytetarët për të patur akses në të dhënat dhe të jenë pjesëmarrës në veprën shkencore; dhe forcimin e ndikimit të B.E.-së në komunitetin ndërkombëtar, përsa i përket lidhjes shkencë – politikë, me qëllim përmirësimin e dijes rreth çështjeve të politikës ndërkombëtare mjedisore.

4.5.7.7. Investime në politikën mjedisore dhe klimaterike

Për sigurimin e investimeve në politikën mjedisore dhe klimaterike dhe përballjen e kostos së jashtme mjedisore, Programi i Shtatë i Veprimit për Mjedisin propozon arritjen e objektivave të politikës për mjedisin dhe klimën, deri në vitin 2020, në mënyrë efikase nga ana ekonomike dhe me mbështetje analoge nga financimi i mjaftueshëm; kërkon rritjen si të financimit publik ashtu edhe atij privat, në shpenzime që kanë të bëjnë me mjedisin dhe parametrat klimaterikë; dhe siguron vlerësim të saktë në vlerën e kapitalit natyror dhe të shërbimeve që kanë të bëjnë me ekosistemet, ndërsa përlllogarit edhe koston e përkeqësimit të tyre, faktorë që ndikojnë në hartimin e politikës.

4.5.7.8. Inkuadrimi i distancës mjedisore në politika

Për përmirësimin e inkuadrimit të distancës mjedisore në politika, Programi i Shtatë i Veprimit për Mjedisin ka si objektiv, deri në vitin 2020 të zbatohen politika sektoriale në nivelin e Bashkimit European dhe të shteteve anëtare, që t'u shërbejnë objektivave mjedisore dhe klimaterike që lidhen me to. Kështu, propozon inkuadrimin e kushteve dhe stimujve që lidhen me klimën dhe mjedisin, me rishqyrtim paralel edhe të politikave tashmë ekzistuese; kërkon kryerjen e vlerësimeve për pasojat mjedisore, sociale dhe ekonomike si në nivelin e B.E.-së, ashtu edhe në nivel kombëtar, për të siguruar kohezionin dhe efikasitetin e tyre; kërkon zbatimin e plotë të Direktivave për Vlerësimin Strategjik të Mjedisit dhe për Vlerësimin e ndikimeve në Mjedis; kërkon vlerësimin e informacioneve që nxirren nga vlerësimi i zbatimit të planit mjedisor, me qëllim përmirësimin e pasojës dhe të kohezionit të tij; dhe dëshiron menaxhimin e kompromiseve që mund të rezultojnë në të gjitha politikatat, me qëllim që të maksimalizohen sinergjitë dhe të reduktohen, sa më shumë të jetë e mundur, pasojat negative në mjedis.

4.5.7.9. Forcimi i qëndrueshëm i qyteteve

Për forcimin e qëndrueshëm të qyteteve, Programi i të Bashkimit, Plani i Shtatë i Veprimit për Mjedisin siguron (deri në vitin 2020), zbatimin e politikave të programatizimit dhe planifikimit të qëndrueshëm urban në pjesën më të madhe të qyteteve të Bashkimit, të cilat nënkuptojnë pastrimin e ndërtesave për vlerësimin e performancave mjedisore të qyteteve, duke marrë parasysh pasojat ekonomike dhe sociale, si edhe kujdesin, me qëllim që qytetet të informohen në lidhje me financimin për masat e mbrojtjes së qëndrueshmërisë urbane dhe të kenë akses në të. Është i nevojshëm zgjerimi i iniciativave ekzistuese që mbështesin novacionin dhe praktikatat me të mira në qytete, si edhe gjithashtu krijimi i rrjetit dhe shkëmbimet ndërmjet tyre, me qëllim që të inkurajohen qytetet të promovojnë pozicionin e tyre lider në zhvillimin urban të qëndrueshëm.

4.5.7.10. Përballja e sfidave ndërkombëtare mjedisore dhe klimaterike

Me qëllim që të rritet efikasiteti i Bashkimit, përsa i përket përballjes së sfidave ndërkombëtare mjedisore dhe klimaterike, Programi i Shtatë i Veprimit për Mjedisin duhet (deri në vitin 2020) të sigurojë inkuadrim të plotë të rezultateve të Konferencës së Rios në politikat e B.E.-së dhe kontributin efikas të B.E.-së në përpjekjet dhe iniciativat botërore, që kanë si objektiv krijimin e një ekonomie "të gjelbër" dhe pa përjashtime, në kuadër të zhvillimit të qendrueshëm; mbështetje efikase e përpjekjeve kombëtare, rajonale dhe ndërkombëtare që bëhen për përballjen e problemeve mjedisore dhe klimaterike, me objektiv zhvillimin e qendrueshëm; dhe reduktim i ndikimeve të konsumimit në mjedis, nëpërmjet zhvillimit të përpjekjeve për një përqasje botërore drejt zhvillimit të qendrueshëm. Për këtë qëllim, kërkohet miratimi i objektivave të zhvillimit të qendrueshëm, të cilat mbulojnë sektorët e prioritetit pa përjashtime të ekonomisë së "gjelbër" dhe të kenë si kusht të domosdoshëm ratifikimin e marrëveshjeve bazë shumëpalëshe mjedisore shumë më përpara se viti 2020, me qëllim që të ruhen angazhimet për vitin 2020. Për më tepër kërkohet bashkëpunimi me shtetet-partnere në mënyrë më strategjike, me qëllim që të promovohen praktikat më të mira në legjislacionin e brendshëm mjedisor dhe në konvergjencë të vendeve gjatë negociatave shumëpalëshe mjedisore.

4.6. Ligji për Vlerësimin Strategjik Mjedisor. (VSM).

Ligji Nr. 91/2013 "Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor" nënvizon rëndësinë e integritit të parimeve për mbrojtjen e mjedisit gjatë përgatitjes, aprovimit dhe realizimit të planeve dhe të programeve përkatëse nëse është e qartë që këto të fundit kanë ndikime domethënëse në mjedis. Raporti VSM-së identifikon, përshkruan dhe vlerëson ndikimet e mundshme të rëndësishme në mjedis nga zbatimi i planit ose programit dhe vlerëson alternativat e arsyeshme. Projekti i dokumenteve VSM është një objekt për diskutim publik. Në kuadër të ligjit përcaktohet kërkesat e posaçme për rastet e këshillimeve ndërkufitare. Ligji përcakton qartë qëllimin dhe fushën e veprimit të tij.

Shkalla në të cilën plani ose programi krijon kuadrin për zbatimin e projekteve dhe veprimtarive të veçanta me ndikim në mjedis, të cilat specifikohen në shtojcat 1 dhe 2 të ligjit Nr. 10 440, datë 7.7.2011 "Për vlerësimin e ndikimit në mjedis".

5. ANALIZA E SITUATËS SË SOTME TË KUSHTEVE MJEDISORE TË TERRITORIT TË BASHKISË CËRRIK

5.1. Pozicioni gjeografik i Bashkisë Cërrik.

Bashkia Cërrik ndodhet në Qarkun e Elbasanit dhe kufizohet nga perëndimi me Bashkinë Belsh, nga veriperëndimi me Bashkinë Peqin, nga veri dhe verilindja me Bashkinë Elbasan, nga jugu dhe juglindja me Bashkinë Gramsh dhe nga jugu me Bashkinë Kuçovë. Bashkia Cërrik sipas shtrirjet territoriale aktuale është konceptuar dhe miratuar në vitin 2015. Bashkia Cërrik ka një sipërfaqe totale prej 189.65 km² dhe një popullsi prej 27 445 banorësh (referuar të dhënave të marra nga Censusi 2011), ndërsa sipas regjistrit të gjendjes civile kjo bashki numëron 47.118 banorësh (Gjendja Civile 2016).

Bashkia Cërrik përfshin 5 njësi administrative në të cilat bëjnë pjesë 28 fshatra. Njësitë administrative përbërëse të saj janë Cërriku, Klosi, Mollasi, Gostima dhe Shalësi.

Njësitë administrative përbërëse	Qytetet dhe fshatrat në përbërje të tyre	Popullsia sipas Censusi 2011	Popullsia sipas Regjistrit Civil	Sipërfaqja KM ²
Cërrik	Qyteti Cërrik	27,445	46,652	189.65
Gostimë	Fshatrat; Gostimë, Gjyral, Shtepanj, Shushicë, Shtermen, Malasej, Çartalloz			
Mollas	Fshatrat; Mollas, Selltë, Kamuna, Dragot, Topojan, Linas, Dasar			
Shalës	Fshatrat; Shalës, Liçaj, Kurtalli, Xibrakë, Xherie, Kodras			
Klos	Fshatrat; Klos, Selvias, Qyrkan, Lumas, Qafë, Floq, Trunç, Banjë			

Tabela nr.1. Struktura territoriale dhe demografike e Bashkisë Cërrik (Census 2011)

Bashkia e Cërrikut shtrihet në një zonë fushore dhe kodrinore përgjithësisht midis dy lumejnëve Shkumbin dhe Devoll dhe si qendër administrative ka qytetin e Cërrikut (ish Bashkia Cërrik), një ish qytezë industriale e shpallur si e tillë në 26 Janar 1952 me ndërtimin e Uzinës së Përpunimit të Naftës dhe një Termoçentrali. Emërtimi i qytetit të Cërrik sipas gojëdhënave vjen nga emri i një fushe të quajtur fusha e Cërrikut që ndodhej në distancë të barabartë midis lumi Devoll dhe Shkumbin.

Gërmimet arkeologjike të kryera në fushën e Pozhakut ku janë gjetur një sasi e madhe materialesh, vërtetojnë se zona ku shtrihet njësi administrative Gostimë ka qenë e banuar qysh në lashtësi.

Qendra administrative e Bashkisë së Cërrikut është qyteti i cërrikut (ish Bashkia cërrik). Cërriku shtrihet në Shqipërinë e Mesme në fushën e Elbasanit. Është qytet fushor. Në tërësi është qytet me ndërtesa 3-5 katëshe. Ka një lartësi 80 m mbi nivelin e detit. Në veri kufizon fusha e Elbasanit, në jug fusha e Cërrikut në lindje kodrat e Malasejit ku dominojnë lartësitë 128.8 dhe 164.0 në perëndim kufizon me kodrat e Valasit ku dominojnë lartësitë 119.0 dhe 177.0 Në Cërrik hyjnë rrugët kryesore. Pika vëzhgimi janë lartësitë mbi lagjen e Uzinës dhe Malasejit.

Objekte kryesore janë Rafineria e Naftës, Qendra kulturore, Spitali, Shkollat e Mesme, Ujësjellësi, Stadiumi, si dhe në jug të tij Radiostacioni i Cërrikut.

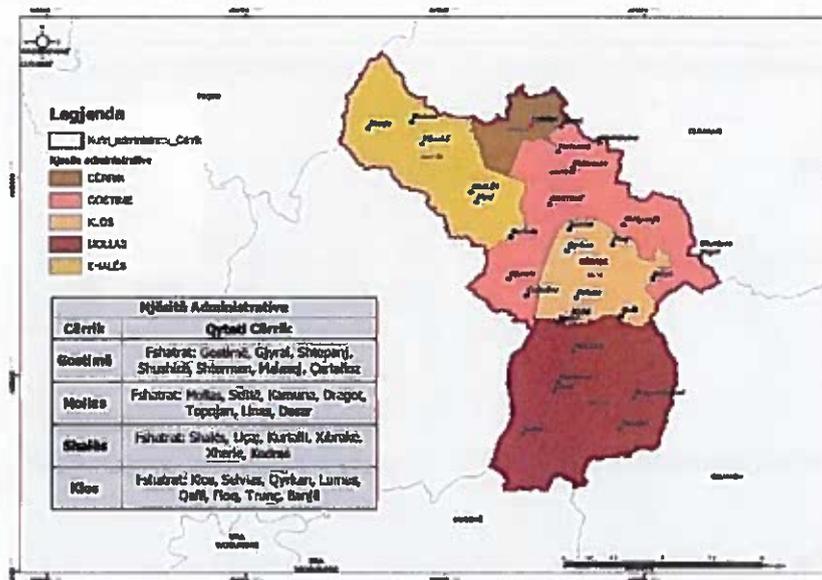

Figura nr. 1. Harta e njësive administrative, Bashkia Cërrik (Burimi: A&E Engineering & Coprogetti S.c.r.l. Punoi: A&E Engineering & Coprogetti S.c.r.l.).

Megjithëse qyteti i Cërrikut është relativisht i ri fakti që kufizohet nga arteriet lumore të Shkumbinit dhe Devollit, tregon se kanë shërbyer si rrugë të përshtatshme transporti qysh në lashtësi. Dëshmitë arkeologjike tregojnë ekzistencën e “Tumave” (kodër – varret) që ndodhen në juglindje të Cërrikut (në territorin e radiostacionit), fusha e Pazhokut. Të dhënat arkeologjike tregojnë për gjurmë veprimtarie që përkon me periudhën e Bronxit dhe të Hekurit në vendin tonë (2000 p.e.s. deri në 800 p.e.s.). Në këtë periudhë është krijuar ethnosi Ilir. Në periudhën qytetare ilire 2-5 p.e.s. kjo trevë ka qenë pjesë e territorit të Panthineve me kryeqendër Gradishtin e Belshit.

Pozicionimi i Bashkisë Cërrik gjeografikisht pjesërisht midis luginave të lumenjve Shkumbin dhe Devoll, shtrirja hapësinore krijon larmishmëri morfologjike, tektonike, hidrologjike, kulturore, biologjike, social-ekonomike dhe kulturore.

Koordinatat e bashkisë Cërrik janë: X = 44 13 929.53 dhe Y = 45 44 728.96

Aktivitet kryesore të zhvilluara në territorin e bashkisë Cërrik janë agrobiznesi, agrokultura, agrolegtoria, pemtaria, perimoret, vreshtaria, kultivimi i duhanit si dhe tregëtia, zejtaria, etj.

Ndërkohë që territori aktual i Bashkisë që përfshin disa njësi administrative paraqitet mjaft i larmishëm në relief, kulturë, traditë, zhvillim, biodiversitet, vlera kulturore dhe historike, të cilat nuk janë kthyer plotësisht në element të atraksionit dhe zhvillimit social-ekonomik.

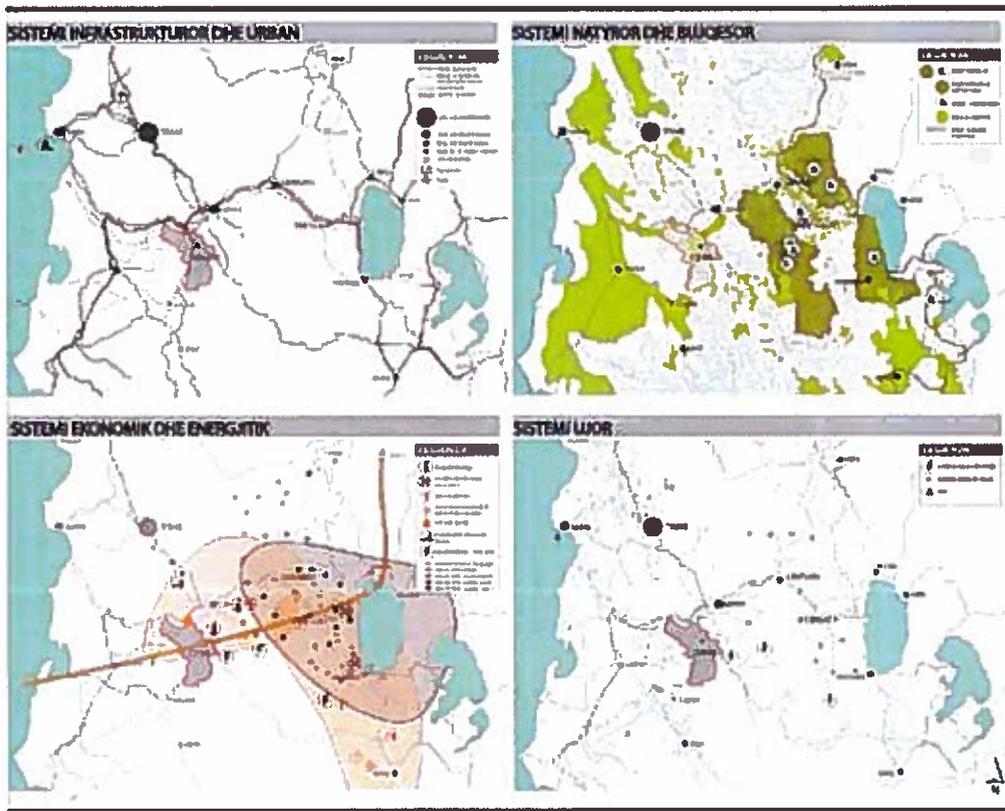

Figura.nr. 2. Pozicioni i Bashkisë Cërrik në rajon (Burimi: A&E Engineering & Coprogetti S.c.r.l. Punoi: A&E Engineering & Coprogetti S.c.r.l.)

5.2. Topografia

Bashkia Cërrik pozicionohet gjeografikisht pjesërisht midis lumenjve Shkumbin dhe Devoll, e për rrjedhojë pjesa më e madhe e vendbanimeve ndodhen përgjatë luginës që është formuar nga këta lumenj. Lartësia mesatare nga niveli i detit Adriatik, varion nga 70 deri 200 metra. Rajoni i Cërrikut shtrihet në të majtë të lumit Shkumbin dhe ndodhet afro 12 km larg nga qyteti i Elbasanit. Rajoni paraqitet i rrafshët dhe ndërtohet nga fusha e Cërrikut dhe ajo e Bezhokut, ku dikur ndodhej lugina e Shkumbinit. Lartësia e kësaj fushe, është 75 – 95 m mbi nivelin e detit. Në pjesën lindore ndodhen kodrat e Muriqanit me lartësi 150 – 200 m e në perëndim, përshkohet nga rrugë automobilistike nacionale, që e lidhin me Elbasanin, Gramshin, Belshin

etj. Në lindje të Cërrikut, në rrëzë të kodrave, kalon kanali vaditës "Naum Panxhi", ujërat e të cilët vadisin gjithë fushën.

Shtrirja hapësinore e bashkisë krijon larmishmëri strukturash gjeo-tektonike, gjeografike, klimaterike, etj. evidente është prezenca në hapësirën e njësisë administrative të elementëve karstik që shoqërohen me prezencë të lartë të liqeneve (sidomos zona e Dumresë, ku shtrihet një pjesë e kësaj njësie) të cilët janë formuar si rezultat i lëvizjeve arkitektonike ose vullkanike të tokës. Pikërisht në fshatin Shalës është formuar gropa e fundit (2009) me diametër 30m dhe thellësi 100m. Liqenent e kësaj zone përbëjnë pjesën më të rëndësishme dhe zënë sipërfaqe të konsiderueshme duke u konsideruar si element hidrik të qënësishëm për vaditje pasi furnizohen nga burimi atmosferik dhe nuk komunikojnë midis tyre. Nga pikpamja gjeografike relievi është përgjithësisht kodrinor. Aktiviteti i zonës ka qenë kryesisht blegtoria dhe më pas është marrë me kultivim gruri, misri, duhani dhe vreshtari. Zona përmban sasi të konsiderueshme nafte dhe gazi, përpunimi i së cilës realizohet në rafinerinë e Cërrikut.

Një tjetër panoramë gjeografike ofron njësi administrative Gostimë. Në njësinë administrative të Gostimës që përshkohet nga lugina e Devollit vërehet prezenca e taracave të zhvilluar dhe të mirë ruajtura e lartësi nga 15-20m deri në 60-70m. Janë taraca erozivo-akumuluese. Taracat lumore janë bërë qendra të banuara, si të tilla janë të qëndrueshme me përjashtim të disa pjesëve ku konstatohen shembje që riaktivizohen herë pas here.

Pjesa perëndimore e bashkisë ka gëlqeror të përshtatshëm për zhvillimin e karstit. Zona është e pasur me liqene karstike por dhe me burime nëntokësore të tipit freatik, artezian e karstik. Një shtrirje hapësinore të mirë ka fusha Cërrik – Gostim në jug deri në luginën e Devollit.

Me rëndësi analize për hartimin e PPV është dhe njësi administrative e Mollasit. Mollasi qendër e krahinës së Sulovës. Lugina ndodhet në lartësinë 70-150m mbi nivelin e detit dhe është me origjinë sedimentare e kuaternari. Në kodrën e Kules gjenden gërmalla ilire.

Larmishmëri dhe strukturë peisazhore paraqet Dasari. Dasari i vendosur në një terren fushor-kodrinor, përrenj, kodrina të valëzuara me copëtime, ka një karakter të shpërndarë.

5.3. GJELOGJIA DHE TEKTONIKA

5.3.1. Ndërtimi Gjeologjik

Në aspektin gjeologjik Bashkia e Cërrikut kufizohet:

- në veri, me depozitimet poluvionale të lumit Shkumbin;
- në lindje, me Kodrën e Beut, që është kryesisht më formacione argjilore të ndërthurura me ranishte;
- në jug, me formacione aluvionale që kanë depozitime të ndryshme më përbërje gëlqerore;

evaporitet e masivit të Dumresë, shkëmbinj të formacionit flishor, si edhe depozitimet e kuaternarit.

Duke filluar nga moshat më të vjetra, drejt atyre më të reja, këto depozitime janë:

- **Evaporitet;**
- **Depozitimet flishore të Oligocenit;**

Në përbërje të këtij formacioni, janë veçuar një sërë pakosh litologjike:

- **Pako e flishit ritëm hollë argjilo–ranor. Pg_3^1 (a)**
- **Pako e flishit ranoro – argjilor me horizonte të shumtë vidhisës Pg_3^1 (b)**
- **Pako e flishit argjilo – ranor me horizonte vidhisëse e konglomerate Pg_3^2 (a)**
- **Pako e flishit ritëm hollë argjilo – ranor Pg_3^2 (b,)**
- **Pako e flishit argjilor me horizonte vidhisëse dhe olistolite gëlqeroresh Pg_3^2 (c),**
- **Pako e flishit argjilo – alevrolitor me linxa konglomeratesh Pg_3^3 (a),**
- **Depozitimet e Kuaternarit;**
- **Depozitimet aluviale;**
- **Depozitimet e taracave;**
- **Depozitimet deluviale;**
- **Depozitime deluviale kontinentale (Q_{2-4}^{dl});**
- **Depozitimet deluviale liqenoro – lumore (Q_{3-4}^l) përfaqësohen nga pako argjilash me trashësi 0.3 – 2.2 m, mjaft të ngjeshura, me ndërtim mikroluspor e me shkëlqim.**

5.3.2. Kushtet Gjeologo – Inxhinierike

Për klasifikimin gjeoteknik të shkëmbinjve si kritere kryesore janë marrë përbërja litologjike e shkëmbinjve dhe vetitë fiziko-mekanike të tyre. Në bazë të këtyre treguesve, është bërë bashkimi i grupeve të shkëmbinjve të analizuar më sipër në zona, sipas të cilave rajoni i Cërrikut është ndarë në:

- **Shkëmbinj të mesatarisht të fortë;**
- **Shkëmbinj të e shkrifët (dherat)**

Nga pikpamja gjeomorfologjike, në rajonin e Cërrikut janë veçuar dy njësi gjeomorfologjike:

- *Njësia morfologjike kodrinore;*
- *Njësia morfologjike fushore;*

Fusha e Elbasan – Cërrikut, ndërtohet nga depozitime fluviale të periudhës së Pleistocen – Holocenit, të përfaqësuara nga zhavore, rëra, alevritë e suargjila. Lartësia e kësaj fushe mbi nivelin e detit, shkon nga 60 m. në perëndim të Muriqanit deri në 130m në Labinot Fushë.

Rajoni i Cërrikut, bën pjesë në njësinë tektonike Jonike, ose më saktë ai ndodhet në kufirin ndërmjet zonës Jonike dhe asaj të Krujës. Në ndërtimin gjeologjik të këtij rajoni marrin pjesë evaporitet e masivit të Dumresë, shkëmbinj të formacionit flishor, si edhe depozitimet e kuaternarit.

Duke filluar nga moshat më të vjetra, drejt atyre më të reja, këto depozitime janë:

- **Evaporitet**
- **Depozitimet flishore të Oligocenit**
- **Në përbërje të këtij formacioni, janë veçuar një sërë pakosh litologjike:**
- **Pako e flishit ritëm hollë argjilo-ranor. $Pg_3^1(a)$**
- **Pako e flishit ranoro – argjilor me horizonte të shumtë vidhisës $Pg_3^1(b)$**
- **Pako e flishit argjilo – ranor me horizonte vidhisëse e konglomerate $Pg_3^2(a)$**
- **Pako e flishit ritëm hollë argjilo – ranor $Pg_3^2(b,)$**
- **Pako e flishit argjilor me horizonte vidhisëse dhe olistolite gëlqeroresh $Pg_3^2(c)$,**
- **Pako e flishit argjilo – alevrolitor me linxa konglomeratesh**
- **$Pg_3^3(a)$,**
- **Depozitimet e Kuaternarit**
- **Depozitimet aluviale**
- **Depozitimet e taracave**
- **Depozitimet deluviale**
- **Depozitime deluviale kontinentale (Q_{2-4}^{dl})**
- **Depozitimet deluviale liqenoro – lumore (Q_{3-4}^l) përfaqësohen nga pako argjilash me trashësi 0.3 – 2.2 m, mjaft të ngjeshura, me ndërtim mikroluspor e me shkëlqim .**

Fenomenet Gjeodinamike

Nga proceset gjeodinamike që janë prezent në zonën e studiuar përmendim:

- ❖ Tektonikën, neotektonikën;
- ❖ Erozionin;
- ❖ Sizmicitetin.

5.3.3. Makrozonimi dhe mikrozonimi sizmik

5.3.3.1. Tektonika dhe neotektonika

Në aspektin strukturor, formacionet e këtij rajoni i konceptojmë të organizuara në kuadrin e krahut lindor të vargut antiklinal Mirakë – Papër dhe të linjës sinklinale Llixha – Gracen. Të

dhënat flasin se njësia e ulur Llixha, në mënyrë të herë pas herëshme ka përjetuar gjendje tensionuese diverse. Kjo situatë tensionuese e kundërt ka ndodhur për faktin se ajo është e pozicionuar në kufijtë midis zonave Jonike e Kruja.

5.3.3.2. Thyerjet e reja dhe tërmetet

Thyerjet e reja aktive, janë prezente në rajon. Ato herë pas here gjenerojnë lëvizje dhe lëkundje të vazhdueshme, të cilat janë të freskëta dhe të njohura për trevën e Elbasanit. Karakteristike e këtyre lëkundjeve është se ato janë të shpeshta dhe të vazhdueshme.

Zona e shkëputjeve Vlorë – Elbasan – Dibër, është aktivizuar në këto dy shekuj pothuajse në të gjithë gjatësinë e saj. Me këtë zonë shkëputjesh lidhen shumë tërmete me magnitudë $M_s = 5.6$ etj. Sipas analizës sizmotektonike kjo zonë shkëputjesh mund të gjenerojë tërmete me magnitudë maksimale deri $M_s = 7.0$.

5.3.3.3. Erozioni dhe fenomene të tjera

Në zonën e Cërrikut, nuk vërehen fenomene gjeodinamike të tipit rrëshqitje, por ndërhyrjet humane të pakontrolluara në shpatet kodrinore mund të krijojnë premisa për aktivizim fenomenesh të tillë.

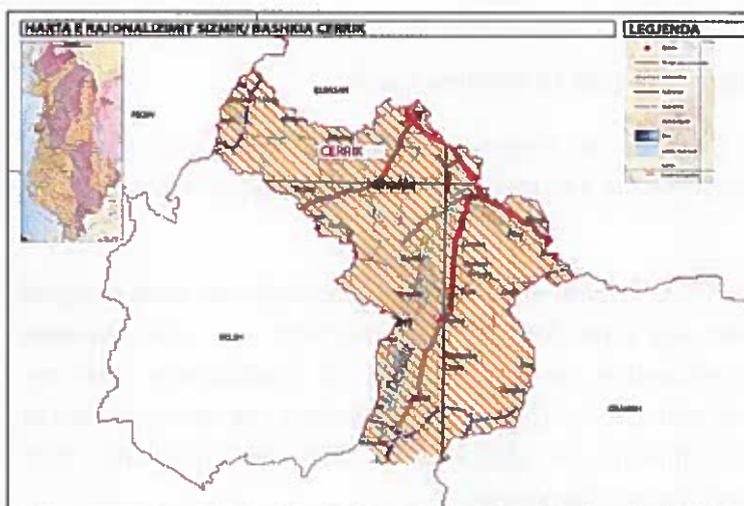

Figura nr. 4. Harta e rajonazimit sizmik (Burimi: Instituti i Sizmologjisë. Punoi: A&E Engineering & Coprogetti S.c.r.l)

Fenomeni shpesh i takuar përgjatë brigjeve të Shkumbinit dhe Përroit të Garrunjës, është erozioni dhe shfrytëzimi shpesh pa kriter i materialeve inerte. Kjo ndër të tjera ka krijuar premisa për përmbytje të herëpashershme si në zonën e stacionit të pompave – duke patur parasysh që edhe niveli hipsometrik i kësaj zone është i ulët relativisht.

5.4. Kushtet Klimaterike

Bashkia e Cërrikut bën pjesë në zonën mesdhetare fushore dhe në nën-zonën mesdhetare fushore qendrore.

Larmia e formave të relievit të kësaj zone ndikojnë në regjimin e elementëve klimatikë. Temperaturat mesatare vjetore luhaten në kufijtë 15-16°C. Temperatura minimale e regjistruar në Janar të vitit 1968 me -1 gradë C dhe ajo maksimale 40°C (korrik 1988).

Regjimi i rrezatimit kap një sasi vjetore prej 1460 kwh/m² ku vlera më e ulët haset në Dhjetor me 50,4 kwh/m² dhe vlera më e lartë në Korrik 203 kwh/m². Gjatë vitit hasen mesatarisht 2442 orë diell. Muaji me më shumë orë diell është Korriku me 326 orë, ndërsa Dhjetori është muaji me më pak se 111 orë, ç'ka është edhe vlera më e ulët e vitit.

Erërat vijnë nga verilindja dhe në grykën e lumit Shkumbin ato janë dominuese. Erërat kanë një shpejtësi mesatare minimale 1,3 m/sek., gjatë verës dhe shpejtësi mesatare maksimale 2,5 m/sek., në dimër.

Përsa i përket rreshjeve, pjesa më e madhe e tyre bien në gjysmën e ftohtë të vitit 66% e shumës vjetore të reshjeve, ndërsa 34% në gjysmën e ngrohtë të vitit. Shuma vjetore e reshjeve është 1160 mm ndërsa reshje bore pothuajse nuk ka, me përjashtime 1 ditore në vit.

5.5. Kushtet hidrogeologjike të Bashkisë Cërrik

Bashkia Cërrik, e ndodhur në Zonën Funksionale Ekonomike të Elbasanit, përshkohet nga elementë të rëndësishëm me karakter kombëtar. Këta janë element gjeografik, infrastrukturor dhe bujqësor.

Një nga këto element me rëndësi janë Lumenjtë, përrenjte dhe pellgjet ujëmbledhës: Territori i bashkisë përshkohet nga lumi Devoll dhe tangentohehet nga lumi Shkumbin, që bashkë me pellgun e tyre ujëmbledhës, janë dy lumenj të rëndësishëm dhe me prurje ujore të konsiderueshme, që ndikojnë në zonë, si në drejtimin e vaditjes së tokave bujqësore, peshkim apo përdorim për prodhimin e energjisë elektrike. Gjithashtu territorin e bashkisë e përshkojnë përrenjtë e Zaranikës, Batzës dhe Kushës.

Pjesa që përkon me qytetin e Cërrikut dhe njësitë administrative të Shalësit kanë një numër të konsiderueshëm liqenesh karstike dhe artificiale, por dhe pjesët e tjera kanë prezencë basenesh ujëmbledhëse me rëndësi mjedisore

Territori i Bashkisë karakterizohet nga burime ujore sipërfaqësore dhe nëntokësore me tipologji dinamike për shkak të strukturës gjeologjike, tektonikës, teksturës dhe paraqiten kryesisht si lumenj, përrenj, karstikë, artificial dhe natyral.

Në zonën e studimit, që përfshin qytetin e Cërrikut dhe rrethinat, kemi këto komplekse ujëmbajtëse:

1. Kompleksi i shkëmbinjve të shkrifët ku dallohen dy grupe:

a. Formacione të shkrifëta me ujëmbajtje të lartë;

b. Formacione të shkrifëta me ujëmbajtje të kufizuar;

5.5.1. Hidrografia

Bashkia e Cërrikut për vetë relievin karakterizohet nga sipërfaqe ujore të konsiderueshme për shkak të prezencës në hapësirën e saj pjesërisht të rrugë kalimit Lumi Devoll, por jo me pak rëndësi është dhe ai i Gostimës. Ndërkohë që territori ka një numër të konsiderueshëm sipërfaqe ujore statike të krijuar nga proceset gjeotektonike si dhe në mënyrë artificiale. Pjesa që përkon me qytetin e Cërrikut dhe njësitë administrative të Shalësit kanë një numër të konsiderueshëm liqenesh karstike dhe artificiale, por dhe pjesët e tjera kanë prezencë basenesh ujëmbledhëse me rëndësi mjedisore.

Arteria kryesor i rrjetit hidrografik është lumi i Shkumbinit, i cili e përshkon luginën e Elbasanit nga lindja në perëndim në një gjatësi prej 20 km. Sipas regjimit të tij lumi Shkumbin është i tipit malor, me luhatje të mëdha të niveleve dhe prurjeve të tij. Maksimumet e këtyre treguesve vërehen në vjeshtë, dimër e pranverë, ndërsa minimumet në stinën e verës.

Në stinën e lagësht, prurjet e lumit variojnë nga 100 deri 220 m³/s, ndërsa rritja maksimale e nivelit arrin deri në 3.5 m. Të dy këta tregues ndryshojnë gradualisht në varësi të intensitetit të reshjeve. Në kohën e këtyre plotave, lumi mbulon gjithë zallishtoren deri 7-9 m³ /sek dhe ai rrjedh në një ose disa shtrate të ngushta duke zbuluar pjesën më të madhe të zallishtores së tij.

Shkumbini është nga lumenjtë më të mëdhenj në Shqipërinë Qendrore. Është 181 km i gjatë, sipërfaqja e pellgut 2444 km², dhe lartësia mesatare mbi nivelin e detit është 753 m. Grykëderdhja e tij është në detin Adriatik, në pjesën jugore të lagunës së Karavastasë. Shkumbini buron nga pjerrësitë lindore të Valamarës dhe malet e Gurit të Kamjes. Në Librazhd ai bashkohet me përroin e Rapunit. Në luginën e Elbasanit, shtrati i tij zgjerohet dhe rrjedh drejt perëndimit përshkon Cërrikun dhe rrjedh deri në fushën bregdetare në afërsi të Rrogozhinës, ku transformohet në lumë fushor. Në pelgjun e Shkumbinit ka larmi gëlqerorësh, nga ku burojnë shumë burime karstike të rëndësishme, si ai i Krastës me 500 l/s. Prurja mesatare shumëvjeçare e Shkumbinit është 61.5 m³/sek. Ai transporton mesatarisht 5.8 milionë tonë lëndë të ngurta në vit. Temperaturat lëvizin nga 6.3°C në Janar deri 22°C në Gusht. Mineralizimi i ujërave është rreth 317 mg/l. Studimet e Ministrisë së Mjedisit¹ tregojnë cilësi relativisht të mirë të ujërave.

Megjithatë, Shkumbini ka qenë dhe mbetet lumë me probleme mjedisore. Veçanërisht ndikim të madh kanë luajtur mbeturinat e shkarkuara nga Kombinati Metalurgjik i Elbasanit. Sasi të mëdha të lëndëve ndotëse janë shkarkuar drejtpërdrejt në lumë, ndërsa në brigje janë hedhur sasi të mëdha mbeturinash të ngurta nga aktivitetet e Kombinatit. Para viteve 1991, është vlerësuar që prej këtij objekti industrial janë shkarkuar në Shkumbin 30-35 milionë m³/vit mbeturina të lëngëta me përmbajtje shumë të madhe të lëndëve helmuese si: cianuret, fenolet, NH₃ etj. Gjithashtu, në brigjet e tij shkarkoheshin rreth 800 t në ditë mbeturina të ngurta. Nga ndotja e rëndë industriale, lumi Shkumbin në zonën e Cërrikut ishte kthyer në një lumë të vdekur. Pas vitit 1990 shumica e objekteve industriale ndërprejnë aktivitetin, duke ndikuar në përmirësimin pozitiv të cilësisë së ujërave. Megjithatë, ende ndjehet shqetësim nga: (1) *shkarkimet urbane të qytetit të Elbasanit dhe qyteteve të tjera me sipër (Librazhd dhe Prrenjas), pasi lumi kalon pranë tyre dhe grumbullon gjithë shkarkimet e patrajuara;* (2) *shkarkimet industriale, si nga aktivitetet e tanishme ashtu dhe nga grumbullimet në brigje të shkarkimeve të ngurta të mëparshme;* (3) *erozioni i lartë në basenin ujëmbledhës prej shpyllëzimeve;* është vlerësuar se në 26% të sipërfaqes shpejtësia e erozionit është 1.2 mm/vit, dhe në 13% ajo arrin më shumë se 3 mm/vit; (4) *shkarkimet dhe kimikatet me origjinë bujqësore, pasi lumi kalon në zonë me bujqësi pak a shumë të zhvilluar.*

Brenda luginës së Elbasanit, në lumin e Shkumbinit, rrjedhin edhe disa përrenj të vegjël, siç janë:

- **Përroi i Zaranikës** - zbret nga veriu në perëndim të qytetit të Elbasanit dhe ka prurje mjaft të ndryshueshme nga 2-3 m³/sec në periudhën e lagët, në 0.050 m³/sec në kohë të thatë.
- **Përroi i Baltezës** –zbret gjithashtu nga krahu verior i luginës dhe ka prurje të vogla nga 1 m³ /sec deri në disa litra.
- **Përroi i Kushes** – zbret nga krahu i djathtë i luginës në afërsi të Kombinatit Metalurgjik. Ka prurje nga disa m³/sec (me 05.III.1969 kishte 8.67 m³/sec) deri në 0.09 m³/sec në stinën e thatë.
- Përveç këtyre përrenjve, në lumin e Shkumbinit deri në vitin 1964-'65 derdhehin edhe burimet e Krastës së Madhe, Krastës së Vogël dhe burimi i Vidhasit, të cilët aktualisht, si pasojë e shfrytëzimit të ujit me shpime, nuk dalin më në sipërfaqe.

Si lumi Shkumbin edhe degët e tij, në kohë prurjesh të mëdha, sjellin shumë turbullira argjilore, çka ndihmon në kolmatimin e shtratit e zallishtores së tij.

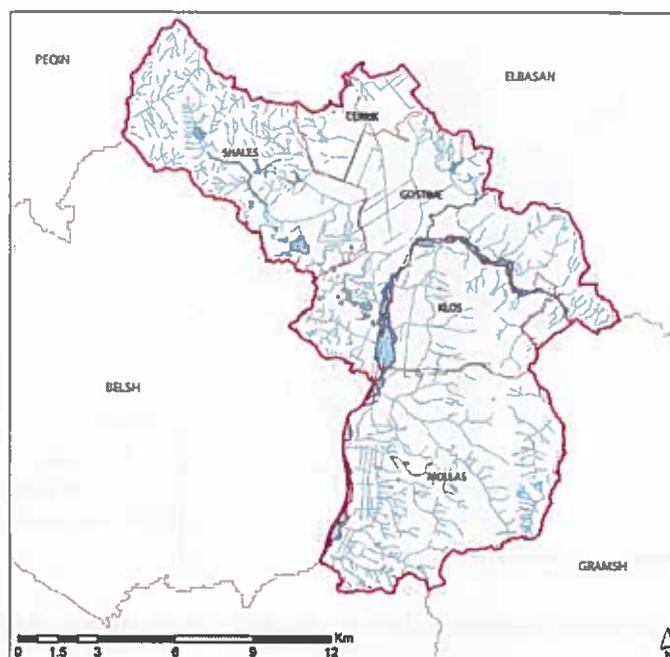

Figura nr. 5. Harta e sistemit hidrik (Burimi: Instituti i Hidrologjisë. Punoi: A&E Engineering & Coprogetti S.c.r.l)

5.6. Boniteti i tokave

Pjesa më e madhe e territorit të bashkisë përbëhet nga tokë bujqësore dhe terrene natyrore.

Klima e territorit është e përshtatshme për kultivimin e të gjitha kulturave bujqësore. Gjithashtu, terreni krejtësisht fushor favorizon prodhimin e bollshëm bujqësor në vite. Territori i Bashkisë, përshkohet nga Lumi Devoll, përroi i Garunjës dhe tangentohe nga lumi Shkumbin, duke bërë që territori të jetë i pasur me rezerva ujore, si për ujitje ashtu edhe për përdorim familjar. Zonaliteti i tokave të luginës së Devollit janë toka të imta kafe që shtrihen nga lartësia 119-600-700m, tokat e kafenjta 700-1000m, tokat e murrme pyjore 1000-1600m dhe tokat livadhore mbi 1600m.

Problematike është mospërputhja e të dhënave të bonitetit me gjendjen faktike të pjellorisë së parcelave. Ndryshimi është në favor të tokave të kategorive me të larta. P.sh në të dhënat kategoria është V, kur duhet të jetë VI ose VII. Kjo është sipas studimeve të drejtorisë lokale dhe prodhimitarisë së kulturave bujqësore.

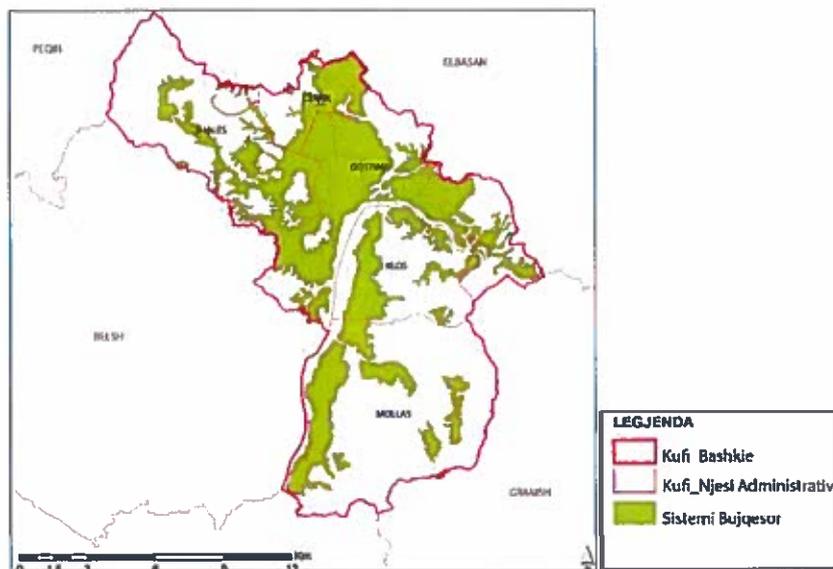

Figura. Nr. 6. Harta e zonave bujqësore (Burimi: Bashkia Cërrik. Punoi: A&E Engineering & Coprogetti S.c.r.l)

Analiza e përdorimit të tokës është bërë në nivel bashkie duke u bazuar në funksionet që zhvillohen në të. Zonimi i territorit është bërë duke përdorur kriteret e mëposhtme të ndarjes së territorit, si:

- Zonë me funksion banimi;
- Zonë me aktivitet ekonomik tregëtar;
- Zonë me funksion të përzier industrial;
- Zonë me funksion industrial prodhuese;
- Zonë bujqësore;
- Zonë natyrore.

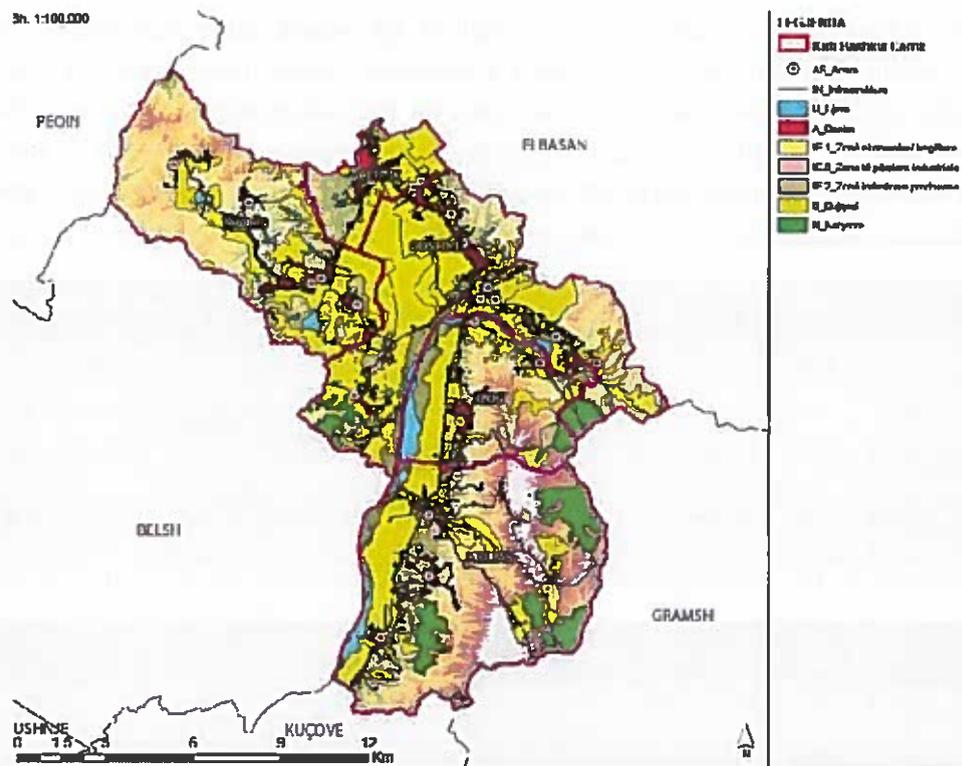

Figura nr. 7. Harta e përdorimit të tokës (Burimi: Bashkia Cërrik. Punoi: A&E Engineering & Coprogetti S.c.r.l)

5.7. Popullsia dhe veprimtaria e saj.

Bashkia e Cërrikut ka një popullsi të vogël e cila paraqitet mjaft “delikate” ndaj ndryshimeve sociale, demografike dhe ekonomike sado të vogla qofshin ato, apo edhe nga faktorë të jashtëm të cilët influencojnë zhvillimet demografike dhe ekonomike në zonë.

Sipas të dhënave të Censurit të vitit 1989, 2001 dhe 2011 për bashkinë e Cërrikut (qyteti i Cërrikut), vërehet një rënie e përgjithshme e numrit të popullsisë, tipike e gjithë qyteteve të vogla që si pasojë e migrimit (të brendshëm e të jashtëm). Në dy dekadat e fundit Cërriku ka shënuar një dyfishim të rënies së popullsisë nga rreth -10%, në periudhën 1989-2001 në rreth -27% në periudhën 2001-2011.

Bashkia	1989	2001	2011	1989-2001	2001-2011
Cërrik	10.487	9.406	6.695	-10,3%	-28,8%

Tabela nr. 2. Ndryshimi i popullsisë për periudhën 1989-2001-2011, qyteti i Cërrikut. Burimi: Censuri i popullsisë dhe banesave, 1989, 2001, 2011.

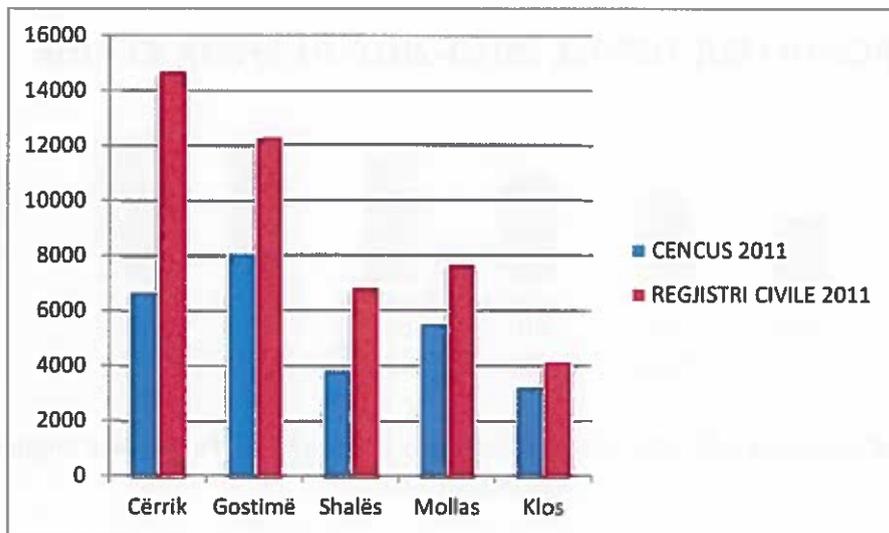
Në bashkinë Cërrik kemi një përqindje të popullsisë në moshë pune prej 69,8% dhe një koeficient varësie rezultat prej 30,3%. Plakja e popullsisë është rreth 11.6%. Ky koeficient plakjeje është lehtësisht më i lartë edhe në krahasim me mesataren rajonale prej (10,2%). Shpërndarja sipas grupmoshave dhe gjinisë, është e ngjashme me atë të qarkut të Elbasanit, pasi në të dy rastet meshkujt përbëjnë rreth 49% të popullsisë së përgjithshme (50% për qarkun e Elbasanit) dhe përbërja moshore e tyre është praktikisht e njëjtë me atë të femrave.

	Gjithsej				Meshkuj				Femra			
	Popullsia				Femrat				Meshkujt			
Bashkia	Gjithsej	0-14	15-64	65+	Gjithsej	0-14	15-64	65+	Gjithsej	0-14	15-64	65+
Cërrik	6.695	1.250	4.671	774	3.314	627	2.345	342	3.381	623	2.326	432
ELBASAN	295.827	62.411	203.250	30.166	148.79	32.10	102.45	14.23	147.03	30.311	100.79	15.928
Koeficientët e varësisë												
Bashkia		0-14	15-64	65+		0-14	15-64	65+		0-14	15-64	65+
Cërrik		18,7%	69,8%	11,6%		18,9%	70,8%	10,3%		18,4%	68,8%	12,8%
ELBASAN		21,1%	68,7%	10,2%		21,6%	68,9%	9,6%		20,6%	68,6%	10,8%

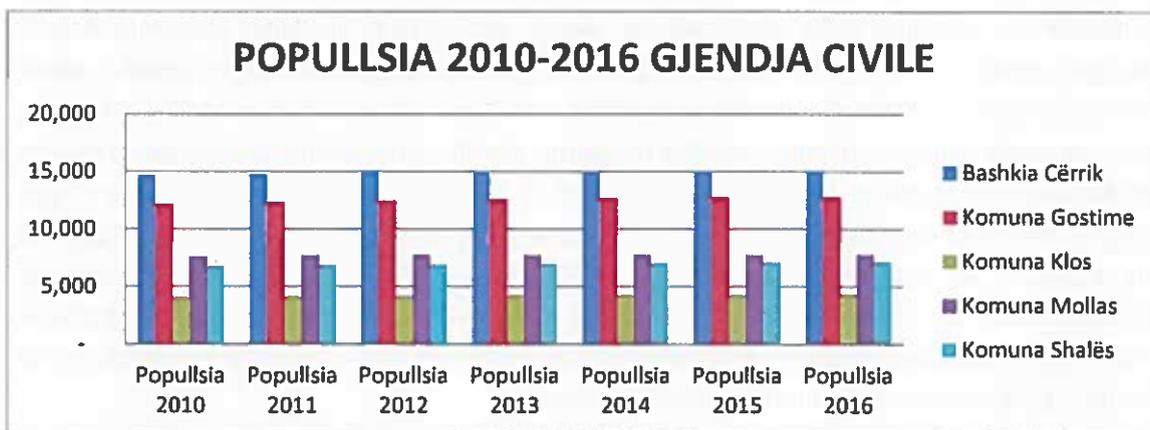
Tabela nr. 3. Shpërndarja e popullsisë sipas gjinisë dhe grupmoshave dhe koeficientët e varësisë. BURIMI: THEOREMA MBI TË DHËNAT E CENSUSIT, 2011

BASHKIA	NJËSIA	CENCUS 2011	REGJISTRI CIVILE 2011
CËRRIK	Cërrik	6695	14711
CËRRIK	Gostimë	8116	12297
CËRRIK	Shalës	3842	6831
CËRRIK	Mollas	5530	7673
CËRRIK	Klos	3262	4160
TOTAL		27445	45672

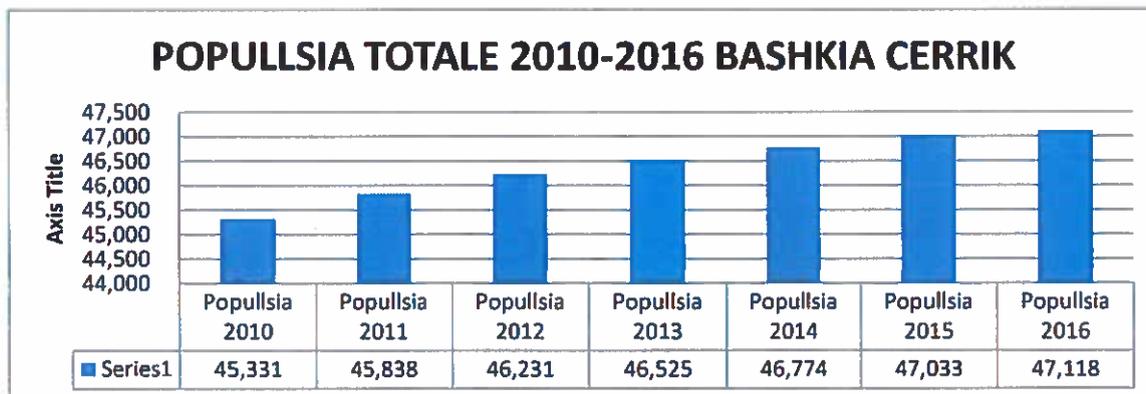
Tabela nr. 4. Shpërndarja e popullsisë sipas censusit dhe gjendjes civile 2011

Grafiku nr. 1. Tregues krahasimor demografik - viti 2011. Punoi: A&E Engineering & Coprogetti S.c.r.l

Grafiku nr. 2. Popullsia ndër vite në Njësitë Administrative. Punoi: A&E Engineering & Coprogetti S.c.r.l

Grafiku nr. 3. Popullsia ndër vite në të gjithë territorin e bashkisë. Punoi: A&E Engineering & Coprogetti S.c.r.l

Pjesa më e madhe e popullsisë së bashkisë së Cërrikut është e përqëndruar në zonën urbane dhe rurale përreth qendrës së bashkisë sikurse e tregon dhe harta e shpërndarjes së popullsisë. Kjo do të mundësonte realizimin e një studimi funksional në lidhje me infrastrukturën dhe menaxhimin e mbetjeve duke maksimalizuar efektet pozitive të zhvillimit ekonomik dhe të mbrotjes mjedisore. Aktiviteti kryesor i popullsisë së bashkisë është në zonën urbane, është aktiviteti tregëtar, artizanal, industria ushqimore, ndërtuese dhe social-ekonomike, ndërkohë që zonat rurale primar kanë bujqësinë dhe blegtorinë por dhe vreshtarinë, perimoret, pemtaria, etj. Aktualisht konstatohet ekzistenca e një raporti të zhdrejtë midis aseteve ekzistuese të çdo njësie formuese të bashkisë, nevoja të banorëve dhe mënyrës së shfrytëzimit të tyre. Popullsia dhe raporti i saj me mjedisin është kontradiktor pasi nuk ekzistojnë plane territoriale shfrytëzimi dhe menaxhimi. Fakt është se shtrirja më e madhe e popullsisë përgjatë mjedisve të luginave impaktobn ndjeshëm negativisht mjedisin dhe për shkak të politikave mjedisore të zbatuara gjatë implememntimit të planeve ekzistuese.

Ajo ç'ka konstatohet nga studimi i dinamikës së popullsisë është prania e migrimit të brendshëm brenda bashkisë apo drejt bashkive të tjera. Kjo është e lidhur direkt me mundësinë e punësimit dhe zgjerimin e veprimtarive prodhuese. Aktualisht nuk ekzistojnë plane territorial të mirëfillta për shfrytëzimin e kapaciteteve natyre të zonës të lidhur me shfrytëzimin e qëndrueshëm të natyrës në mënyrë direkte apo indirekte ç'ka do të mundësonte vazhdimin e popullimit. Ndërkohë që shfrytëzimi i natyrës pa kriter sidomos i zonave me akses të drejtëepdrejtë apo të tërthortë hidrik, ka shtuar ndjeshëm stresin mjedisor, kufizuar burimet e ekzistencës, ka tjetërsuar mjedisin deri në rrezikim të qëndrueshmërisë së tij për shkak të rritjes së ekspozimit ndaj fenomeneve natyrore.

5.8. Infrastruktura.

Një nga problemetikat më të mëdha të kësaj bashkie është ekzistenca dhe cilësia e infrastrukturës rrugore. Në evidentimin e sistemit rrugor, duke analizuar gjendjen ekzistuese konstatohet se numri i segmenteve rrugore jo vetëm që është mjaft i kufizuar, d.m.th pothuajse vetëm për territorin e brendshëm të qytetit, por dhe studimet analitike konstatohet i njëjti fenomen, por më e rëndësishme është fakti i mungesës apo dhe i gjendjes aspak të mirë të rrjetit rrugor që lidh qytetin e Cërrikut me njësitë administrative apo dhe me gjerë me fshatrat formuese të tyre.

Pra gjendja e rrugëve të bashkisë Cërrik është e keqe dhe ka nevojë për ndërhyrje rikonstruktive dhe rehabilituese. Rrugët në përgjithësi janë të kategorisë së dytë dhe tretë. Qyteti i Cërrikut është i lidhur me rrugën nacionale Elbasan – Belsh, në mënyrë direkte mbasi një segment i saj lidh lagjen 1 e 2 me lagjen nr. 3 të qytetit.

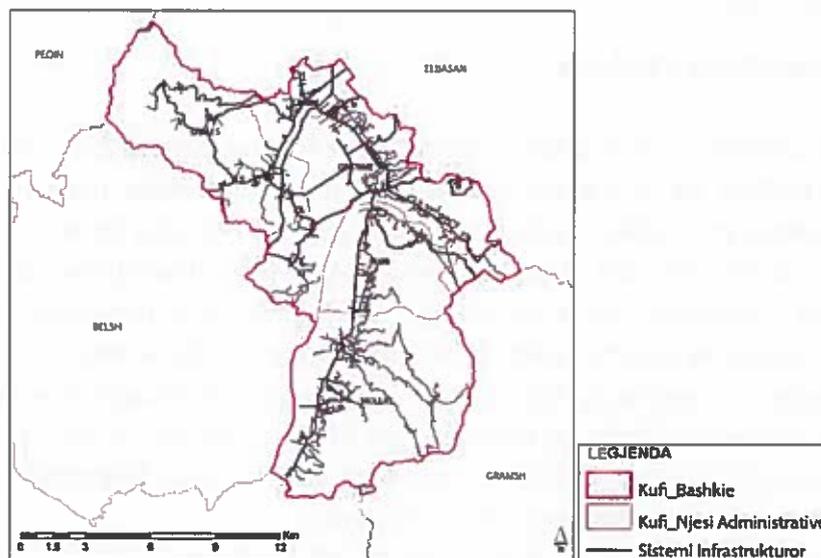

Figura nr. 8. Rrjeti i infrastrukturës sipas kategorive (Burimi: Bashkia Cërrik. Punoi: A&E Engineering & Coprogetti S.c.r.l)

Transporti në Bashkinë Cërrik, përfshin atë urban, të furgonave si dhe automjeteve të linjave që e prekin Cërrikun tranzit. Kjo bashki nuk ka lidhje me transportin hekurudhor megjithëse ndodhet shumë pranë vijës së kalimit të trashesë hekurudhore Durrës- Elbasan (Papër).

Rrjeti i furnizimit me ujë është tejet i amortizuar, i ndërtuar bashkë me qytetin. Në këtë rrjet është kryer një rikonstruksion i pjesshëm dhe janë ndërtuar dy depo uji të pa vëna në punë. Qyteti furnizohet nga stacioni i pompave “të lumit” dhe stacioni i pompave (ku kryhet procesi i

klorifikimit të ujit të pijshëm) Në tubacione, ka çarje të shpeshta që krijojnë kushte për ndotjen e ujit. Sasia e ujit që dërgohet në rrjet, është e bollshme për furnizimin e qytetit por lidhjet e paligjshme, rrjeti i amortizuar dhe çarjet, bëjnë që katet e larta të mos furnizohen normalisht. Furnizimi i qytetit bëhet nga 21 puse në lagjen "Shelg", afërsisht në shtrat të lumit Shkumbin.

Rrjeti i kanalizimeve të ujrave të zeza, është i amortizuar dhe ka probleme të bllokimit e të dëmtimit të pusetave, me gjithë vëmendjen e kushtuar këtij sektori në tri vitet e fundit. Kanalizimet e ujrave të zeza shtrihen në gjithë qytetin, me përjashtim të lagjes nr. 3 që ka një bllok me shtëpi private që nuk i kap rrjeti i kanalizimeve, por funksionojnë me gropa septike private. Nuk ka stacion të përpunimit të ujrave të zeza, por ato derdhen në lumë.

Qyteti i Cërrikut furnizohet me energji nga Operatori i Sistemit të Shpërndarjes (ish K.E.SH.).

Shërbimi telefonik fix kryhet nga filiali Albtelekom sh.a., Elbasan. Rrjeti telefonik i qytetit të Cërrikut përmban 2000 kopje të abonentëve familjarë dhe të biznesit. Rrjeti është kryesisht ajror dhe pjesërisht kabllor.

5.9. Shtrirja hapësinore e Bashkisë

Përsa i takon zonave të banimit, si pjesë e sistemit të urbanizimit, për Bashkinë Cërrrik llogaritet njësi për faqe 1485.88 ha, nga e cila vetëm 221.5 ha është brenda territorit të Njesisë Administrative Cërrrik; pra e gjithë zona e urbanizuar e qytetit të Cërrikut tashmë zë vetëm 15% të sipërfaqes së banimit në total. Organizimi urban në njësinë administrative Cërrrik, pra në qytet, është mjaft i veçantë sa i takon formës së tij të përgjithshme. Ai nuk është i përqëndruar por i shpërndarur në pjesë të veçanta që lidhen me rrugën nacionale Cërrrik-Belsh.

Lagja nr. 1 dhe lagja nr. 2, janë të bashkuara dhe në to hasim një rrjet rrugor thuhaj kuadratik me ndërtime 2 kate, 3 kate dhe 5 kate. Kjo pjesë e qytetit ka një shtrirje VL – JP dhe akset e rrugëve këtu kanë po të njejtin drejtim. Ky pozicion nuk lejon erërat e forta të përshtjellohen, duke krijuar një korridor të hapur në drejtimin Lindje – Perëndim.

Edhe rruga nacionale Gostimë – Papër ka drejtimin JL – VP. Ky aks kryqëzohet në lagjen nr. 3 me rrugën për në njësinë Shalës, rrugë që ka drejtimin VL – JP. Vetë lagja nr. 3, zhvillohet në Veri - Perëndim të këtij aksi rrugor.

Dy segmentet e rrugëve nacionale Elbasan – Belsh dhe Elbasan – Gostimë, janë njëkohësisht edhe akse kryesore të rrjetit rrugor të këtij qyteti.

Në lagjen nr. 3, ndonëse e shpërndarur nga pjesa tjetër e qytetit, hasim një rrjet rrugor disi kuadratik i formuar nga rrugët dytësore të saj i përzier dhe me një sistem spontan të lirë vende – vende.

Zona e quajtur "Kantjer", është pjesë e lagjes nr. 3 dhe ka një shtrirje gjatësore dhe një rrjet rrugor të ç'rregullt, e rrethuar nga parcela toke bujqësore.

Zona e pjesës qendrore të qytetit mbart kryesisht objektet me moshën më të vjetër, të ndërtuara sipas një plani të hartuar në vitet '50. Kjo zonë përfaqëson më së miri tendencën e ndërtimit të atyre viteve, me objekte 2 – 3 kate, të ndërtuara me tulla të plota dhe mbulesa me çati.

Sistemi rrugor i qytetit të Cërrikut është një skemë e përzier lineare, kuadratike dhe e lirë. Kjo e fundit lidhet me pjesën informale të ndërtimeve.

Njësitë Administrative	Nr. Totali banesave	Nr. Objekt banorë vllë	Nr. Objekt Pallat	Nr. Banesë 1 Kat	Nr. Banesë 2 Kat	Nr. Banesë 3-5 Kat	Nr. Banesë 6+ Kat
Cërrik	837	723	114	674	95	67	3
Gostimë	2387	2360	27	2111	258	18	0
Mollës	1367	1361	6	1284	74	9	0
Klos	839	799	40	694	132	13	0
Shelës	1279	1272	7	1000	243	24	2
Totali	6709	6515	194	5763	800	131	5

Tabela nr. 5. Shpërndarja e banesave sipas numrit të kateve. Burimi: Censuri viti 2011 Instat

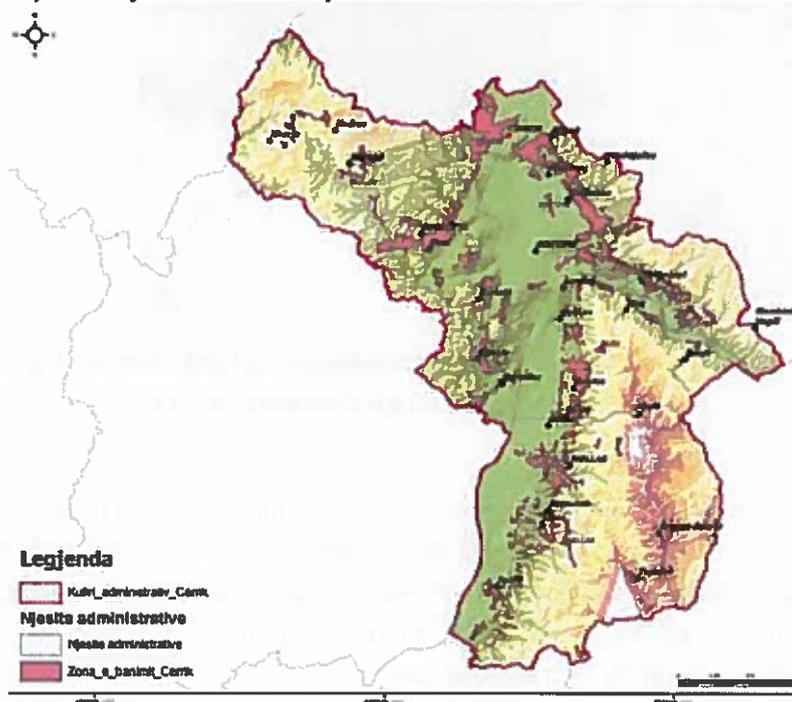
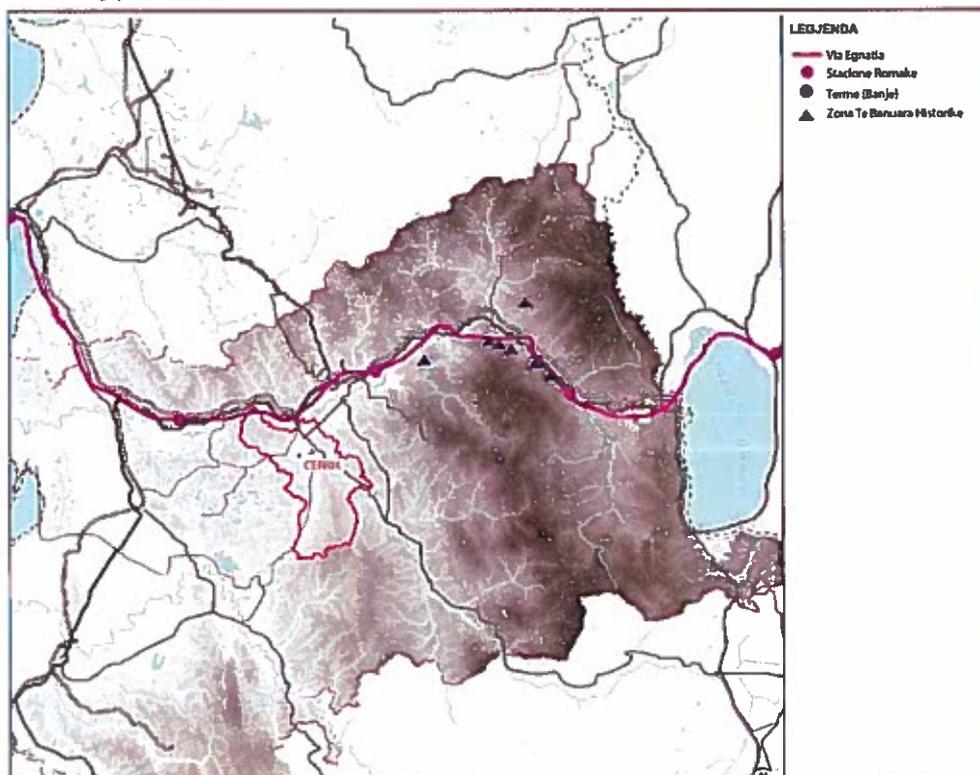

Figura nr.9. Shpërndarja e zonave të banura në bashkinë Cërrik. Punoi: A&E Engineering & Coprogetti S.c.r.l

5.10. Zona të trashëgimisë kulturore e historike

Vështrim i shkurtër historik

Lumi Shkumbin është një nga elementët kryesorë të ngjizjes së vendbanimeve në territoret e Cërrikut, ndaj prania e tij përbën një avantazh në krijimin e një profili të spikatur të qytetit. Lumi i Devollit gjithashtu përbën një element kryesor dhe të rëndësishëm, që luan rol në zhvillimin e produkteve bujqësore të zonës

**Figura nr. 10. Vendbanime të hershme dhe koridoreve historike Burimi: Bashkia Cërrrik.
Punoi: A&E Engineering & Coprogetti S.c.r.l**

Në Bashkinë Cërrrik, moshë e vendbanimeve është e hershme dhe sipas historianëve, rezultojnë se arteriet lumore të Shkumbinit dhe Devollit kanë shërbyer si rrugë të përshtatshme komunikacioni që në lashtësi. Dëshmitë arkeologjike tregojnë ekzistencën e "Tumave" (kodër-varret) që ndodheshin në Jug-Lindje të Cërrikut, (në territorin e Radiostacionit), fusha e Pazhokut. Studiuesit i vendosin të dhënat që dalin nga gërmimet në periudhën e bronxit dhe hekurit në vendin tonë (2000 p.e.s. deri 800 vjet p.e.s.). Në këtë periudhë u krijua dhe etnosi ilir. Në periudhën qytetare ilire 5 – 2 p.e.s, këto treva bënë pjesë në territorin e "parthinëve" dhe si qendër qytetare kishin "Gradishtën e Belshit".

Gjatë periudhës romake, në vitet 2 p.e.s – 4 e.s. në këto treva do kalojë një degë e rëndësishme e rrugës "Egnatia" që nisej nga Aulona (Vlora) dhe bashkohej me degën tjetër që vinte nga Durrësi në Skampin (Ura e Topciasit). Janë evidentuar si gjurmë të tjera të kësaj rruge një urë në Jagodine, Muriqan si dhe në Shalës, ku janë gjurmët e një "Terme" (Banjë), si stacion i kësaj rruge. Shalësi ka dhënë materiale interesante me vlera të veçanta arkeologjike si p.sh. pllaka votive e Bakusit (bronx), e ardhur nga karvanet e lindjes.

Në territorin e bashkisë gjenden objekte me vlerë kulturore dhe historike sikurse:

Monumentet e Kulturës: (Referuar Insitutit të Monumenteve të Kulturës në Bashkinë Cerrik gjenden 6 Monumente Kulture)

1. Kalaja e Dragotit" në fshatin Qafa e Sulovës.
2. Kalaja e Dragotit në fshatin Dragot -Mollas.
3. "Kalaja e Malit" në fshatin Xherie -Shalës.
4. Kalaja në vendin e Quajtur Kulla e Kamunahut-Mollas.
5. Tumat e Fushës së Pazhokut në fshatin Gostimë.
6. Rrënojat e Kishës "në fshatin Selvias-Klos

5.11. Mjedisi biologjik (Flora, fauna, ekosistemet, biodiversiteti dhe monumentet e natyrës)

Bashkia në tërësinë e saj nuk përmban element me rëndësi të biodiversitetit sidomos në pjesën urbane. Madje pjesa perëndimore paraqet një kontrast të madh me pjesën lindore që është nën efektin e lumit Devoll ku larmishmëria biologjike është prezente. Relievi ka favorizuar zhvillimin e bimësisë së larmishme megjithëse ndërhyrja e faktorit antropogjen është prezente. Ky impakt nuk paraqitet identik në të gjithë hapësirën e shtrirjes. Ndërsa në lindje ka favorizuar erozioni, humbje të tokës produktive, copëzim përkundrazi në perëndim impakti është pozitiv në saj të zhvillimit të bujqësisë, frutikulturës, peshkimit, etj.

Larmia peisazhore është e ndjeshme me mjaft variacione të relivit kryesisht kodrinor dhe me grabienave. Zona me status të vecantë apo lloje indikator të rilevuar me ndjeshmëri nuk konstatohen. Qendra e bashkisë karakterizohet nga bimësia dekorative. Flora barishtore në tërësinë e saj është mjaft e zhvilluar për shkak të kombinimit të faktorëve ekologjik, reshjeve, variacionit të temperaturave, pedologjisë, etj.

Gjithsesi ndryshueshmëria hapsinore e kushteve klimaterike, pedologjike, tekstura, relievi, etj favorizojnë dhe shfaqen me prezencën e një shumëllojshmërie floristike e shoqëruar me faunën përkatëse sipas strukturës horizontale dhe vertikale. Prania e larmisë së tokave ka kushtëzuar dhe bimësinë e zonës qoftë natyrore apo të kultivuar. Bimësia e luginës përbëhet kryesisht nga dushqe dhe më pak shkurreta mesdhetare. Bimësia përfaqësohet kryesisht nga shkurre koçimare (Arbutus unedo), shqopa (Erica arborea), shkoza (Carpinus sp.), lofata, etj., por dhe

drurë të rritur sikurse dushku (gj. *Quercus*), plepi (Gj. *Populus*), rrapi (gj. *Platanus*), etj, por lugina e Devollit në drejtim të lindjes shkurret mesdhetare bëhen më të rralla dhe llojet e blerta zëvendësohen me lloje gjethe rënëse. Me rëndësi është bimësia e kultivuar si qershi (*Cerasus avium*), ftoi (*Cydonia oblonga*), mollë, kumbulla (Gj. *Prunus*), pjeshkë, vreshta (Gj. *Vitis*), fiq (Gj. *Ficus*), etj. Me rëndësi në hapësirën e bashkisë është zona e Sulovës që përshkon fshatrat Topojan (811m), Lumas ku thyerja tektonike është e konsiderueshme. Kjo është zonë e ndjeshme ndaj proceseve erozive. Ka rrjet hidrografik shumë të pasur. Toka të kafenjta karbonatike zënë pjesën më të madhe të tokave bujqësore. Bimësia përfaqësohet nga përralli (Gj. *Quercus*), mreti, dëllinja (*Juniperus sp.*), shqopa (*Erica arborea*), shkoza (*Carpinus sp.*), lofata, cërmëdeli, gjineshtra (*Spartium junceum*), dushkaja (bunga, bungëbuta, shparthi, qarri, ilqe, dushku) (gj. *Quercus petraea*, *Quercus pubescens*, *Quercus frainetto*, *Quercus cerris*), *Quercus ilex*, *Quercus robur*), etj.

Me rëndësi analize për hartimin e PPV është dhe njësia administrative e Mollasit. Mollasi qendër e krahinës së Sulovës. Lugina ndodhet në lartësi 70-150m mbi nivelin e detit dhe është me origjinë sedimentare e kuaternari.

Larmishmëri dhe strukturë peisazhore paraqet Dasari. Dasari i vendosur në një terren fushor-kodrinor, përrenj, kodrina të valëzuara me copëtime, ka një karakter të shpërndarë. Prania e larmisë së tokave ka kushtëzuar edhe bimësinë, si atë natyrore dhe atë të kultivuar. Bimësia e luginës përbëhet kryesisht nga dushqet dhe më pak nga shkurretat mesdhetare, këto të fundit më të pranishme përgjatë grykës së Devollit. Në zonën e shkurreve (1000 m) dallohen dushqet (gj. *Quercus*) shkoza (*Carpinus sp.*), Thana (*Cornus mas*) lajthia (*Corillus avellana*), dëllinja (*Juniperus sp.*), Frashëri i bardhë (*Fraxinus ornus L*), Kulpra (*Clematis vitalba L.*) dhe shpesh bushit (*Buxus sempervirens*) mareja (*Arbutus unedo*), shqopa (*Erica arborea*). Në drejtim të lindjes shkurret mesdhetare bëhen më të rralla, dhe llojet gjithnjë të blerta zëvendësohen nga llojet gjetherënëse.

Pjesë e konsiderueshme dhe me mjaft vlera natyrore dhe ekonomike është bimësia shkurre – drunore e kultivuar (jo më pak prezente dhe e rëndësishme është bimësia bujqësore, perimore, foragjere) si arrat (Gj. *Junglans*), Qershitë (Gj. *Cerasus sp.*), shegë (Gj. *Punica sp.*), mollët (Gj. *Malus sp.*), lajthitë (Gj. *Corillus*), dardhat (Gj. *Pirus sp.*), kumbullat (Gj. *Prunus*), pjeshkë, kajsi (*Armeniaca vulgaris*), hardhitë (Gj. *Vitis sp.*), etj.

Jo më pak e larmishme është dhe fauna tipike për zonalitete bimore sikurse dhelpira, lepuri, shpendë të fushave dhe maleve (Gj. *Accipiter*, Gj. *Corcus*, Gj. *Pirrohocvorax*, Gj. *Falco*, Gj. *Scrolopacides*, Gj. *Aquila*, Gj. *Alectoris*, Gj. *Hiudinidea*, etj), zvarranikë të shumtë, etj. Ndërkohë që mjaft e zhvilluar është fauna e kultivuar sikurse janë tufat e dhenëve e dhive, derrat, lopët, pulat, etj.

6. ANALIZA E PROBLEMATIKËS MJEDISORE, BURIMEVE NDOTËSE DHE EFEKTI I TYRE NË TERRITOR DHE NË SHËNDETIN E NJERIUT.

Ky kapitull trajton gjendjen mjedisore aktuale si rezultante e zhvillimeve të ndryshme social-ekonomike, demografike, infrastrukturore, urbane, etj.

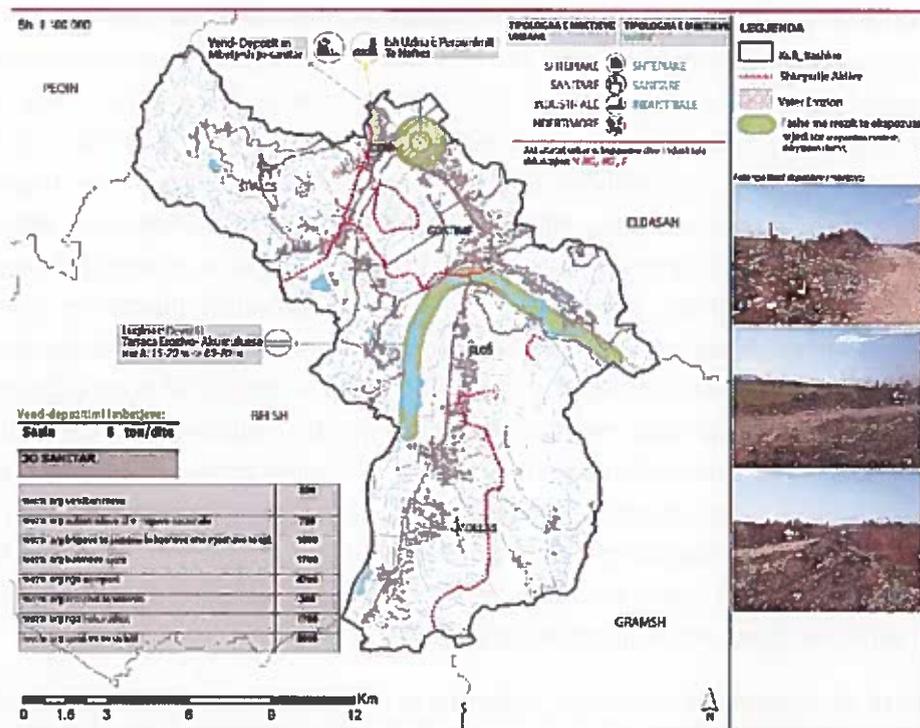

Figura nr. 11. Analiza mjedisore e Bashkisë Cërrik. Punoi: A&E Engineering & Coprogetti S.c.r.l

6.1. Cilësia e ajrit

Cilësia e ajrit është e lidhur drejtëpërsëdrejti me shëndetin e njerëzve. Indikatorët e cilësisë së ajrit janë grimcat e pluhurit (PM), që janë përzierje aerosolesh të ngurta dhe/ose të lëngta, që përfshijnë një diapazon të gjerë në grimca dhe përbërje kimike, por praktikisht vlerësohen PM10 dhe PM2.5 që emetohen direkt si grimca primare ose formohen nga emetimet e SO₂, Nox, NH₃, NMVOX.

Bashkia Cërrik në lidhje me cilësinë e ajrit mund të ndahet në dy pjesë: zona e Qytetit të Cërrikut dhe periferiteti i saj që vazhdon deri në qendrat administrative Gostimë dhe Shalës; si dhe pjesa tjetër kryesisht kodrinore dhe lugina e shtretërve lumor. Pjesa e parë paraqet një ajrë

jo shumë të mirë cilësisht për shkak të prezencës së ndjeshme të grimcave të pluhurit e lidhur kjo me gjendjen e infrastrukturës ekzistuese, sasinë dhe gjendjen teknike të automjeteve qarkulluese, aktivitete e ndryshme që zhvillohen në këtë zonë, me prezencën e objekteve industriale në gjendje jo të mirë menaxhuar dhe depozitimi i mbetjeve që praktikisht dhe gjenerohen më me shumicë. Pjesa tjetër për shkak të natyrës dhe tipologjisë së aktivitet ka një ajër cilësisht shumë më të mirë.

Ky favorizuar është i lidhur me gjeografinë, relievin, klimën, biodiversitetin dhe impakti i ardhur nga veprimtaria e popullatës. Sigurisht që më problematike në lidhje me cilësinë e ajrit paraqitet qendra administrative e bashkisë, pra qyteti i Cërrikut, ku është përqëndruar aktiviteti më i lartë social ekonomik, popullsia, por dhe e disfavorshme gjeografikisht dhe me pak biodiversitet. Faktorëve ndikues rrethor objektiv ju bashkangjiten dhe faktor subjektiv që kanë të bëjnë me politikat menaxhuese sikurse është sistemi i menaxhimit të mbetjeve të ngurta, sistemi i kanalizimeve efikas, efikasiteti i infrastrukturës, planifikimi i jetës social-ekonomike etj. Këta faktorë të kombinuar me kushtet klimaterike e impaktojnë negativisht cilësisë e ajrit në këtë hapësirë. Ndërkohë që pjesa tjetër paraqitet shumë më mirë. Sipas hulumtimeve në terren, mbështetur në metoda alternative vlerësimi apo duke përdorur njësi ekuivalente kohë/funksion rezulton se në zonat rurale cilësia e ajrit është e mirë dhe shumë e mirë. Kjo analizë është bazuar duke marrë në referencë qytetin e Elbasanit për faktin se matjet mjedisore janë bërë pothuajse gjithmonë në lidhje me Elbasanit, nisur nga prezenca e Uzinës Metarlugjike, impaktuesi më i madh mjedisor, por dhe për arsye se hapësira e Cërrikut është pjesë e së njëjtës strukturë hapësinore, distanca është e vlerësueshme me impakt në hapësirë dhe së fundi Cërriku duke qenë më parë pjesë e Elbasanit është trajtuar në vlerësimet mjedisore si ekuivalente me ato të qytetit të Elbasanit.

Kështu në bazë të vëzhgimeve, analizave të tërthorta kalkulimeve, problematika në lidhje me zonat e sipërcituara si shqetësuese për cilësinë e ajrit konstatojmë se janë mbi limitin sipas standartit ditor të BE ($50\mu\text{g}/\text{m}^3$) dhe ku numri i ditëve të lejuara është 35. Të lidhur me faktorët e sipërcituar jo shumë e mirë në zonat urbane është dhe gjendja e NO_2 , SO_2 , O_3 , CO dhe BTEX. Por kryesisht ndotës të ajrit me këto komponime apo element janë makinat, zjarret, djegja e biomasave, djegje e mbeturinave në vend depozitime hapësinore apo kazanët e grumbullimit, pluhra dhe ndërtime. Vlerësohet se si ndotës real për tu vlerësuar dhe konsideruar problematik janë PM_{10} , $\text{PM}_{2,5}$ dhe SO_2 të lidhura me burimet gjeneruese (ish uzina e përpunimit të Naftës, me impakt të rëndësishëm në cilësinë e ajrit) dhe mungesën e masave alternative.

6.2. Zhurmat/ akustika.

Efektet e zhurmave pasqyrohen në sjellje dhe shëndetin human por dhe më gjerë të mjedisit biologjik. Ndotja akustike shkakton dëmtime fiziologjike, akustike, agresivitet, stres, shqetësimi gjumi, humbje dëgjimi, ndryshim sjellje riprodhuese apo ushqyese në faunë.

Shqetësim burimi i zhurmave përbën për qendrën e bashkisë ku gjenerohen nga tërësia e faktorë prezent gjenerues si numri i madh i mjeteve dhe gjendja e amortizuar e tyre, prania e aktiviteteve dhe veprimtarive ekonomike me teknologji të vjetëruar, mënyra e shpërndarjes hapësinore të tyre e pa studjuar dhe planifikuar, sistemi infrastrukturor i amortizuar, etj.

Minimizimi i tyre kërkon:

- Aktivitetet që gjenerojnë zhurma të jetë të distancuara nga qendra e banimit
- Pozicionimi i tyre të respektoj trëndafilin e erërave (mundësi shuarje në distancë dhe jo gjenerimi)
- Mjediset e shërbimeve sociale (që gjenerojnë zhurma) të planifikohen jashtë zonës së banuar dhe me kushte mbrojtëse të emetimit akustik
- Të planifikohen rrugë komunikacioni kryesore në periferi të zonave të banuara dhe rrugët urbane të përdoren vetëm për mjete vetiake, jo të rënda.

Në zonat rurale situata akustike është shumë më e mirë. Si problematikë paraqiten lavatriëet që funksionojnë në pjesën e poshtme të basenit ujqor të Devollit në lidhje me aktivitetin kohor dhe teknologjinë e tyre.

6.3. Regjimi hidrik

Sikurse është cituar më lart paraqet larmishmëri formash, gjendjesh dhe dinamike. Bashkia karakterizohet nga burime ujqore dinamike sipërfaqësore në formë prprojekash, gurrash dhe lumi. Por dhe burimet ujqore sipërfaqësore statike janë mjaft prezent në trajtën e liqeneve karstik apo forma artekarstik, vullkanik. Madje në një pjesë të mirë evidentohen burime nëntokësore mjaft prezent në trajtën e akuafereve me origjinë të ndryshme. Ujqrat karakterizohen nga parametra fiziko-kimik dhe organoleptik të përshtashëm për pirje por dhe për shfrytëzim në ekonomitë e njëjstive.

Problem evident është ndotja e ujqit nga trajtimet ekstreme të kulturave të cilat filtrojnë në ujqrat nëntokësore duke shkaktuar kontamin të tyre.

Bashkia e Cërrikut për vetë relievin karakterizohet nga sipërfaqe ujqore të konsiderueshme për shkak të prezencës në hapësirën e saj pjesërisht të rrugë kalimit Lumi Devoll, por jo me pak rëndësi është dhe ai i Gostimës. Ndërkohë që territori ka një numër të konsiderueshëm sipërfaqe ujqore statike të krijuar nga prproceset gjeotektonike si dhe në mënyrë artificiale. Pjesa

që përkon me qytetin e Cërrikut dhe njësitë administrative të Shalësit kanë një numër të konsiderueshëm liqenesh karstike dhe artificiale, por dhe pjesët e tjera kanë prezencë basenesh ujëmbledhëse me rëndësi mjedisore.

Hulumtimet konstatojnë se sipërfaqet ujore liqenore natyrale dhe artificiale kanë një trend në rritje të shkallës së ndotjes së tyre. Kjo është e lidhur me:

- Mënyrën e menaxhimit të tyre spontan, pa kritere hidroteknike.
- Ndërhyrja antropogjene në mjedisin kufizues duke shkatërruar zonat tampone të cilat shkarkojnë më shumë ndotës mekanik, kimik, organik, etj
- Mos krijimi i ballancave të duhura midis kapacitetit mbajtës, atij shfrytëzues dhe efektit kohë.
- Ndërhyrja në mjedisin rrethues biologjik por dhe më gjerë duke ndryshuar habitatin natyror dhe duke devijuar apo kanalizuar disa nga burimet furnizuese.
- Zhvillimi i një bujqësie agresive në kimikate e pesticide, çka ka shtuar në mënyrë të ndjeshme ngarkesën ujore në nitrate, kimikate, pesticide, etj.
- Raporti i veprimtarisë ekonomike me sipërfaqet ujore aktive dhe statike si dhe menaxhimi i mbetjeve bujqësore apo natyra e veprimtarive agrokimike.
- Shtimi i fenomenit të erozionit ka shtuar depozitimet inerte në sipërfaqet ujore dhe është çekuilibruar ballanca aerobike-anaerobike duke stimuluar fenomenin e eutrofizimit.
- Raporti midis qendrave të banuara dhe zonave ujëmbajtëse është në disfavor të cilësisë së ujit për shkak të mënyrës së menaxhimit të veprimtarisë urbane si rrjet kanalizimesh dhe përpunues.
- Shkarkimet e pakontrolluara të ujrave të zeza dhe të përdorura nga zonat rurale që kufizojnë shtratin lumor;
- Shkarkimet ilegale të mbetjeve të ngurta familjare, industriale, tregëtare, etj;
- Shfrytëzimi për inerte apo çfarëdolloj tjetër që pakëson aftësinë filtruese dhe zbërthimin biologjik, çka akumulon ndotje në rrjedhje e mëposhtme duke ndikuar në iktiofaunën e tij.
- Mos ruatje e bimësisë ujore për gjatë shtratit të lumit dhe në shpatet mbrojtëse.
- Ndryshimi i gjendjes së parametrave hidrik për shkak të ndërtimit të basenit ujëmbledhës të Banjës.

Metodologjia e analizës së gjendjes së trupit uhor është bazuar në” forca shtytëse - presione – situata – impakti – përgjigjet (F S H P S I P).

Sipas analizave të vlerësimit të gjendjes së trupit uhor, kryesisht të lumit Devoll si pjesa më furnizuese e lumit Seman (gjatësia 281 km dhe pellgu ujëmbledhës 5649 km²) me 60% të

volumit të tij, me sasi të lëndës së ngurtë të transportuar 31.2 milion ton/vit, me shkallë mineralizimi 390 mg/l dhe temperaturë që luhetet nga 6.8°C – 25.5°C, por dhe të arterieve të tjera që impaktojnë mjedisin hidrik të zonës sikurse lumi Shkumbin dhe Gostima që përbëjnë fluentin ujëmbledhës të pothuajse tërësisë hapësinore të bashkisë rezulton se gjendja paraqitet si më poshtë):

Fenomeni i erozionit është i pranishëm në dy tipologji përkatësiht në pjesën e sipërme, anësor për shkak të konfiguracionit hapësinor, dhe fundor në pjesën e poshtme lidhur me shfrytëzimin e inerteve. Pjesa e poshtme karakterizohet dhe fenomeni i përmytjes për shkak të depozitimit të inerteve mbetëse dhe devijimit të rrjedhjes normale. Gjithashtu janë konstatuar fenomene të ndotjes bakteriologjike, estetike, dëmtim të peisazhit, dhe bimësisë së shtratit të lumit deri në dëmtim të faunës ujore. Erozioni i tokës bujqësor në pjesën Gostimë-Mollas është i ndjeshëm.

Lartësia mesatare e pellgut të lumit Devoll 950m. Toka të imta kafe që shtrihen nga lartësia 119-600-700m, tokat e kafenjta 700-1000m, tokat e murrme pyjore 1000-1600m dhe tokat livadhore mbi 1600m. Sipas DKU lumi Devoll bën pjesë në tipologjinë e lartësisë "*I lartë*" mbi 800m, dhe tipologjinë e masës së shtrirjes "*E madhe*" 1000-10,000km², si dhe ekorajonin e V (Ballkani Perëndimor) (WFD 2000/60/EC).

Kjo kërkon që:

- Të kontrollohet shfrytëzimi i inerteve në këto segmente bazuar në matje dhe vlerësime periodike;
- Të largohen të gjitha impiantet e shfrytëzimit lumor nga shtrati dhe taracat lumore;
- Të ndërtohen prita anësore dhe tërthore për të eliminuar erozionin e mëtejshëm, rehabilitimin e zonave të dëmtuara dhe mbrotjen e ujrave;
- Të ndërpritet çfarëdolloj hedhje e pakontrolluar në shtratin e lumit (e ngurtë apo e lëngët) si dhe të shikohet mundësia për pastrim dhe sistemi të trupave ujor;
- Krijimi i hapësira të gjelbra për të penguar fenomenin eroziv.

Ndërsa analiza fiziko-kimik e parametrave hidrike të ujrave të rrjedhshme se:

- Përmbatja e oksigjenit të tretur 9.5 mg/l pra e cilësisë së mirë (norma >7);
- Përmbatja e lëndëve organike e shprehur në nevoja biologjike për oksigjen ose NBO₅ është përkatësiht në segmentin e lumit Shkumbin për shkak të shkarkimeve konsiderohet i cilësisë së tretë, ku dhe kemi dedhjet urbane të qytetit, pra gjendje e moderuar, ndërsa në pjesën e Lumit Devoll që përkon me bashkinë Cërrrik konsiderohet e cilësisë së dytë;
- Përmbatja e nevojës kimike për oksigjen. NKO që është tregues i ndotjes kimike dhe organike për shkak të shkarkime të ujrave të zeza, urbane, sanitare, teknologjike me ngarkesë 6.75 mg/l;

- Përmbatja e forforit total është 0.063mg/l duke qenë vlerë në normë dhe ujrät konsiderohen të cilësisë së mirë;
- Përmbatja e nitriteve është për lumin Shkumbin 0.016mg/l duke pësuar një rritje të lehtë për shkak të shkarkimeve bujqësore. Ndërsa për sa i përket rrjedhjes së lumit Devoll vlerësohet 0.025-0.031 pra ujë i cilësisë shumë të mirë;
- Përmbatja e NH₄ (amoniakut) është në rrjedhjen e lumit Shkumbin 0.105 mg/l, pra është ujë i cilësisë së dytë, gjendje e mirë. Ndërsa për lumin Devoll është 0.13 mg/l, vlerësuar para bashkimit me Semanin duke u cilësuar si ujë i cilësisë së dytë me gjendje të mirë;
- Përmbatja e nitrateve NO₃, për të dy lumenjtë Shkumbin dhe Devoll, vlerësohet i cilësisë shumë të mirë nën normën e lejuar <0.8 mg/l;

Duke e marrë në konsideratë pikat e monitorimit dhe duke vlerësuar në mënyrë referuese dhe krahasuese segmentte e tjera lumore mund të konstatojmë se lumi Shkumbin paraqitet i cilësisë së Tretë ndërsa lumi Devoll në pjesën e sipërme (deri në Gostimë) vlerësohet i cilësisë së dytë, ndrsa pjesa e poshtme e cilësisë së tretë. Ndërsa të gjitha burimet ujore të mësipërme vlerësohen të cilësisë së parë, pra shumë të mirë. Pra në tërësinë e tyre trupat ujore rrjedhëse kanë tendencë cilësore të moderuar, çka konsiderohet si një nga problematikat e ndjeshme mjedisore, të vlerësuara domosdoshmërisht në PPV e bashkisë Cërrik.

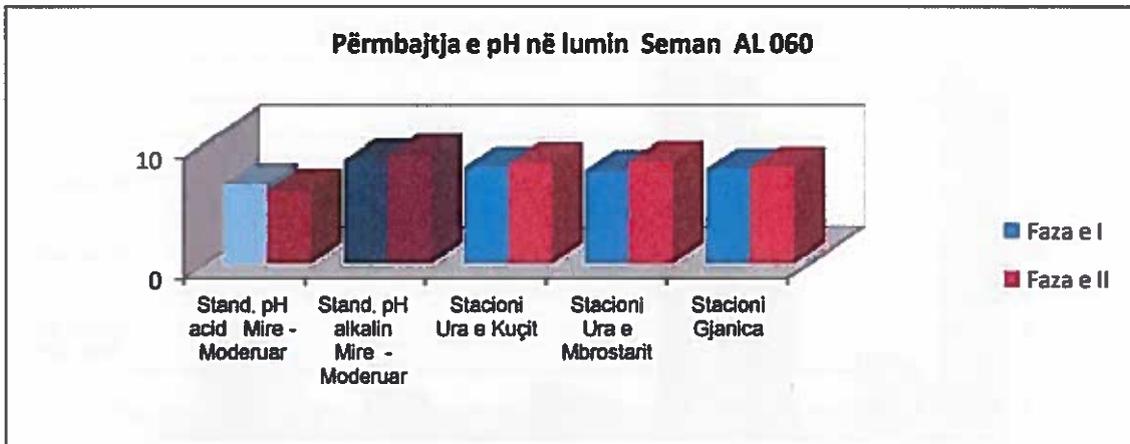
Ujrat nëntokësore janë më të ekspozuara potencialisht ndaj ndotësve për shkak të strukturës gjeologjike, aftësisë infiltruese, mungesës së shtresës ekranizuese, shkarkimeve urbane, bujqësore dhe blegtoriale të pakontrollura por dhe të vendndodhjes së aktiviteteve impaktuese pa studime hidrogjeologjike paraprake. Sipas analizave të elementëve kimik dhe anioneve e kationeve vlerësuese ujrät nëntokësore të zonës konsiderohen shumë të mirë.

Lumi Devoll buron nga shpatet jug-lindore të maleve të Moravës. Ai është 196 km i gjatë. Sipërfaqja e ujëmbledhësit është 3139 km² dhe lartësia mesatare 960 m mbi nivelin e detit. Prurja mesatare e Devollit është 49.5m³/sec. Ushqehet kryesisht nga ujra sipërfaqësore. Mineralizimi i ujit është 390 mg/l.

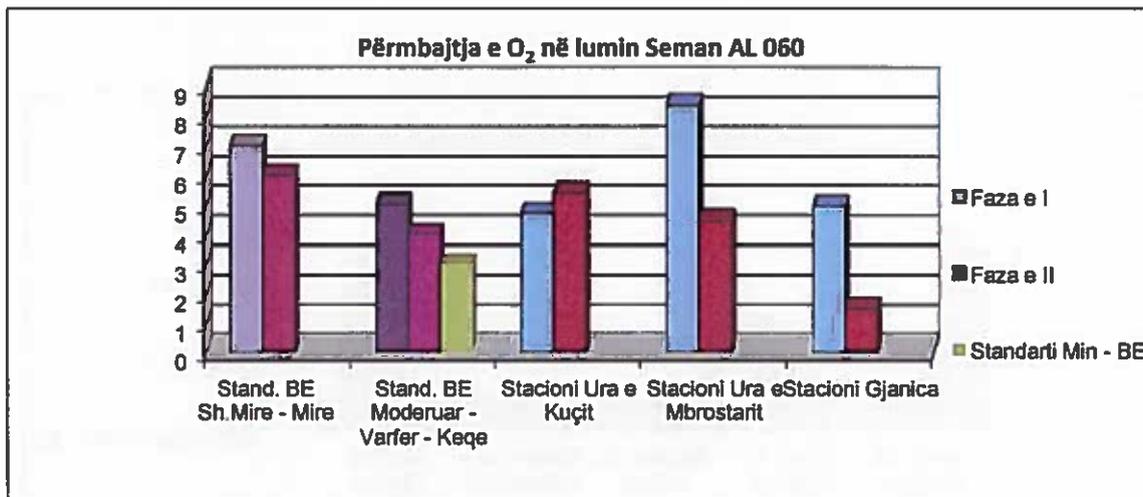
River, station	Dissolved oxygen, mg/l	COD mg/l	BOD mg/l	Ammonium mg/l	Nitrate mg/l	Silica mg/l	P _{tot} mg/l
Shkumbini 1	8.32	0.52	1.11	0.092	1.20	18.0	0.11
Shkumbini 2	6.69	1.20	4.30	0.30	0.70	23.0	0.10
Devoll	7.77	1.88	1.78	0.05	0.70	13.0	0.03
Osumi	6.29	3.20	5.06	0.13	0.50	20.0	0.05
Semani	8.80	1.76	3.21	0.05	0.52	27.0	0.03

Tabela nr. 6. Vlerat e disa parametrave të ujit të lumenjëve / Some parameteres of water quality in rivers. (Pano et al. 1984; Kabo 1900-1991).

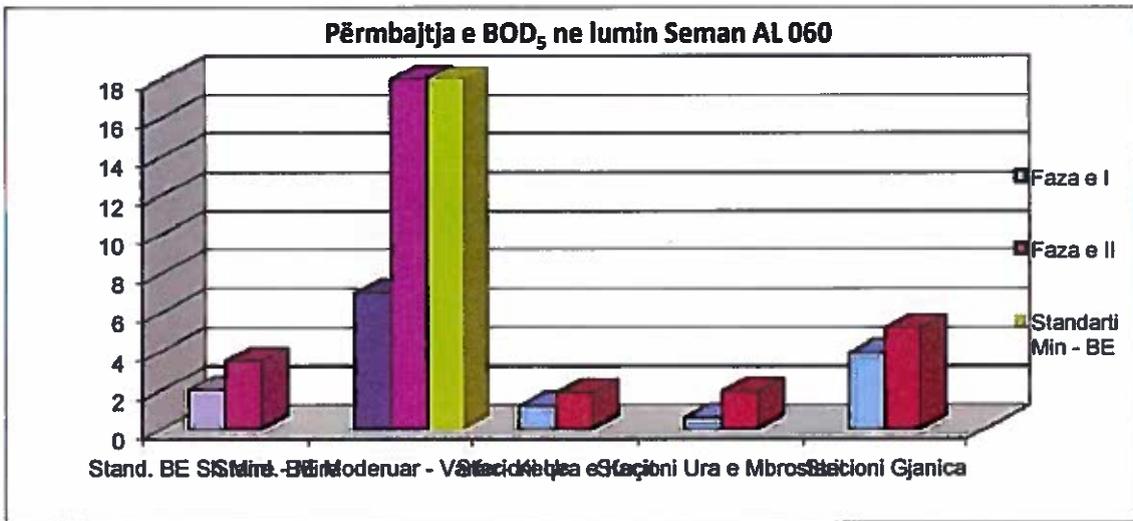
Shënim: Në tabelë janë paraqitur të dy lumenjtë, përkatësisht Shkumbin dhe Seman degë e të cilit është Devollit pasi shtrihen ose kufizojnë territorin e bashkisë së Cërrikut.

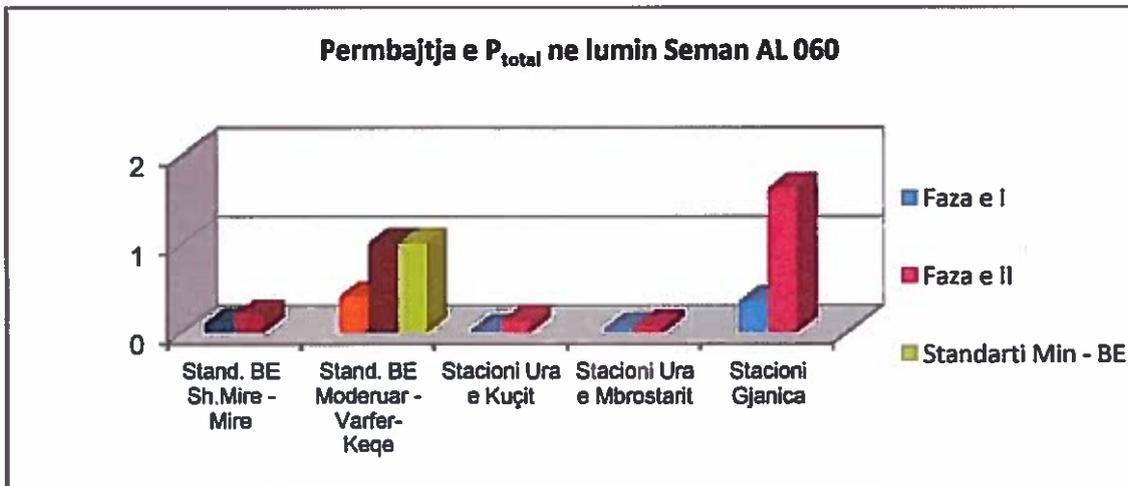
Grafiku nr. 4. Paraqitja grafike e pH në lumin Seman (www.qpmt.al)

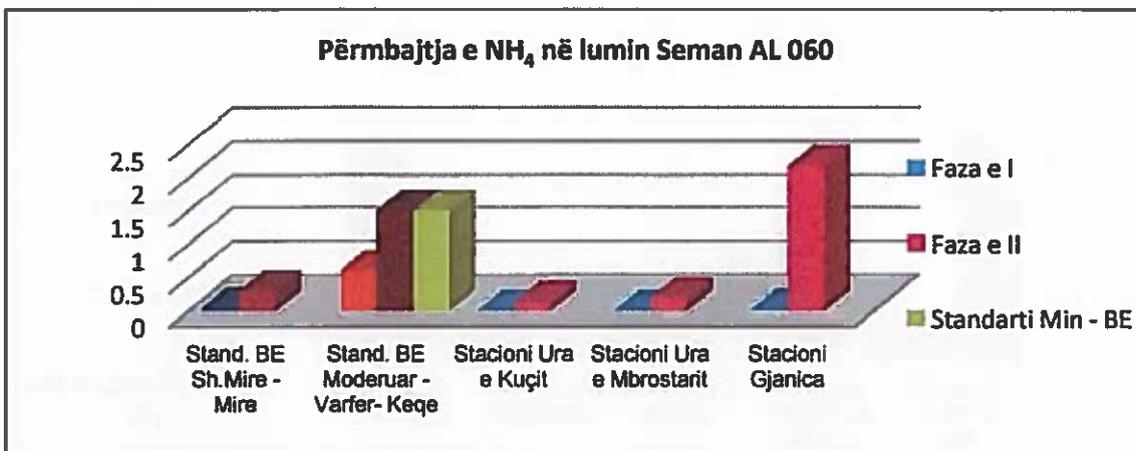
Grafiku nr. 5. Paraqitja grafike e O₂ të tretur në lumin seman. (www.qpmt.al)

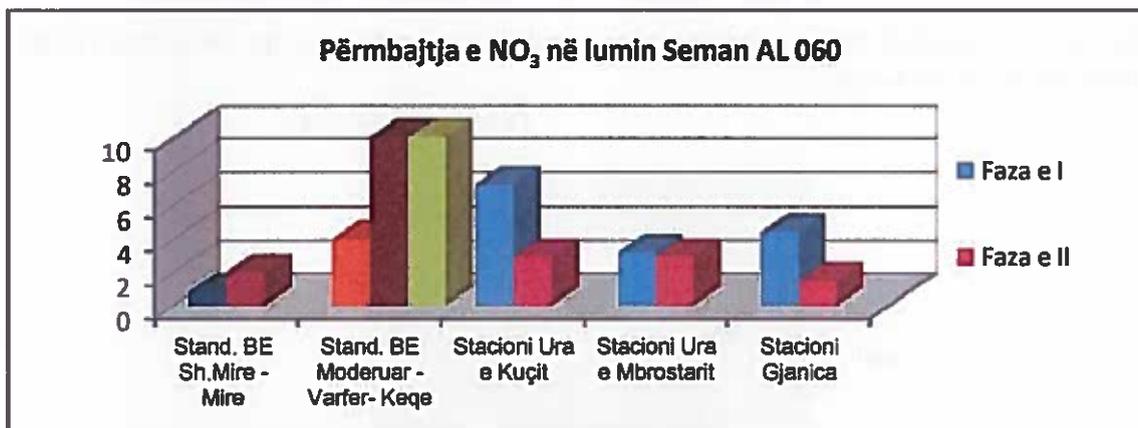
Grafiku nr. 6. Paraqitja grafike e BDO₅ në lumin Seman (www.qpmt.al)

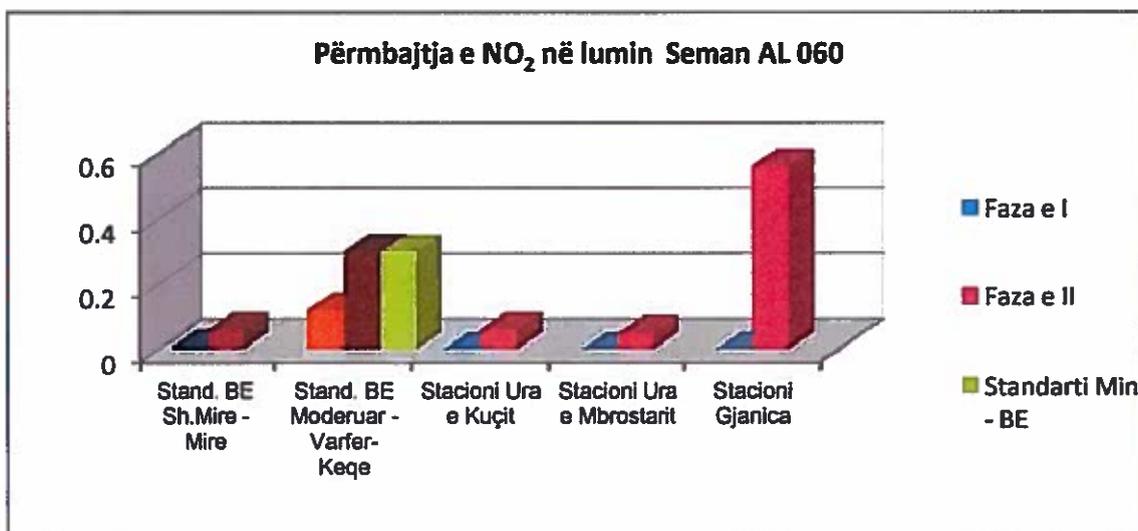
Grafiku nr.7. Paraqitja grafike e P total në lumin Seman. (www.qpmt.al).

Grafiku nr. 8. Paraqitja grafike e NH₄ në lumin Seman (www.qpmt.al)

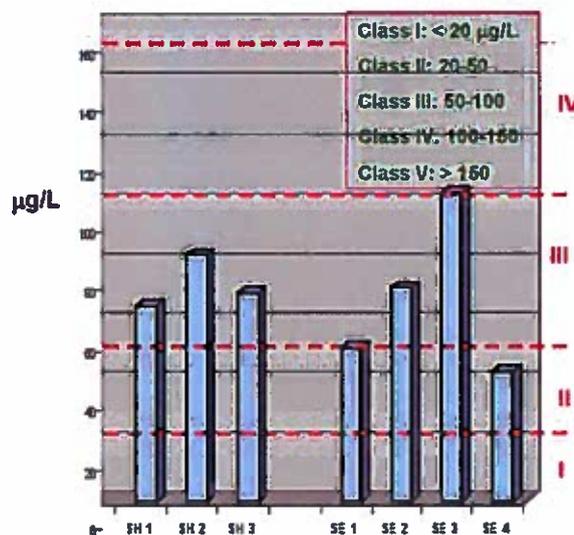
Grafiku nr. 9. Paraqitja grafike e NO₃ në lumin Seman (www.qpmt.al).

Grafiku nr. 10. Paraqitja grafike e NO₂ në lumin Seman (www.qpmt.al).

Lumi Devoll karakterizohet nga prania e lëndës pezull që ka vlerë të lartë nga 2.8-122mg/l (vlera e lumit Seman 2.8-222.2 mg/l).

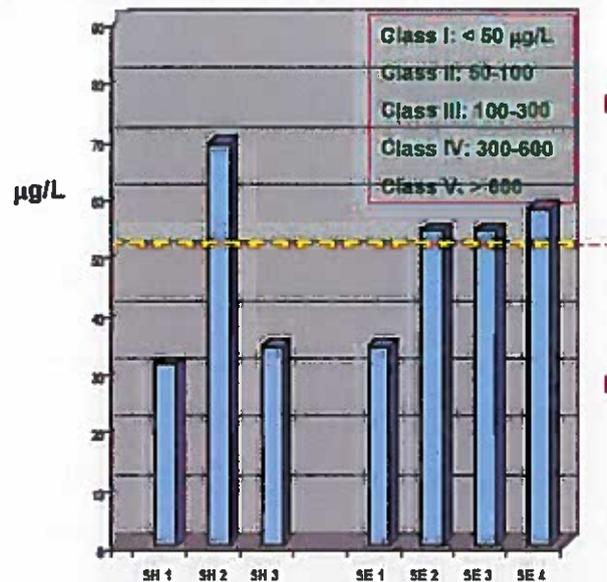
Mn, µg/L

Grafiku nr. 11. Përmbajtja e Mn (µg/l) në lumin Seman dhe Shkumbin (www.qpmt.al)

DW: 50 (G); 200 (M)

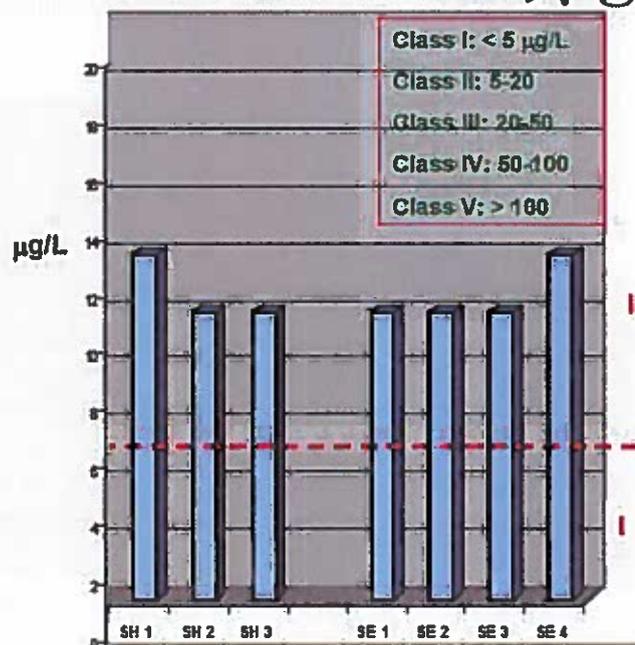
Fe, $\mu\text{g/L}$

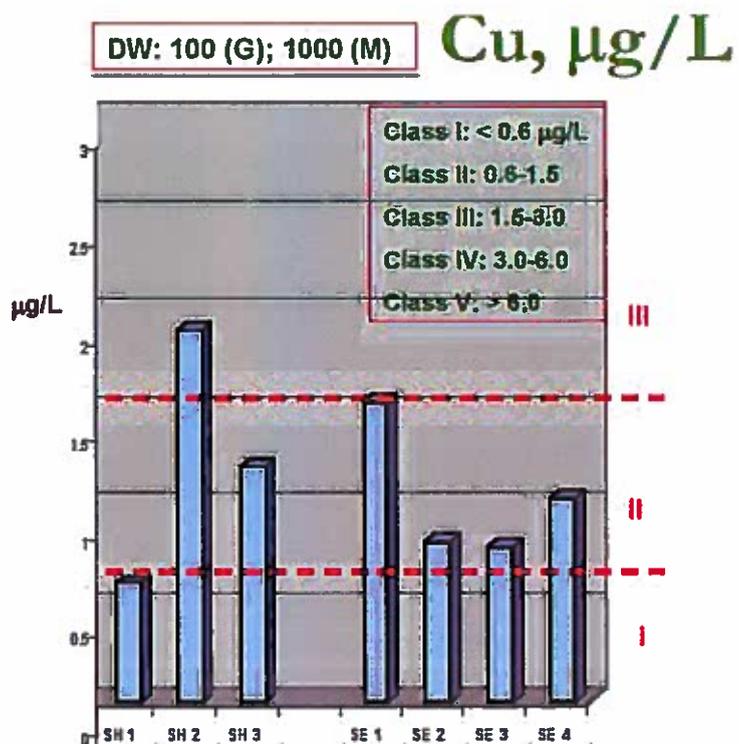
Grafiku nr. 12. Përmbatja e Fe ($\mu\text{g/l}$) në lumin Seman dhe Shkumbin (www.qpmt.al)

DW=100 $\mu\text{g/L}$ (G)

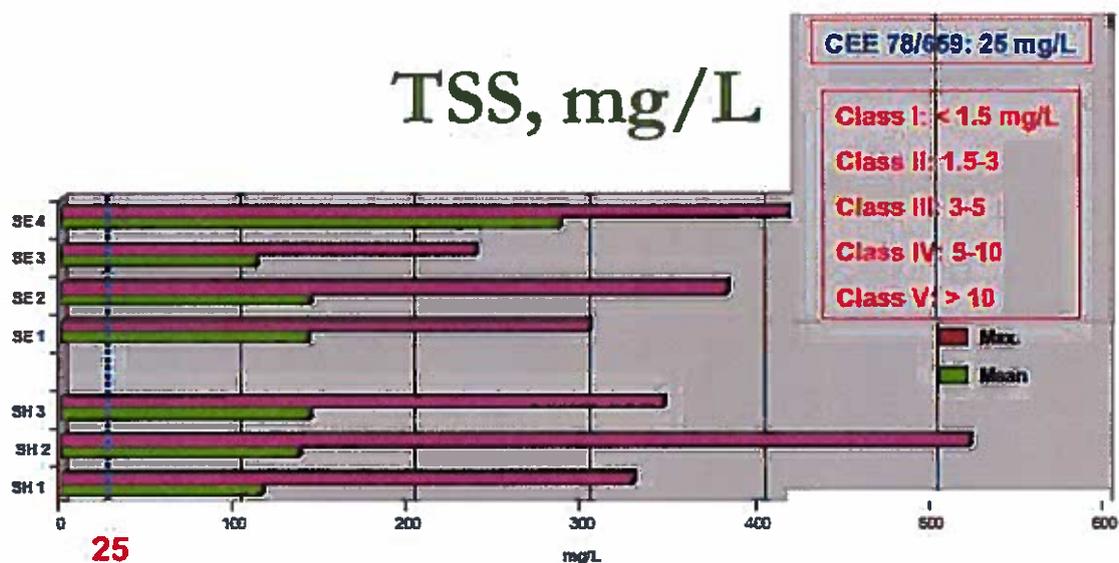
Zn, $\mu\text{g/L}$

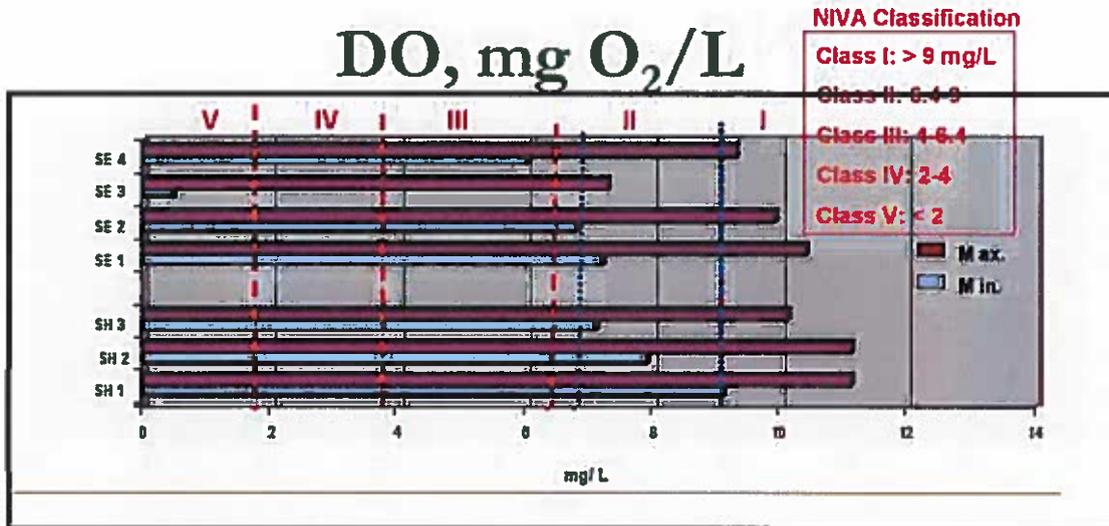
Grafiku nr. 13. Përmbatja e Zn ($\mu\text{g/l}$) në lumin Seman dhe Shkumbin

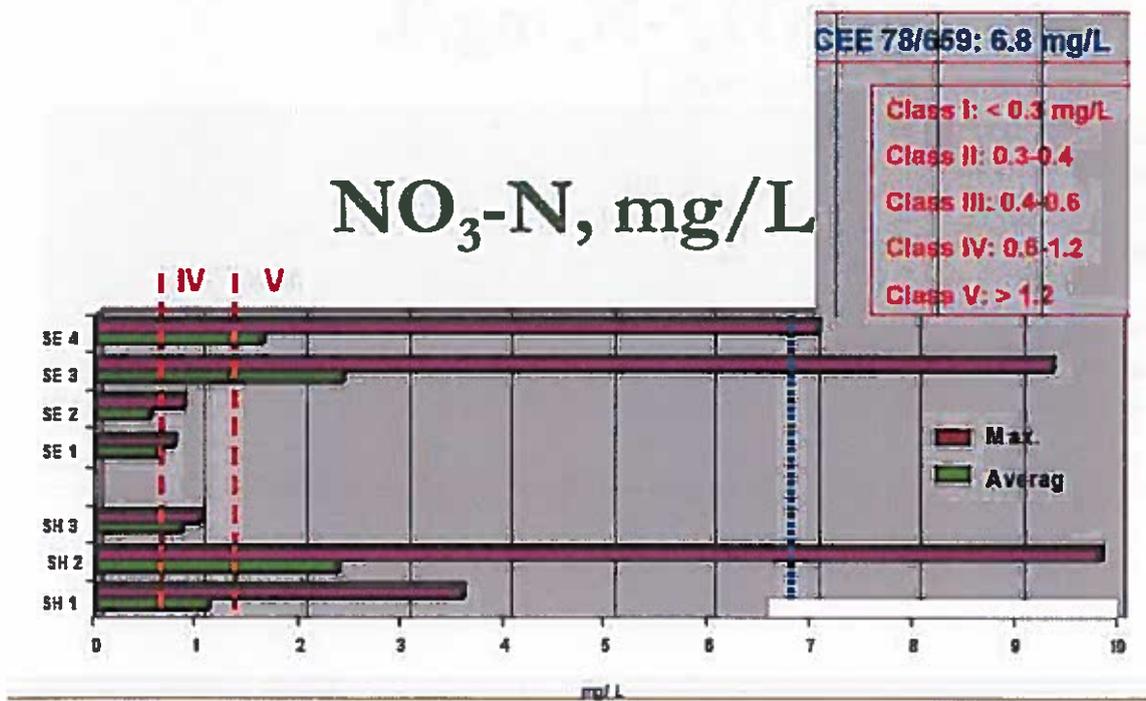
Grafiku nr. 14. Përmbatja e Cu ($\mu\text{g/l}$) në lumin Seman dhe Shkumbin

Grafiku nr. 15. Përmbatja e TSS (mg/l) në lumin Seman dhe Shkumbin

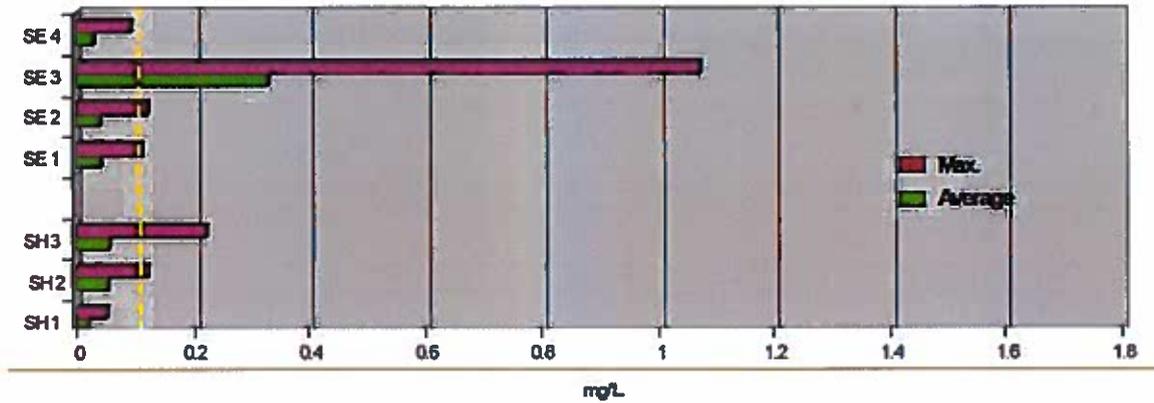

Grafiku nr. 16. Përmbatja e DO (mg/l) në lumin Seman dhe Shkumbin

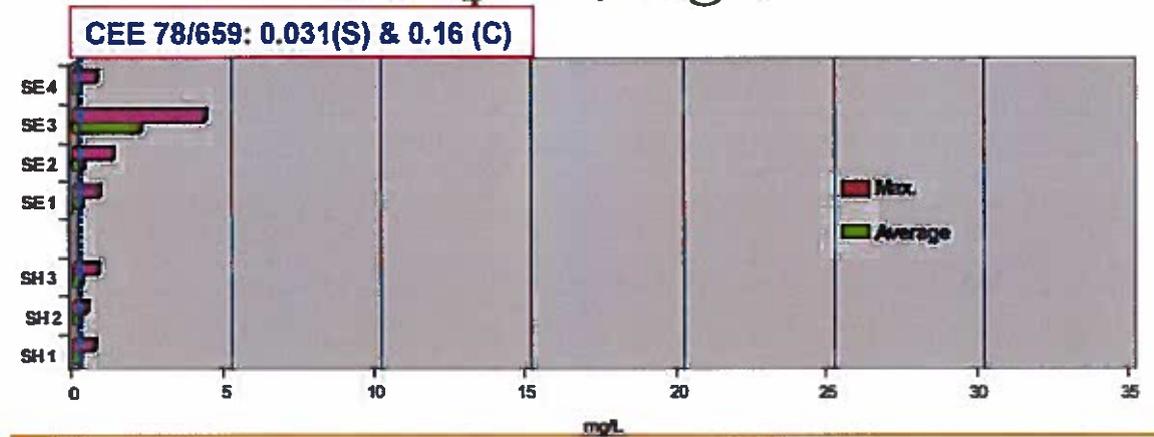
Grafiku nr. 17. Përmbatja e NO₃-N (mg/l) në lumin Seman dhe Shkumbin

NO₂-N, mg/L

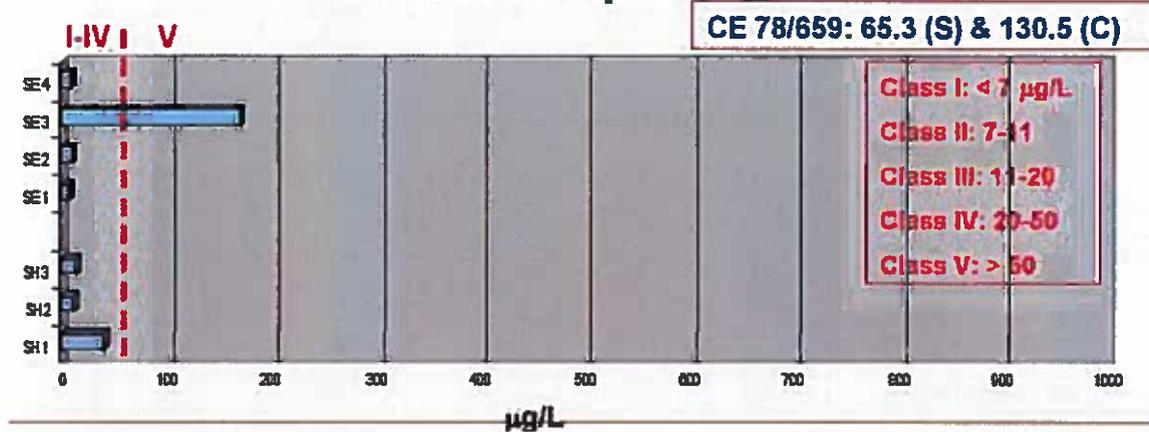
Grafiku nr. 18. Përmbatja e NO₂-N (mg/l) në lumin Seman dhe Shkumbin

NH₄⁺-N, mg/L

Grafiku nr. 19. Përmbatja e NH₄⁺-N (mg/l) në lumin Seman dhe Shkumbin

Fosfatet PO_4^{3-} , $\mu\text{g P/L}$

Grafiku nr. 20. Përmbatja e PO_4^{3-} (mg/l) në lumin Seman dhe Shkumbin

Kategoria	Parametri	Klasa e cilësisë mjedisore				
		I sh. i mirë	II i mirë	III mesatar	IV i keq	V Sh. i keq
Ushqyesit	P total ($\mu\text{g/L}$)	< 7	7-11	11-20	20-50	> 50
	Klorofila a ($\mu\text{g/L}$)	< 2	2-4	4-8	8-20	> 20
	Disku Secchi (m)	> 6	4-6	2-4	1-2	< 1
	Produhimi parësor ($\text{g C/m}^2 \cdot \text{vit}$)	< 25	25-50	50-90	90-150	> 150
	Azoti total ($\mu\text{g/L}$)	< 300	300-400	400-600	600-1200	> 1200
Lëndët organike	TOC (mgC/L)	< 2.5	2.5-3.5	3.5-6.5	6.5-15	> 15
	Najtrë (mg Pt/L)	< 15	15-25	25-40	40-80	> 80
	Oksigjeni (mg/L)	> 9	6.4-9	4-6.4	2-4	< 2
	Oksigjeni (%)	> 80	50-80	30-50	15-30	< 15
	Disku Secchi (m)	> 6	4-6	2-4	1-2	< 1
	COD_{Mn} ($\text{mg O}_2/\text{L}$)	< 2.5	2.5-3.5	3.5-6.5	6.5-15	> 15
	Fe ($\mu\text{g/L}$)	< 50	50-100	100-300	300-800	> 800
Mn ($\mu\text{g/L}$)	< 20	20-50	50-100	100-150	> 150	
Lëndët acide	Alkaliniteti (mmol/L)	> 0.2	0.05-0.2	0.01-0.05	< 0.01	0.00
	pH	> 6.5	6.0-6.5	5.5-6.0	5.0-5.5	< 5.0
Grimcat e ngurta	Turbullia (FTU)	< 0.5	0.5-1	1-2	2-5	> 5
	Lëndët pezull (mg/L)	< 1.5	1.5-3	3-5	5-10	> 10
	Disku Secchi (m)	> 6	4-6	2-4	1-2	< 1
Bakteret fekale	Baktere koliform (nr. për 100 ml)	> 5	5-50	50-200	200-1000	> 1000

Tabela nr.7. Klasifikimi i cilësisë së ujrave të ëmbla natyrorë në lidhje me parametrat e përgjithshëm (Classification of the quality status for general parameters of fresh Waters (Bratli, 2000).

Tipi i mostrës	Metali	Klasa e cilësisë mjedisore				
		I	II	III	IV	V
		Lehtësisht i ndotur	Mesatarisht i ndotur	Ndotje e theksuar	Ndotje e rëndë	Ndotje tepër e rëndë
Ujëra (në µg/L)	Bakër	< 0.6	0.6-1.5	1.5-3	3-6	> 6
	Zink	< 5	5-20	20-50	50-100	> 100
	Kadmium	< 0.04	0.04-0.1	0.1-0.2	0.2-0.4	> 0.4
	Plumb	< 0.5	0.5-1.2	1.2-2.5	2.5-5	> 5
	Nikel	< 0.5	0.5-2.5	2.5-5	5-10	> 10
	Krom	< 0.2	0.2-2.5	2.5-10	10-50	> 50
	Merkur	< 0.002	0.002-0.005	0.005-0.01	0.01-0.02	> 0.02
Sedimente (në mg/kg peshë të thatë)	Bakër	< 30	30-150	150-600	600-1800	> 1800
	Zink	< 150	150-750	750-3000	3000-9000	> 9000
	Kadmium	< 0.5	0.5-2.5	2.5-10	10-20	> 20
	Plumb	< 50	50-250	250-1000	1000-3000	> 3000
	Nikel	< 50	50-250	250-1000	1000-3000	> 3000
	Arsenik	< 5	5-25	25-100	100-200	> 200
	Merkur	< 0.15	0.15-0.6	0.6-1.5	1.5-3	> 3
Peshk (në mg/kg peshë të freskët)	Merkur	< 0.2	0.2-0.5	0.5-1	1-2	> 2

Tabela nr. 8. Klasifikimi i gjendjes cilësore të ujrave natyrore të ëmbla në lidhje me metalet e rënda, sedimente dhe organizmat peshq/Classification of the quality status for micropollutants in Waters, sediment and fishes (according Norwegian Institute for Water Research – NINA) (Bratli, 2000).

Krahas cilësive fiziko kimike janë vlerësuar dhe indikatorët e biomonitorimit për vlerësimin kompleks të gjendjes së trupit uJOR.

Stacioni i monitorimit biologjik është instaluar në Gostimë me 99.6 m lartësi mbi nivelin e detit. Tipologjia e lumit është hyporhithron ndërsa mikrohabitati mbizotërohet nga mesolihath (0-20m). Stacioni i përket nënzonës Mesdhetare Fushore Qendrore me temperature mesatare gjithëvjetrore nga 15-17°C. Nodohet më afër vend ndërtimit të hidrocentralit të Banjës, me bimësi shkurreore.

Ndërsa në lidhje me biomonitorimin e lumit Shkumbin janë instaluar disa stacione vëzhgimi në gjatësinë e tij. Sipas DKU lumi Shkumbin bën pjesë në tipologjinë e lartësisë "I lartë" mbi 800m, dhe tipologjinë e masës së shtrirjes "E madhe" 1000-10,000km², si dhe ekorajonin e V (Ballkani Perëndimor) (WFD 2000/60/EC)

Stacioni i Mirakës me lartësi 172 m mbi nivelin e detit, i përket zonës së parë sipas DKU (0-200m). tipologjia e lumit është epirhithron si dhe mikrohabitati dominant është mesolithal (0-20m). Stacioni i përket nënzonës Mesdhetare Kodrinore Qendrore me temperature që variojnë nga 11-15°C.

Stacioni i dytë është i Elbasanit me lartësi 93.3.m, që i përket zonës së parë të lartësisë sipas DKU (0-200m), tipologjia e lumit është epipotamon si dhe mikrohabitati dominant është mesolithal (6-20m). Stacioni i përket nënzonës Mesdhetare Kodrinore Qendrore me temperaturë mesatare që varion nga 11-15°C.

Stacioni i tretë është i Peqinit me lartësi 19.2m, që i përket zonës së parë të lartësisë sipas DKU (0-200m), tipologjia e lumit është epipotamon si dhe mikrohabitati dominant është mikrolithal (0-6m). Stacioni i përket nënzonës Mesdhetare Fushore Qendrore me temperaturë mesatare që varion nga 15-17°C. (dy stacionet e fundit tagentojnë bashkinë e Cërrikut, çka krijon impakt të ndërsjelltë).

Indeksi i përdorur		Lumi Devoll	Lumi Shkumbin
EPT – Richness (4 klasa)	St. 1	"Cilësi e mirë" (Kl. II)	"Cilësi e mirë" (Kl. II)
	St. 2	"Cilësi e mirë" (Kl. II)	"I pastër" (Kl. III)
	St. 3	"I pastër" (Kl. III)	"Cilësi e mirë" (Kl. II)
ASPT (4 klasa)	St. 1	"I pastër" (Kl. I)	"I pastër" (Kl. I)
	St. 2	Pjesërisht i pastër" (Kl. II)	"Pjesërisht i pastër" (Kl. II)
	St. 3	"I pastër" (Kl. I)	"I Pastër" (Kl. I)
SWRC (4 klasa)	St. 1	"I mirë" (Kl. II)	"I mirë" (Kl. II)
	St. 2	"I mirë" (Kl. II)	"I pastër" (Kl. III)
	St. 3	"I mirë" (Kl. II)	"I Mirë" (Kl. II)
MAIS (3 klasa)	St. 1	"I pastër" (Kl. II)	"I Mirë" (Kl. I)
	St. 2	"I pastër" (Kl. II)	"I pastër" (Kl. II)
	St. 3	"I pastër" (Kl. II)	"I pastër" (Kl. II)

Tabela nr. 9. Vlerësimi i cilësisë së ujrave me anë të Bioindikatoreve

LUMI	INDEKSI	STACIONI	KLASIFIKIMI I STATUSIT EKOLOGJIK				
			KLASA V	KLASA IV	KLASA III	KLASA II	KLASA I
			I KEQ	I VARFËR	I MODERUAR	I MIRË	I LARTË
Devoll	EPT - Richness	ST 1					
		ST 2					
		ST 3					
	ASPT	ST 1					
		ST 2					
		ST 3					
	SWRC	ST 1					
		ST 2					
		ST 3					
	MAIS	ST 1					
		ST 2					
		ST 3					

Tabela nr. 10. Statusi ekologjik i lumit Devoll përcaktuar me anë të katër indekseve të ndryshme biotik (FSHNT 2014)

LUMI	INDEKSI	STACIONI	KLASIFIKIMI I STATUSIT EKOLOGJIK				
			KLASA V	KLASA IV	KLASA III	KLASA II	KLASA I
			I KEQ	I VARFËR	I MODERUAR	I MIRË	I LARTË
Shkumbin	EPT - Richness	ST 1					
		ST 2					
		ST 3					
	ASPT	ST 1					
		ST 2					
		ST 3					
	SWRC	ST 1					
		ST 2					
		ST 3					
	MAIS	ST 1					
		ST 2					
		ST 3					

Tabela nr. 11. Statusi ekologjik i lumit Shkumbin përcaktuar me anë të katër indekseve të ndryshme biotik (FSHNT-2014).

Matja	P-PO ₄ ³⁻ µg/L		N-NO ₃ ⁻ mg/L		N-NH ₄ ⁺ mg/L		N-NO ₂ ⁻ mg/L	
Stacioni	Vlera mes.	Klasa	Vlera mes.	Klasa	Vlera mes.	Klasa	Vlera mes.	Klasa
DEVOLL								
1	41.81	III	0.44	I	0.08677	II	0.03078	<1 mg/L
2	34.99	III	0.40	I	0.05956	I	0.02342	<1 mg/L
3	38.38	III	0.52	I	0.04176	I	0.02495	<1 mg/L
SHKUMBIN								
1	23.46	II	0.45	I	0.05601	I	0.02113	<1 mg/L
2	117.99	IV	0.56	I	0.12396	II	0.05171	<1 mg/L
3	44.62	III	1.04	I	0.04483	I	0.08645	<1 mg/L

Tabela nr. 12. Klasifikimi i cilësisë së ujrave sipas vlerave mesatare të përmbatjes së fosforit total, nitrateve azotit amoniakal dhe nitriteve sipas UNECE (1992)

6.4. Sipërfaqet e eutrofizuara

Pozicioni gjeografik, relievi, dinamika stinore dhe vjetore klimaterike favorizojnë eutrofizimin e sipërfaqeve ujore të zonës. Aktualisht në sipërfaqet ujëmbledhëse natyrore dhe artificiale konstatohet një shtim i procesit të eutrofizimit, madje i ndjeshëm. Kjo është e lidhur me një tërësi faktorësh që kanë të bëjnë me njohjen dhe vlerësimin potencial të këtyre ekosistemeve, me mënyrën e shfrytëzimit të tyre, me raportin e funksionaliteti të tyre dhe të aktivitetit antropogjen, me mos kontrollin e shkarkimeve bujqësore, blegtorale, kimike, të agroturizmin

etj. Ndërkohë që fenomeni i konsumit human dhe ritmit të zhvillimit të bujqësisë konveccionale është shtuar në mënyrë të ndjeshme duke impaktuar negativisht basenet ujore ekzistuese.

Praktikisht vërehet që zona e njësisë administrative Shalës që është dhe më e pasur me basene ujore ka një shtim të eutrofizimit duke i vlerësuar ujrat sipas cilësisë nga shkalla e **dytë në të tretë**. Ndërkohë që zonat që përshkohen nga rrjedhjet lumore të Lumit Devoll (zona e Klosit dhe Mollasit që janë mjaft aktive në fushën e prodhimit bujqësor) por dhe të Gostimës, vërehet shtim të eutrofizimit të lidhur me regjimin hidrik të tyre, me shfrytëzimin e inerteve dhe depozitimim e tyre pa asnjë kriter hidrogjeologjik, me depozitimim e mbetjeve organike në mënyrë spontane, madje agresive për regjimin ujqor duke ndikuar në pakësimin e përmbatjes së O₂ në këto mjedise.

6.5. Rezervuaret dhe kapaciteti mbajtës i tyre.

Bashkia Cërrik në hapësirën e territorit të saj ka një numër të konsiderueshëm basenesh ujëmbledhës natyral dhe artificial. Kështu në zonën e njësisë administrative Shalës llogariten deri në 11 ujëmbledhës me kapacitet që varion nga 10 000 deri në 35 0000 m³ ujë. Ndërkohë që jo të paktë janë dhe liqenet natyrale të formuara apo në proces formimi që janë pjesë funksionale e zonës së Belshit me kapacitet nga 30000 deri në 50000m³.

Duke qenë pjesë e zonave aktive të njësive administrative në të cilat shtrihet basenet ujëmbledhëse janë mjaft të atakueshëm nga aktiviteti njerëzor. Kjo lidhet me mënyrën e shfrytëzimit të tyre qoftë për vaditje apo zhvillim akuakulture dhe peshkim, por dhe mënyrën e ruatjes së parametrave fiziko-kimikë e bakteriologjik të tyre. Lëvizjet demografike spontane, ndërtimi i banesave pranë baseneve apo në rrjedhjen furnizuese të tyre, mungesa e sistemeve të trajtimit të mbetjeve ujore apo dhe depozitimim e inerteve dhe mbetjeve organike të ngurta në sipërfaqe e në mënyrë spontane, mundësojnë zhvillimin e ndjeshëm të fenomenit të eutrofizimit të tyre.

Situara pothuajse është e njëjtë dhe si për basenet natyrore dhe ato artificiale, që aktualisht paraqiten me tendë eutrofizimi për shkak të mbushjes me inerte, lëndë organike dhe mos qarkullimit kohor të masës së shfrytëzueshme.

6.6. Menaxhimi i mbetjeve

Menaxhimi i mbetjeve ka të bëjë me pakësimin e gjenerimit të tyre në origjinë, riciklimin, mënyrën e grumbullimit dhe të trajtimit sipas tipologjisë së tyre. Ky përfaqëson një nga problemet më serioze për kryeqendrën e bashkisë por dhe për njësitë administrative të cilat kanë shtrirje përgjatë rrjedhjeve ujore dhe praktikisht nuk ekziston por dhe nuk mund të krijohet lehtë një sistem i integruar i menaxhimit të tyre. Problemi në planin organizativ dhe

realizues është më i thjeshtë në kryeqendrën e bashkisë dhe në disa fshatra përreth me urbanizim më të koncentruar. Fakti i gjenerimit të tyre me tipologji heterogjene, grumbullimi i padiferencuar, mos menaxhimi i sistemit të grumbullimit, transportit dhe trajtimit, shkakton impakt të ndjeshëm mjedisor, sidomos për trupin ujq sipërfaqësor dhe nëntokësor, por dhe për komunitetin dhe mjedisin në tërësi.

Problematika e konstatuar ka të bëjë me faktin se mbetjet nuk diferencohen, grumbullohen në kosha jo të mirëmbajtur dhe mund të qëndrojnë relativisht gjatë në to duke ndikuar në cilësinë e ajrit, me mënyrën e transporti dhe venddepozitimin e tyre si dhe më pas me përpunimin e thjeshtë mekanik të mbulimit pa asnjë lloj trajtimi. Ndërkohë që për disa fshatra të njësive administrative hedhja e tyre bëhet pothuajse tërësisht spontane.

Menaxhimi i mbetjeve përbën një nga problemet më serioze për qytezën e Cërrikut por dhe për njësitë administrative. Fakti i gjenerimit të tyre me tipologji heterogjene, grumbullimi i padiferencuar, mos menaxhimi i sistemit të grumbullimit, transporti dhe trajtimit shkakton impakt të ndjeshëm mjedisor për komunitetin dhe mjedisin në tërësi. Vlerësohet se mesatarisht gjenerohen 269 kg/banor/vit, me një sasi totale vjetore 3.950.000 kg mbetje të ngurta, c'ka mos menaxhimi i duhur shkakton deponime të pakontrolluara, kontaminime, ndikim në parametrat e ajrit dhe në tërësi në shëndetin e njerëzve, *për të cilat trajtimi brenda një landfilli do të përbente investim me kosto të lartë, çka kërkon bashkëpunimin me njësi vendore të tjera për mundësinë e trajtimit të integruar të tyre.*

Tipologjia e mbetjeve të prodhuara është:

- Mbetje shtëpiake
- Mbetje sanitare
- Mbetje industriale
- Mbetje ndërtimore

Në qytezën e cërrikut vëllimi i mbetjeve tejkalon kapacitetin e lejuar ndërkohë që në zonat rurale shkakton tjetërsim estetik të peisazhit përpos pasojave që vijnë si rezultat i pamundësisë së biodegradimit natyral.

Mbetjet ekzistuese përbëjnë rrezik për:

- Ndotjen e ujave nëntokësore
- Emetimin e gazrave të dëmshme me efekt serë
- Bëhen burim i sëmundjeve dhe epidemive
- Tjetërsojnë imazhin e qytezës

Kjo kërkon ndërtimin e një sistemi të unifikuar të trajtimit të tyre në landfill (bashkia Elbasan).

Vëmendje kërkon vlerësimi dhe trajtimi i Mbetjet ujore dhe ujrave të zeza. Komuniteti dhe shërbimet që ofron ky gjenerojnë mbetje ujore të patrajtura me tipologji të ndryshme:

- Mbetje ujore shtëpiake
- Mbetje ujore industriale
- Mbetje ujore sanitare

Mungesa e pajisjeve për trajtimin e këtyre mbetjeve përbën rrezik real për mjedisin dhe shëndetin e popullatës. Burimi kryesor ndotës janë mbeturinat urbane (mbeturina të ngurta dhe ujore). Ndotësi primar i ujrave, sidomos nëntokësor dhe baseneve është P i përfituar nga detergjentët, N në trajtën NO_2 dhe NO_3 prodhuar nga aktiviteti urban, bujqësor dhe industrial. Ndotja më e shpeshtë është mikrobiologjike, ku rreziku vjen përmes:

- Ndotjes së ujrave nëntokësore dhe tokës
- Emetimit të gazeve gjatë zbërthimit fiziko-kimik dhe mikrobiologjik.

Prandaj nga PPV

Kërkohe hartimi masterplani për infrastrukturën bazike në pjesën qendrore dhe periferike të saj me impakt reciprok, rehabilitimi i rrjetit ekzistues, drenazhimi dhe disiplinimi i derdhjes së këtyre mbetjeve. Në zonat rurale kërkohet angazhimi vendor për paratrajtim të kësaj tipologjie për mos inodim të ujrave sipërfaqësore dhe nëntokësore ku gjenden burime të shumta të konsumueshme.

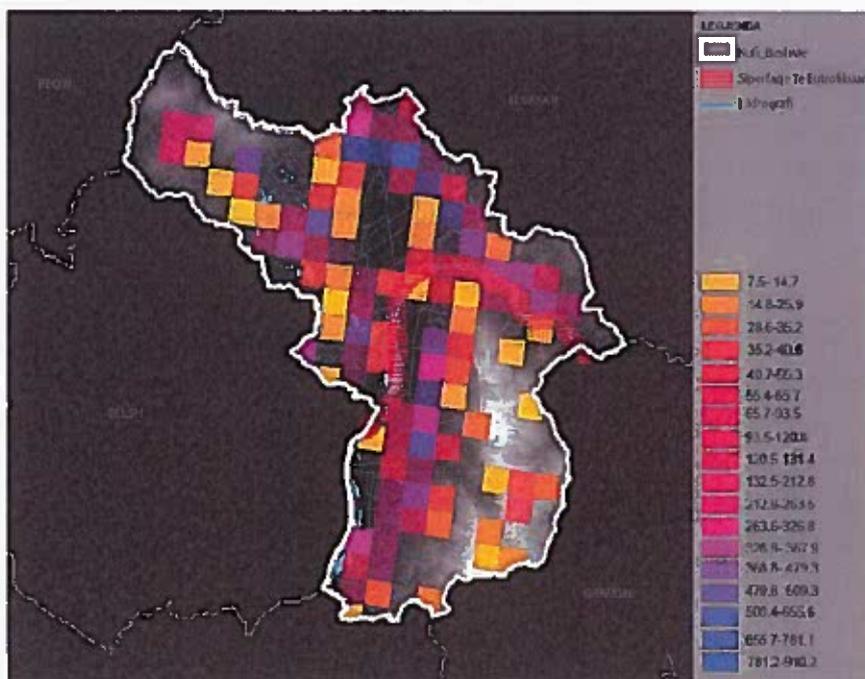

Figura 12. Harta e mbetjeve bashkia Cërrik (Burimi: INSTAT Cencus 2011. Punoi: A&E Engineering & Coprogetti S.c.r.l)

Në kryeqendrën e Bashkisë, ku fluksi i gjenerimit të mbetjeve sanitare, kulinare, konsumatore, tregëtare, industriale, familjare është shumë i madh, tejkalon kapacitetin e lejuar grumbullues e përpunues, ndërkohë që në zonat rurale shkakton tjetërsim estetik të peisazhit përpos pasojave që vijnë si rezultat i pamundësisë së biodegradimit natyral.

Mbetjet ekzistuese përbëjnë rrezik për:

- Ndotjen e ujrave nëntokësore;
- Ndotjen e baseneve ujëmbledhëse;
- Emetimin e gazrave të dëmshme me efekt serë;
- Bëhen burim i sëmundjeve dhe epidemive;
- Tjetërsojnë peisazhin.

6.7. ZONAT PROBLEMATIKE TË NDOTURA, “HOT SPOT”-et

Një nga problematikat e ndotjes mjedisore është krijimi i zonave të ndotjes që njihen si “Hot Spot”. Për shkak të gjenerimit në rritje të prodhimit të mbetjeve të ngurta dhe depozitimi i pakontrolluar i tyre kryesisht me origjinë industriale, urbane, bujqësore, teknologjike, etj janë krijuar zona të ndjeshme mjedisore. Praktikisht zonat më problematike ndodhen atje ku përqëndrimi i popullsisë është më i lartë, pra kryesisht në zonat urbane, pra qytete, kështu si pika më të ndjeshme të ndotjes mjedisore nga ky proces vlerësohet **përkatësisht:**

- ish uzina e përpunimit të naftës,
- vend depozitimi i mbetjeve sanitare
- vend grumbullimi i mbetjeve urbane të qytetit Cërrik.

Kjo është e lidhur me:

- a. **Së pari mbetjet urbane të gjeneruara nga aktiviteti familjar apo shërbimet sociale, të cilat kanë ngarkesë mekanike, kimike, fizike, bakteriologjike, organike, etj**
- b. **Së dyti mbetjet me origjinë spitalore, të cilat përmbajnë përpos elementëve të zakonshëm edhe mbetje profesionale apo kirurgjikale që ngarkesës fizike të tyre i shtojnë potencën dhe aktualitetin e infeksioneve të ndryshme. Fakti i depozitimit thjeshtë mekanik pa anjë lloj tratimi paraprak për më tej përfundimtar përbën një burim të rrezikshëm qoftë për shëndetin e popullatës por dhe për mjedisin në tërësi si mjedis ujqor (kryesisht nëntokësor) ajror dhe tokësor.**
- c. **Së treti mbetjet industriale dhe ndërtimore përbëjnë një burim në rritje aktualisht. Kjo është e lidhur me shtimin e veprimtarive industriale dhe ndërtimore, të cilat karakterizohen nga gjenerimi i mbetjeve me ngarkesë fizike dhe me ngarkesa kimike specifike (lëndë kimike, solucione, kimikate, përmbatje elementësh kimikë, etj) të konsiderueshme ç’ka krijon premisa për zhvillime procesesh agresive me emetime**

ajrore, infiltrime tokësore dhe nëntokësore, ndotje ujore sipërfaqesore dhe nëntokësore, me krijimin e aromave të pakëndshëme, etj. Prezenca e një ish industrie përpunimi të naftës që tashmë është pothuajse në degradim të plotë krijon probleme mjedisore të lidhura me pajisjet teknologjike, rrjedhjet e tyre dhe rehabilitimin mjedisor. Fakti se përpos procesit teknologjik, pajisjet janë të amortizuara dhe krijojnë impakt mjedisor me shkallë të lartë ndotje metalike përbën një nga zonat më “hot spot” të ndjeshme të kësaj bashkie.

Këto mbetje në mënyrën e grumbullimit, transportit, depozitimit dhe trajtimit të tyre krijojnë zona me ndjeshmëri mjedisore dhe komunitare të lartë. Praktikisht depozitimi i tyre është problematik sepse:

- a. Sipas studimit të realizuar rezulton se banorët e qyteti të Cërrikut gjenerojnë një sasi të konsiderueshme mbetjesh të ngurta të vlerësuar në 269 kg/banor/vit
- b. Pozicioni gjeografik dhe hidrologjia e zonës, prezencja e një mjedisi pothuajse tërësisht fushor në pjesën, me shumë burime ujore nëntokësore të lidhura me regjimet e lumenjëve kufizues por dhe me liqenet e shumta të pranishme në hapësirën e territorit të Bashkisë nuk favorizojnë aspak mundësinë e grumbullimit dhe depozitimit spontan të çfarëdolloj tipologjie mbetje të gjeneruar nga aktiviteti human.
- c. Regjimi klimatik i zonës me reshje të shumta dhe intesive mundëson zhvendosje mekanike dhe krijimin e rrjedhjeve me ngarkesë që kalojnë me infiltrim në strukturën e tokës duke tjetërsuar parametrat fiziko-kimik të saj, por dhe të ujrave nëntokësore.
- d. Vlerësimi i impaktit merr rëndësi për mënyrën e shfrytëzimit dhe vlerën e ujrave nëntokësore për komunitetin e këtyre zonave
- e. Pikat e konstatuar si veprimtari industriale përbëjnë një “hot spot” me pasoja mjaft të mëdha humane dhe mjedisore. Mundësia për ekspozim ndaj burimeve të infeksionit apo sëmundjeve profesionale është e konsiderueshme.

6.7.1. Sipërfaqet ujore të ndotura

Bashkia e Cërrikut për vetë relievin karakterizohet nga sipërfaqe ujore të konsiderueshme për shkak të prezencës në hapësirën e saj pjesërisht të kalimit të Lumit Devoll, por jo me pak rëndësi është dhe ai i Gostimës. Ndërkohë që territori ka një numër të konsiderueshëm sipërfaqe ujore statike të krijuar nga proceset gjeotektonike si dhe në mënyrë artificiale. Pjesa që përkon me qytetin e Cërrikut dhe njësitë administrative të Shalësit kanë një numër të konsiderueshëm liqenesh karstike dhe artificiale, por dhe pjesët e tjera kanë prezencë basenesh ujëmbledhëse me rëndësi mjedisore. Hulumtimet konstatojnë se sipërfaqet ujore liqenore natyrore dhe artificiale kanë një trend në rritje të shkallës së ndotjes së tyre. Kjo është e lidhur me:

- Mënyrën e menaxhimit të tyre spontan, pa kritere hidroteknike;
- Ndërhyrja antropogjene në mjedisin kufizues duke shkatërruar zonat tampone, të cilat shkarkojnë më shumë ndotës mekanik, kimik, organik, etj;
- Mos krijimi i ballancave të duhura midis kapacitetit mbajtës, atij shfrytëzues dhe efektit kohë;
- Ndërhyrja në mjedisin rrethues biologjik, por dhe më gjerë duke ndryshuar habitatin natyror dhe duke devijuar apo kanalizuar disa nga burimet furnizuese;
- Zhvillimi i një bujqësie agresive në kimikate e pesticide, ç'ka ka shtuar në mënyrë të ndjeshme ngarkesën ujore në nitrate, kimikate, pesticide, etj;
- Shtimi i fenomenit të erozionit ka shtuar depozitimet inerte në sipërfaqet ujore dhe është ç'ekuilibruar ballanca aerobike-anaerobike duke stimuluar fenomenin e eutrofizimit;
- Raporti i veprimtarisë ekonomike me sipërfaqet ujore aktive dhe statike si dhe menaxhimi i mbetjeve bujqësore apo natyra e veprimtarive agrokimike.
- I gjithë sistemi i kanalizimeve urbane (familjare, sociale, spitalore, tregëtare, etj) derdhen direkt në shtratin e lumenjëve dhe baseneve ujore, duke patur ngarkesa kimike, fizike e bakteriologjike mjaft të lartë me impakt në kualitetin e trupit ujqor.
- Mbetjet e ekspozuara në vendgrumbullim tërheqin shpendët që ushqehen me to, shpesh tufa shpendësh që siç dihet përmbajnë shumë krimba zorrësh, një numër të madh baktere fekalesh koliform (*coliform*) dhe baktere kamfilobakter (*camphylobacter*), të cilat për një kohë të shkurtër mund të kontaminojnë burimet ujore. Evidencat sugjerojnë se shpendët, dhe jo ujërat e trajtuara të kanalizimeve, janë përgjegjëse për kamfilobakterin në ujqin e pijshëm dhe ujqin për larje. Gjithashtu ekziston rreziku i infektimit të njerëzve nga Gripi i Shpendëve (*CDC Avian Influenza*). Këto zona gjithashtu tërheqin kafshët parazitare që mbartin sëmundje, përfshi minjtë e kanaleve, të cilët janë në vetvete transmetues të sëmundjeve. Prandaj janë të domosdoshme masat për reduktimin e ndikimeve nga shpendët dhe kafshët parazitare dhe më në përgjithësi rehabilitimi i vendgrumbullimit të mbetjeve në bashkinë Cërrik.

6.7.2. Sipërfaqet e eutrofikuara

Pozicioni gjeografik, relievi, dinamika stinore dhe vjetore klimaterike favorizojnë eutrofizimin e sipërfaqeve ujore të zonës. Aktualisht në sipërfaqet ujëmbledhëse natyrore dhe artificiale konstatohet një shtim i procesit të eutrofizimit, madje i ndjeshëm. Kjo është e lidhur me një tërësi faktorësh që kanë të bëjnë me njohjen dhe vlerësimin potencial të këtyre ekosistemeve, me mënyrën e shfrytëzimit të tyre, me raportin e funksionaliteti të tyre dhe të aktivitetit antropogjen, me mos kontrollin e shkarkimeve bujqësore, blegtorale,

kimike, etj. Ndërkohë që fenomeni i konsumit human dhe ritmit të zhvillimit të bujqësisë konveccionale është shtuar në mënyrë të ndjeshme duke impaktuar negativisht baset ujore ekzistuese.

Praktikisht vërehet që zona e njësisë administrative Shalës që është dhe më e pasur me basene ujore ka një shtim të eutrofizimit duke i vlerësuar ujrën sipas cilësisë nga shkalla e **dytë në të tretë**. Ndërkohë që zonat që përshkohen nga rrjedhjet lumore të Lumit Devoll (zona e Klosit dhe Mollasit që janë mjaft aktive në fushën e prodhimit bujqësor) por dhe të Gostimës, vërehet shtim të eutrofizimit të lidhur me regjimin hidrik të tyre, me shfrytëzimin e inerteve dhe depozitimin e tyre pa asnjë kriter hidrogeologjik, me depozitimin e mbetjeve organike në mënyrë spontane, madje agresive për regjimin ujrë duke ndikuar në pakësimin e përmbatjes së O₂ në këto mjedise.

6.7.3. Mbetjet ujore dhe ujrën e zeza

Komuniteti dhe shërbimet e aktiviteteve ekonomike, gjenerojnë mbetje ujore të patrajtura me tipologji të ndryshme:

- Mbetje ujore shtëpiake
- Mbetje ujore industriale
- Mbetje ujore sanitare
- Mbetje ujore tregëtare

Problemi kryesor ka të bëjë me sistemin e kanalizimeve dhe destinacioni përfundimtar i tyre. Secila tipologji mbetje e lëngët nuk i nënshtrohet paratrajtimit në burim por kalojnë direkt në sistemin e kanalizimeve, ndërkohë që ky rrjet për qytetin e Cërrikut jo vetëm nuk është i mirë por dhe kapaciteti i tij nuk i përgjigjet ritmit të ndryshimit demografik dhe aktiviteteve të instaluar. Ndërkohë që në zonat rurale trajtimi i mbetjeve ujore dhe ujrëve të zeza nuk ekziston dhe shkarkimi i tyre bëhet me anë të gropave septike ose direkt në rrjedhje të lirë. Kjo krijon predispozitë për infeksione të ndryshme dhe shtim të ngarkesës mikrobiale në trupin ujrë.

6.7.4. Erozioni

Në tërësinë e faktorëve që ndikojnë në fenomenin e erozionit sikurse janë faktorët klimaterike, tokësor, relievi, vegjetacioni, etj, rezulton se faktori antropogjen ka ndikuar së tepërmi në ndryshimin e mjedisit vegjetativ sidomos në zonat larg qendrave të banuara, në mos disiplinimin dhe menaxhimin e ujrëve sipërfaqësore e nëntokësore, në mbishfrytëzimin e kullotave, në hapjen e rrugëve pa studime gjeologjike paraprake, etj.

Erozini i ndjeshëm në zonë është i lidhur me:

- Degradimi i mbulesës natyrore (mbikullotje, zjarre, shpyllëzime)
- Modifikimi i topografisë (qendra urbane, ndërtimi i rrugëve)
- Politika e administrimit të ujrëve (kanalizime, vepra hidrike, barriera, etj)

Si dhe mos marrjen e masave të lidhura me:

- Ruatja dhe përmirësimi i sipërfaqeve të rrezikuara nga erozioni nëpërmjet pyllëzimit, ndërtimit të brezave mbrojtës, ndërtimit të barrierave, etj
- Ndërhyrja topografike duke ndërtuar taraca dhe mure mbrojtëse
- Modifikimi natyral i profilit të rrjedhjes së ujrave sipërfaqësore
- Parandalimi i prerjeve dhe degradimi i pyjeve
- Ndërtimi veprave mbrojtëse
- Parandalimi i prerjeve dhe degradimi i pyjeve

Një tjetër fenomen i konstatuar është fragmentarizimi i tokës dhe uzurpimi i tokës aktive për sipërfaqe ndërtimi banese apo çdo lloj objekti tjetër me karakter ekonomik apo depozitues (magazina).

7. KORNIZA LIGJORE E PLANIT TË PËRGJITHSHËM KOMBËTAR

PPK është pjesë e Sistemit të Integruar të Planifikimit (SPI) dhe harmonizohet me proceset kryesore që orientojnë vendimmarrjen për përcaktimin e drejtimeve strategjike dhe shpërndarjes së burimeve.

Shtrirja për një periudhë 15 vjeçare e kornizave orientuese të PPK dëshmon për rëndësinë e këtij dokumenti në sigurimin e një zhvillimi afatgjatë e cilësor të territorit përmes harmonizimit të dokumentave më të rëndësishëm ekonomikë e politikë të vendit.

Plani i Përgjithshëm Kombëtar (PPK) "Shqipëria 2030", vjen si detyrim për zbatimin e kësaj kornize ligjore ku edhe përcaktohet si dokumenti referues i detyrueshëm për të gjitha planet që hartohen në Republikën e Shqipërisë.

Në nenin 16 të ligjit Nr. 107/2014 "Per Planifikimin dhe Zhvillimin e Territorit", i ndryshuar, përcaktohet:

1. Plani i Përgjithshëm Kombëtar përcakton kuadrin referues të detyrueshëm për të gjitha planet që hartohen në Republikën e Shqipërisë.
2. Objektivat e Planit të Përgjithshëm Kombëtar të Territorit janë:
 - a) Përcaktimi i parimeve dhe i drejtimeve për një zhvillim të qëndrueshëm e të balancuar të territorit;
 - b) Krijimi i kushteve territoriale për zhvillimin rajonal;
 - c) Drejtimi i krijimit dhe zhvillimit të infrastrukturës publike kombëtare;
 - ç) krijimi i kushteve për ruajtjen e ekosistemeve, biodiversiteteve, burimeve natyrore mbi e nën tokë dhe të pasurisë natyrore e kulturore, balancimi i efekteve të sistemeve të banimit e veprimtarive ekonomike dhe mbrojtja e zhvillimi i sipërfaqeve të gjelbra e sipërfaqeve të tjera të kultivueshme;

- d) Orientimi i objektivave për planifikimin rajonal, ndërvendor e vendor;
- dh) Bashkërendimi i punës, harmonizimi dhe orientimi i objektivave sektorialë të zhvillimit me efekt në territor;
- e) Përputhja me orientimet dhe udhëzimet e dokumentit të perspektivës europiane për zhvillimin hapësinor.

7.1. OBJEKTIVAT E PËRGJITHSHME

Objektivat e Planit të Përgjithshëm Kombëtar bazohen në objektivat e planifikimit të qëndrueshëm të dokumentave më të rëndësishëm të planifikimit Europian si Axfenda Evropiane e Territorit 2020, Strategjia Evropa 2020 , Vizioni Territorial i Evropës 2050 , etj.

7.1.1. Objektivat strategjikë të PPK:

- I. Integrimi shumëdimensional në kontekstin europian;
- II. Krijimi dhe forcimi i një pozite ekonomike të fortë dhe konkurruese të Shqipërisë në rajonin e Ballkanit dhe të Mesdheut;
- III. Sigurimi i integritetit fizik dhe territorial të peizazhit historik, kulturor, natyror dhe urban në të gjithë territorin shqiptar;
- IV. Rritja dhe përmirësimi i cilësisë së jetës për njerëzit, duke promovuar rritje ekonomike, eliminuar pabarazitë hapësinore, hequr barrierat e aksesit në ekonomi, infrastrukturë dhe dije.
- V. Promovimi i të "drejtës për qytetin"
- VI. Krijimi i bazave për zhvillim rajonal

7.1.2. Objektivat Specifikë të planit të Përgjithshëm Kombëtar

Që burojnë nga Ligji nr. 107, datë "Për planifikimin dhe zhvillimin e territorit", i ndryshuar janë:

- a) Përcaktimi i parimeve dhe i drejtimeve për një zhvillim të qëndrueshëm e të balancuar të territorit;
- b) Krijimi i kushteve territoriale për zhvillimin rajonal;
- c) Drejtimi i krijimit dhe zhvillimit të infrastrukturës publike kombëtare;
- ç) Krijimi i kushteve për ruajtjen e ekosistemeve, biodiversiteteve, burimeve natyrore mbi e nën tokë dhe të pasurisë natyrore e kulturore, balancimi i efekteve të sistemeve të banimit e veprimtarive ekonomike dhe mbrojtja e zhvillimi i sipërfaqeve të gjelbra dhe sipërfaqeve të tjera të kultivueshme;
- d) Orientimi i objektivave për planifikimin rajonal, ndërvendor e vendor;

dh) Bashkërendimi i punës, harmonizimi dhe orientimi i objektivave sektorial të zhvillimit me efekt në territor;

e) Përputhja me orientimet dhe udhëzimet e dokumentit të Perspektivës Europiane për Zhvillimin Hapësinor.

7.1.3. Objektivat e planit të Përgjithshëm Vendor

Në nenin 20 të ligjit Nr. 107/2014 "Per Planifikimin dhe Zhvillimin e Territorit", i ndryshuar, përcaktohet:

1. Objektivat e Planit të Përgjithshëm Vendor (PPV) janë:

a) Balancimi i nevojave dhe interesave kombëtarë e vendorë për zhvillimet në territor;

b) Krijimi i kushteve për një zhvillim të qëndrueshëm në territor dhe sipas parimeve të këtij ligji;

c) Drejtimi i zhvillimit të sistemeve të banimit e sistemeve të tjera të ndërtueshme;

ç) Rregullimi i përdorimeve të tokës, intensitetit e shtrirjes së ndërtimit në sistemet natyrore, bujqësore dhe urbane të territorit;

d) Planifikimi i programeve dhe masave për të garantuar rigjenerimin urban, mbrojtjen e mjedisit dhe zhvillimin e qëndrueshëm të burimeve natyrore, të tokës së kultivueshme, peisazheve dhe hapësirave të gjelbra;

dh) Rregullimi i vendndodhjes dhe programeve për infrastrukturën publike dhe shërbimet publike, sipas këtij ligji;

e) Rregullimi i ruajtjes, përdorimit dhe, sipas rastit, mbarështimit të zonave të mbrojtura natyrore dhe historike, sipas kërkesave të legjislacionit në fuqi;

2. Plani i Përgjithshëm Vendor zbatohet nëpërmjet planeve sektoriale, planeve të detajuara vendore dhe lejeve të zhvillimit

7.2. OBJEKTIVAT DHE VIZIONET PRIORITARE TË BASHKISË CËRRIK

7.2.1. Objektivat e Strategjisë së Zhvillimit të Qytetit të Cërrrik

Bazuar në punën e grupit të projektimit në bashkepunim edhe me autoritetet vendore dhe të qarkut, janë shtruar qëllimet strategjike të cilat më pas janë zbërthyer në objektiva. Këto janë frut i analizave të informacionit të grumbulluar gjatë seminareve ku me kontributin e të gjithë aktorëve pjesëmarrës janë përcaktuar prioritetet, objektivat dhe qëllimet për planin e zhvillimit të ardhshëm të Bashkisë Cërrrik. Kjo pasi:

- ❖ Cërriku është pjesë e Zonës Funksionale Ekonomike të Elbasanit;
- ❖ Cërriku është pjesë Korridoreve Natyrore të lumenjve Devoll dhe Shkumbin;
- ❖ Duhet vendosur një "zonë mbrojtëse" prej 200m për të gjitha brigjet ujore si lumenj, liqene etj;
- ❖ Konsiderimi zhvillimor dhe mjedisor i faktit që në Cërrik kalon Korridori 8;

- ❖ Duhet mbështetur rigjenerimi i infrastrukturës hekurudhore;
- ❖ Cërriku është një qëndër lokale, e cila merr rolin e “qendrës tretësore”,
- ❖ Zhvillimi i një Qëndre grumbullimi për produktet bujqësore;
- ❖ Zhvillimi i korridoreve dhe guidave turistike, si mënyrë aksesimi për zonat e mbrojtura mjedisore.

Prandaj vlerësohen si qëllime:

- Krijimi i kushteve social-ekonomike sa më të favorshme për zhvillimin e mëtejshëm të qytetit të Cërrikut;
- Fuqizimi i sistemit të edukimit në të gjitha nivelet, si elementi më i domosdoshëm për rritjen e kapaciteteve të komunitetit dhe ngritjen e qëndrueshme ekonomike dhe sociale;
- Rikonceptimi i mënyrës së menaxhimit të territorit në bashkinë Cërrik bazuar në pjesëmarrjen demokratike dhe transparente të gjithë aktorëve të fushës së zhvillimit me qëllimin kryesor zhvillimin ekonomik të qytetit;
- Përmirësimi i kualitetit të banimit nëpërmjet përmirësimit të cilësisë së mjedisit brenda dhe jashtë qytetit të Cërrikut;
- Rikonceptimi i punës së administratës së bashkisë duke vënë në themel të shërbimeve konsiderimin qytetarit si “klient”;
- Evidentimi i vlerave natyrore të territorit të bashkisë;
- Propozimi dhe krijimi i brezave të gjelbërimit në buzën e lumit Devoll e Shkumbin dhe sistemimin e përroit të Garunjës.
- Propozimi i drejtimit të zonave të mundshme të shtrirjes së qytetit;
- Fuqizimi i sektorit privat në Cërrik me fokus kryesor magazinimin dhe tregëtinë rajonale;
- Propozime për rehabilitimin e zonave të braktisura industriale dhe mundësinë e kthimit të tyre në funksione të reja ose në ato të mëparshme.

7.2.2. Objektivat e Planit të Përgjithshëm Vendor (PPV)

Ky plan rregullues duhet të përcaktoj strukturën më të favorshme të zhvillimit të ardhshëm të qytetit të Cërrikut dhe të njëkohësisht të Bashkisë Cërrik. Kjo strukturë duhet të respektojë në maksimum vlerat natyrore dhe historike të territorit ku ndodhet qyteti. Përveç kësaj objektivat kryesore që duhet të mbahen parasysh gjatë hartimit të Planit janë si më poshtë:

- Përmirësimi i situatës mjedisore në lidhje me ajrin, tokën, ujin si dhe mbetjet urbane, për një zhvillim më të qëndrueshëm të qytetit;
- Hartimi i studime mbi ndikimet e ndotësve të trashëguar në mjedis, në jetën e njerëzve, kafshëve dhe bimëve. Mbi këtë bazë synohet hartimi i politikave dhe strategjive për të krijuar kushtet për një mjedis e zhvillim të qëndrueshëm.

- Rëndësia e planit për përcaktimin e zonave me përparësi zhvillimin ekonomik në territorin e bashkisë;
- Rëndësi të veçantë do të zënë edhe parqet publike, duke qënë se 80% e territorit të bashkisë janë toka të pa banuara;
- Përmirësim i problemeve social-ekonomike që lidhen me nivelin e lartë të papunësisë dhe varfërisë;
- Përmirësimi në tërësinë e problemeve që lidhen me zhvillimin e territorit sic janë: informaliteti, mungesa e infrastrukturës etj.
- Shfrytëzimit të **avantazheve** që vijnë si rezultat i rajonit ku është vendosur bashkia Cërrik si edhe **rivitalizimit dhe bërjes së lexueshme të elementëve qytetformues**;
- Rikonceptimit të “makrostrukturës” së qytetit përmes konceptimit dhe krijimit të “**fashës së pajisur**” multifunkionale që do të mbështes tezën e “Cërriku qytet terciar”. Kjo do të kërkoj kryesisht ndërtimin e strukturave të reja me këtë përqsasje;
- Rritjes së gamës së funksioneve ekzistuese në qytet, me fokus kryesor rritjen e hapësirave publike, të gjelbra dhe argëtuese;
- Identifikimit të hapësirave të nevojshme për **vendosjen e bizneseve brenda** territoreve të qytetit dhe në zona të reja;
- Integritit të **vendbanimeve të parregullta** në periferi me pjesën tjetër të qytetit;
- Identifikimit të mekanizmave të nevojshëm teknike / urbanistike dhe administrative për përmirësimin e hapësirave të brendshme të njësive të banimit;
- Përcaktimit të mekanizmave të nevojshëm urbanistike për **sigurimin e banesave sociale**;
- Përcaktimit të përdorimeve sa më optimale për sipërfaqet e pashfrytëzuara brenda vijës kufizuese ekzistuese, si edhe të zonave apo objekteve ish-ekonomike të cilat aktualisht janë jashtë funksionit;
- Identifikimit të hapësirave të reja të shtrirjes së qytetit dhe të përcaktimit të destinacioneve të tyre;
- Përcaktimit të skemës së përgjithshme të rrjetit rrugor dhe mënyrës së funksionimit me synim kryesor lehtësimin e lidhjeve nga sektori në sektor;
- Bashkërendimit të skemës së re të zhvillimit të qytetit me rrjetin e përgjithshëm të infrastrukturave (ujësjelles, kanalizime, furnizim me energji elektrike, telefoni);
- Përcaktimit të qartë të njësive strukturore të qytetit sipas të cilave do të hartohen studimet urbanistike pjesore për të gjitha pjesët e qytetit; dhe formulimit të qartë për secilën prej tyre të kushtëzimeve urbanistike, treguesve urbanistike e shërbimeve sociale të cilat duhet të merren parasysh gjatë hartimit të studimeve urbanistike pjesore.

Tabela nr. 13. Lidhja midis Projekteve Strategjike të parashikuar në Planin Strategjik dhe objektivave të Planit të Përgjithshëm Kombëtar.

Projektet strategjike	OBJEKTIVAT E PLANIT TË PËRGJITHSHËM KOMBËTAR							
	Objektivat e përgjithshme	"Planifikimi dhe zhvillimi i territorit	Politikat	Sistemi Urban	Sistemi Natyror	Sistemi Bujqësor	Sistem Ujor	Sistemi Infrastruktural
01.U	✓	✓	✓	✓				
02.U	✓	✓	✓	✓				
03.U	✓	✓	✓	✓				
04.U	✓	✓	✓	✓				
05.N	✓	✓	✓	✓	✓			
06.N	✓	✓	✓		✓			
07.N	✓	✓	✓		✓			
08.A	✓	✓				✓		
09.A	✓	✓				✓		
10.Ë	✓	✓					✓	
11.I	✓	✓	✓					✓
12.I	✓	✓	✓					✓
13.I	✓	✓	✓					✓

7.3. SKENARËT E ZHVILLIMIT

SKENARI 00 siguron ruajtjen e gjendjes aktuale të territorit, pa ndërhyrje strukturale strategjike në reliev.

Për elementet e Sistemit Urban, parashikohet eskuzivisht ndërhyrja në brendësi e zonës urbane ekzistente, veçanërisht në zonat e braktisura dhe në brendësi të zonave të konsoliduara, bazuar në cilësinë e ndërtimit dhe efikasitetit të ulët të energjisë. Në mënyrë të ngjashme në lidhje me komponentin e sistemit infrastrukturor nuk janë parashikuar ndërhyrje të mëtejshme, përveç mirëmbajtje dhe përmirësim të rrjetit ekzistues.

Rizhvillimi i sektorit të ndërtimit dhe të energjisë, bëhet kështu motorri dhe parakushti për densifikimin e strukturës urbane. Ndërhyrjet e reja, përveç ndërhyrjeve të mirëmbajtjes të strukturave të ndërtimeve urbane ose transformimit të zonave të braktisura, parashikojnë mundësinë e rritjes së potencialit për ndërtim në krahasim me indekset ekzistuese, që do të realizohen në këto njësi ose do të transferohen në zona të tjera të lira të përfshira brënda perimetrit urban.

Për Sistemin Bujqësor, nuk janë parashikuar ndërhyrje infrastrukturale në zonë apo jashtë saj.

Për elementin e Sistemit Natyror nuk janë parashikuar ndërhyrje infrastrukturale në zonë për një shfrytëzim të qëndrueshëm të burimeve të peizazhit dhe pyjeve.

Për elementet e Sistemit Ujor nuk janë parashikuar ndërhyrjet e rizhvillimit dhe rritja e burimeve ujore kryesore të mjedisit dhe peizazhit, veçse ai i prodhimit.

Rritja e qytetit Vëllimet e prodhuara nga përmirësimi cilësor i ndërtesave densifikojnë sistemin urban; ndërtesat më të degraduara mund të zëvendësohen në tërësi në ndërtesa të reja miqësore me mjedisin, në përputhje me treguesit lokal. Pësha e përfitimeve përcaktohet në përpjestim me vëllimet ekzistuese dhe në raport me përmirësimet mjedisore dhe energjetike

SKENARI 01 parashikon maksimizimin e zonave të transformimit dhe zonave në rritje brenda dhe jashtë perimetrit të qytetit të konsoliduar, si ato banuese ashtu edhe ato prodhuese me një sistem, të përqendruar fuqishëm tek infrastruktura lidhëse.

Objektivi i këtij skenari është rimëkëmbja e sistemit të përgjithshëm urban, dhe zgjidhja e gjendjes kritike lokale. Për të bërë sa më të qëndrueshme ndërhyrjet e parashikuara *skenari parashikon zbatimin në faza dhe ecurinë e kohës.*

Periodikisht është përcaktuar një sasi volumetrike ndërtimi që është ndarë në bazë të tendencave demografike, sipas kërkesës për ndërtim, etj, në përputhje me objektivat dhe performancës minimale të kërkuar.

Në mënyrë të ngjashme, në lidhje me komponentin e sistemit infrastrukturor janë parashikuar ndërhyrje të mëtejshme përveç se, mirëmbajtjes dhe përmirësimit të rrjetit ekzistues.

Në Sistemin Bujqësor, janë planifikuar ndërhyrje në infrastrukturën e zonës dhe veçanërisht në integrimin dhe zgjerimin e strukturës ekzistuese.

Për komponentin e Sistemit Natyror janë parashikuar ndërhyrje infrastrukturore në këto hapësira ose veçanërisht për shfrytëzimin e qëndrueshëm të burimeve të peizazhit dhe pyjeve. **Për komponentin e Sistemit Ujor** janë parashikuar ndërhyrje për rihvillimin dhe vlerësimin e burimeve ujore të mjedisit dhe peizazhit, si dhe ato në lidhje me prodhimin.

Rritja e Qytetit Vëllimet e reja janë të vendosura në hapësirat e transformimit të parakohshëm, ku bëhet i mundur krijimi i një sistemi të përshtatshëm të infrastrukturës dhe paralelisht bonifikimi i zonave të degraduara dhe mbushja e hapësirave ekzistuese urbane bosh.

Politikat shoqëruese Zgjerimi i hapësirës së ndërtuar lejon forçimin e pikave të saj qendrore, rikualifikimin e hapësirave urbane dhe ndërtimin e vendbanimeve të reja me teknika moderne.

SKENARI 02 parashikon maksimizimin e ndërhyrjeve me karakter ekologjik ambiantal dhe ka për qëllim përmirësimin e sistemit urban dhe ambiantal në tërësi, në mënyrë të veçantë me qëllim të zvogëlimit të presioneve antropike, duke favorizuar rigjenerimin e ndërtesave në një sistem me performancë më të mirë të energjisë.

Këto ndërhyrje, sjellin një përmirësim të përgjithshëm të bilancit të ekosistemit dhe mund të zbatohen gjithashtu edhe në zonat e gjelbra. Në veçanti, çdo veprim i rigjenerimit të ndërtesave dhe trashëgimisë së sistemit urban është i barabartë me një bonus volumetrik (kompensimi i vëllimit) që nuk mund të ndërtohet në të njëjtin vend, por i zhvendosur brenda zonave të transformimit të jashtëm.

Të drejtat e zhvillimit të zonave të transformimit janë të lidhura me politikat e rigjenerimit urban të hapësirës së ndërtuar. Ndërhyrjet e testuara sizmike dhe të efikasitetit të energjisë gjenerojnë indekset volumetrike për ti lëvizur në zonat e pazhvilluara në brendësi. Në veçanti:

- Proçeset e rigjenerimit të energjisë të ndërtesave ekzistuese.
- Transferimi në Bashki të hapësirave për shërbime publike
- Zhvendosja e ndërtesave nga zonat me rrezik hidrogeologjike

Në mënyrë të ngjashme, për sa i përket sistemit komponent infrastrukturor, janë planifikuar përmirësime të rrjetit aktual, në veçanti, për sa i përket lidhjes së brendshme midis qyteteve dhe fshatrave dhe drejt bashkive fqinje.

Për komponentin e **Sistemit Bujqësor** janë planifikuar ndërhyrje infrastrukturale në këtë sistem dhe duke vënë theksin në integrimin dhe zgjerimin e strukturës ekzistuese.

Për komponentin e **Sistemit Natyror** janë planifikuar ndërhyrjet infrastrukturale në zonë ose specifike për shfrytëzimin e qëndrueshëm të burimeve të peizazhit dhe pyjeve.

Për komponentin e **Sistemit Ujor** janë planifikuar rihvillimi dhe vlerësimi i burimeve ujore nga ana e mjedisit dhe e pejzazhit.

Rritja e Qytetit. Zonat e transformimit kanë një potencial ndërtimi që mund të zhvillohet vetëm me ndërhyrjet e rigjenerimit urban. Qyteti rritet me një sistem të dyfishtë që në njërin anë ndërhyrjet në zonën e ndërtuar dhe nga ana tjetër konsiston në mbushjen e zonave të brendshme bosh, me përjashtim të zgjerimit në hapësirat e zonave të gjelbra. Në veçanti, zonat e ndërhyrjeve të brendshme, përgjegjëse për akomodimin e volumit të kompensimit, do të duhet të jenë të pajisura me indeksin e dyfishtë, e para paraqet kuotën e vëllimit të hapësirës, dhe e dyta vlerëson volumin që duhet të fitohet nga proçeset e rigjenerimit dhe organizimit territorial. Realizimi i ndërhyrjeve në hapësirën e transformimit të brendshëm është subjekt i arritjes së indeksit maksimal.

Politikat shoqëruese. *Ripërteritja urbane lejon shtrirjen e kontrolluar të hapësirës së ndërtuar dhe lejon konsolidimin e saj në zonat qendrore.* Krijimi i hapësirave urbane të reja për komunitetin bën të mundur kualifikimin e sistemit urban dhe shërbimeve urbane. Në veçanti, në zonat e prekura nga transformimi, dhe me kufizime hidrogeologjike, parashikohet mundësia e transformimeve që synojnë realizimin në përputhje me kërkesat mjedisore dhe llojin e strukturave që mund të minimizojnë çdo risk, që ka të bëjë me përmbytjet

Politikat shoqëruese. Kursimi i krijuar, nga ndërhyrjet e koordinuara mbi ndërtesa, gjeneron burime për rihvillimin e përgjithshëm të sistemit urban dhe hapësirave publike. Zonat jashtë atyre të ndërtuara ekzistuese, nuk parashikohet të ndërtohen dhe kontribuojnë në përmirësimin ekologjik të zonës urbane, duke favorizuar një ekuilibër ekosistemik më të mirë të territorit.

7.3.1. VIZIONI I BASHKISË CËRRIK:

1. Bashkia Cërrik ka një pozicioni strategjik i në rajon, për këtë arsye synohet zhvillimi i Infrastrukturës në mënyrë që kjo bashki të kthehet nga regresive në një bashki progresive. Infrastruktura përmbledh kanalizime, rrugë kryesore dhe rurale, si dhe lidhja me dy akset kryesore të kësaj bashkie me bashkinë Berat;
2. Përcaktimi i zonave të lira Industriale me objektiv kryesor me zhvillimi e industrisë së lehtë përpunuese me material vendi ose te porositur (fasoneri);
3. Nxjerrja në pah e vlerave historike, natyrore dhe turistike duke i zhvilluar këto zona;
4. Krijimi i parqeve publike dhe lulishteve në çdo qendër administrative, si dhe shtimi i hapsirave sportive duke qënë se 80% e territorit të bashkisë janë toka të pa banuara; Gjithashtu synohet fuqizimi i rolit të bashkisë në rivitalizimin e mbrojtjen e parqeve dhe pyjeve kryesisht në zonën e Sulovës.
5. Do të ketë prioritet ndërtimi i shkollave profesionale dhe qendrave sociale;
6. Synohet rritja e nivelit të popullsisë së arsimuar dhe hapja e vendeve të reja të punës;
7. Përparësi do të kenë projektet në sektorin e bujqësisë kryesisht për zhvillimin e ullishtarisë, pikë e fortë në territorin e kësaj bashkie.
8. Rivitalizimi i zonave të mbetura në hije nga periudha e komunizmit; p.sh, aeroporti ushtarak si projekte strategjike;
9. Zhvillimin e sektorit turistik duke vënë në përdorim resurset natyrore që rrethojnë Bashkinë;
10. Reduktimi i ndotjes së ambientit, ndotjes akustike dhe ndotjeve të trashëguara, nëpërmjet hartimit të strategjive në sektorin mjedisor.

7.3.2. ANALIZA SWOT KRAHASIMI SKENARET 0, 1, 2.

Analiza Swot e Skenarëve Zhvillimore

PIKAT E FORTA	PIKAT E DOBETA
<p>SISTEMI URBAN: SKENARI 00 -</p> <p>SKENARI 01 <i>Rritja e një strukture të vendbanimeve të konsoliduara të cilat njohin kufij dhe disfunksione. Zgjerimin e ofertës së shërbimeve publike dhe private jo efikas dhe modern;</i></p> <p>SKENARI 02 <i>Lehtësim i presionit të vendbanimeve; Vendbanimet dhe zonat urbane të konsoliduara;</i></p>	<p>SISTEMI URBAN: SKENARI 00 Mungesa e investimeve në sektorin industrial, në zonën urbane dhe infrastrukturës dhe të shërbimeve të tipit publik dhe privat;</p> <p>SKENARI 01 <i>Rritja e presionit të vendbanimeve, sasia e banesave të papërdorura;</i></p> <p>SKENARI 02 Mungesa e investimeve në dy sektoret, në industrinë e ndërtimit dhe industrinë përpunuese;</p>

<p>SISTEMI NATYROR: SKENARI 00 - SKENARI 01 - SKENARI 02 Ulja e nivelit të ndotjes dhe resurseve mjedisore Maksimizimin e vlerave mjedisore, peizazhit, ekologjike dhe natyrore;</p>	<p>SISTEMI NATYROR: SKENARI 00 Vazhdimi i proçsit të ndotjes të resurseve mjedisore; SKENARI 01 Rritja i proçsit të ndotjes dhe resurseve mjedisore; SKENARI 02 Mungesa e një sistemi të organizuar të mjedisit të qëndrueshëm urban dhe natyror. Mungesa e investimeve;</p>
<p>SISTEMI BUJQESOR: SKENARI 00 - SKENARI 01 Mbajtja e konsoliduar dhe e përhapur e ekonomisë bujqësore; SKENARI 02 Forcimin e ekonomisë të konsoliduar dhe të përhapur bujqësore;</p>	<p>SISTEMI BUJQESOR: SKENARI 00 Aktivitetet bujqësore, por pa një organizim dhe një strukturë efikase; SKENARI 01 Aktivitetet bujqësore, por pa një organizim dhe një strukturë efikase SKENARI 02 -</p>
<p>SISTEMI UJOR: SKENARI 00 - SKENARI 01 - SKENARI 02 Lehtësimi i presionit të vendbanimeve në rrjetin hidrografik të dendur;</p>	<p>SISTEMI UJOR: SKENARI 00 Vazhdimi i proçsit të ndotjes së burimeve ujore; SKENARI 01 Rritja e proçsit të ndotjes së burimeve ujore; SKENARI 02 Mungesa e një sistemi të organizuar të mjedisit të qëndrueshëm urban dhe ujor; Mungesa e investimeve;</p>
<p>SISTEMI INFRASTRUKTUROR: SKENARI 00 - SKENARI 01 Kjo përmirëson vendndodhjen strategjike me kryeqytetit dhe qendrave të mëdha; SKENARI 02 Lehtësimi i presionit të vendbanimeve në mjedis;</p>	<p>SISTEMI INFRASTRUKTUROR: SKENARI 00 Kushtet strukturale të infrastrukturës së komunikimit dhe qasja e një nivelit të ulët; SKENARI 01 Rritja e presionit të infrastrukturës dhe vendbanimeve në mjedis SKENARI 02 Mungesa e investimeve në sektorin e infrastrukturës. Mbajtja e një pozicioni të prapambetur dhe rritja në nivelin e përjashtimit</p>

MUNDESITE	RISQET
<p>SISTEMI URBAN: SKENARI 00 -</p> <p>SKENARI 01 <i>Rizhvillimit dhe përmirësimi i kapitalit dhe qendrave urbane dhe fshatrave.</i></p> <p>SKENARI 02 <i>Shfrytëzimi i zonave të prodhimit / artizanale ekzistuese dhe përmirësimin e zonave ekzistuese ose të braktisura;</i></p>	<p>SISTEMI URBAN: SKENARI 00 <i>Reduktimi i mëtejshëm i cilësisë së qendrave urbane dhe vendeve publike si te qendrat më të mëdha edhe tek fshatrat. Rritja e nivelit të papunësisë</i></p> <p>SKENARI 01 <i>Nevojë për të rritur investimet e duhura;</i></p> <p>SKENARI 02 <i>Reduktimi i mëtejshëm i cilësisë së qendrave urbane dhe vendeve publike; Rritja e degradimit të mëtejshëm i lidhur me vendet bosh dhe aktivitetet që nuk janë në përdorim (degradimi territorial dhe ekonomik); Rritja e niveleve të papunësisë;</i></p>
<p>SISTEMI NATYROR: SKENARI 00 -</p> <p>SKENARI 01 -</p> <p>SKENARI 02 <i>Potenciali turistik për zonën kodrinore dhe për zhvillimin e turizmit të qëndrueshëm; Potenciali i lidhur me vlerat mjedisore, të pranishme natyrore dhe ekologjike;</i></p>	<p>SISTEMI NATYROR: SKENARI 00 <i>Nivelet në rritje të ndotjes që rrjedhin nga aktivitetet industriale, aktivitetet minerare dhe kushtet e florës dhe faunës;</i></p> <p>SKENARI 01 <i>Rritja e presionit mbi mjedis, nga infrastruktura dhe vendbanimet; Nivelet në rritje të ndotjes që rrjedhin nga aktivitetet industriale, aktivitetet minerare dhe kushtet e florës dhe faunës</i></p> <p>SKENARI 02 -</p>
<p>SISTEMI BUJQESOR: SKENARI 00 -</p> <p>SKENARI 01 <i>Shfrytëzimi i aktiviteteve të larmishme dhe të specializuara bujqësore;</i></p> <p>SKENARI 02 <i>Zhvillimi i aktiviteteve bujqësore në një nivel të integruar me përmirësimin e njëkohshëm të niveleve të prodhimit;</i></p>	<p>SISTEMI BUJQESOR: SKENARI 00 <i>Rritja e niveleve të prapambetjes dhe rënie e prodhimtarisë të zonave bujqësore;</i></p> <p>SKENARI 01 <i>Ruajtjen e niveleve të prapambetjes dhe rënie e prodhimtarisë të zonave bujqësore;</i></p> <p>SKENARI 02 <i>Rritja e nivelit të prapambetjes dhe rënie e prodhimtarisë të zonave bujqësore;</i></p>

<p>SISTEMI UJOR: SKENARI 00 - SKENARI 01 - SKENARI 02 <i>Rizhvillimi i rrjetit lumor dhe rritja e burimeve ujore (përmirësimin e peizazhit dhe niveleve të ndotjes);</i></p>	<p>SISTEMI UJOR: SKENARI 00 <i>Rruajtja e nivelit të ndotjes në sistemin uJOR për shkak të aktiviteteve të njeriut dhe hedhjes së mbeturinave;</i> SKENARI 01 <i>Rritja e nivelit të ndotjes në sistemin uJOR për shkak të aktiviteteve të njeriut dhe hedhjes së mbeturinave;</i> SKENARI 02 -</p>
<p>SISTEMI INFRASTRUKTUROR: SKENARI 00 - SKENARI 01 <i>Forcimi i aktiviteteve dhe lidhjeve në lidhje me Elbasan dhe lidhjet kombëtare Investimenti;</i> SKENARI 02 <i>Ripërdorimi i rrjetit hekurudhor dhe përmirësimi i infrastrukturës ekzistuese rrugore;</i></p>	<p>SISTEMI INFRASTRUKTUROR: SKENARI 00 <i>Mbajtja e një pozicioni të prapambetur dhe rritja e nivelit të perjashtimit;</i> SKENARI 01 <i>Ka nevojë për investime;</i> SKENARI 02 <i>Mungesa e investimeve në sektorin e infrastrukturës Mbajtja e një pozicioni të prapambetur dhe rritja e nivelit të përjashtimit;</i></p>

7.3.3. Bashkëndimi midis skenarit Zero dhe fushave të veprimit dhe të vlerësimit të objektivave të VSM.

Skenari (Alternativa) zero nënkupton një situatë pothuajse të ngjashme me gjendjen aktuale në të gjitha parametrat mjedisor dhe zhvillimor të bashkisë Cërrik, madje në përkeqësimin e disa treguesve. Kjo është e lidhur qoftë me sistemin urban, sistemin e infrastrukturës, sistemin uJOR, sistemin natyror dhe atë bujqësor të zhvillimit, por njëkohësisht me komponentët e mjedisit dhe mundësinë për të siguruar një shvillim të qëndrueshëm, sikurse është përdorimi i tokës, ruajtja dhe zhvillimi i Biodiversitetit, menaxhimi i pyjeve, menaxhimi i mbetjeve urbane, ruajtja e trashëgimisë natyrore, kulturore, historike, ruajtjen e peizazhit, kontrollin e ndotjes së ajrit dhe të nivelit të zhurmave akustike në normat e kërkuara nga legjislacioni bashkëkohor, në mundësinë e krijimit të aseteve dhe përfitimeve për popullsinë.

Zhvillimi i deritanishëm i Bashkisë (megjithëse njësi administrative e rikonceptuar në 2015) është karakterizuar nga plane studimore të pjeshme, të pa harmonizuara dhe jo me kontekst mjedisor, shpesh pjesore që nuk kanë mundur të harmonizojnë zhvillimin policentrik si koncept dhe njëkohësisht të qëndrueshëm me mjedisin. Megjithëse në qytetin e Cërrikut janë

ndërmarrë disa realizime në kontekstin e investimeve dhe të zgjidhjeve imediate, gjithsesi ato nuk integrohen në tërësinë territoriale të bashkisë së re dhe nuk janë shumë të qëndrueshme sepse nuk janë pjesë e një zgjidhje afatgjatë të problemeve të shtruarra për zgjidhje dhe të azhurnuara me kërkesat e zhvillimit të qëndrueshëm mjedisor.

Efekti mjedisor i këtij skenari përmbledhet në këto pasoja:

MJEDISI TOKËSOR	Objektiva të VSM që impaktohen negativisht
<p>Pritet përkeqësim për shkak të arsyeve të mëposhtme:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Intesifikimit të kultivimeve dhe përdorimit të madh të plehrave kimike e pesticideve; ☐ Hedhjes së pakontrolluar të mbetjeve dhe të produkteve të punimeve; ☐ Shtimi i qarkullimit në njësi sipërfaqe dhe njësi kohore me shtim të ndotjes së tokës; ☐ Rrezikut prej përmytjeve; ☐ Erozionit; ☐ Fragmentarizimi; 	<p>I.6; I.5; I.7; II.1; II.2; II.4; III.6; IV.1; IV.3;</p>
CILËSIA E AJRIT	
<p>Priten përkeqësime për shkak të:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Përdormit të automjeteve të vjetra; ☐ Shtimit të sasisë së automjeteve që do të jenë në qarkullim jashtë kushteve mjedisore; ☐ Shtimit të shkarkimeve në ajër për shkak të teknologjisë së mos djegjes së plotë; ☐ Shtim të shkarkimeve atmosferike për shkak të mos zgjedhjeve alternative në sistemin e ndërtimit dhe të ngrohjes; ☐ Shtimi i qarkullimit në njësi sipërfaqe dhe njësi kohore me shtim të ndotjes së ajrit. ☐ Shtim të prezencës së pluhrave për shkak të mos ndërhyrjes në Sistemin infrastrukturor rural dhe në zonat "hot spot"ve; 	<p>I.2; I.3; I.6 II.1; II.2; II.3; IV.1; IV.3; IV.5;</p>
CILËSIA E TRUPIT UJOR	
<p>Pritet përkeqësim në cilësinë edhe sasinë e ujrave për shkak se:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Shfrytëzimit të pakontrolluar të burimeve ujore për çfarëdolloj qëllimi komunitar (vaditje, industri, etj); ☐ Shtim të kërkesave për ujë sidomos të pijshëm për shkak të zgjerimit 	<p>II.3; II.4; III.1;</p>

<p>në sektor primar e terciar.</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Ndotje të ujit për shkak të shkarkimeve të pakontrolluara të mbeturinave industriale, familjare, sanitare në lumin Devoll dhe Shkumbin apo/dhe degët furnizuese të tij (Gostimë). ☐ Ndotje e ujit për shkak të përdorimit të intesifikuar dhe të pakontrolluar të kimikateve bujqësore dhe pesticideve. ☐ Shkarkime direkt të ujrave me ngarkesa kimike dhe biologjike si rezultata i proceseve dekompozuese ose teknologjive agrobujqësore të pa studjuara në plan vendosje dhe sistemin e trajtimit të mbetjeve të lëngshme; ☐ Pamundësia e sigurimit të rrjetit funksional të mirëmbatjes së tokës dhe mos përmbytjen e saj. ☐ Mungesa e një rrjeti kanalizimesh të konceptuar funksional në lidhje me kapacitet gjeneruese të bashkisë 	<p>III.2; III.3; III.4; III.5; III.6; IV.5.</p>
CILËSIA E BIODIVERSITETIT	
<p>Përkeqësimi jo të jenë në rritje për shkak të:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Shfrytëzimit të pyjeve në mënyrë amatore dhe pa kritere tekniko-inxhinierike; ☐ Prezenca në rritje e mundësisë së rënies së zjarreve të qëllimshme apo aksidentale; ☐ Aplikimi i gjuetisë së paligjshme; ☐ Shfrytëzimi kullosor i tejskajshëm; ☐ Rritja e ndjeshme e stresit mjedisor sidomos në zonat me rëndësi strategjike mjedisore; ☐ Krijimi i aksesit shfrytëzues ndaj natyrës pa kthim investimi me pasoj degradim deri në shtrërim të burimeve të rigjenerueshme; ☐ Presioni mbi specie, llojet me ndjeshmëri dhe rrezik zhdukje apo në monumente të natyrës, gjeomunamente, hidromonumente, etj. 	<p>I.1; I.2; I.3; I.4; I.5; I.6; I.7; II.3; III.1; III.5; III.6;</p>
MENAXHIMI I MBETJEVE	
<p>Pritet që të ruhet situata aktuale në menaxhimin e mbetjeve, shtim të sasisë së tyre dhe përkeqësim të impaktit mjedisor sepse:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Mungojnë vend depozitime sanitare të tipit landfill, duke rritur shkarkimet ndotëse në tokë dhe ujë. ☐ Mungojnë impiantet e trajtimit të ujrave të zeza dhe mbetjeve ujore industriale duke mundësuar shtim të shkarkimit në tokë dhe ujra sipërfaqësore e nëntokësore. ☐ Shpërndarje sporadike të pakontrolluar të mbetjeve në hapësirën e territorit të bashkisë dhe në përbërësve të njësive administrative 	<p>I.2; I.7; II.1; II.2; II.3; II.4; III.2; III.3; III.6;</p>

(fshatrave) duke impaktuar negativisht peisazhin. ☐ Shtim të ndjeshëm të vëllimit fizik të mbetjeve për shkak të shtimit të konsumit shoqëruar me mungesë të veprimtarive ricikluese dhe kompostuese.	
CILËSIA E ZHURMAVE / NDOTJA AKUSTIKE	
Pritet shtim të ndjeshëm të efekteve zanore sidomos në zonat me shtim të përqëndrimit të trafikut të automjeteve sepse: ☐ Mungojnë projektet infrastrukturore rrugore për shpërndarje zonale të qarkullimit; ☐ Mungon planifikimi i qarkullimit sipas tipologjisë së automjetit dhe qëllimit të shërbimit, duke krijuar kaos në qarkullim dhe përqëndrim të zhurmave me impakt negativ mjedisor. ☐ Nuk aplikohen burime alternative, efikase dhe me ndotje minimale si transporti kolektiv, rrjeti hekurudhor, përdormi i biçikletave, etj.	I.1; I.3; III.1; IV.3; IV.6;
NDIKIMI NË POPULLSI DHE ASETET E SAJ	
Pritet që të ruhet ose përkeqësohet situata aktuale sepse: ☐ Ruhen kushtet natyrore jo atraktive për shkak të mungesës së infrastrukturës teknike e sociale; ☐ Pranisë së rrezikut nga fatkeqësi natyrore si erozion, përmytje, etj për shkak të ndërtimeve të pakontrolluara dhe mungesës së projekteve mbrojtëse ndaj fenomeneve natyrore. ☐ Zhvillimi kaotik i urbanizimit me mundësi minimale ofrimi shërbimi komunitar; ☐ Mos aplikimi i zhvillimeve me eficensë energjitike dhe ndotje të reduktuar mjedisore; ☐ Mundësi shterimi të burimeve të parinovueshme të energjisë;	I.1; I.2; I.3; I.4; I.7; II.3; III.1; III.5; IV.1; IV.3; IV.4; IV.5; IV.6.
NDIKIMI NË PEISAZH	
Pritet një përkeqësim në vazhdimësi i peisazhit sepse: ☐ Ka ndërtime të pakontrolluara dhe zhvillim të sektorit sekondar; ☐ Mungesë në kuadrit të integruar institucional të mbrotjes së peisazhit; ☐ Invadime sporadike dhe të pakontrolluara të tipologjive shkarkuese në mjedis; ☐ Depozitime sporadike me impakt negativ në rritje për impact negative në cilësinë e ajrit, tokës dhe ujit.	I.5; I.6; II.3; III.1; III.5; III.6; IV.1; IV.6;
NDIKIMI NË TRASHËGIMINË KULTURORE/HISTORIKE	

<p>Pritet shtim i mundësisë së humbjes së këtyre elementëve për shkak se:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Mungesës së projekteve mirëmbajtëse dhe restauruese; ☐ Mungesës së një kuadri institucional të integruar mirëfunksional dhe strik për menaxhimin e tyre; ☐ Mungesës së mundësisë së atraksionit dhe burimit të mirëqënies social-ekonomike; ☐ Mos krijimi i rrjetit të mirëmbatjes, evidentimit dhe krijimit të burimit të punësimit. 	<p>I.4; I.5; II; III; IV.6;</p>
--	---

Figura nr. 14. Pamje e luginës së Gostimës (R. Shkurti)

7.3.4. Analiza e skenarëve 01 dhe 02.

Skenari 01 dhe skenari 02 janë pjesë e veprimit të grupit të punës të iniciuar sipas kërkesës së Bashkisë për realizimin e studimit në lidhje me hartimin e Planit të Përgjithshëm Vendor të Bashkisë Cërrrik 2015-2030.

Hartimi dhe miratimi nga strukturat përkatëse i PPV për Bashkinë Cërrrik parashikohet të ketë pritshmëri shumë të mira sepse:

- Zhvilluesit dhe ndërtuesit do të mund të zbatojnë projekte efikase dhe të qëndrueshme;
- Qyteti i Cërrikut por dhe zonat rurale parashikohen të sistemohen nga nga pikpamja urbanistike, infrastrukturës, të mundësohet shtimi i sipërfaqeve të gjelbëruara, çlodhëse, argëtuese, mjediseve kulturore, edukuese e shëndetësore, etj;
- Mundësi ndërhyrje në përmirësimin e cilësive të zonave të nxehta duke i kthyer në pjesë funksionale;
- Mundësi sistemimi dhe kthimi në pjesë të aksesueshme për komunitetin qoftë për qëllimeve zhvillimi ekonomik apo kreativiteti të zonës paralele me lumin Shkumbin.
- Toka të mund të mbrohet nga çdo lloj impakti negativ dhe krijimi i aksesit për të qenë më produktive;
- Mjedisi natyror mjaft i bollshëm dhe i larmishëm të bëhet pjesë e aksesueshme për komunitetit por dhe të zhvillohet dhe mbrohet;
- Mundësi krijimi akses punësimi duke shfrytëzuar burime ekzistuese alternative, ekonomike, të qëndrueshme dhe dinamike.
- Mundësi për përmirësim të cilësisë së jetesës duke shfrytëzuar burime në rritje të energjisë së rinovueshme dhe me emetime minimale;
- Mundësi për të përmirësuar në mënyrë të ndjeshme treguesit e mjedisit që sigurojnë zhvillim të qëndrueshëm, afatgjatë, me rëndësi ekonomike.

PPV-ja aplikon parime dhe modele zhvillimi të njohura dhe aplikuar masivisht në vendet e BE, sikurse është koncepti policentrik, çka i ofron njerëve shërbime sa më pranë vend banimit dhe siguron efikasitet të gjithanshëm. PPV-ja gjithashtu krijon mundësi zhvillimi ku aktor janë pushteti lokal, bizneset dhe komuniteti. Por njëheraz PPV-ja e shikon zhvillimin hapësinor të Bashkisë të lidhur me cilësinë e mjedisit sikurse të ajrit, ujit, menaxhimin e mbetjeve, mbrotjen e natyrës, të peisazhit, trashëgimisë, etj duke propozuar projekte, masa konkrete për krijim parqesh, shtim të sipërfaqeve gjelbëruese, mbrotje të specieve, qarkullimi me biçikleta, etj, që mundësojnë përmirësimin dhe zgjerimin e parametrave apo treguesëve të tyre për një zhvillim të qëndrueshëm. Jo më pak i rëndësishëm në këtë proces vlerësimi dhe hartimi të PPV dhe të VSM ka qenë mendimi i publikut i përfituar nëpërmjet takimeve, prezantimeve, konsultimeve në fazat e punës përgatitore të raportit final të VSM-së.

Plani i Përgjithsëm Vendor i bashkisë është fokusuar në tre problematika kryesore që janë:

- A. Zhvillimi social ekonomik i infrastrukturës;
- B. Organizimi hapësinor i bashkisë dhe rikualifikimi i imazhit urban;
- C. Cilësia mjedisore dhe mbrojtja e territorit;

Për secilin prioritet në përputhje me sistemin kornizë të Planifikimit të territorit janë hartuar objektivat specifike të PPV për secilin nga 5 fushat e veprimit si dhe janë pasqyruar projektet konkrete që duhet të implementohen duke përcaktuar afatet kohore, vlerën financiare të përafërt, përfitimet e mundshme dhe ndikimet.

Lidhja midis objektivave të Përgjithshme Kombëtare dhe Projekteve Strategjike të Identifikuara në Bashkinë Cërrik.

Objektivat e përgjithshme	<ul style="list-style-type: none"> • Zhvillimi i qëndrueshëm; • Integrimi evropian i Shqipërisë; • Forcimi i kushteve ekonomike dhe i konkurrencës; • Ruajtja e peizazhit historike, kulturore, natyrore dhe urban; • Rritja dhe përmirësimi i cilësisë së jetës së njerëzve;
Planifikimi dhe zhvillimi i tokës	<ul style="list-style-type: none"> • Rritja e qëndrueshme dhe e balancuar e territorit; • Kushtet territoriale për zhvillimin rajonal; • Krijimi dhe zhvillimi i infrastrukturës publike kombëtare; • Krijimi i kushteve për ruajtjen e ekosistemeve, biodiversitetit, burimeve natyrore, trashëgiminë natyrore dhe kulturore; • Bilanci i sistemeve të prodhimit të dy sektorëve ekonomikë, bujqësor dhe industriale e të tjerë; • Pajtuueshmëria e zgjedhjeve dhe udhëzimet evropiane për zhvillimin e territorit.
Politikat	<ul style="list-style-type: none"> • Infrastruktura kryesor e dhe infrastruktura e transportit; • Zhvillimi i infrastrukturës energjetike, diversifikimin dhe përdorimin e burimeve të rinovueshme; • Dendësimi Urban dhe sistemi policentrik, përcaktimi i linjave të transmetimit, dhe qasjet • Sistemin e turizmit dhe promovimin e zonave dhe ku janë vlerat e peizazhit, trashëgimisë natyrore dhe trashëgimisë kulturore; • Zhvillimi i sistemit të integruar të transportit që tregon integrimin intermodal dhe krijimin e sallave efikase dhe moderne, duke përfshirë përmes krijimit të HUB për menaxhimin e rrjedhjes (qendra logjistike dhe lidhjet);

Sistemi Urban	<ul style="list-style-type: none"> • Struktura policentrike, dendësimi dhe hierarkia e Bashkive sipas Ndarjes Territoriale 2014; • Forcimi dhe zhvillimi i sektorëve të ekonomisë; • Struktura rajonale e specializuar përgjatë vijave të zhvillimit dhe rritjes; • Përdorimi dhe menaxhimi inteligjent i ekosistemeve urbane në veçanti në marrëdhëniet e tyre me rrugët ujore, energjinë dhe mbetjet; • Ruajtja dhe përmirësimi i burimeve natyrore dhe trashëgimisë kulturore, në drejtim të përmirësimit dhe aktivizimit të këtyre aktiviteteve në zonat urbane.
Sistemi Natyror	<ul style="list-style-type: none"> • Zhvillimi i qëndrueshëm i sistemeve natyrore, mjedisit dhe eko-peizazhit të vlerave; • Forcimi i turizmit dhe rritja e nivelit të shërbimeve; • Përcaktimi i një rrjeti çiklistik dhe rrugëve që lejojnë qasjet me vlerat mjedisore, në peizazhet natyraliste të bukurisë së veçantë dhe gjithashtu në zonat e trashëgimisë historike dhe kulturore; • Zhvillimi i zonave malore dhe pyjore; • Mirëmbajtjen dhe shtimi i sipërfaqeve të zonave natyrore të mbrojtura dhe zonat me vlera të mëdha;
Sistemi Bujqësor	<ul style="list-style-type: none"> • Rritja e efikasitetit të sektorit bujqësor në funksion të rritjes së konkurrencës së saj; • Rritja, angazhimi dhe ndërhyrjet për sistemin e bujqësisë; • Konsolidimi i sinergjive dhe vlerave e parë nga pikpamja bujqësore; • Modernizimi i sistemeve të prodhimit dhe përpunimit; • Shfrytëzimi maksimal i tokës bujqësore; • Krijimi i një rrjeti bujqësor-ekonomik (qendra e prodhimit bujqësor: ruajtjes dhe përpunimit); • Rritja e prodhimtarisë (investimet, metodat e reja të prodhimit dhe modernizimi i sektorit); • Integrimi dhe bashkëpunimi me sektorë të tjerë të ekonomisë si: sistemi i turizmit bujqësor, sistemi i infrastrukturës bujqësore, qendra për prodhimin bujqësor (përpunimin dhe organizimin); • Promovimi i prodhimeve vendore, specialiteteve bujqësore dhe i produkteve të prodhuara;

Sistemi i Infrastrukturës	<ul style="list-style-type: none"> • Perfrocimi i korridoreve strategjike me vendet fqinje; • Organizimi i territorit nëpërmjet sistemit të qëndrave urbane dhe hiarkia e rrugëve hyrëse (lëvizja e mallrave, njerëzve dhe ekonomisë përmes krijimit të qëndrave të terminalit dhe intermodalitetit); • Organizimi i një sistemi të gjerë të infrastrukturës konkurruese të tipit intermodal • Promovimi i transportit publik ashtu edhe i transportit alternativ urban si edhe i atij jo urban (lëvizshmëria e ngadaltë, çiklizmi dhe këmbësorët); • Promovimi i transportit publik dhe i transportit duke ringjallur përdorimin e hekurudhës; • Infrastruktura efikase dhe të ndryshme të energjisë (burimet e rinovueshme) • Kursimi i energjisë, efikasiteti i energjisë dhe reduktimi i emetimeve të CO₂;
Sistemi Ujor	<ul style="list-style-type: none"> • Rritja dhe mbrojtja e rrjetit hidrografik (përdorimi i qëndrueshëm, në kundërshtim me shfrytëzimin e burimeve dhe ulja e nivelit të ndotjes); • Forcimi i sistemit të furnizimit me ujë si dhe aktivizimi i Impianteve të trajtimit të ujerave me kapacitet të plote dhe shtimi i tyre përlogaritur një secili qark të ketë të pakten një Impiant të trajtimit të ujerave, në mënyrë që shkarkimet në lumenj e det të jenë evituar plotësisht.

7.3.5. ANALIZA SOFT

PIKAT E FORTA	PIKAT E DOBËTA
SISTEMI URBAN: <ul style="list-style-type: none"> • Vendbanimet dhe zonat urbane të konsoliduara. • Zona e konsoliduar agrobiznese. • Shërbimet publike dhe private si në qendrat e mëdha ashtu edhe në fshatra. • Nivelet e larta të marrdhënieve shoqërore. 	SISTEMI URBAN: <ul style="list-style-type: none"> • Cilësia e ulët urbane, arkitektonike dhe estetika e hapësirave dhe ndërtesave. • Aktiviteti industrial në pjesën e braktisur. • Mungesa e investimeve në sektorin industrial. • Nivelet e ulëta të punësimit. • Borxhi i sektorëve produktiv. • Furnizimi i shërbimeve publike dhe private jo efikas dhe modern.
SISTEMI NATYROR: <ul style="list-style-type: none"> • Vlerat mjedisore, ekologjike dhe natyrore; • Vlerat e peisazhit. 	SISTEMI NATYROR: <ul style="list-style-type: none"> • Mungesa e një sistemi të organizuar për asgjësimin/trajtimin e mbetjeve. • Ulja në zonat e pyllëzuara. • Ndotja e burimeve mjedisore.
SISTEMI BUJQËSOR: <ul style="list-style-type: none"> • Ekonomia bujqësore e konsoliduar dhe e përhapur. 	SISTEMI BUJQËSOR: <ul style="list-style-type: none"> • Sistemi i prodhimit bujqësor jo modern dhe efikas.

<ul style="list-style-type: none"> • Ekonomia lidhur me sektorin e blegtorisë dhe përdorimin e burimeve pyjore. 	
SISTEMI UJOR: <ul style="list-style-type: none"> • Burimet e cilësisë së ujit. 	SISTEMI UJOR: <ul style="list-style-type: none"> • Ndotja e burimeve ujore.
SISTEMI I INFRASTRUKTURËS: <ul style="list-style-type: none"> • Vend strategjik (qyteti kryesor, qytetet e mëdha dhe rrjeti rrugor). • Strukturimi i territorit dhe i infrastrukturës. 	SISTEMI I INFRASTRUKTURËS: <ul style="list-style-type: none"> • Infrastruktura e degraduar. • Mungesa e lidhjeve efikase. • Lidhja e infrastrukturës me nivel të ulët. • Infrastruktura rrugore jo efikase dhe rrjeti hekurudhor i braktisur.
MUNDËSITË	RREZIQET
SISTEMI URBAN: <ul style="list-style-type: none"> • Rritja e qendrave urbane dhe fshatrave. • Rihzillimi dhe rritja e qytetit kryesor. • Rritja e vlerave të vendeve publike, shërbimeve dhe aktiviteteve. • Shfrytëzimi i zonave të prodhimit ekzistuese dhe përmirësimi i zonave ekzistuese ose të braktisura. 	SISTEMI URBAN: <ul style="list-style-type: none"> • Rënie në cilësinë e qendrave urbane dhe vendeve publike si në qendrat më të mëdha ashtu edhe në fshatra. • Rritja e degradimit lidhur me vendet vakante dhe aktivitetet që nuk janë në përdorim (degradimi territorial dhe ekonomik). • Rritja e niveleve të papunësisë.
SISTEMI NATYROR: <ul style="list-style-type: none"> • Potenciali turistik për zonën malore dhe zhvillimin e turizmit të qëndrueshëm. • Potenciali lidhur me vlerat mjedisore të pranishme, natyrore dhe ekologjike. 	SISTEMI NATYROR: <ul style="list-style-type: none"> • Shfrytëzimi i rrëmujshëm dhe rritjet e parregulluara në zonat e pyllëzuara • Rritja e nivelit të ndotjes për shkak të veprimtarive të prodhimit dhe mbeturinave.
SISTEMI BUJQËSOR: <ul style="list-style-type: none"> • Shfrytëzimi i aktiviteteve të larmishme dhe të specializuara bujqësore. 	SISTEMI BUJQËSOR: <ul style="list-style-type: none"> • Rritja e nivelit të prapambetjes dhe ulja e produktivitetit të zonave bujqësore.
SISTEMI UJOR: <ul style="list-style-type: none"> • Rihzillimi i sistemit të lumit (përmirësimi i niveleve të peisazhit dhe të ndotjes). 	SISTEMI UJOR: <ul style="list-style-type: none"> • Rritja e nivelit të ndotjes (industriale, bujqësore dhe e mbeturinave)
SISTEMI I INFRASTRUKTURËS: <ul style="list-style-type: none"> • Përmirësimi i rrjetit hekurudhor dhe i rrjetit rrugor. 	SISTEMI I INFRASTRUKTURËS: <ul style="list-style-type: none"> • Prapambetja dhe rritja e nivelit të përjashtimit në lidhje me defiëitin e infrastrukturës.

7.4. KRITERET PËRJASHTUESE TË ZBATIMIT TË PPV KONFORM VSM-SË

Veprimet operacionale të planifikuara në PPV sipas fushës përkatëse të parashikuar në ligjin e Planifikimit Hapësinor duhet që të jenë dhe në përputhje me ligjin për VSM-në.

Praktikisht ekzistojnë kritere mjedisore që duhen parashikuar dhe që kufizojnë zhvillimin hapësinor të Bashkisë, kritere që kufizojnë mundësitë në tejkalim të PPV-së.

Këto kritere përjashtuese kanë të bëjnë me:

Kritere1. Kufizuese, strikte dhe të forta mjedisore dhe shëndetësore;

Këto janë kritere që përcaktojnë dhe kushtëzojnë zona të cilat nuk mund të përfshihen në planin e Përgjithshëm vendor të zhvillimit të Bashkisë, por që duhen mbrojtur dhe të jenë pjesë integrale e PPV-së në zbatim. Këtu përfshihen:

- **Zonat me vlera të veçanta Mjedisore** (zonat e mbrojtura të natyrës sipas statusit që gëzojnë apo parashikohen të propozohen si të tilla, janë të gjitha monumentet e kulturës që janë shpallur si të tillë sipas listës të sipërcituar si dhe baseni i lumit Devoll e Shkumbin në fashon blu);
- **Zonat që paraqesin rrezikshmëri për zhvillimin urban, infrastrukturor, etj të bashkisë** (zonat e cilësuar si me rrezik rrëshqitje si shpatet formuese të shtreterëve të lumit, zonat me pjerrësi më të madhe se 25%, pra kryesisht pjesa e sipërme e lumit Devoll që shtrihet në Bashkinë Cërrik);
- **Zonat e ndotura ose më saktë ato të paraqitura si hot-spote mjedisore** (Ish Uzina e përpunimit të naftës, e ndodhur pranë qytetit të Cërrikut, përbën një rrezik potencial ndotës).

Gjithashtu përmendim:

- Kështu mund të konsiderohen zonat përgjatë lumenjëve (duke siguruar një fasho blu) apo burimeve të ndryshme hidrike, zonave të identifikuara si biokoridore kryesore apo sekondare, etj.
- Bregu lindor i rrjedhës së lumit Devoll, që del nga shtrati, në rastet me prurje të mëdha, duke rrezikuar të përmytë tokat bujqësore;
- Vënia në punë e Hidrocentralit të Banjës mbi lumin Devoll dhe krijimi i rezervuarit, do të ndryshojë ekuilibrat në ekosistemin e zonës, si në ndryshimin e regjimeve të vaditjes se tokave bujqësore, ashtu edhe në florën dhe faunën përgjatë fashës lumore;
- Shtretërit e lumenjëve dhe zonat buferike të tyre duke respektuar kërkesat ligjore për vijën blu duke respektuar një distancë sipas relievit, rrjedhjes, shkallës së erozionit dhe vlerave bioekologjike nga 5 deri 200m.

- Basenet nëntokësore ujëmbajtëse (që janë të shumtë sidomos në zonë Shalësit) apo dhe pranë apo në drejtim të rrjedhjes natyrore hidrike të rezervuarëve;
- Mos lejimi i ndërtimeve në tokat produktive për qëllime banimi.
- Zonat me pjerrësi më të madhe se 15 apo 20%.
- Ndërtimet në periferi të zonave urbane, përgjatë brigjeve të lumenjve dhe përrenjve dhe në tokat bujqësore;
- Zonat me rrezikshmëri rrëshqitje kanë të bëjnë me ndërhyrjet humane të pakontrolluara në shpatet kodrinore mund të krijojnë premisa për aktivizim fenomenesh të tillë.
- Fenomeni shpesh i takuar përgjatë brigjeve të Shkumbinit dhe Përroit të Garrunjës, është erozioni dhe shfrytëzimi shpesh pa kriter i materialeve inerte. Kjo ndër të tjera ka krijuar premisa për përmbytje të herëpashërshme si në zonën e stacionit të pompave – duke patur parasysh që edhe niveli hipsometrik i kësaj zone është i ulët relativisht.

1. Kriteria që kushtëzohen nga trashëgimia kulturore/historike;

Vlerat e trashëgimisë kulturore duhet të evidentohen rast pas rasti me qëllim rinovimin e objekteve në funksion të vlerës së tyre tradicionale, zhvillimin e qëndrueshëm në përputhje me funksionin e tyre kryesor (përkojnë me zonat e cituara në pjesën e vlerësimit të monumenteve kulturore, historike, etj, sikurse Monumentet kulturore në Klos dhe Mollas, që ndodhen në zona të vështira dhe jo lehtësisht të aksesueshme).

2. Kriteria që kushtëzohen nga prezenca dhe kërkesa për zhvillim të peisazhit

Bashkia Cërrik në shtrirjen e saj hapësinore ka diversifikim pedologjik, relievi, topografik klimaterik, biologjik, etj duke evidentuar dhe vlera shumëplanëshe peisazhore. Kriteret peisazhike është shumë e vështirë të përcaktohen prandaj duhen konsideruar rast pas rasti dhe duhen vlerësuar në bashkëpunim dhe pajtueshmëri ndërinstucionale. Peisazhi duhet konsideruar si pasuri turistike dhe duhet të përbëjnë element të zhvillimit ekoturistik të Bashkisë. Për të mundësuar mbrotjen dhe zgjerimin e tyre zonat peisazhike duhet të trajtohen me kujdes duke minimizuar ndërhyrjen e faktorit antropogjen. Veprimtaria antropogjene më impaktuese e këtyre vlerave është shfrytëzimi minerar, shfrytëzimi i pyjeve, zjarret, hapja e karrierve, etj.

3. Kriteria me kushtëzim inxhinierik dhe infrastrukturor.

Relievi, topografia dhe gjeologjia e shtrijes së bashkisë Cërrik kërkon që paraprakisht për ëdo ndërhyrje infrastrukturor të evidentohen zonat që paraqesin rrezikshmëri të lartë sizmologjike, mundësi rrëshqitje, që nuk kanë strukturë të qëndrueshme dhe kompakte për shmangjen e një investimi të paqëndrueshëm dhe me kosto financiare. Ndërkohë që planifikimi urban duhet të marrë në konsideratë respektimin e distancave ndërtimore nga akset rrugore

apo hekurudhore, ndërtimin e korsive për lëvizje me biçikletë, dhe në mënyrë të ngjashme duhen trajtuar ndërtimet e sistemeve të kolektorëve të ujrave të zeza dhe urbane. Sistemi i ujrave të bardha dhe të zeza të jetë evidentuar në sistemin GIS, duke mundësuar ndërhyrje për çdo të papritur të mundshme. Linja elektrike dhe telefonike të jetë e shënuar në sistemin GIS dhe çdo ndërtim duhet të respektoj distancën e kërkuar nga këto sisteme shërbimesh të përbashkëta komunitare.

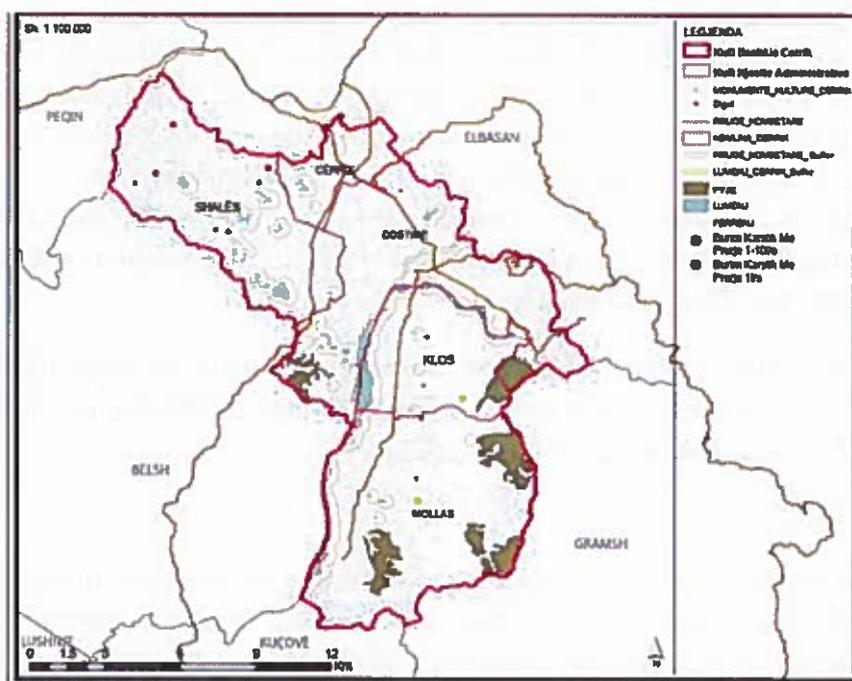

Figura nr.13. Zonat me kushtëzim mjedisor Bashkia Cërrik

8. OBJEKTIVAT KOMBËTARE DHE NDËRKOMBËTARE PËR NJË ZHVILLIM TË QËNDRUESHËM – PËRFSHIRJA E OBJEKTIVAVE NË PLAN

Ky kapitull paraqet objektivat mjedisore e zhvillimit të qëndrueshëm të përcaktuara në nivel kombëtar dhe ndërkombëtar. Analiza është mbështetur në përdorimin e dy dokumentave themelore që janë dokumentat europiane për objektivat përkatëse të politikës së Bashkimit Europian (BE), si dhe Strategjitë Mjedisore të qeverisë shqiptare mbi mjedisin. Duke qenë se vendi ynë aspron për të qenë pjesëtar i familjes europiane Strategjitë mjedisore kombëtare, zhvillimet kombëtare si dhe legjislacioni përkatës janë tërësisht në harmoni dhe të drejtuara në drejtim të harmonizimit me politikat e BE-së. Duke patur parasysh qëllimin dhe kontekstin e Planit të Përgjithshëm vendor të Bashkisë Cërrik, por dhe ligjet bashkëkohore të cilat plotësojnë

më së mirë këtë kuadër përshkruet sikurse janë ligji **91/2013 “Për Vlerësimin strategjik Mjedisor”, ligjin 1040/2011 për “Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis”** si dhe ligjin **10431/2011 “Për Mbrotjen e Mjedisit”**, materialet e paraqitura në këtë raport nuk janë të kufizuara vetëm në strategjinë kombëtare dhe ndërkombëtare të mjedisit, por shtrihen edhe në fushën e planifikimit territorial.

8.1. OBJEKTIVAT E ZHVILLIMIT TË QËNDRUESHËM NË NIVEL KOMBËTAR

Qeveria shqiptare ka hartuar dhe miratuar Strategjinë Kombëtare mbi Mjedisin në kuadër të strategjisë kombëtare për zhvillim dhe Integrim (SKZHI). Po kështu është hartuar dhe miratuar një paketë e tërë ligjore mbi mjedisin tërësisht në përputhje me legjislacionin Europian dhe ndërkombëtar. Si ligje më të qënësishme që kanë të bëjnë me sigurimin e zhvillimit të qëndrueshëm të hartuara dhe miratuara nga qeveria Shqiptare përmendim **ligjin 91/2013 “Për Vlerësimin strategjik Mjedisor”, ligjin 1040/2011 për “Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis”** si dhe **ligjin 10431/2011 “Për Mbrotjen e Mjedisit”**.

Në përputhje me aktet ligjore dhe kërkesat e qeverisë shqiptare në lidhje me Strategjinë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim janë paraparë disa masa ndërhyrëse për mundësimin e zhvillimit sa më të qëndrueshëm nga pikpamja mjedisore.

a. Biodiversiteti.

Përbën një nga objektivat më të rëndësishëm të zhvillimit të qëndrueshëm mjedisor dhe ka të bëjë me: *Mbrojtjen dhe shtimin e biodiversitetit, të zonave dhe llojeve të mbrojtura, si dhe me ruatjen e trashëgimisë natyrore dhe mjedisit në përputhje me angazhimet europiane dhe ndërkombëtare.*

Mbrojtja dhe zhvillimi i biodiversitetit përbën një nga elementët më të qënësishëm për një zhvillim të qëndrueshëm. Qeveria shqiptare që nga viti 1999 ka adaptuar Strategjinë dhe Planin e veprimit për Biodiversitetin (SPVB). SPVB është dokument që përcakton qëllimet, objektivat dhe masat që duhen marrë lidhur me menaxhimin e biodiversitetit në Shqipëri, masa të pasqyruara dhe në Strategjinë Kombëtare të Mjedisit. Qëllimi i ruatjes së biodiversitetit është:

- a. Përfaqësimi i të gjithave zonave të dallueshme natyrore në rrjetin e zonave të mbrojtura dhe në peisazhet e ruajtura;
- b. Mirëruatja e proceseve evolutive dhe ekologjike që mundësojnë një biodiversitet të qëndrueshëm;
- c. Ruatja e specieve e llojeve të qëndrueshme;
- d. Ruatja e grupeve të habitateve të mëdha natyrore duke siguruar elasticitet në një shkallë të gjerë nga shqetësimet rastësore dhe afatgjata;

- e. Përmirësimi i menaxhimit të zonave dhe llojeve të mbrojtura ekzistuese duke u siguruar që objektivat e zonës janë përmbushur;
- f. Zgjerimi i rrjetit të zonave të mbrojtura për të siguruar një mbulim të plotë të të gjithave habitateve;
- g. Përmirësimi dhe përshtatja e ligjeve ekzistuese për mbrotjen e mjedisit;
- h. Përmirësimi i informacionit dhe i date baze për menaxhimin e biodiversitetit.

Numri i faktorëve dhe veprimtarive me impakt mbi biodiversitetit është shumë i madh, për pasoj dhe numri i masave të parapara dhe ndërmarrë për mbrotjen dhe zhvillimin e tij është shumë i madh. Por tërësia e masave të ndërmarrë duhet që të kenë si qëllim përmbushjen e objektivave për mbrotjen e biodiversitetit, të cilat nuk janë të mëvetësuar por të përfshirë në seksione të tjera të strategjisë ku bëjnë pjesë sikurse janë:

- Menaxhimi i burimeve ujore-lidhur me mënyrën e përdorimit dhe ndotjen ujore;
- Menaxhimi i shtretërve të lumenjëve- lidhur me mënyrën e shfrytëzimit;
- Menaxhimi i zonave peisazhore- lidhur me sipërfaqet kufizuese ujore apo hapësira tokësore;
- Planifikimi i kufizimit të përdorimit të tokës – lidhur me peisazhin;
- Menaxhimi i mbetjeve urbane – lidhur me menaxhimin e vendgrumbullimit dhe depozitimit të mbetjeve.

Prandaj për integrimin dhe konsiderimin e biodiversitetit si prioritet mjedisor në planet apo programet e zhvillimit territorial është e domosdoshme të merren disa masa:

1. Forcimi i kuadrit ligjor për Mbrotjen e mjedisit;
2. Forcimi i menaxhimit të administratave të mbrojtjes natyrore;
3. Zhvillimi i Planeve të menaxhimit për të gjitha zonat e Mbrojtura;
4. Rritja e menaxhimit të specieve të Mbrojtura;
5. Zbatimi i Planeve të Menaxhimit të Zonës së Mbrojtur dhe specieve;
6. Integrimi i Objektivave të Strategjisë së biodiversitetit dhe plani i veprimit në politikën e Shtetit;
7. Monitorimi i Biodiversitetit dhe menaxhimi i database me të dhënat.

Mbi bazën e kërkesave të sipërcituara dhe të lidhura me Biodiversitetin në Janar të vitit 2016 u miratua **Strategjia Kombëtare e Biodiversitetit dhe Plani i saj i Veprimit**, e cila përbën mekanizmin kryesor të zbatimit të Konventës së Diversitetit Biologjik (KDB). Kjo përcakton hapat dhe veprimet që duhet të ndërmarrë vendi për të realizuar objektivat e KDB për mbajtur dhe përdorur në mënyrë të qëndrueshme biodiversitetin. Në kuadër të kësaj Strategjië, përcaktohen objektiva/prioritete të përgjithshme dhe qëllimet përkatëse:

- Futja e konceptit dhe e nevojës për mbrojtje të biodiversitetit në politikat sektoriale përkatëse;
- Reduktimin/ ujlen e faktorëve që çenojnë biodiversitetin;
- Monitorimin e veprimeve që degradojnë biodiversitetin dhe ndikimet përkatëse;
- Promovimin e ruajtjes së biodiversitetit dhe përdorimit të qëndrueshëm të ekosistemeve;
- Sensibilizimin e opinionit publik, arsimim dhe informim;
- Sigurimi i një qasje për ndarjen e drejtë dhe të barabartë të përfitimeve që vijnë nga përdorimi i burimeve gjeneruese;
- Rritje dhe përhapje e njohurive shkencore lidhur me biodiversitetin.

Për arritjen e objektivave, propozohen masa/veprime konkrete për një periudhë pesë vjeçare si dhe përcaktohen burimet e financimit.

Kuadri ligjor kombëtar i cili rregullon mbrojtjen dhe menaxhimin e burimeve natyrore përmban një numër të madh ligjesh dhe vendimesh, të cilat u hartuan dhe u miratuan kryesisht pas vitit 2001. Pas miratimit të ligjit nr. 9587, datë 20.07.2006 “Për Mbrojtjen e Biodiversitetit” u përcaktua kuadri bazë për mbrojtjen dhe menaxhimin e qëndrueshëm të biodiversitetit, bazuar në Konventën e Diversitetit Biologjik (CBD). Në vitin 2011 u miratuan katër ligje mjedisore, më ndihmën teknike të Bashkimit Evropian dhe në kuadër të programit CARDS 2000- 2006. Ligji nr. 10431, datë 9.6.2011 “Për Mbrojtjen e Mjedisit” përcakton parimet, rregullat dhe procedurat për të siguruar mbrojtjen e mjedisit. Ligji nr. 10440, datë 7.7.2011 “Për vlerësimin e ndikimit në mjedis” synon parandalimin dhe trajtimin e degradimit mjedisor si dhe përcakton direktiva, organet dhe procedurat për vlerësimin e ndikimeve në mjedis. Në vitin 2013 u miratua ligji nr. 91, datë 28.2.2013 lidhur me Studimet Strategjike të Ndikimeve në Mjedis. Ligji nr. 9048, datë 7.4.2003 “Për Trashëgiminë kulturore” i ndyshuar me ligjin nr. 9592, datë 27.7.2006, ligjin nr. 9882, datë 28.2.2008, ligjin nr. 10137, datë 2009 dhe ligjin nr. 77, datë 2013 përbën kuadrin ligjor bazë që rregullon menaxhimin e trashëgimisë kulturore kombëtare. Identifikon elementët mbrojtës të trashëgimisë kulturore materiale dhe jomateriale, të luajtshme dhe të paluajtshme. Gjithashtu, përcakton detyrat e institucioneve përgjegjëse dhe organeve qëverisëse, si dhe ndëshkimet në rast të shkatërimit të pasurisë kulturore.

b. Menaxhimi i burimeve ujore

Ky objektivi ka të bëjë me mbrojtjen e të gjithave burimeve ujore sipërfaqësore dhe nëntokësore. Së dyti ka të bëjë me sigurimin e ujit të pijshëm për të gjithë popullatën. Sektori i ujit është një nga elementët më të rëndësishëm të menaxhimit mjedisor. Por kërkesat për një menaxhim të qëndrueshëm të trupit ujor janë mjaft komplekse. Prandaj strategjia e adaptuar për sigurimin e ujit për zonat rurale dhe ato urbane si dhe për ujrat e ndotura urbane bazohet në:

- Implementimi në vazhdimësi të strategjive për ujrat urbane dhe rurale, me përmirësime të vazhdueshme brenda një afati të shkurtër kohor duke aplikuar projekte të ndryshme;
- Tranzicioni drejt zbatimit të projekteve të rrjeteve të furnizimit me ujë krahas implementimit të strategjive ekzistuese duke përfshirë futjen e fondit për mjedisin;
- Identifikimi në vazhdimësi i projekteve të nevojshme në përputhje me udhëzimet e rishikuar dhe me rritjen e mbështetjes teknike në mënyrë të veçantë në zonat rurale;
- Zbatimi i projekteve të rrjeteve të furnizimit.

Me rëndësi të veçantë është mbrotja e ujrave nëntokësore nga ndotja por dhe nga mbi shfrytëzimi për çfarëdolloj qëllimi qoftë. Kjo kërkon:

- Instalimin e një baze ligjore sa më të plotë, që të mbështesë efikasitetin e përdorimit të ujrave nëntokësore;
- Përmirësimin e të dhënave në lidhje me përdorimin e ujrave nëntokësore duke mbështetur procesin e planifikimit dhe të menaxhimit të shtretërve të lumenjëve;
- Ndërmarrja e veprimeve proiritare që mundësojnë mbrotjen e ujrave nëntokësore nga ndotja dhe mbishfrytëzimi.
- Masat në lidhje me objektivat e strategjisë së burimeve ujore kanë të bëjnë me:
 - ✓ Sistemet efikase dhe të qëndrueshme të menaxhimit në sektorin e ujit;
 - ✓ Zbatimi i projekteve prioritare në sektorin e ujit të pijshëm dhe të ujrave të zeza;
 - ✓ Zhvillimi i programeve afatgjatë të investimeve për ujrat e pijshëm dhe ujrat e zeza;
 - ✓ Reduktimi i ndotjes së ujrave sipërfaqësore;
 - ✓ Mbrotja e ujrave nëntokësore
 - ✓ Monitorimi i ujrave.

c. Mbrotja e tokës.

Ky objektivi strategjik ka të bëjë me mbrotjen dhe përmirësimin e tokës me qëllim për ta bërë sa më pjellore, të minimizohet erozioni dhe të parandalohet ndotja.

Cështjet për mbrotjen dhe menaxhimin e tokës kanë të bëjnë me: erozionin, ndotjen, lëndët organike, përmytjet, rrëshqitjet, zvogëlimi i biodiversitetit, tharjen, kripëzimin dhe kompaktësimin e saj.

Qëllimi është që:

- Reduktimi i nivelit të erozionit dhe dëmeve që shoqërojnë atë;
- Mbatja e tokës bujqësore në kushte të mira mjedisore dhe bujqësore;
- Reduktimi i ndotjes së tokës;
- Sigurimi i të dhënave për menaxhimin e tokës.

Arritja e këtyre qëllimeve është e lidhur me masa referuese të Strategjisë sipas seksioneve, kryesisht lidhur me cilësinë e ajrit dhe menaxhimin e mbetjeve që ndikojnë në ndotjen e tokës.

Krijimi i mundësisë së aplikimit të Kodit të Bujqësisë së Mirë do të impaktoj pozitivisht mbrojtjen e tokës nga erozioni.

d. Cilësia e ajrit.

Ky objektivi ka të bëjë me përmirësimin e cilësisë së ajrit në mbarë Shqipërinë në përputhje me nivelet dhe standartet e BE dhe OBSH.

Objektivi i përgjithshëm është përmirësimi i cilësisë së ajrit në mënyrë të veçantë në zonat urbane dhe përreth zonave industriale me qëllim mbrojtjen e shëndetit të publikut, përputhjen me direktivat e BE, si dhe me marrëveshjet ndërkombëtare të njohura në lidhje me cilësinë e ajrit dhe kontrollin e çlirimit të gazeve. Ky objektivi është i artishëm duke ju referuar disa çështjeve sikurse:

- Shkarkimi i gazeve i lidhur me transportin dhe i kushtëzuar nga numri i automjeteve, lloji i lëndës djegëse, vjetërsia e mjeteve, mirëmbajtja dhe cilësia e mjeteve si dhe alternativat e transportit. Por ndikim ka dhe cilësia e rrugëve të përdorura.
- Grimcat e pluhurit nga aktiviteti i ndërtimit dhe nga rrugët e pa asfaltura.
- Shkarkimi i gazeve me origjinë industriale i cili është aktualisht i limituar por rritja ekonomike, zhvillimi i industrisë dhe rritja e kërkesës për energji do të shtoj sasinë e gazeve që çlirohen.
- Shkarkimi i gazeve rritet dhe për shkak të djegjes së mbetjeve apo përdorimi i burimeve të ndryshme lëndësh djegëse për qëllime familjare.

Implementimi i legjislacionit europian në këtë fushë kërkon kohë, prandaj strategjia e adaptuar ka për qëllim:

- ❖ Ujlen e nivelit të çlirimit të gazeve nga burimet lëvizëse dhe ato fikse në nivelin e legjislacionit të BE;
- ❖ Përmirësimin e monitorimit për të siguruar informacionin e duhur për të mundësuar planet e menaxhimit të cilësisë së ajrit;
- ❖ Implementimi i sistemit të planifikimit për menaxhimin e cilësisë së ajrit, i cili do të mundësoj në praktikë masat që mundësojnë arritjen e standarteve të BE mbi cilësinë e ajrit.

Objektivat e përgjithshëm mbi cilësinë kërkojnë:

- Monitorimin e cilësisë së ajrit në përputhje me kërkesat e BE;
- Kontrollin dhe reduktimin e emetimeve nga automjetet;

- Kontrolli dhe reduktimi i emetimeve nga instalimet industriale;
- Kontrolli dhe reduktimi i emetimeve të pluhurit nga aktiviteti ndërtimor;
- Reduktimi i emetimeve të pluhurit nga burime të tjera (rrugë të pa asfaltuara, zjarre, etj).

e. Ndryshimet klimaterike.

Ky objektivi mjedisor ka të bëjë me reduktimin e gazeve të efektit serë dhe ato të hollimit të shtresës së ozonit duke kontribuar në parandalimin e ndryshimeve klimaterike.

Shkarkimet e gazeve serë janë të lidhura me disa aktivitete, por në të esencë kanë të bëjnë me reduktimin e shkarkimit të këtyre gazeve në ajër. Kjo kërkon trajtim të integruar ku përfshihet qeverisja me strategjitë e saj për energjinë, ekonominë dhe transportet, industria e tregëtia si dhe individët që të aplikojnë veprime me efikasitet të energjisë. Kjo kërkon të ndërmerren disa masa që kanë të bëjnë me:

- Minimizimi i emetimit të gazeve me efekt serë;
- Menaxhimi dhe reduktimi i emetimeve të substancave që ndikojnë në shtresën e ozonit sipas dispozitave të Konventës së vjenës;
- Futjen e taksës së karbonit si e ardhur në fondin e Mjedisit;

f. Menaxhimi i mbetjeve

Ky objektivi strategjik ka të bëjë me përmirësimin e menaxhimit të mbetjeve në mënyrë të tillë që të reduktohen rreziqet për shëndetin e publikut, mjedisin dhe tregëtinë për përputhje me kërkesat ligjore të BE. Megjithëse gjenerimi i mbetjeve në vendin tonë është nën nivelin mesatar me trend rritje, sistemi i grumbullimit, mënyra e menaxhimit, mënyra e depozitimit lënë shumë për të dëshiruar, pranda dhe impakti negativ mjedisor është i ndjeshëm. Masat në lidhje me përmbushjen e këtij objektivi kanë të bëjnë me:

- Përcaktimin e praktikave më të mira të menaxhimit të mbetjeve për periudhë afatshkurtër;
- Sistemi i planifikimit të menaxhimit të mbetjeve në nivel lokal, rajonal dhe kombëtar;
- Zbatimi i projekteve prioritare për menaxhimin e mbetjeve;
- Menaxhimi i mbetjeve të rrezikshme;
- Plotësimi në vazhdimësi i kuadrit ligjor për menaxhimin e mbetjeve;
- Rritja e ndërgjegjësimit për çështet e trajtimit dhe menaxhimit të mbetjeve.

g. Ndotja akustike.

Përbën një nga objektivat strategjik mjedisor kombëtar që ka të bëjë me kontrollin e tyre me qëllim mbrotjen e shëndetit të njerëzve, të faunës dhe të sjelljeve biologjike të tyre. Niveli i zhurmave është shqetësues aktualisht. Kjo është e lidhur me gjendjen e automjeteve në përdorim, me struktura e ndërtesave, me teknologjitë e aplikuara, etj. kjo kërkon:

- Hartimin e aktit mbi nivelet e pranueshme të zhurmave urbane (automjete, trena);
- Monitormi i zonave të ndjeshme akustike;
- Kufizimi i zhurmave për pajisje të instaluar në mjedise të hapura;
- Implementimi i ligjeve të Be në lidhje me zhurmat kryesisht i
- Direktivës 2000/14/CE e PE dhe e këshillit, amenduar nga direktiva 2005/88/CE, që përcakton kufirin e zhurmave dhe etiketimin e e një numri pajisjesh për përdorim të jashtëm;
- Direktiva 1986/594 mbi zhurmat në ajër të pajisjeve shtëpiake;

Përmbushja e objektivës së ndotjes akustike ka të bëjë me:

- a. Reduktimin e ndotjes nga zhurmat në ndërtimin e ndërtesave;
- b. Reduktimin e ndotjes nga zhurmat me burim automjetet;
- c. Reduktimin e ndotjes nga zhurmat me burim aktivitetet dhe bizneset.

8.2. Objektivat e zhvillimit të qëndrueshëm në nivel kombëtar

Objektivat e zhvillimit kombëtar janë tërësisht në harmoni dhe zbatim të objektivave të zhvillimit të qëndrueshëm ndërkombëtar. Kjo synon arritjen e **Objektivave të zhvillimit të Mijëvjeçarit (OZHM)**, të pranuar nga 189 vende në Konferencën e OKB ë vitin 2000, si dhe detyrat e përcaktuara në Samitin Botëror të vitit 2002 për Zhvillimin e Qëndrueshëm (WSSD) në Johannesburg. Ky samit ishte kurorëzim i Konferencës së Stokholmit mbi Mjedisin (1972) dhe konferencës së Rios mbi Mjedisin dhe Zhvillimin (1992). Ndërkohë që praktikata europiane mjedisor udhëhiqen nga parimi i parandalimit dhe se ndotësi paguan duke siguruar instrumentat e duhur për zbatim efektiv. Si pjesë më të rëndësishme të politikave të BE mbi mjedisin konstatojmë:

- a. Plani i Veprimit Mjedisor 6-të, adaptuar nga vendimi 1600/2002.CE të Parlamentit Europian, Këshilli i Europës së 22 korrikut 2002, që është korniza bazë e politikave mjedisore të BE. Ky plan është përmbledhur në 7 tematika strategjike mjedisore:
 1. Strategjia për mbrotjen e ajrit;
 2. Strategjia për parandalimin e mbeturinave dhe riciklimin;
 3. Strategjia për mbrotjen dhe konservimin e ambjentit detar;
 4. Strategjia për mbrotjen e tokës;
 5. Strategjia për përdorimin e qëndrueshëm të pesticideve;

6. Strategjia për shfrytëzimin e qëndrueshëm të burimeve;
 7. Strategjia për mjedisin urban.
- b. Politika e BE për ndryshimet klimaterike që synon stabilizimin e përqendrimit të gazeve në atmosferë (reduktimi 20% deri në 2020, përfitimi deri 20% e nergjisë nga burime të rinovueshme- deri 2020, reduktimi i energjisë primare 20% - deri në 2020 nëpërmjet përmirësimit të efiçensës së energjisë).
 - c. Strategjia e BE për Biodiversitetin duke ndërhyrë në:
 - Ruatjen e burimeve natyrore;
 - Bujqësi;
 - Peshkim;
 - Politikat rajonale dhe planifikim hapësinor;
 - Pyjet;
 - Energji dhe transport;
 - Turizëm;
 - Zhvillimi i ndihmës dhe bashkëpunimi ekonomik;
 - d. Strategjia e BE për zhvillimin e qëndrueshëm, që përmban këto objektiva:
 - Mbrojtjen Mjedisore;
 - Drejtësi sociale dhe ndërveprim;
 - Prosperitet ekonomik;
 - Pranimin e përgjegjësive ndërkombëtare
 - e. Karta e Laipzigut për qytetet e qëndrueshme europiane, që në zhvillimin e integruar urban të përfshihet publiku.

Objektivat kombëtare kryesore të Shqipërisë për pesëmbëdhjetë vjetet e ardhshme janë si më poshtë:

- Zhvillimi i infrastrukturës kombëtare të transportit për lidhjen e Shqipërisë me korridoret Paneuropiane të transportit.
- Zhvillimi i Shqipërisë si qendër infrastrukturash dhe energjie për të gjithë rajonin e Ballkanit.
- Promovimi i zhvillimit nëpërmjet një sistemi të zhvillimit urban policentrik dhe të decentralizuar.
- Promovimi dhe aksesueshmëria e zonave me mjedis të shquar natyror dhe peisazh, e kombinuar me menaxhimin inteligjent të burimeve natyrore dhe kulturore me qëllim ruajtjen dhe mbrojtjen e tyre në kuadër të zhvillimit dhe globalizimit. Shfrytëzimi i njëkohshëm i tyre nëpërmjet përmirësimit të aksesueshmërisë të tyre me qëllim zhvillimin ekonomik.

- Zhvillimi i sistemeve të transportit multimodal, miqësor ndaj mjedisit (transporti multimodal) për të mbështetur zhvillimin rural policentrik, së bashku me përmirësimin e infrastrukturës dhe zhvillimin ekonomik.
- Nxitja e burimeve të energjisë të rinovueshme në sektorin e energjisë.
- Dizajni dhe zhvillimi i shërbimeve të integruara në fushën e komunikimit, transportit, bujqësisë dhe energjisë.
- Organizimi hierarkik, specializimi dhe grupimi funksional i qyteteve shqiptare.
- Urbanizimi dhe formalizimi i zonave informale të ndërtimit.

Këto objektiva kombëtare i shërbejnë vizionit të vendit për krijimin e një demokracie vibruese në procesin e anëtarësimit në Bashkimin Evropian, me një ekonomi të qëndrueshme dhe konkurruese. Pozicioni strategjik i Shqipërisë, favorizon pjesëmarrjen e vendit në një rrjet ndërkombëtar të transportit rrugor, detar, intermodal dhe sot, është koha e duhur që Shqipëria të jetë pjesë e këtij rrjeti ndërkombëtar. Disa korridore të transportit multimodal të interesit Evropian, krijojnë një bazë për zhvillim në degen e transportit si një parametër i rëndësishëm.

Në të njëjtën kohë, kërkohet një përpjekje për të transformuar shoqërinë në shoqëri të të mësuarit dhe informacionit, përmes integritit të infrastrukturës dixhitale në të gjithë vendin, përmirësimin e shërbimeve elektronike publike dhe krijimin e transparencës në qeverisjen e vendit. Për më tepër, nga pikpamja administrative, Shqipëria synon të forcojë qeverisjen lokale dhe decentralizimin, të përmirësojë efikasitetin e qeverisjes në përputhje me parimet evropiane të vetëqeverisjes vendore dhe vlerat e modelit të Menaxhimit të Decentralizuar Evropian.

Në sektorin e mjedisit, qëllimi është zhvillimi i qëndrueshëm social dhe ekonomik me mbrojtjen e burimeve natyrore nga ndotja dhe degradimi përmes menaxhimit të integruar dhe përmirësimin e vlerave mjedisore që kontribuojnë për prosperitetin ekonomik. Qëllimi është i bazuar në parimin e zhvillimit të integruar, mbrojtjen dhe rritjen e burimeve mjedisore, si dhe sigurimin e rritjes ekonomike dhe prosperitet social dhe kohezionit. Sot, zonat e mbrojtura në Shqipëri përbëjnë 15% të sipërfaqes së vendit dhe janë pjesë e Brezit të Gjelbër Evropian, por gjithsesi shumë zona të mbrojtura nuk janë të vizituara dhe nuk kontribuojnë financiarisht në vend. Gjithashtu, është e njohur që mjedisi është pjesë e pasurisë kombëtare dhe ndikohet si nga proceset natyrore edhe nga ndërhyrja e njeriut. Kështu, objektivat kryesore për menaxhimin e qëndrueshëm të mjedisit janë:

- Mbrojtja e zonave ekologjikisht të ndjeshme dhe sigurimi i një funksionimi të vazhdueshëm të mirë në të ardhmen;
- Krijimi i një sistemi informacioni për mbrojtjen e burimeve natyrore;

- Zhvillimi i rolit të burimeve mjedisore dhe natyrës në zhvillimin ekonomik të vendit, por edhe për të përmirësuar cilësinë e jetës së banorëve të qendrave urbane, duke lidhur qytetet me zonat natyrore;
- Menaxhimi i qëndrueshëm i burimeve natyrore për të mbështetur zhvillimin ekonomik në të gjitha fushat, p.sh. bujqësi, pylltari, peshkim, gurore, energji, industri, shërbime, turizëm etj;
- Krijimi i rrjetit evropian Natura 2000 për mbrojtjen e zonave ekologjike të ndjeshme dhe ruajtjen e peisazheve të vlefshme natyrore;
- Rritja e pjesëmarrjes së publikut në proceset e vendimmarrjes dhe integrimi i planifikimit hapësinor në vend.

Zhvillimi rural ka nevojë për të promovuar zhvillimin e sektorit të bujqësisë, me ndihmën e një kornize për të siguruar sektorin agro-ushqimor, inovativ dhe të qëndrueshëm, të aftë për të përballuar presionet e tregut dhe kriteret e cilësisë të Bashkimit Evropian. Rezultati do të jetë vende të reja pune, rritje ekonomike, kohezion social dhe mbrojtje e cilësisë së jetës për banorët e zonave rurale. 40% e sipërfaqes së vendit përbëhet nga tokë bujqësore dhe gjysma e saj është e vendosur në pjesën perëndimore të vendit dhe në zonën bregdetare të saj. Pjesëmarrja e bujqësisë në Produktin Kombëtar Bruto është 20%, me 50% të punësuarve i përkasin veprimtaritë primare. Objektivi kryesor është përmirësimi i bilancit ushqimor të importeve - eksporteve, pasi eksportet janë rritur ndjeshëm në dekadën e fundit, por balanca mbetet negative. Gjithashtu thelbësore është ripyllëzimi i zonave të degraduara dhe testimi i kulturave të reja fitimprurëse në zonat rurale, paralelisht me krijimin e një rrjeti të suksesshëm të zinxhirit rural- ekonomik. Reduktimi i kostove të prodhimit, investimeve në teknologji për zonat rurale, menaxhimi i ujit për ujitje dhe ndërtimi i infrastrukturës përkatëse, bashkëpunimi në sektorin e bujqësisë me sektorët e tjerë si p.sh. agroturizmi cilësor, futja e burimeve të ripërtëritshme të energjisë në aktivitetet rurale dhe krijimi i qendrave dhe poleve të prodhimit bujqësor, në varësi të karakteristikave të produkteve, janë faktorët kryesor për zhvillimin rural.

Qëllimi për turizmin parashikon njohjen e Shqipërisë si një destinacion tërheqës turistik në Evropë, autentik dhe mikpritës, bazuar në shfrytëzimin e qëndrueshëm të burimeve natyrore dhe burimeve kulturore, të cilat do të jenë të përafuara në tregjet ndërkombëtare.

Për sektorin e energjisë, objektivi kryesor është pavarësia energjetike e Shqipërisë dhe zhvillimi i një ekonomie me karbon të ulët, me përdorimin e burimeve të energjisë të rinovueshme, futjen e teknologjive të reja në energjetikë dhe zhvillimi i kërkimeve përkatëse për këtë qëllim. Objektivat e politikës energjetike janë përdorimi i energjisë me 20% nga Burimet e Rinovueshme të Energjisë, përmirësimi i efikasitetit të energjisë në masën 20% dhe duke reduktuar emetimet e CO₂ me 20%. Në të njëjtën kohë, është i domosdoshëm zhvillimi i mëtejshëm të hidrocentraleve, pasi Shqipëria ka burime të mjaftueshme të ujit, forcimi i rrjeteve të transmetimit dhe shpërndarjes dhe integrimi i tyre në planifikimin hapësinor,

përdorimi i energjisë diellore dhe zhvillimi i fushave ekzistuese gjeotermale. Me rëndësi strategjike është edhe gazsjellesi që do të kalojë përmes Shqipërisë.

8.3. OBJEKTIVAT MJEDISORE, TREGUESIT DHE SYNIMET

VSM përdor në analizën e saj një kombinim të objektivave, treguesëve dhe synimeve për të parashikuar efektet si dhe për të përshkruar dhe monitoruar ndryshimin e planeve, programeve dhe projekteve të propozuara në fushën e mjedisit. Objektivat strategjikë Mjedisor dhe synimet përcaktojnë qëllimet dhe kufizimet të cilat duhet të merren në konsideratë gjatë Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis të Planeve dhe Programeve të propozuara. Indikatorët na ndihmojnë në aspektin e monitorimit të VSM-së, ndërsa synimet e parashikuara në material na afrojnë synime reale dhe të arritshme për të cilat autoritet lokale mund të arrijnë të punojnë. Treguesit përdoren për të ilustruar dhe komunuar efektin në një mënyrë sa më të thjeshtë dhe efektive. Treguesit mund të përdoren gjithashtu për të formuar bazën për monitorimin e programit të PPV.

Objektivat mjedisore sigurojnë një “qëllim” pikë referuese kundër të cilit efektet mjedisore të PPV mund të testohen. Ato duhet që të jenë përafërsisht të ngjashme me masat që janë paraparë në PPV ose që dalin nga objektivat që të ekzistojnë. Objektivat mjedisore në thelb kanë të bëjnë me parametra të tillë si Biodiversiteti, ndotja e tokës, ujit, ajrit, shkarkimet e CO₂ dhe gazeve të tjera, flora, fauna, zhurmat, mbrotja e trashëgimisë kulturore, etj.

Treguesit ofrojnë mjete për të matur progresin drejt arritjes së objektivave mjedisore me kalimin e kohës si niveli akustik i vlerësuar për një periudhë të caktuar kohore, kualiteti i trupave ujour (sipërfaqësore deh nëntokësore), sasia e CO₂ të shkarkuar, etj.

Qëllimet lidhen me gjendjen mjedisore të parametrave të vlerësuar të lidhura me objektivat dhe të shprehur në terma sasior ose cilësor. E rëndësishme është që treguesit që do të vlerësohen të jenë të matshëm dhe objektivat e përcaktuara sa më real, duke siguruar ekzistencën e rrjeteve të monitorimit për matjen e çdo treguesi ose të disponojnë mjete për ndërtim struktura të reja monitoruese.

8.4. OBJEKTIVAT MJEDISORE TË PLANIT TË PËRGJITHSHËM VENDOR TË BASHKISË ÇËRRIK

Në përputhje me objektivat mjedisore ndërkombëtare dhe kombëtare si dhe në referencë me objektivat e Planit të Përgjithshëm Vendor të hartuar nga grupi i konsulencës kemi përcaktura objektivat kryesore të VSM si dhe objektivat më specifike për cdo fushë mjedisore të lidhur me të pesë fushat e analizës së PPV, përkatësisht me sistemin e infrastrukturës (I), sistemin ujour (w). Sistemin Natyror (N), sistemin urban (U) dhe sistemin bujqësinë (A).

OBJEKTIVAT E VSM-së – BASHKIA ÇËRRIK	
I . Biodiversiteti, peizazhi dhe shfrytëzimi i tokës	
I.1.	Mbrojtja, konservimi dhe shmangia e humbjeve të shumëllojshmërisë dhe të shtrirjes së habitateve, specieve dhe korridoreve të kafshëve të egra;
I.2.	Mbrojtja dhe përmirësimi i cilësisë së jetës së njerëzve duke u bazuar në mjedisin e cilësisë së lartë për banim, të komunitetit, për punë dhe për rekreacion të bazuar në modelet e qëndrueshme të shfrytëzimit të tokës;
I.3	Mbrojtja e cilësisë së jetës së njerëzve duke iu shmangur rreziqeve ose faktorëve përkeqësues (pluhurit, zhurmës, erës) që dalin nga ekspozimi ndaj shfrytëzimeve/zhvillimeve të papajtueshme të tokës, nxjerrja e gurëve për zhavorr, etj;
I.4	Mbrojtja dhe konservimi i trashëgimisë kulturore përfshirë mjedisin dhe ambientet e ndërtuara; arkeologjike, arkitektonike dhe tiparet e peizazhit të krijuara nga njeriu;
I.5	Mbrojtja e peizazheve dhe pamjeve piktoreske të caktuara, rrugëve, shtigjeve dhe tipareve të peizazhit me vlerë lokale;
I.6	Sigurimi i hapësirave të gjelbëruara për atraksion të thjeshtë apo për mundësi krijimi guidash ekoturistike;
I.7	Mbrojtja, përmirësimi dhe mbajtja e cilësisë së tokës si element bazik i diversifikimit dhe zhvillimit natyror të qëndrueshëm;

OBJEKTIVAT E VSM-së – BASHKIA ÇËRRIK	
II. Menaxhimi i mbeturinave të ngurta	
II.1.	Zgjerimi i sistemit të mbledhjes së mbeturinave të ngurta, përkrahja e opsioneve për trajtimin e qëndrueshëm të mbeturinave (ndarja, riciklimi, dërgimi në kontejner, etj);
II.2.	Zvogëlimi i sasisë së mbeturinave që dërgohet në pikat e grumbullimit nga vendndodhja nëpërmjet informimit mjedisor;
II.3	Identifikimi i ndotësve mjedisor, i "hot spot"-eve dhe krijimi i një sistemi multifunksional për menaxhimin e tyre;
II.4	Eliminimi i vendeve për hedhjen e mbeturinave në mënyrë kaotike dhe aplikimi i teknologjive Mjedisore;

OBJEKTIVAT E VSM-së – BASHKIA ÇËRRIK	
III. Mbrojtja e ujit dhe burime energjitike	
III.1.	Mbrojtja dhe përmirësimi i gjendjes së ekosistemeve ujore dhe, në lidhje me nevojat e tyre për ujë, të ekosistemeve tokësore që varen drejtpërdrejt nga ekosistemit ujor

	(cilësia, niveli, mënyra e rrjedhjes);
III.2.	Zvogëlimi i ndikimit të substancave ndotëse për të gjitha ujërat, të cfarëdolloj tipologjie por sidomos me impakt agrobujqësor e blektorial;
III.3	Parandalimi i ndotjes dhe infektimit të ujit tokësor nga aktivitete e pakontrolluara industriale, sanitare, urbane, bujqësore;
III.4	Mbajtja dhe përmirësimi i cilësisë së furnizimit me ujë të pijshëm nëpërmjet ndërhyrjes në rrjetin hidrografik;
III.5	Përkrahja e mbrojtjes afatgjatë të burimeve të disponueshme të ujit përmes shfrytëzimit të qëndrueshëm të ujit;
III.6	Përmirësimi i infrastrukturës për t'i plotësuar nevojat e ardhshme të furnizimit me ujë dhe standardet për pastrimin e ujërave të zeza;

OBJEKTIVAT E VSM-së – Bashkia Cerrik	
IV. Ndryshimi Infrastrukturor me impakt në klimës dhe efikasiteti i energjisë	
IV.1.	Zvogëlimi i të gjitha formave të ndotjes së ajrit dhe mbajtja/përmirësimi i cilësisë së ajrit të ambientit.
IV.2.	Zvogëlimi i emetimeve të gazrave të serrës dhe kontribuimi në zvogëlimin dhe shmangien e ndryshimit të klimës të shkaktuar nga njeriu.
IV.3	Shtimi i mënyrave të qëndrueshme të transportit dhe sigurimi i lehtësisë së lëvizjes për të gjithë shfrytëzuesit e rrugës dhe përkrahja e modeleve të zhvillimit për mbrojtjen dhe përmirësimin e sigurisë në rrugë.
IV.4	Zvogëlimi i humbjes së energjisë, përkrahja e shfrytëzimit të burimeve të energjisë së përtëritshme dhe përkrahja e nismave për ruajtjen e energjisë. Përkrahja e ruajtjes së energjisë në të gjithë sektorët. Përkrahja e zhvillimit të tregtisë dhe ndërtesave me karbon të ulët.
IV.5	Përkrahja e burimeve të shfrytëzueshme alternative të energjisë së rinovueshme dhe teknologjive efikase
IV.6	Zvogëlimi i rrezikut nga aksidente të ndryshme ndaj njerëzve, pronës, faunës, florën, mjedisit tërësor.

8.5. Harmonizimi i objektivave të Mjedisore të VSM/kombëtare/ndërkombëtare me PPV.

Një nga momentet më të rëndësishme të hartimit të raportit të VSM është përputhshmëria funksionale midis objektivave kombëtare e ndërkombëtare si dhe të VSM mbi mjedisin me objektivat e Planit të Përgjithshëm vendor (PPV). Sigurisht që zbatimi i PPV është i kushtëzuar

nga efekte financiare, burime njerëzore dhe mënyra e implementimit, por përputhshëria e objektivave jo gjithmonë është tërësisht e mundur për shkaqe të lidhura me nivelin e zhvillimit, sidoqoftë në rastet kur kjo nuk është e mundur plotësisht janë planifikuar në raportin e VSM aktivitet që e përafrojnë procesin me atë të BE-së. Grupi i punës për hartimin e PPV ka parashikuar objektiva specifike për çdo prioritet dhe njëkohësisht projekte konkrete që bëjnë të mundur realizimin e tyre, të cilët janë listuar më poshtë:

OBJEKTIVAT e PPV-së	
Objektivi strategjik A: Zhvillimi social-ekonomik i infrastrukturës	
Objektivi - A1	Fuqizimi i infrastrukturës lidhëse, rivitalizimi i transportit intermodal;
Objektivi - A2	Promovimi i një sistemi inovativ dhe të larmishëm të prodhimit;
Objektivi - A3	Promovimin e territorit si një destinacion turistik;
Objektivi - A4	Përmirësimi i cilësisë të imazhit urban dhe territorit;
Objektivi - A5	Përmirësimi i shërbimeve për njeriun;

OBJEKTIVAT e PPV-së	
Objektivi strategjik B: Organizimi hapësor i bashkisë dhe rikualifikimi i imazhit urban.	
Objektivi - B1	Transformimi i territorit të Cërrik, në një territor të integruar multipolar mes qyteteve dhe fshatrave
Objektivi - B2	Promovimi i qytetit kompakt dhe përmirësimi i hapësirës publike;
Objektivi - B3	Ribalancimi funksional përmes promovimit të karakteristikave lokale;
Objektivi - B4	Përmirësim arkitektonik, i peizazhit dhe i mjedisit i qendrave dhe tokave bujqësore dhe natyrore;

OBJEKTIVAT e PPV-së	
Objektivi strategjik C: Cilësia mjedisore dhe mbrojtja e territorit.	
Objektivi- C1	Reduktimi i ndotjes së ujit;
Objektivi -C2	Reduktimi dhe menaxhimi i mbetjeve;

Objektivi -C3	Reduktimi i ndotjes së ajrit;
Objektivi -C4	Mbrojtja dhe përmirësimi i tokës dhe Burimeve hidrogeologjike;
Objektivi- C5	Promovimi i eficiencës së energjisë dhe ruajtjes së energjisë;
Objektivi- C6	Përmirësimi i mjedisit natyror;
Objektivi- C7	Rritja e tokës bujqësore;

Lidhja parashikuese ndërvepruese midis objektivave të përgjithshëm (3), lokale (16) specifike (29), projektet Strategjike (13) dhe projekteve të veprimtarive konkrete (54), të parapara në PPV dhe faktorëve të mjedisit të përfshirë në analizën e objektivave të VSM paraqitet nëpërmjet matricës së mëposhtme. Impakti mjedisor për secilën nga objektivat e PPV në mjedis nuk është i barabartë, por dhe projektet e parashikuara për realizim në konkretizim të objektivave nuk tregojnë të njëjtin impakt, çka pasqyrohet në mënyrën dhe vlerën e ndryshimit mjedisor të njehsuar si impakt i zbatimit të projektit në mjedis.

8.6. Veprimtaritë e propozuara në lidhje me objektivat dhe projektet strategjike të PPV-së dhe koherenca me objektivat e VSM-së.

Koherenca me Objektivat e PPV-së	Veprimtaritë e Propozuara	Koherenca me Objektivat e VSM-së
<p>B1; A2;B1; C5 B2; A1; A4; A5 A5; C5 A3; A1; A4</p>	<p>Sistemi Urban 1: Rikualifikimi i zonës urbane të Cërrikut (projekti pilot)</p> <ul style="list-style-type: none"> Realizimi i një ndërtese për vendosjen e aktiviteteve publike e private; Sistemi i sheshit, i rrugëve që e rrethojnë dhe sistemi i fasadave përgjatë rrugës hyrëse në qendër; Riorganizimi i funksioneve, i shërbimeve publike e private. Realizimi i një parku publik që do të ketë një hapësirë të gjelbër të përcaktuar për argëtim e shlodhje. Realizimi i stacionit qendror për shërbimin e transportit publik. 	<p>1.2; IV.1; IV.6 1.1-2; III.4; IV.1; IV.6. 1.2-3; II.2-4; IV.2-6 1.2-6; II.1-4; IV.1-2; IV.6. 1.2-3; II.2; IV.1-6.</p>
<p>A5; B1, B3 A4; A5; B3; C6</p>	<p>Sistemi Urban 2: Rikualifikimi identifikues dhe funksional i qendrave të njësisve dhe të fshatrave</p> <ul style="list-style-type: none"> Konsolidimi dhe forcimi i prezencës së shumicës së shërbimeve në qendrat kryesore, duke konsoliduar shërbimet dhe strukturat për banoret në qendrat kryesore të njësisve dhe të ish komunave. Vënia në pah dhe vlerësimi i fshatrave dhe qendrave më të vogla të shpërndara në territorin e bashkisë duke parashikuar që secili prej tyre të ketë një hapësirë publike të integruar në qendrën e vet. (vend argëtimi për kohën e lirë, shërbime publike ose private); 	<p>1.2-3; 1.7; II.1-4; III.3-4; IV.1-6. 1.2-3; 1.7; II.1-4; III.3-4; III.6; IV.1-6.</p>
<p>A1; A2; C2; C3 A2; A5; C2; C3</p>	<p>Sistemi Urban 3: Rikualifikimi ish zona industriale</p> <ul style="list-style-type: none"> Realizimi i infrastrukturave /impianteve të shërbimit dhe transportit; Realizimi /rikualifikimi i fabrikave apo ndërtesave për përdorim prodhues 	<p>1.2-3; II.1-4; IV.1-6 1.2-3; II.1-4; IV.1-6</p>

A5; B1; C3; C6. A2; A4; A5; B2; B4; C6.	/artizanal. <ul style="list-style-type: none"> Bonifikimi i hapësirave të ndodtura të ish zonës industriale. Futja në përdorim e një “free zone tax” për të inkurajuar vendosjen aty të aktiviteteve industriale, si dhe njëkohësisht për rehabilitimin e hapësirave. 	I.2-3; II.3;II2-6; IV I.2-3; II.3;II2-6; IV.1; IV.6
A5; A2; C. A5 A1; A5; C4-6	<p>Sistemi Urban 4: Realizimi i një qendre të prodhimit të ujit mineral në Mollas</p> <ul style="list-style-type: none"> Realizimi i sistemit të mbledhjes dhe të ruajtjes së ujit; Realizimi i strukturave për përpunimin dhe mbushjes së shisheve dhe shitjes; Realizimi i infrastrukturave /implanteve të shërbimit dhe aksesit ne to. 	I.2-3; II.1-2; II.4; III.1-6; IV.1-2. IV.6
C2; C3; C4; C6; A5. A3; A4; A5; B4; C1; C2; C3; C6. A3; A4; A5; B4; C2; C3; C4; C5; C6; C7	<p>Sistemi Natyror 5: Realizimi i sistemit të integruar të mbejtjeve: mbledhja/depozitimi/përpunimi</p> <ul style="list-style-type: none"> Futja e menaxhimit të integruar dhe të strukturuar të mbledhjes së mbeturinave; Identifikimi dhe realizimi i një hapësire të duhur për propozjen ose depozitimin e mbejtjeve që janë në pritje të përpunimit (transporti i mbejtjeve drejt centralit të Elbasanit); Realizimi i një centrali për prodhimin e energjisë nga mbledhja dhe përpunimi i mbejtjeve (centrali i integruar me atë të Elbasanit); 	I.1-1,6; II.1-4; III.1-3; IV.1-3; IV.5-6 I.1-1,6; II.1-4; III.1-3; IV.1-3; IV.5-6 I.1-1,6; II.1-4; III.1-3; IV.1-3; IV.4-6
A5; C6; B4; A3; A1. A1; A3; A4; A5; C6. A3; A4; A5; B4; C5; C6	<p>Sistemi Natyror 6: Projekti i sistemit turistik të orientuar drejt vlerësimit të sistemit pejzazhistik, natyror dhe historiko-arkeoologjik</p> <ul style="list-style-type: none"> Zhvillimi, rikualifikimi dhe krijimi i shtigjeve te reja këmbësore/ciklistike për lëvizjen në zonat kodrinore, dhe lëvizjet në lartësi për të soditur zonën e lumit; Përmirësimi i infrastrukturave të ndryshme në funksion të aksesit në zonat kodrinore; Realizimi i aktiviteteve për akomodim dhe hotelieri të përfshira në kontekstin e zonave pyjore dhe kodrinore (2 qendra turistike në brigjet e digës hidro- 	I.1-7; III.1-2; II.4; III.3; IV.1-6. I.1-7; III.1-2; II.4; III.3; IV.1-6. I.1-7; III.1-2; II.4; III.3; IV.1-6.

<p>A3-5; B3-4; C6. A1; A3 -5; B3-4; C2-4; C6. A1; A3-5; B1-4; C1-6. A3-5; B1-4; C1-6. A3-5; B4; C2-6</p>	<p>elektrike në Devoll, si dhe aktivitete të tjera):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ngritja e aktiviteteve që lidhen me turizmin e qëndrueshëm për shfrytëzimin e kodrave; • Realizimi dhe integrimi i burimeve ambientale dhe e lidhjeve të parashikuara në brendësi të sistemit të korridorit të gjelbër në rang kombëtar. • Ripropozimi i zhvillimit të territorit të Cërrikut përmes njohjes dhe vlerësimit të burimeve të vetë zonës nga pikpamja peizazhistike dhe natyrore. • Vlerësimi i karakteristikave të lidhura me sipërfaqet natyrore dhe me vlerat ambientale. • Rritja e atraktivitetit të zonës kodrinore të Cërrikut. 	<p>I.1-7; III.1-2; II.4; III.3; IV.1-6. I.1-7; III.1-2; II.4; III.3; IV.1-6. I.1-7; III.1-2; II.4; III.3; IV.1-6. I.1-7; III.1-2; II.4; III.3; IV.1-6. I.2-3; II.1-4; III. IV.</p>
<p>A3-5; B4; C6 A3-5; B3-4; C1-6 A3; A5; B3-4; C1-6</p>	<p>Sistemi Natyror 7: Projekti i fshatrave turistike në afërsi të basenit të lumit devoll dhe intinerare shtigjesh natyrore dhe historiko –arkeologjike.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vlerësimi i peizazhit dhe fuqja e shërbimeve për shfrytëzimin e territorit. • Vlerësimi i sektorit të turizmit përmes rritjes së aksesit dhe vlerësimit e burimeve ambientale dhe peizazhistike. • Përdorimi i basenit hidrik të centralit hidroelektrik mbi lumin Devoll edhe për qëllime turistike. 	<p>I.1-7; III.1-2; II.4; III.3; IV.1-6. I.1-7; III.1-2; II.4; III.1-6; IV.1-6. I.1-7; III.1-2; II.4; III.1-6; IV.1-6.</p>
<p>A1-2; A5; B3-4; C2; C4; C7. A2; A5; C1; C4; C7. A1; A5; C1-3; C4;. A2; A5; B3-4; C1-6. A5; A2; B3-4;</p>	<p>Sistemi Bujqësor 8: Fuqizimi dhe riorganizimi i sistemit të prodhimit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realizimi i sistemit të infrastrukturës bujqësore lidhur me metodat dhe kapacitetet bujqësore (sera, të përhershme apo të lëvizshme, makineri, etj ...) • Ndërtimi i sistemit të kullimit dhe ujitjes (furnizimi efikas i ujit në sektorin e bujqësisë); • Ndërtimi i infrastrukturës objekteve / shërbimeve dhe aksesit në zonat bujqësore me pak ose aspak shërbime; • Masat dhe ndërhyrjet që shkojnë në drejtim të aplikimit të bujqësisë biologjike dhe metodave të qëndrueshme të prodhimit; • Prezantimi i masave dhe ndërhyrjeve që synojnë afirmimin dhe konsolidimin e 	<p>I.2-7; II.1-4; III.1-4; IV.1-7. III.1-6; I.1-7 II.1-4; IV.1-7. I.2-7; II.1-4; III.1-4; IV.1-7. I.2-7; II.1-4; III.1-</p>

<p>C1-6.</p> <p>A2; A5; B4; C1-7.</p> <p>A5; B4; C1-7</p> <p>A5; B3-4; C4-7</p>	<p>prodhimave vendase, krijimi i zinxhirëve të prodhimit vendas, duke siguruar marrjen e masave kontekstuale bashkë me kualifikimin e peizazhit;</p> <ul style="list-style-type: none"> Realizimi i sistemit të prodhimit bujqësor më produktiv dhe efikas (pemishte, tokë të punueshme, sera, pemishte, etj ...), përmes realizimit të organizuar dhe të strukturuar të të gjithë infrastrukturës bujqësore, si dhe rregullimit të sistemeve të kullimit apo ujitjes. Rregullimi i zonave me vëshirësi më të mëdha të prodhimit apo me teknologji të prapambetur. Percaktimi i masave dhe ndërhyrjeve specifike, që nëpërmjet zbatimit të tyre të strukturuar dhe, të lejojë rritjen, produktivitetin e specializimin e sektorit bujqësor. 	<p>4; IV.1-7.</p> <p>1.1-7; II.1-4; III.1-4; IV.1-7.</p> <p>1.2-7; II.1-4; III.1-4; IV.1-7.</p> <p>1.2-7; II.1-4; III.1-4; IV.1-7.</p>
<p>A2; A5; B1; B3;</p> <p>A2; A4; A5; B1;B2; C2-5.</p>	<p>Sistemi Bujqësor 9: Mbledhja dhe logjistika për sektorin agrorshqimor</p> <p>Ndërtimi i dy qendrave me funksione që lidhen me organizimin e sektorëve të tregtisë dhe të agrobiznesit:</p> <ul style="list-style-type: none"> Hapësira e përcaktuar për tregun bujqësor dhe një zonë e përcaktuar për tregun e bagëtive në Gostimë; Krijimi i një qendre për grumbullimin, përpunimin dhe tregtimin e produkteve bujqësore Cërrik; Gjithashtu do të tregohet mënyra për krijimin e ndërtesave dhe zonave funksionale të këtyre dy aktivitete të reja (objektet, pajisjet, zonat për piknik, etj) 	<p>1.1-7; II.1-2; II.4; III.1-6; IV. 1-7.</p> <p>1.1-7; II.1-2; II.4; III.1-6; IV. 1-7.</p>
<p>C1; C2; C4-6; B4; C1-6; B4; A4</p> <p>A3-5; B4; C1-7</p>	<p>Sistemi Ujor 10: Rikualifikimi i rrjetit hidrografik të lumit Devoll</p> <ul style="list-style-type: none"> Aplikimi i masave kundër ndotjes dhe hedhjes së mbeturinave në rrjetin hidrografik; Marrja e masave për rregullimin e veprimtarive ndotëse të tipit prodhues, kundër hedhjes së mbeturinave; Përcaktimi i vlerësimit mjedisor për strategjitë e propozuara dhe veprimet për to. 	<p>III.1-6; II.1-2; II.4; 1.2-7.</p> <p>III.1-6; II.1-2; II.4; 1.2-7.</p> <p>III.1-6; II.1-2; II.4; 1.2-7.</p>

A3-4; B4; C1-2; C4-6	<ul style="list-style-type: none"> • Prezantimi i masave dhe udhëzimeve për të luftuar erozionin e lumit dhe për sigurinë e zonave të rrezikut hidrogeologjik. 	III.1-6; II.1-2; II.4; I.2-7.
A1; A4-5; B1-2; C2-3; C6.	<p>Sistemi Infrastrukturalor 11: Riaktivizimi i rrjetit hekurudhor</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realizimi i nje stacioni në afërsi të zonës industriale që do të rikualifikohet, me funksione të lidhura si me industrinë dhe transportin e mallrave, edhe me transportin e njerëzve. • Sistemimi dhe modernizimi i rrjetit hekurudhor, krijimi i një projekti me interes kombëtar, ku vihet theksi në riaktivizimin e rrjetit të infrastrukurës hekurudhore, promovimin e transportit kolektiv të mallrave dhe njerëzve. Krijimin dhe modernizimin e rrjetit hekurudhor dhe krijimin i një stacioni hekurudhor për transportin e mallrave dhe njerëzve. • Forcimin e lidhjes Cërrik me territoret fqinje (Elbasan dhe të tjerë). 	I.2-7; II.1-2; II.4; III.2; IV.1-6.
A1; A3-5; C2; C3; C5;		I.2-7; II.1-2; II.4; III.2; IV.1-6.
A1; A5; B1; C2-3	<p>Sistemi – Infrastrukturalor 12: Rikualifikimi i aksit kryesor rrugor (rruga nacionale) dhe rrugët lidhëse midis qendrave kryesore të njësjive administrative.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Permirësimi i rrjetit kryesor dhe rrugëve dytësore përmes modernizimit të rrjeteve (sigurimin, asfaltim) • Fugizimi i dhe përmirësimi i rrjetit kryesor dhe lidhja me rrugë e qendrave të bashkise dhe qytetet fqinje; • Rrjeti i organizimit të rrugëve kryesore dhe dytësore, duke krijuar një strukturë të aftë për organizimin e territorit nëpërmjet lidhjeve të brendshme të bashkisë. 	I.2-7; II.1-2; II.4; III.2; IV.1-6. I.2-7; II.1-2; II.4; III.2; IV.1-6. I.2-7; II.1-2; II.4; III.2; IV.1-6.
A1; A4-5; B1; B4; C2-3; C5. A1; A3-5; B1;	<p>Sistemi – Infrastrukturalor 13: Transporti publik lokal</p> <ul style="list-style-type: none"> • Krijimi i shërbimit të Transportit Publik lokal për bashkinë, në gjendje për të organizuar udhëtimet e brendshme të komunave përmes krijimit të një rrjeti të linjave të transportit midis destinacioneve. • Krijimi i një strukture të aftë për organizimin e territorit nëpërmjet lidhjeve të brendshme. 	I.2-7; II.1-2; II.4; III.2; IV.1-6. I.2-7; II.1-2; II.4; III.2; IV.1-6.

<p>B4; C2-6.</p> <p>A1; A3-5; B1; B4; C2-6.</p>	<p>Organizimi i shërbimit strukturohet përmes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • një stacioni qendror në afërsi të qendrës së Cërrikut; • Stacionet dytësore në ish njësitë administrative dhe një stacion që ofrohet në qendrat e ardhshme të stacionit të trenit. • Stacionet e shpërndarë përgjatë rrugëve të transportit publik; • Identifikimi i rrugëve TPL në mënyrë që të lidhen me njëra-tjetren qendrat kryesore dhe zona industriale; • përcaktimin dhe rregullimin e orarit të shërbimit me parashikimet për orët me fluks më të madh lëvizjesh (7:00 e mëngjesit në 9:30 / 13:00, nga 16:00 / 17:00 e darkës në 7:00) 	<p>I.2-7; II.1-2; II.4; III.2; IV.1-6.</p> <p>I.2-7; II.1-2; II.4; III.2; IV.1-6.</p>
--	--	---

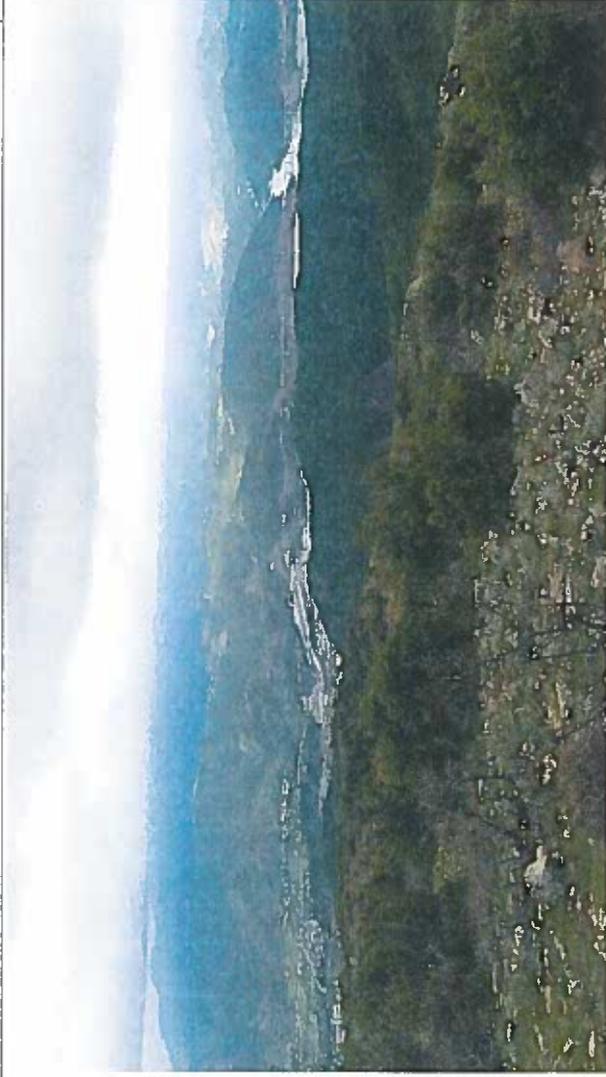

Fig. 15. Pamje pjesore nga pika turistike e propozuar (R. Shkurti)

8.7. VËSHIRËSITË E TAKUARA GJATË HARTIMIT TË VSM-SË

Vështirësitë e hasura nga Grupi Konsulent VSM janë të lidhura me mungesën e disponueshmërisë së të dhënave dhe matjeve shkencore, mos disponibiliteti i informacioneve të kërkuara për realizimin e studimit për shkak se bashkia është e re dhe nuk përmban aktualisht tërësinë e informacionit të nevojshëm për realizimin e studimit. Njëkohësisht për shkaqe të lidhura me prezencën e pajisjeve teknologjike për zonën në studim nuk ka zbatime projektesh monitoruese gjithëpërfshirëse për problemet mjedisore, ç'ka na ka detyruar të përdorim metoda ekstrapoluese apo dhe konverguese për vlerësimin sa më të mirë të mundshme të gjendjes mjedisore aktuale. Fusha e monitorimit dhe mbrojtjes të mjedisit ka akoma shumë probleme, me gjithë hapat pozitive të ndërmarra në vitet e fundit drejt përmbushjes së standardeve të BE, siç është miratimi i Strategjisë Kombëtare të Mjedisit. Matje shkencore të aspekteve bazë janë ende të pakta dhe jo të rregullta në kohë. Monitorimi kërkon një përpjekje të koordinuar dhe angazhimin e të dy palëve, në nivel kombëtar e lokal, në mënyrë që të mbajë të dhëna të besueshme dhe të qëndrojnë në bashkëpunim të vazhdueshëm. Proçesi i zbatimit të VSM-së do të jetë një përpjekje kolektive që duhet të zhvillohet me kalimin e kohës, në etapa të rëndësishme, por edhe si pjesë e veprimeve rutinë të autoriteteve bashkiake. Ndërtimi i kapaciteteve lokale është një faktor shumë i rëndësishëm, i cili është evidentuar qartë në zhvillimin e përgjegjësive dhe që duhet konsideruar në zbatimin e PPV dhe të VSM-së. Trajnimi i administratës bashkiake në lidhje me detyrat dhe përgjegjësitë e tyre, duhet të shoqërohet me angazhimin dhe investimet në pozicionet e tyre të punës. Teknologjia është gjithashtu një faktor shumë i rëndësishëm për monitorimin e VSM-së. Zbatimi i Planit në vetvete përmban një mjet shumë të vlefshëm, që është përditësimi i bazës së të dhënave të GIS, i cili mundëson përditësimin e vazhdueshëm të ndryshimit të përdorimit të tokës dhe të proçesit të zhvillimit.

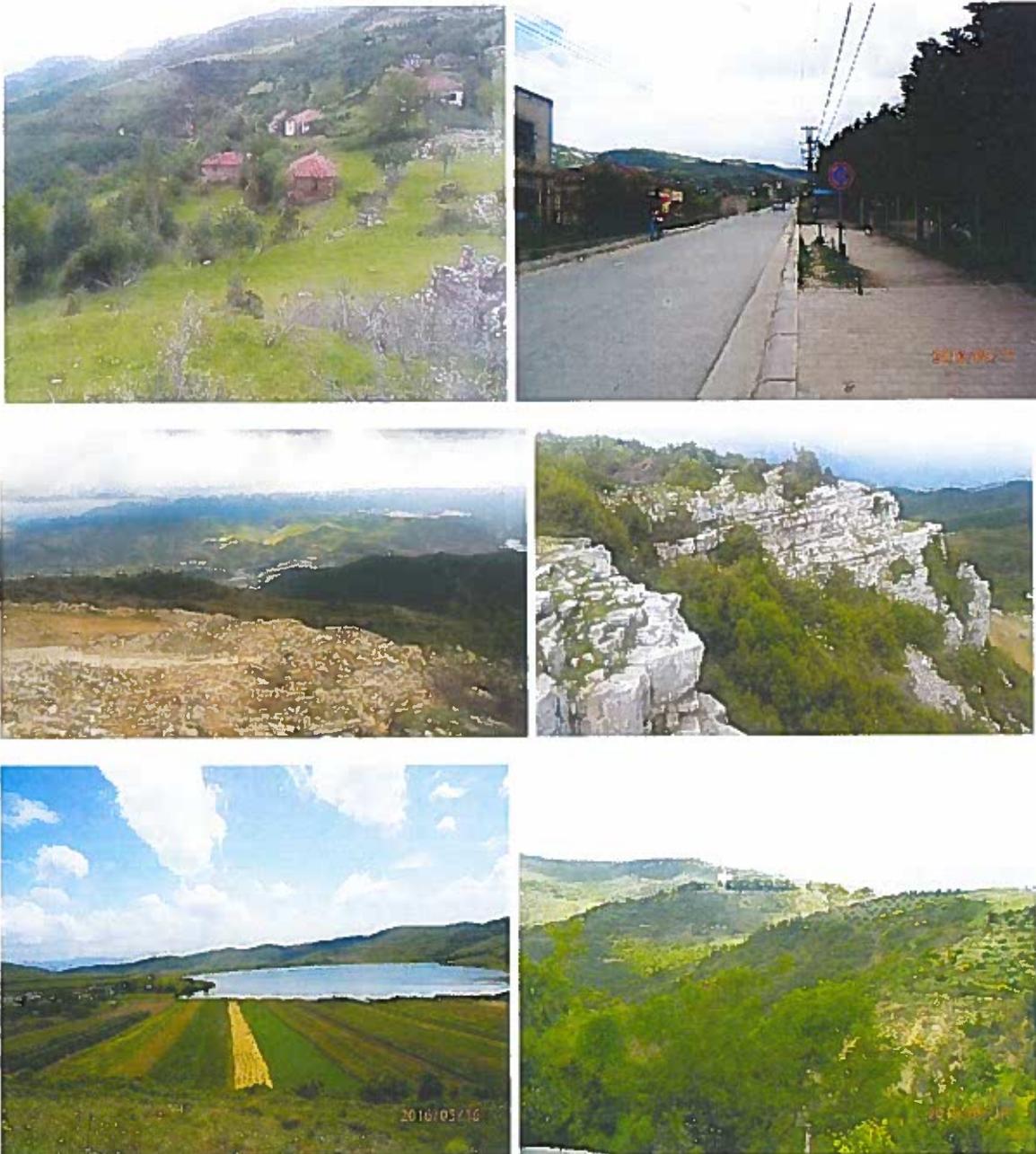

Figura.nr. 16. MJEDISI URBAN DHE NATYROR I BASHKISE CERRIK (R. Shkurti)

9. IDENTIFIKIMI I NDIKIMEVE TË MUNDSHME MJEDISORE, PARASHIKIMI, VLERËSIMI DHE MASAT E DUHURA PËR TRAJTIMIN E TYRE

PPV është rezultante e evidentimit, vlerësimit dhe primarizimit të nevojave strategjike zhvillimore hapësinore dhe mjedisore të Bashkisë së Cërrikut. PPV-ja ka për qëllim që vizionin e saj mbi zhvillimin hapësinor të bashkisë ta materializoj nëpërmjet një plani të detajuar veprimesh në përputhje me objektivat dhe projektet kombëtare dhe lokale për Planin e Përgjithshëm Vendor. Sigurisht që realizimi i këtij PPV-je do të shoqërohet me një tërësi planesh zonale sipas specifika dhe vend implementimit të tyre të shoqëruara sipas rastit dhe kërkesave ligjore me VNM-në përkatëse.

Konstatojmë se plani i Përgjithshëm Vendor është në tërësi në përputhje me objektivat dhe kërkesat e PPK-së, si dhe me objektivat e BE, kombëtare dhe vendore të VSM mbi mjedisin. PPV-ja do të shërbej njëkohësisht si mundësi adresimi për probleme të zhvillimit dhe mjedisore në të ardhmen.

Zbatimi i PPV-së në bashkinë Cërrik do të shoqërohet me impakt mjedisor në tërësinë dhe për projekt strategjik apo veprimtari të parashikuar nga grupi i konsulentëve.

PPV-ja në strukturën e saj ka marrë në konsideratë të gjithë faktorët mjedisor dhe ka trajtuar nëpërmjet konceptimeve hartuese objektivat kombëtare, europiane dhe të VSM për mjedisin.

Proçesi i vlerësimit është bazuar në një strukturë koreluese të matricës dhe metodologjisë së vlerësimit që ballafaqon, krahason, vlerëson, gjykon dhe propozon masa për trajtimin e impakteve mjedisore të PPV-së (objektivave të përgjithshme, objektivave specifik, projekteve strategjike dhe projekteve e veprimtarive konkrete), duke konfronduar 23 objektivat zhvillimore (pjesa analitike e 4 objektivave të VSM-së dhe 10 elementëve mjedisor të trajtuar në VSM) të VSM-së me objektivat, stretegitë e zhvillimit dhe projektet apo veprimtaritë e propozuara në PPV.

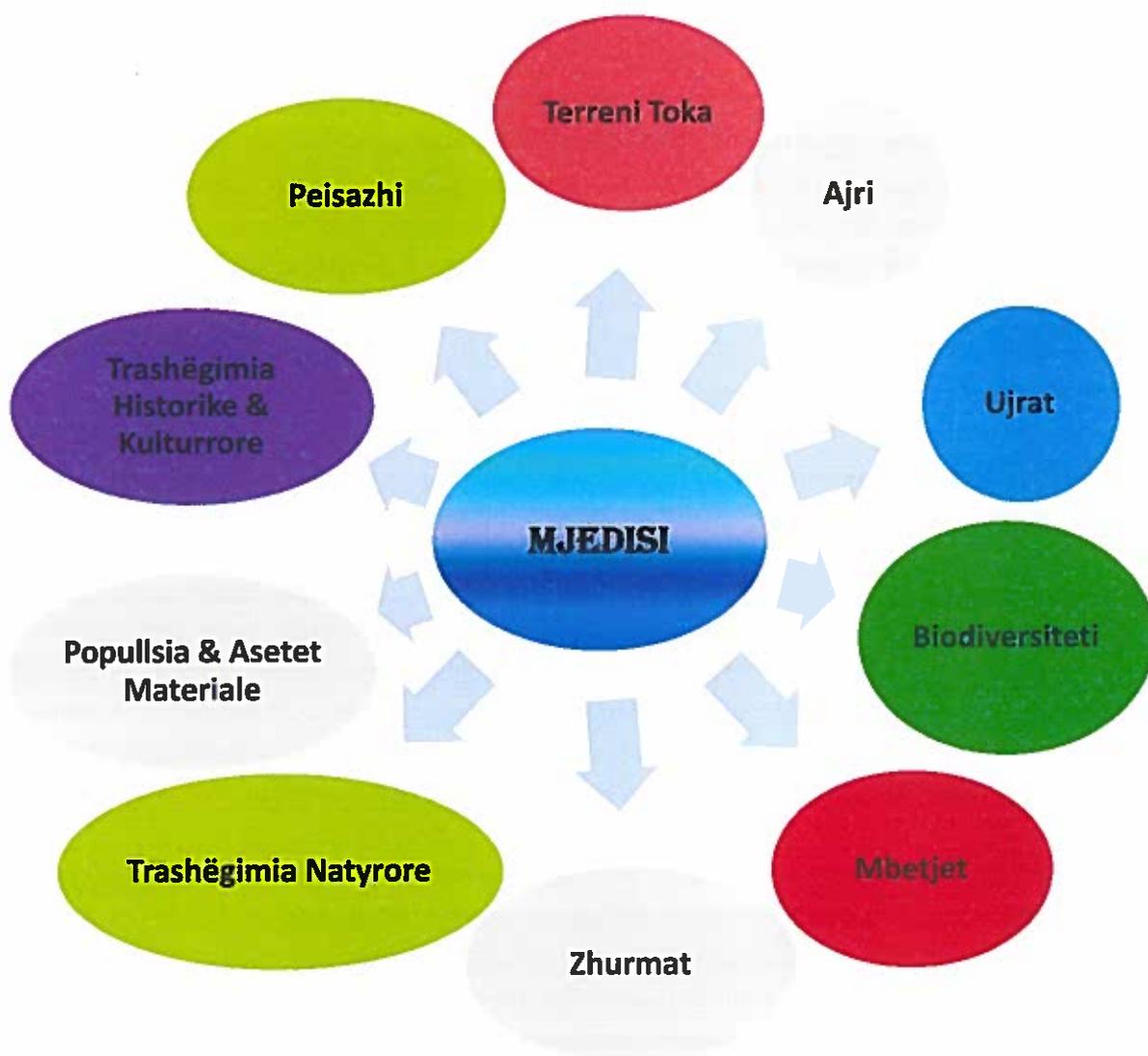
Së pari është bërë idenfikimi i ndikimeve në mjedis të zbatimit të objektivave specifike të PPV-së për secilin nga komponentët mjedisor dhe pjesë e objektivave të VSM-së.

Së dyti është bërë parashikimi sipas indikatorëve mjedisor të ndikimit në mjedis të PPV-së

Së treti është bërë vlerësimi analitik sipas treguesëve të impaktit mjedisor të secilit projekt strategjik në kontekstin e veprimtarive të planifikuara në kuadër të objektivave Strategjike.

Së katërti kemi afruar rrugë, sygjerime, masa për minimizimin deri në eliminim të ndikimeve në mjedis të implementimit të PPV-së.

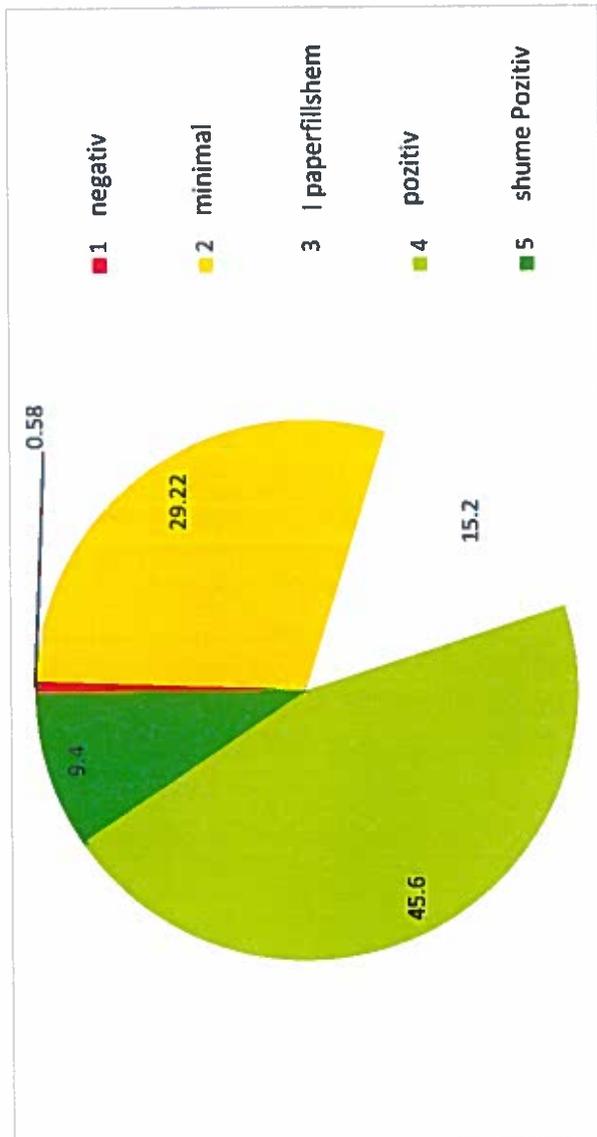
Së fundi, sigurisht që kërkohen indikator dhe tregues që mundësojnë realizimin praktik të kërkesave të PPV-së dhe harmonizimin e tyre me objektivat dhe masat e parashikuara në VSM-së.

Elementët e mjedisit të trajtuar në kontekstin e objektivave të VSM-së dhe raporti i tyre me objektivat, planet dhe veprimtaritë e planifikuara në PPV-së – Bashkia CËRRIK.

9.1. Matrica funksionale midis objektivave të PPV-së dhe elementëve përbërës Mjedisor - BASHKIA ÇËRRIK

OBJEKTIVAT	Toka	Ajri	Faktoret klimatike	Uji	Biodiversitet	Peizazhi	Trashëgimia kulturore	Mbetjet	Zhurma	Popullsia dhe asetet materiale
Objektivi strategjik A: Zhvillimi social-ekonomik i infrastrukturës										
Objektivi specifik A1: Fuqizimi i infrastrukturës lidhese, rivitalizimi i transportit intermodal dhe transportit publik lokal	✓	✓	✓	X	✓	✓	✓	X	✓	✓
Objektivi specifik A2: Promovimi i një sistemi inovativ dhe të larmishëm të prodhimit	✓	✓	X	X	✓	✓	X	X	X	✓
Objektivi specifik A3: Promovimin e territorit si një destinacion turistik	✓	✓	X	✓	X	✓	✓	✓	✓	✓
Objektivi specifik A4: Përmirësimi i cilësisë të imazhit urban dhe territorit	✓	✓	✓	X	✓	✓	✓	X	✓	✓
Objektivi specifik A5: Përmirësimi i shërbimeve për njeriun	✓	✓	X	✓	✓	✓	X	✓	X	✓
Objektivi strategjik B: Organizimi hapësinor i bashkisë dhe rikualifikimi i imazhit urban.										
Objektivi specifik B1: Transformimi i territorit të Çërrik, në një territor të integruar multipolar mes qyteteve dhe fshatrave	✓	X	X	X	✓	✓	✓	X	X	✓
Objektivi specifik B2: Promovimi i qytetit kompakt dhe përmirësimi i hapësirës publike	X	X	X	✓	X	✓	✓	X	X	✓
Objektivi specifik B3: Ribalancimi funksional përmes promovimit të karakteristikave lokale	✓	X	X	X	✓	✓	X	✓	X	✓
Objektivi specifik B4: Përmirësimi arkitektonik, i peizazhit dhe i mjedisit i qendrave dhe tokave bujqësore dhe natyrore	✓	✓	X	✓	✓	✓	✓	X	X	✓
Objektivi strategjik C: Cilësia mjedisore dhe mbrojtja e territorit.										
Objektivi specifik C1: Reduktimi i ndotjes së ujit	✓	X	X	✓	✓	✓	X	X	X	✓
Objektivi specifik C2: Reduktimi dhe menaxhimi i mbetjeve	✓	✓	X	✓	X	✓	X	✓	X	✓

Grafiku nr. 21. Efektet mjedisore të zbatimit të Planit të përgjithshëm Vendor.

Nëpërmjet analizës së bashkëveprimit të zbatimit të objektivave të PPV-së dhe ndërveprimit të tyre mbi faktorët mjedisor të marrë në analizë në kuadër të konfirmimit të realizimit të objektivave të VSM-së, impakti parashikohet të jetë nga ndikim i papërfillshëm – minimal - negativ – i mirë – shumë i mirë. Mundësia për të shkaktuar ndikime negative mjedisore është shumë e pakët dhe kushtëzuar nga zbatimi i tërësisë së masave të propozuara në VSM për minimizimin e impakteve negative mjedisore. Analiza mjedisore evidenton parashikimin e mundshëm, por zbatimi konkret i çdo aktiviteti ka potencialisht impaktin e tij që në mënyrën e vlerësimit të ndikimit mjedisor shprehet si element i pasigurisë teorike.

Në matricën e mëposhtme paraqitet korelacioni ndërveprues midis objektivave specifike të PPV-së sipas projekteve strategjike dhe planeve e veprimtarive të parashikuara për të realizuar me faktorët mjedisor të përfshirë në strukturën e objektivave të VSM-së.

Konstatojmë se PPV-ja në pjesën dërmuese të veprimtarive të parashikuara shoqërohen me përmirësime të konsiderueshme të faktorëve mjedisor, madje rreziku i impaktit negativ është minimal, gati inekzistent. Masat e parashikuara për trajtimin e ndikimeve do të bëjnë të mundur që impakti negativ apo minimal i PPV-së në mjedis të reduktohen deri në eliminim, çka është e lidhur me procesin e monitorimit nga personat apo autoritetet e përcaktuara nga ligji.

Zbatimi i PPV-së në Bashkinë Cërrik dhe impakti mjedisor konform kërkesave të parashikuara në objektivat e VSM-së për secilin faktor mjedisor mund të ketë shkallë të ndryshme ndikimi, me kohëzgjatje të ndryshme, me mundësi rikthimi ose jo, me mundësi ndërveprimi dhe veprimi me bashkëfajtorë. Kjo pasqyrohet nëpërmjet simbolikave të mëposhtme.

KARAKTERISTIKA TË NDIKIMIT	SIMBOLE	SHPJEGIME
Probabiliteti i ndikimit	VV	Shumë i mundur
	V	I mundur
	0	Asnjë mundësi
Shkalla e ndikimit	++	Shumë pozitiv
	+	Pozitiv
	0	Asnjajës
	-	Negative
	--	Shumë negative
Kohëzgjatja	>>	Afatgjatë/përhershëm/ i qëndrueshëm
	>	Afatshkurtër/rastësor
	0	Pa ndikim
Reversibiliteti	IR	Të pakthyeshme
	RK	Kthim i kushtëzuar
	R	Të kthyeshme
Ndikimi ndërkufitar	NK	Ndikime të mundshme kufitare
	JNK	Asnjë mundësi ndikimi kufitar
Pasiguria	?	Ndikimi i kushtëzuar nga zbatimi i PPV
Sekuenca	P	Ndikime parësore
	S	Ndikime sekondare
Ndërveprimi	A	Ndikim akumulues/grumbullues
	S	Ndikim sinergjik
	0	Asnjë ndikim me parametrat e tjerë

Tabela nr. 14. Simbolet për shprehjen e impakteve mjedisore

9.2. PARAQITJA ANALITIKE E NDIKIMEVE MJEDISORE TË PPV

Projektet e parashikuara në kuadër të secilit prioritet të zhvillimit të PPV padyshim kanë ndikimin e tyre në mjedis. Për këtë qëllim po paraqesim në mënyrë analitike por dhe në formë të matricave korelacionin dhe ndërveprimin e secilit të projekt të PPV të paraparë në studimin e grupit të punës me secilin prej faktorëve mjedisor përbërës të objektivave të zhvillimit të qëndrueshëm mjedisor, konform kërkesave të përcaktuara në ligjin 91/2013 “Për Vlerësimin strategjik Mjedisor”

1. Realizimi i projekteve që janë të lidhura me përmirësimin dhe forcimi i infrastrukturës ka të bëjë me:

- a. Tokën, pasi pasi infrastruktura të tilla si hekurudha, rrugët, etj zënë sipërfaqe të konsiderueshme dhe përshkojnë mjedise mjaft sensibil, ndërkohë që këkojnë sipërfaqe me karakteristika gjeomorfologjike dhe gjeomekanike që nuk rrezikohen nga erozioni, përmytjet dhe rreziqet e tjera natyrore;
 - b. Ajrin, pasi mjetet e transportit konsumojnë energji dhe njëkohësisht emetojnë ndotës atmosferikë;
 - c. Faktorët klimaterikë, për shkak të lidhjes së saj me ajrin dhe ndotësit atmosferikë duke kontrubuar në ndotjen e atmosferës dhe shfaqjen e fenomenit të njohur "serë";
 - d. Biodiversitetin, pasi infrastruktura e transportit pozicionohet në sipërfaqe bujqësore, pyjore, peisazhore, duke përshkruar ekosisteme natyrore me impakt në biodiversitet, florë dhe faunë;
 - e. Peisazhin, pasi infrastruktura drenazon tërësinë e sipërfaqeve të diversifikuara të mjedisit natyror dhe urban;
 - f. Trashëgiminë kulturore dhe historike, pasi ndërtimi i infrastrukturës do të mund ti ofroj këtë objekte me turistët për shkak të aksesueshmërisë që do të krijohet;
 - g. Popullsinë dhe asetet e tjera, pasi infrastruktura do të kontriboj në zhvillimin ekonomik të zonës, rajonit dhe më gjerë. Kjo do të mundësoj investime private dhe shtetërore, do të minimizoj fenomenin e migrimit dhe do të mund të evidentohet pritshëmria në rritje ndaj aseteve të pranishme dhe të prekshme.
 - h. Ujrat dhe mbetjet megjithëse nuk kanë një kohezion të drejtëpërdrejtë me infrastrukturën mënyra e konceptimit dhe realizimit do të mund që pjesërisht të krijojnë një impakt të tërthortë pozitiv, sidomos në drejtim të mbetjeve dhe kjo indirekt në cilësinë e ujrave.
2. **Realizimi i projekteve që janë të lidhura me konceptin e përdorimit të tokës kanë të bëjnë me faktin se toka është një mjet që ka të bëj me vlerësimet e ardhshme të ndikimeve nga aplikimi i prioriteteve të PPV-së, por në të njëjtën kohë mënyra e konceptimit, shfrytëzimit, organizimit, raporti i kulturave nga pikpamja gjenetike, pedologjike, e suksesioneve dhe përfitime, përpunimi tyre do të impaktojnë direkt ose në mënyrë të tërthortë mjaft faktorë të mjedisit.**
3. **Realizimi i projekteve që janë të lidhura me promovimin e aspekteve të trashëgimisë kulturore, historike dhe arkeologjike ka të bëj me:**
- a. Me ajrin për shkak të rritjes së lëvizshmërisë dhe vizitueshmërisë së këtyre objekteve, ç'ka do të rritë fluksin e mjeteve të transportit qoftë publik dhe privat. Përdorimi i mjeteve të transporti do të shoqërohet me çlirim ndotësish si pasoj e konsumit të energjisë dhe shkaktojnë ndotje të atmosferës;

- b. Me zhurmat për shkak të rritjes së lëvizshmërisë së mjeteve të transportit dhe të njerëzve pritet tendencë rritje të saj;
 - c. Peisazhin, pasi çdo ndërhyrje e propozuar në lidhje me rivitalizimin e monumenteve të kulturës dhe të natyrës do të shoqërohet me përmirësime të konsiderueshme estetike dhe përfituese;
 - d. Trashëgimia kulturore parashikohet të ketë trend rritje pasi plani përmban koncepte rihvillimi, ruatje dhe përdorimi me përfitim social, kulturor dhe ekonomik;
 - e. Popullsia dhe asetet, pasi ky zhvillim do të mund të krijoj akses në biznesin profesional dhe në mundësitë e komunitetit lokal, përmirësimin e zhvillimit të ekonomisë lokale, në përmirësimin e nivelit të jetesës së popullsisë dhe si rrjedhim në përmirësimin e gjendjes së tyre financiare. Zhvillimi i këtij prioriteti do të mund të frenoj fenomenin e migrimit duke ndikuar në shpërndrjen e popullsisë në sipërfaqen territoriale të bashkisë;
 - f. Toka, faktorët klimaterikë, ujra, biodiversitet dhe mbetje, impakti i këtij zhvillimi nuk është i lexueshëm direkt por me një korelacion të indirekt, por jo sinjifikativ për vlerësim ndjeshmërie dhe impakti mjedisor.
- 4. Realizimi i projekteve që përmbajnë zhvillimin e veprimtarive të lidhura me turizmit natyror, kulturor, historik, arkeologjik dhe të gjitha format alternative të tij kanë të bëjnë me:**
- a. Tokën, pasi ajo përbën mjedisin pritës fizik të ideimit dhe zhvillimit të çdo aktiviteti, por ndjeshmëria më e madhe është në lidhje me mjediset bujqësore dhe veprimtaritë e propozuara në to apo për shfrytëzimin e promovimin e aseteve të tyre;
 - b. Ajrin, pasi promovimi i aktiviteteve të tilla do të shoqërohet me shtim të lëvizshmërisë së mjeteve të motorizuara dhe të njerëzve duke ndikuar në emetimin e ndotësve të tij. Përdormi i formave alternative të lëvizjes të propozuara nga plani do të impaktoj ndjeshëm në mënyrë pozitive këto aktiviteti ndërkohë që përfitimi komunitar dhe promovues do të jetë shumë pozitiv;
 - c. Ujrat, pasi shtimi i aktiviteve do të sjell si pasoj shtimin e kërkesës për ujë e cila do të kërkoj një mirëmenaxhim të tyre dhe rezultatja është ndikimi mbi shfrytëzueshmërinë e ujrave sipërfaqësore;
 - d. Zhurmat, pasi shtimi i qarkullimit të mjeteve dhe të turistëve do të pasohet me efekt akumulues në zhurma me impakt në biodiversitet dhe komunitetin përkatës;
 - e. Trashëgimin kulturore, pasi kjo të bëhet pjesë integrale e krijimit të fluiditetit dhe aksesueshmërisë multipotenciale të vizitorëve;
 - f. Popullsia dhe asetet e saj, pasi do të mund të ndikoj drejtëpërsëdrejti në përfitimet ekonomike, në standartet e jetesës, në mënyrën e qëndrueshmërisë hapësinore të

popullsisë, krijimin e vendeve të punës dhe mundësi punësimi për të rinjtë e arsimuar dhe profesional.

- g. Biodiversitetin, pasi do të krijon rrugë komunikuese dhe asete të tjera të domosdoshme që do të shoqërohen me ndërhyrje në mjediset përkatëse, por që do të varet dhe mënyra e mirëmenaxhimit të tyre gjatë zbatimit konkret;
- h. Faktorët klimaterikë ky prioritet nuk mund të përcaktohen direkt si impakt mjedisor;
- i. Mbetjet, pasi shtimi dhe zgjerimi i këtyre veprimtarive promovuese, prodhuese, përfituese do të gjeneroj mbetje më me shumicë dhe impakti do të jetë prezent, por që nga mënyra e mirëmenaxhimit do të varen pasojat;
- j. Peisazhin, pasi do të realizohen ndërhyrje të drejtëpërdrejta në mjedis, por që do të kushtëzohen nga përqsaja mjedisore në strukturë, përbërje dhe imitacion.

5. Realizimi i projekteve që përmbajnë zhvillimin e veprimtarive të lidhura me mbledhjen dhe logjistikën e sektorit agroushqimor ka të bëjë me:

- a. Ujin, pasi do të pasohet me shtim të kërkesave për të ç'ka do të kërkoj mirëmenaxhim të tij.
- b. Mbetjet, pasi shtimi i tyre dhe shpërndarja e tyre hapësinore padyshim do të gjeneroj më shumë mbetje dhe kjo do të kërkoj masa strikte për mirëmenaxhimin kohor dhe hapësinor të tyre;
- c. Zhurma, pasi shtim veprimtarie shoqërohen në mënyrë automatike me gjenerim shtesë të zhurmave. Kjo do të kërkoj instalime dhe konstruksione të paraparë me efekte mbrojtëse ndaj efektin të pranishëm të shtimit në impaktit të zhurmave në mjedis;
- d. Trashëgiminë kulturore dhe historike, pasi përbëjnë pjesë të potencialit turistik të bashkisë dhe do të shoqërohet me nevoja të shërbimeve shtesë;
- e. Popullsinë dhe asetet e saj, pasi do të shoqërohet me shtim të përfitime financiare, mundësi punësimi dhe përmirësim të standartit të jetesës. Kjo do të mundësoj frenimin e fenomenit të migrimit dhe krijim mundësishë punësimi për të rinjtë e arsimuar dhe profesional;
- f. Tokën, ajrin, biodiversitetin, peisazhi, përcaktimi i impaktit nuk mund të jetë i drejtëpërdrejtë dhe duhet vlerësuar sipas rastit të implementimit të çdo veprimtarie të propozuar.

6. Realizimi i projekteve që përmbajnë zhvillimin e veprimtarive të lidhura me prodhimin ka të bëjë me:

- a. Tokën, sepse është marrësi primar i ndotjes nga kulturat bujqësore, ndërkohë që përmbën bazën e zhvillimit të kultivimeve;

- b. Ujin, sepse është faktori bazë i zhvillimit të bujqësisë. Në këtë mënyrë ky prioritet do të mund të impaktoj direkt cilësinë dhe sasinë e ujrave sipërfaqësore dhe nëntokësore. Por për shkak të mënyrës së zhvillimit të kulturave bujqësore burimet ujore përbëjnë marrësin kryesor të ndotësve të aktivitetit bujqësor, të mbetjeve nga pesticidet dhe plehrat kimike;
 - c. Mbetjet, sepse me grumbullimin në burim të mbetjeve të ngurta organike por dhe konsumatore do të mund të kompostohen dhe të përdoren në tokat bujqësore për pasurimin e tyre me lëndë organike;
 - d. Peisazhin, sepse do të mund të ndryshohet pamja nga kultivimi i kulturave bujqësore njëvjeçare apo dhe shumë vjeçare të ndryshme, por dhe sistemi i vreshtarisë, pemtarisë dhe serave të shumta sipas zonave që mundësojnë zhvillimin e këtyre formave të bujqësisë;
 - e. Popullsinë dhe asetet e saj, sepse do të mund të krijonte mundësi punësimi, përfitimi financiar, rritje të rendimentit në saj të aplikimit të teknologjive bashkëkohore në makineri, sistemin e vaditjes, maturimit, etj;
 - f. Ajër, sepse do të mund të shtohet ndjeshëm sipërfaqja e gjelbër, pra sipërfaqja adsorbuese, dhe pasuruese me oksigjen;
 - g. Faktorët klimaterikë, sepse do të krijohen kushte tërësore në regjimin e erës, intesitetin e dritës, lagështinë ajrore, etj që do të përmirësoj ndjeshëm mjedisin tërësor.
 - h. Biodiversiteti nuk do të mund të ketë një impakt të drejtëpërdrejtë nga ky zhvillim, por indirekt do të mund të krijoj habitate komunikuese me impakt të minimizuar;
 - i. Trashëgiminë kulturore dhe zhurma nuk është e mundur të përcaktoktohet impakti i drejtëpërdrejtë në faktorët mjedisor.
- 7. Realizimi i projekteve të lidhura me mbrotjen dhe menaxhimin e qëndrueshëm të burimeve natyrore ka të bëj me:**
- a. Tokën, sepse ajo përbën burimin natyror që shfrytëzohet për implementimin e projekteve të parapara në PPV;
 - b. Biodiversitetin, sepse ai ka të bëj me cilësinë dhe sasinë e burimeve natyrore të aksesueshme në përputhje me prioritetet dhe projektet e PPV;
 - c. Mbetjet, sepse mënyra e menaxhimit të tyre ka dhe do të ketë pasoja në burimet natyrore, ndërkohë që menaxhimi dhe mënyra e realizimit të saj do të mund të gjeneroj mbetje sikurse është rasti i shfrytëzimit të minierave;
 - d. Peisazhin, sepse ka të bëj me shfrytëzimin e tij qoftë për kullota deri në mbishfrytëzim apo prerjet masive të pyjeve dhe të pakontrolluara, duke impaktuar morfologjinë, hidrografinë si dhe biodiversitetin. Në këtë mënyrë prioritet e parapara dhe projektet e mundshme mundësojnë përmirësim dhe mirëtrajtim të peisazhit të zonës;

- e. Popullsinë dhe asetet e saj, sepse ka të bëj me faktin e të qenurit burim përfitimi ekonomik. Kjo parashikon sipas projekteve që burimet natyrore të mund të jetë të aksesueshme në çdo moment dhe të mos krijohen vështirësi në ekzistencën kohore dhe hapësinore të tyre.
- f. Në lidhje me ajrin, faktorët klimaterikë, ujrat, zhurmat dhe trashëgiminë kulturore nuk është e mundur të vendoset një korelacion i drejtëpërdrejtë midis prioritetit dhe faktorëve të mjedisit.

8. Realizimi i projekteve të lidhura me shfrytëzimin dhe menaxhimi i burimeve ujore lumore apo përpunuese ka të bëj me:

- a. Tokën, sepse mirëmenaxhimi i ujit ndër vaditje, krijimi i mundësisë për mbulimit tërësor të sipërfaqeve të kultivuara dhe teknika e vaditjes ka të bëj me ruatjen dhe mirëmbatjen e tokës;
- b. Ujin, sepse është faktor me rëndësi i mjedisit, me përdorime të shumëfishta dhe me kërkesa në rritje çka kërkon mirëmenaxhim total;
- c. Biodiversitetin, sepse ekzistenca kohore e burime ujore sipërfaqësore dhe nëntokësore ka mundësuar zhvillimin e qëndrueshëm të biodiversitetit, i cili në kushtet e ndërhyrjes antropogjene për qëllime të ndryshme do të mund të krijonte impakt mbi biodiversitetin. Ndërtimi i pritave, rezervuareve, devijimet ujore, etj., do të mund të impaktojnë në mënyrë të ndjeshme gjendjen e biodiversitetit;
- d. Peisazhin në saj të ndërtimeve për ruatje, trasmetim, devijim, shfrytëzim, etj.
- e. Popullsinë dhe asetet e tyre, sepse ka të bëj me rritjen e rendimentit, krijimin e efekteve financiare të drejtëpërdrejta, zhvillimin e kulturave dhe përmirësimin e cilësisë së jetesës. Pra ka impakt të drejtëpërdrejtë pozitiv në mirëqënie dhe mundësi në rritje punësimi me impakt në demografinë e zonës;
- f. Në lidhje me ajrin, zhurmat, faktorët klimaterikë dhe trashëgiminë kulturore nuk është e mundur të vendoset një korelacion i drejtëpërdrejtë midis prioritetit të propozuar dhe faktorëve të mjedisit.

9. Realizimi i projekteve që bazohen në konceptin strategjik të shfrytëzimit të burimeve të rinovueshme të energjisë ka të bëj me:

- a. Tokën, sepse përbën substratin mbi të cilin do të mund të instalohen të gjitha veprimtaritë apo element të tyre të energjisë së rinovueshme, ku impakti më i ndjeshëm i konstatuar por që do të vazhdoj të jetë prezent është ai i digave apo devijimeve për HEC;
- b. Ajrin, sepse ka të bëj me reduktimin e shkarkimeve nga burime energjie të fosilizuar dhe zëvendësimin me burime të pastra energjie të rinovueshme. Pra me impakt tërësisht pozitiv në faktorët mjedisor të ajrit;

- c. Faktorët klimaterikë, sepse impakti në ajër pasqyrohet indirekt në cilësinë e faktorëve klimaterikë;
- d. Ujin, sepse shfrytëzimi i energjisë së rinovueshme ka të bëjë më së shumti me shfrytëzimin e burimeve sipërfaqësore ujore, duke impaktuar regjimin hidrik të tyre;
- e. Biodiversitetin, sepse impaktohen cilësisht nga ana sasiore faktorët që mbështesin cilësinë e biodiversitetit sikurse është toka, uji, etj;
- f. Zhurmat, sepse ka të bëjë me natyrën e impianteve të shfrytëzimit të energjisë së rinovueshme dhe raporti me element të mjedisit sikurse është fauna dhe komuniteti;
- g. Popullsinë dhe asetet e tyre do të mund të impaktohen pozitivisht për shkak të gjenerimit të vazhdueshëm kohor, minimizimit të ndotjes, leverdishmërisë ekonomike, etj. Burimet e rinovueshme të energjisë mund të jetë individuale dhe kolektive duke krijuar akses në përmirësimin e nivelit të mirëqënies dhe pa impakt akumulues në tërësinë e faktorëve mjedisor (bëhet fjalë për panelat diellor);
- h. Peisazhin, sepse çdo vepër e energjisë së rinovueshme do të kërkojë ndërhyrje në mjedis duke ndryshuar peisazhin;
- i. Mbetjet dhe trashëgiminë kulturore impakti i këtij zhvillimi në faktorët mjedisor nuk është i koreluar, por kërkon analizë sipas rastit dhe raportit hapsinor ekzistent.

10. Realizimi i projekteve që janë të lidhura me përmirësimin e rrjetit urban në qendrat urbane dhe zonat e tjera të banuara ka të bëjë me:

- a. Tokën, sepse është treguesi marrës i çfarëdolloj tipologjie funksionale sikurse është marrja e ujit, sistemi i kanalizimeve, sistemi i qarkullimit të ujrave të zeza, por ndërkohë është dhe tregues i gjendjes së pakontrolluar të mbetjeve të lëngëta, kur rrjetet e përfitimit të përbashkët nuk funksionojnë, janë të amortizuar apo akoma më keq kur nuk ekzistojnë. **Evidente është zona ish industriale në të cilin gjenden masa bituminoze të naftës me impakt në tokë dhe ajër që kërkojnë paratrajtim fiziko-kimik me zhvendosje në zone të sigurta dhe me pas me rimbushje dhe gjelberim të zones.**
- b. Ajrin, sepse ka të bëjë me praktikën jo efektive të menaxhimit të mbetjeve, djegjen e mundshme dhe të pakontrolluara apo dhe depozitimet sipërfaqësore ekspozuese;
- c. Ujin, sepse ka të bëjë me ekonomizimin e tij në rrjetet e furnizimit, mbrotjen e burimeve ujore natyrore dhe mos kantaminimin nga ujra e zeza të pakontrolluara;
- d. Biodiversitetin, sepse mund të impaktohet nga ndërtimi i rrjetit të infrastrukturës urbane ku në disa raste shmangen sistemet urbanike të planifikuara;
- e. Mbetjet, sepse ka të bëjë me mirëmenaxhimin e tyre (qoftë të ngurta apo të lëngëta) nëpërmjet sistemeve të parandalimit, reduktimit, riciklimit, ripërdorimit, kompostimit, landfillit përkatësisht për mbetjet e ngurta dhe trajtimin e përpunimit aerobiologjik për mbetjet e lëngëta;

- f. Në lidhje me faktorët klimaterikë, trashëgiminë kulturore, peisazhin dhe zhurmat ky prioritet nuk mundëson gjetjen e një korelacioni direkt, por të vlerësuar si me impakt indirekt nga veprimtarisë akumuluese të përmbatjes së zbatimit praktik të projekteve të parashikuara në PPV.

11. Realizimi i projekteve që janë të lidhura me planifikimin urban, rrjetin urban (furnizimi me ujë, kanalizime, energji, menaxhim mbetje, etj) dhe rikualifikimin e zonave të caktuara apo njësive administrative ka të bëj me:

- a. Tokën, sepse përbën substratin e realizimit të ndërhyrjeve, përmirësimeve dhe zhvillimeve në fushën e planifikimit dhe zhvillimit urban;
- b. Ajrin, sepse ndërhyrjet në sistemin urban konsistojnë ndër të tjera në përmirësime apo investime të energjisë së ndërtesave, reforma dhe ndërhyrje qarkulluese, pra të lidhur drejtëpërsëdrejti si veprimtari me faktorët e mbrotjes së mjedisit apo direkt të ajrit nga elementët ndotës me burime të gjenerueshme. Kjo është e lidhur me sistemin e menaxhimit të mbetjeve të lengeta të zonave rurale ku aftësia filtruese është emadhe, ujrat nentokesore janë të afterta dhe të shumta por që përbejnë burimin kryesor furnizues për aktivitetet komunitare.
- c. Faktorët klimaterikë për shkak të lidhjes së drejtëpërdrejtë me ajrin si përbërës primar i tyre;
- d. Ujin, sepse lidhet me kërkesat e konsumatorëve, kërkesën në rritje për shkak të shtimit të zonave të gjelbëruara urbane, etj;
- e. Zhurmat, sepse implementimi i projekteve të parapara ka të bëj me qarkullimin e mjeteve, ndërtime, përdorim toke, ndërhyrje urbane, etj., me pasoj në zhurma;
- f. Popullsinë dhe asetet e saj, sepse ka të bëj me përmirësimin e ndjeshëm të kushteve të jetesës brenda zonë urbane, me zhvillimet demografike dhe krijimin e aksesëve komunitare brenda qytetit apo zonave të banuara. Ndërkohë ky planifikim mundëson përmirësimin e ndjeshëm të rezervës ndërtimore që përbën elementin pasuror të banorëve të bashkisë;
- g. Trashëgiminë kulturore dhe historike, sepse çdo ndërhyrje në sistemin urban do të ketë impakt mbi këta element që janë të pranishëm në hapësirën e territorit të planifikuar për ndërveprim urban;
- h. Peisazhin, sepse çdo ndërhyrje urbane do të krijoj një peisazh të modifikuar tërësisht me impakt pozitiv mjedisor;
- i. Biodiversiteti dhe mbetjet megjithëse nuk vendosin një korelacion të drejtëpërdrejtë me zhvillimin urban, si faktor mjedisor përfitojnë element të zhvillimit të qëndrueshëm.

12. Realizimi i projekteve të lidhura me sistemin e transportit publik ka të bëj me:

- a. Ajrin, sepse ndryshojnë në mënyrë të ndjeshme të dhënat e qarkullimit, dmth., ngarkesa në qarkullim, mënyra e lëvizjes, akset e shfrytëzueshme duke ndikuar direkt në cilësinë e ajrit në saj të gazeve që emetojnë mjetet motorike;
- b. Faktorët klimaterike si rezultat i korelacionit të ajrit i impaktuar nga qarkullimi i mjeteve të motorizuara;
- c. Zhurmat, sepse janë të lidhura direkt me qarkullimin dhe transportin ku në projektet e propozuara prioritet i jepet transportit alternativ nëpërmjet përdorimit të biçikletave dhe planifikimit nëpërmjet projekteve të PPV të rrugëve për qarkullimin e tyre. Në këtë mënyrë ky projekt i paraparë në PPV bëhet faktor me impakt të ndjeshëm mjedisor me efekt pozitiv;
- d. Trashëgimë kulturore dhe historike, sepse transporti dhe qarkullimi krijojnë aksesin e duhur për qarkullimin dhe lëvishmërinë pranë këtyre objekteve të cilësuara dhe që përbëjnë pasurinë materiale të Bashkisë dhe njësive vendore;
- e. Popullsinë dhe asetet e saj, sepse përmirësimi i transportit publik do të mund të ndikoj direkt në lehtësimin e qarkullimit publik, si dhe në përdorimin në transport të teknologjive efçente me mjedisin, pra me ndotje minimale, si pasuri materiale për Bashkinë dhe banorët e njësisë vendore;
- f. Peisazhin, pasi çdo ndërhyrje në rrjetin rrugor që ka të bëjë me akset kryesore, sekondare, rurale, asfaltimet, etj do të pasqyrohet direkt në përmirësimin e cilësisë së peisazhit;
- g. Në lidhje me tokën, ujin, biodiversitetin dhe mbetjet nuk mund të përcaktohet impakti i drejtëpërdrejtë por si veprimtari me sens zhvillimimi, reduktimi ndotje, ofrimi shërbimi cilësor dhe bashkëkohor krijojnë impakt indirekt pozitiv në faktorët mjedisor të sipërcituar.

Karakteristikat e ndikimeve të parashikuara për secilin nga përbërësit e planit të zhvillimit Territorial dhe për secilën nga objektivat e PPV-së për Bashkinë Çërrik paraqiten në tabelat e mëposhtme:

Projektet strategjike në përputhje me objektivat e PPV të cilat pritet të ndikojnë në terren	Karakteristika të ndikimit të parashikuara					
	Propabiliteti	Shkalla	Frekuenca/ kohëzgjatja	Reversibiliteti	Ndikimi ndërkufitar	Sekuena
	VV	+	>>	R	JNK	P S
01.U – Rikualifikimi i hapësirës urbane të Çërrikut (projekti pilot)	VV	+	>>	R	JNK	P S
02.U – Rikualifikimi identifikues dhe funksional i qendrave të njësive dhe të fshatrave	VV	+	>>	R	JNK	P S
03.U – Rikualifikimi tek ish zona industriale	VV	+	>>	R	JNK	P S
04.U – Realizimi i një qendre të prodhimit të ujit mineral në Mollas	V	0	>>	R	JNK	P 0
05.U – Realizimi i sistemit të integruar të mbetjeve: mbledhja /depozitimi/perpunimi (Elbasan)	VV	+	>>	RK	JNK	P S
06.N –Projekti i sistemit turistik të orientuar drejt vlerësimit të sistemit pejzazhistik, natyror dhe historiko- arkeologjik	VV	++	>>	R	JNK	P S
07.N – Projekti i fshatrave turistike në afërsi të basenit të lumit Devoll dhe Itinerare shtigjesh natyrore dhe historiko –arkeologjike.	VV	++	>>	R	JNK	P S
08.B – Fuqizimi dhe riorganizimi i sistemit të prodhimit	VV	++	>>	R	NK	P S
09.B – Mbledhja dhe logjistika për sektorin agrourbimor	VV	+	>>	R	JNK	S S
10.W – Rikualifikimi i rrjetit hidrografik të lumit Devoll	VV	+	>>	R	JNK	P S
11.I – Riaktivizimi i rrjetit hekurudhor qendrave kryesore të njësive	VV	-/+	>>	RK	JNK	P S
12.I – Rikualifikimi i aksit kryesor rrugor (ruga nacionale) dhe rrugët lidhëse midis fshatrave.	VV	+	>>	R	JNK	P S
13.I - Trasporti publik lokal	VV	+	>>	R	JNK	P S

Projektet strategjike në përputhje me objektivat e PPV të cilat pritet të ndikojnë në afër	Karakteristika të ndikimit të parashikuara						
	Probabiliteti	Shkalla	Frekuenca/ kohëzgjatja	Reversibiliteti	Ndikimi ndërkultur	Sekuena	Ndërvëprimi
01.U – Rikualifikimi i hapësirës urbane të Cërrikut (projekti pilot)	VV	+	>>	RK	JNK	P	A
02.U – Rikualifikimi identifikues dhe funksional i qendrave të njësjëve dhe të fshatrave	VV	+	>>	RK	JNK	P	A
03.U – Rikualifikimi tek ish zona industriale	VV	+	>>	RK	JNK	P	A
04.U – Realizimi i një qendre të prodhimit të ujit mineral në Mollas	V	0	>>	R	JNK	P	A
05.U – Realizimi i sistemit të integruar të mbejeve: mbledhja /depozitimi/perpunimi (Elbasan)	V	-/+	>>	R	JNK	P	A
06.N –Projekti i sistemit turistik të orientuar drejt vlerësimit të sistemit pejzazhistik, natyror dhe historiko-arkeologjik	VV	+	>>	RK	JNK	P	A
07.N – Projekti i fshatrave turistike në afërsi të basenit të lumit Devoll dhe intinerare shtigjesh natyrore dhe historiko – arkeologjike.	VV	+	>>	RK	JNK	P	A
08.B – Fuqizimi dhe riorganizimi i sistemit të prodhimit	VV	-/+	>>	RK	JNK	P	S
09.B – Mbledhja dhe logjistika për sektorin agrorshqimor	VV	-	>>	RK	JNK	S	S
10.W – Rikualifikimi i rrjetit hidrografik të lumit Devoll	VV	+	>>	RK	JNK	P	S
11.I – Riaktivizimi i rrjetit hekurudhor qendrave kryesore të njësjëve	VV	-	>>	RK	JNK	P	A
12.I – Rikualifikimi i aksit kryesor rrugor (rruga nacionale) dhe rrugët lidhëse midis fshatrave.	VV	+	>>	RK	JNK	P	A
13.I - Trasporti publik lokal	VV	+	>>	RK	JNK	P	A

Projektet strategjike në përputhje me objektivat e PPV të cilat pritet të ndikojnë në faktorët klimaterikë	Karakteristika të ndikimit të parashikuara						
	Probabiliteti	Shkalla	Frekuenca/ kohëzgjatja	Reversibiliteti	Ndikimi ndërkufitar	Sekuca	Ndëveprimi
01.U – Rikualifikimi i hapësirës urbane të Çërrikut (projekti pilot)	V	+	>>	R	JNK	S	S
02.U – Rikualifikimi identifikues dhe funksional i qendrave të njëjësive dhe të fshatrave	V	+	>>	R	JNK	P	S
03.U – Rikualifikimi tek ish zona industriale	V	+	>>	R	JNK	S	S
05.U – Realizimi i sistemit të integruar të mbetjeve: mbledhja /depozitimi/perpunimi (Elbasan)	V	+	>>	R	JNK	P	A
06.N –Projekti i sistemit turistik të orientuar drejt vlerësimit të sistemit pejzazhistik, natyror dhe historiko-arkelogjik	V	+	>>	IR	JNK	P	S
07.N – Projekti i fshatrave turistike në afërsi të basenit të lumit Devoll dhe itinere shtigjesh natyrore dhe historiko –arkeologjike.	VW	+/-	>>	R	JNK	P	S
08.B – Fuqizimi dhe riorganizimi i sistemit të prodhimit	VW	++	>>	R	JNK	P	S
11.I – Riaktivizimi i rrjetit hekurudhor qendrave kryesore të njëjësive	V	+	>>	R	JNK	S	A
12.I – Rikualifikimi i aksit kryesor rrugor (rruga nacionale) dhe rrugët lidhëse midis fshatrave.	V	+	>>	R	JNK	S	A
13.I – Trasporti publik lokal	V	+	>>	R	JNK	S	A

Projektet strategjike në përputhje me objektivat e PPV të cilat pritet të ndikojnë në ujra	Karakteristika të ndikimit të parashikuara						
	Probabiliteti	Shkalla	Frekuenca/ kohëzgjatja	Reversibiliteti	Ndikimi ndërkufitar	Sekuca	Ndëveprimi
01.U – Rikualifikimi i hapësirës urbane të Çërrikut (projekti pilot)	VW	+	<<	R	JNK	P	A
02.U – Rikualifikimi identifikues dhe funksional i qendrave të njëjësive dhe të fshatrave	VW	++	<<	R	JNK	P	S

03.U – Rikualifikimi tek ish zona industriale	VV	++	>>	R/IR	JNK	P	A
04.U – Realizimi i një qendre të prodhimit të ujit mineral në Mollas	V	+/-	>>	R/IR	JNK	P	O
05.U – Realizimi i sistemit të integruar të mbetjeve: mbledhja /depozitimi/perpunimi (Elbasan)	VV	+	>>	R	JNK	S	A
06.N –Projekti i sistemit turistik të orientuar drejt vlerësimit të sistemit pejzazhistik, natyror dhe historiko-arkeologjik	VV	+/-	>>	R/IR	JNK	P	S
07.N – Projekti i fshatrave turistike në afërsi të basenit të lumit Devoll dhe Intinerare shtigjesh natyrore dhe historiko –arkeologjike.	V	-/+	>>	R/IR	JNK	P	A
08.B – Fuqizimi dhe riorganizimi i sistemit të prodhimit	VV	+/-	>>	R	JNK	P	A
09.B – Mbledhja dhe logjistika për sektorin agroushqimor	V	+	>>	R	JNK	S	A
10.W – Rikualifikimi i rrjetit hidrografik të lumit Devoll	VV	++	>>	R	JNK	P	S
11.I – Riaktivizimi i rrjetit hekurudhor qendrave kryesore të njëjësive	VV	+	>>	R	JNK	S	A
12.I – Rikualifikimi i aksit kryesor rrugor (rruga nacionale) dhe rrugët lidhëse midis fshatrave.	VV	+	>>	R	JNK	S	A
13.I - Trasporti publik lokal	V	+/-	>>	R	JNK	S	A

Projektet strategjike në përputhje me objektivat e PPV të cilat pritet të ndikojnë në Biodiversitet	Karakteristika të ndikimit të parashikuara							
	Propabiliteti	Shkalla	Frekuenca/ kohëzgjatja	Reversibiliteti	Ndikimi ndërkultur	Sekuensa	Ndërprimi	
01.U – Rikualifikimi i hapësirës urbane të Cërrikut (projekti pilot)	VV	+	<<	RK	JNK	S	S	
02.U – Rikualifikimi identifikues dhe funksional i qendrave të njëjësive dhe të fshatrave	V	+/-	>>	IR	JNK	S	O	
03.U – Rikualifikimi tek ish zona industriale	V	+/-	>>	IR	JNK	S	O	
05.U – Realizimi i sistemit të integruar të mbetjeve: mbledhja /depozitimi/perpunimi (Elbasan)	V	+/-	>>	IR	JNK	S	O	
06.N –Projekti i sistemit turistik të orientuar drejt vlerësimit të sistemit pejzazhistik, natyror dhe historiko-arkeologjik	VV	+	>>	R	JNK	S	O	
07.N – Projekti i fshatrave turistike në afërsi të basenit të lumit Devoll dhe Intinerare shtigjesh natyrore	VV	+	>>		JNK	S	O	

dhe historiko -arkeologjike.									
08.B – Fuqizimi dhe riorganizimi i sistemit të prodhimit	VW	+/-	>>	IR	JNK	S	O		
09.B – Mbledhja dhe logjistika për sektorin agrorshqimor									
10.W – Rikualifikimi i rrjetit hidrografik të lumit Devoll	VW	+	>>	R	JNK	S	S		
11.1 – Riaktivizimi i rrjetit hekurudhor qendrave kryesore të njëjësive	V	+/-	>>	IR	JNK	S	O		
12.1 – Rikualifikimi i aksit kryesor rrugor (rruga nacionale) dhe rrugët lidhëse midis fshatrave.	V	+/-	>>	IR	JNK	S	O		
13.1 - Transporti publik lokal	V	+/-	>>	IR	JNK	S	O		

Karakteristika të ndikimit të parashikuara									
	Probabiliteti	Shkalla	Frekuenca/ kohëzgjatja	Reversibiliteti	Ndikimi ndërkultar	Sekuenca	Ndëveprimi		
Projektet strategjike në përputhje me objektivat e PPV të cilat pritet të ndikojnë në mbetje									
01.U – Rikualifikimi i hapësirës urbane të Cërrikut (projekti pilot)	VW	+	>>	R	JNK	P	A		
02.U – Rikualifikimi identifikues dhe funksional i qendrave të njëjësive dhe të fshatrave	VW	+	>>	R	JNK	P	A		
03.U – Rikualifikimi tek ish zona industriale	VW	+	>>	R	JNK	P	A		
05.U – Realizimi i sistemit të integruar të mbetjeve: mbledhja /depozitimi/perpunimi (Elbasan)	VW	+	>>	R	JNK	P	A		
06.N –Projekti i sistemit turistik të orientuar drejt vlerësimit të sistemit pejzazhistik, natyror dhe historiko-arkeologjik	VW	-	>>	R	JNK	P	C		
07.N – Projekti i fshatrave turistike në afërsi të basenit të lumit Devoll dhe itinerare shtigjesh natyrore dhe historiko -arkeologjike.	VW	-	>>	R	JNK	P	C		
08.B – Fuqizimi dhe riorganizimi i sistemit të prodhimit	VW	-	>>	R	JNK	P	C		
09.B – Mbledhja dhe logjistika për sektorin agrorshqimor	VW	-/+	>>	RK	JNK	P	A		
10.W – Rikualifikimi i rrjetit hidrografik të lumit Devoll	VW	+	>>	RK	JNK	P	A		
11.1 – Riaktivizimi i rrjetit hekurudhor qendrave kryesore të njëjësive	VW	+	>>	R	JNK	P	A		
12.1 – Rikualifikimi i aksit kryesor rrugor (rruga nacionale) dhe rrugët lidhëse midis fshatrave.	VW	+	>>	R	JNK	P	A		

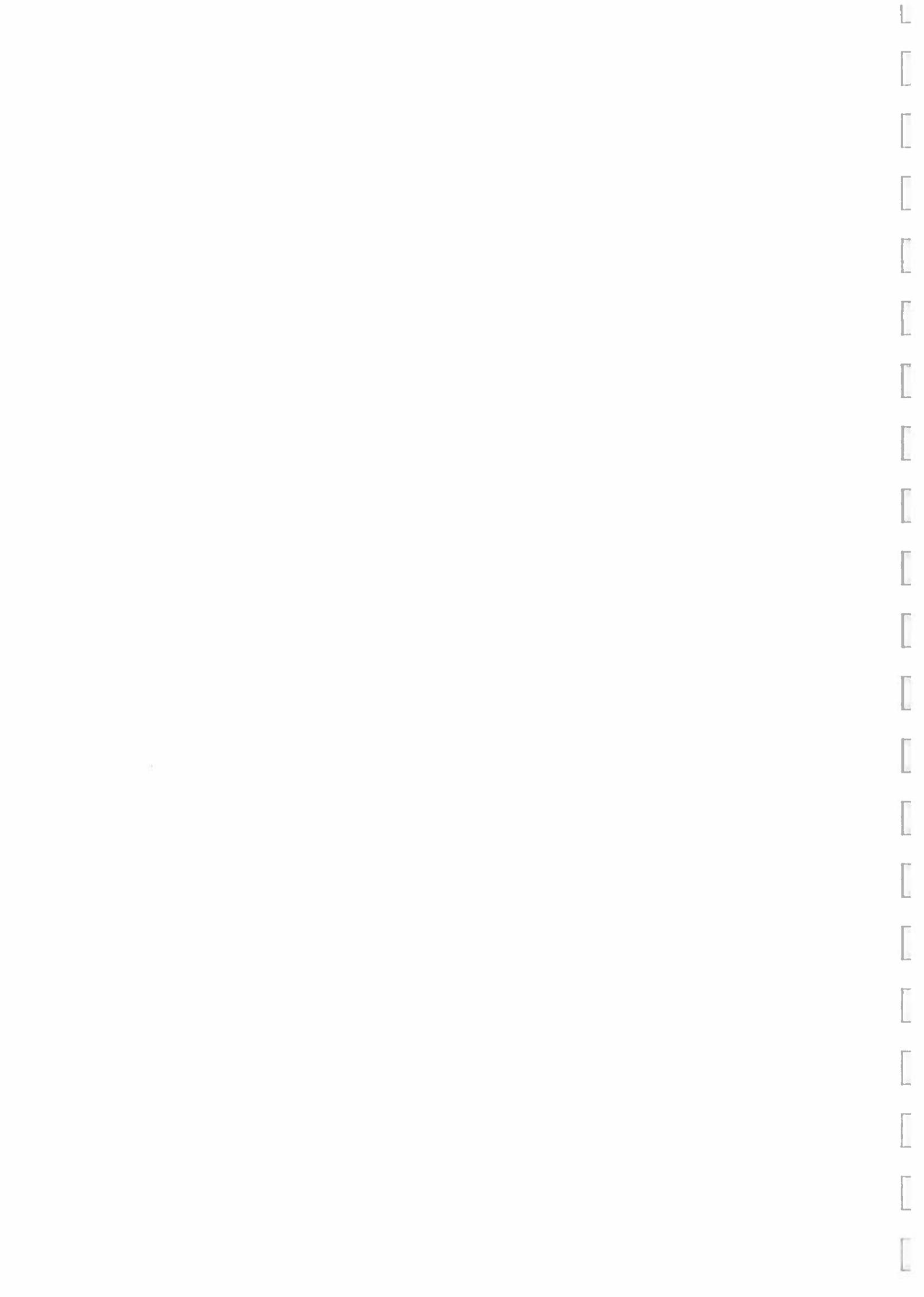
13.1 - Transporti publik lokal	VV	+	>>	R	JNK	P	A
--------------------------------	----	---	----	---	-----	---	---

Karakteristika të ndikimit të parashikuara							
Projektet strategjike në përputhje me objektivat e PPV të cilat pritet të ndikojnë në Zhurma/Ndryshime akustike	Probabiliteti	Shkalla	Frekuenca/ kohëzgjatja	Reversibiliteti	Ndikimi ndërkufitar	Sekuenca	Ndërveprimi
01.U – Rikualifikimi i hapësirës urbane të Cërrikut (projekti pilot)	VV	+	>>	R	JNK	P	O
02.U – Rikualifikimi identifikues dhe funksional i qendrave të njësive dhe të fshatrave	VV	+	>	R	JNK	P	O
03.U – Rikualifikimi tek ish zona industriale	VV	+	>>	R	JNK	P	O
05.U – Realizimi i sistemit të integruar të mbetjeve: mbledhja /depozitimi/perpunimi (Elbasan)	VV	+/-	>>	R	JNK	P	C
06.N –Projekti i sistemit turistik të orientuar drejt vlerësimit të sistemit pejzazhistik, natyror dhe historiko-arkelogjik	VV	+/-	>	R	JNK	P	O
07.N – Projekti i fshatrave turistike në afërsi të basenit të lumit Devoll dhe itinerare shtigjesh natyrore dhe historiko –arkelogjike.	VV	+/-	>>	RK	JNK	P	A
08.B – Fuqizimi dhe riorganizimi i sistemit të prodhimit	V	+	>	R	JNK	P	C
09.B – Mbledhja dhe logjistika për sektorin agrorshqimor	V	-	>>	RK	JNK	P	A
11.1 – Riaktivizimi i rrjetit hekurudhor qendrave kryesore të njësive	VV	+	>>	R	JNK	S	O
12.1 – Rikualifikimi i aksit kryesor rrugor (rruga nacionale) dhe rrugët lidhëse midis fshatrave.	VV	+	>>	R	JNK	P	C
13.1 - Transporti publik lokal	VV	-	>>	RK	JNK	P	A

Projektet strategjike në përputhje me objektivat e PPV të cilat pritet të ndikojnë në peisazh	Karakteristika të ndikimit të parashikuara						
	Propabiliteti	Shkalla	Frekuenca/ kohëzgjatja	Reversibiliteti	Ndikimi ndërkultar	Sekuenca	Ndërpreimi
01.U – Rikualifikimi i hapësirës urbane të Çërrikut (projekti pilot)	VV	++	>>	RK	JNK	P	A
02.U – Rikualifikimi identifikues dhe funksional i qendrave të njësive dhe të fshatrave	VV	++	>>	RK	JNK	P	A
03.U – Rikualifikimi tek ish zona industriale	VV	+	>>	RK	JNK	P	A
05.U – Realizimi i sistemit të integruar të mbetjeve: mbledhja /depozitimi/perpunimi (Elbasan)	VV	++	>>	RK	JNK	P	A
06.N –Projekti i sistemit turistik të orientuar drejt vlerësimit të sistemit pejzazhistik, natyror dhe historiko- arkeologjik	VV	+/-	>>	RK	JNK	P	A
07.N – Projekti i fshatrave turistike në afërsi të basenit të lumit Devoll dhe itinerare shtigjesh natyrore dhe historiko –arkeologjike.	VV	++	>>	RK	JNK	P	A
08.B – Fuqizimi dhe riorganizimi i sistemit të prodhimit	VV	++	>>	RK	JNK	P	A
09.B – Mbledhja dhe logjistika për sektorin agrorshqimor	VV	+/-	>>	RK	JNK	S	C
10.W – Rikualifikimi i rrjetit hidrografik të lumit Devoll	VV	++	>>	RK	JNK	P	S
11.I – Riaktivizimi i rrjetit hekurudhor qendrave kryesore të njësive	VV	+	>>	RK	JNK	P	A
12.I – Rikualifikimi i aksit kryesor rrugor (rruga nacionale) dhe rrugët lidhëse midis fshatrave.	V	+	>>	RK	JNK	P	A
13.I - Trasporti publik lokal	V	+	>>	IR	JNK	P	A

Projektet strategjike në përputhje me objektivat e PPV të cilat pritet të ndikojnë në trashëgiminë kulturore	Karakteristika të ndikimit të parashikuara						
	Propabiliteti	Shkalla	Frekuenca/ kohëzgjatja	Reversibiliteti	Ndikimi ndërkultar	Sekuenca	Ndërveprimi
01.U – Rikualifikimi i hapësirës urbane të Cërrikut (projekti pilot)	V	+	>>	R	JNK	P	S
02.U – Rikualifikimi identifikues dhe funksional i qendrave të njësive dhe të fshatrave	V	++	>>	R	JNK	P	S
03.U – Rikualifikimi tek ish zona industriale	VV	++	>>	IR	JNK	P	S
05.U – Realizimi i sistemit të integruar të mbetjeve: mbledhja /depozitimi/perpunimi (Eibasan)	V	++	>>	R	JNK	P	S
06.N –Projekti i sistemit turistik të orientuar drejt vlerësimit të sistemit pejzazhistik, natyror dhe historiko- arkeologjik	V	++	>>	R	JNK	P	S
07.N – Projekti i fshatrave turistike në afërsi të basenit të lumit Devoll dhe itinerare shtigjesh natyrore dhe historiko –arkeologjike.	V	+	>	RK	JNK	S	S
11.I – Rihvillimi i akseve të ndryshme kryesore (rruga kombëtare) dhe qëndrueshmëria ndërmjet qendrave kryesore	V	++	>>	R	JNK	P	S
12.I – Rikualifikimi i aksit kryesor rrugor (rruga nacionale) dhe rrugët lidhëse midis fshatrave.	V	+	>>	R	JNK	P	S
13.I - Trasporti publik lokal	V	+	>>	R	JNK	P	S

Projektet strategjike në përputhje me objektivat e PPV të cilat pritet të ndikojnë në popullsi dhe asetet aktive	Karakteristika të ndikimit të parashikuara						
	Probabiliteti	Shkalla	Frekuenca/ kohëzgjatja	Reversibiliteti	Ndikimi ndërkulturar	Sekuenca	Ndërveprimi
01.U – Rikualifikimi i hapësirës urbane të Çërrikut (projekti pilot)	VV	++	>>	RK	JNK	P	S
02.U – Rikualifikimi identifikues dhe funksional i qendrave të njësive dhe të fshatrave	VV	++	>>	RK	JNK	P	S
03.U – Rikualifikimi tek ish zona industriale	V	+	>>	R	JNK	P	A
04.U – Realizimi i një qendre të prodhimit të ujit mineral në Mollas	V	-/+	>>	R	JNK	P	A
05.U – Realizimi i sistemit të integruar të mbetjeve: mbledhja /depozitimi/perpunimi (Elbasan)	VV	+	>>	R	JNK	S	S
06.N –Projekti i sistemit turistik të orientuar drejt vlerësimit të sistemit pejzazhistik, natyror dhe historiko-arkelogjik	VV	.	>>	RK	JNK	P	A
07.N – Projekti i fshatrave turistike në afërsi të basenit të lumit Devoll dhe itinerare shtigjesh natyrore dhe historiko –arkeologjike.	VV	-/+	>>	RK	JNK	P	A
08.B – Fuqizimi dhe riorganizimi i sistemit të prodhimit	V	+	>>	RK	JNK	P	S
09.B – Mbledhja dhe logjistika për sektorin agrourbano	V	+	>>	RK	JNK	S	S
10.W – Rikualifikimi i rrjetit hidrografik të lumit Devoll	V	+	>>	RK	JNK	S	S
11.I – Riaktivizimi i rrjetit hekurudhor qendrave kryesore të njësive	VV	+	>>	R	JNK	S	A
12.I – Rikualifikimi i aksit kryesor rrugor (rruga nacionale) dhe rrugët lidhëse midis fshatrave.	V	+	>>	R	JNK	S	A
13.I - Transporti publik lokal	V	+	>>	R	JNK	S	A

9.3. PARASHIKIME TË NDIKIMEVE MJEDISORE TË PPV-SË

VSM si strukturë komplekse dhe vlerësuese kërkon dhe përmban krahas njohjes së ndikimeve në mjedis edhe parashikimin e ndikimeve mjedisore, që përbën atë fazë të studimit që ka të bëjë me Vlerësimin e Ndikimeve pozitive ose/dhe negative të prioriteteve të planifikuara në PPV dhe që parashikohet të zbatohen nëpërmjet projekteve konkrete të materializuara sipas fushave dhe veprimtarive praktike. Vlerësimi i projekteve në raport me impaktin mjedisor ka të bëjë me anën sasiore, cilësore, kohëzgjatjen, intesitetin dhe pasojat apo përfitimet e mundshme. Parashikimi i ndikimeve realizohet për secilin faktor mjedisor sipas kërkesave të parashikuara në ligjin 91/2013 “Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor” .

Kështu që:

1. **Përmirësimi dhe forcimi i infrastrukturës** do të mund të pasqyrohet me ndikime pozitive dhe negative të faktorëve mjedisor si më mëposhtë:
 - a. Toka do të duhet ti nënshtrohet presionit në rritje të përdorimit për infrastrukturë. Sipërfaqe të konsiderueshme toke do të duhet të mbulohen me asfalt nga zgjerimi i sistemit të transportit, apo sipërfaqe tjetër do të duhet të tjetërsohet për shtrim traseje. Kjo do të ketë si pasojë reduktimin e sipërfaqes përthithëse të tokës, çka do të rrisë fenomene atmosferike sikurse erozioni në zona akumuluese, përmbytje, etj. Ndërkohë për të respektuar standartet e ndërtimit duhet të sigurohet drenazhim i mirë i zonës për mirëfunksionim të saj në aspektin diakronik pra të përmirësimit të infrastrukturës së transporti kombëtar e ndërkombëtar por dhe të përmirësimit të aftësisë përthithëse të tokës. Përpos efekteve pozitive ky implementim do të pasohet me pasoja të lehta negative.
 - b. Përmirësimi dhe zhvillimi i transportit nëpërmjet Bashkisë do të kërkojë rritje të lëvizjes së qarkullimit rrugor, respektivisht do të rriten dhe lëvizjet ajrore. Kjo do të shoqërohet me shtim përdorimi karburanti që në kushtet aktuale të cilësisë së tyre do të mund të rrisë shkallën e ndotjes atmosferike. Kjo kërkon si masë përmirësimin e cilësisë së karburantit, kontrollin e vazhduar të tyre dhe të gjendjes teknike të mjeteve motorike, të futjes në qarkullim të mjeteve të reja dhe të përdorimit të formave efikase të transportit.
 - c. Ndikimi në gjendjen e faktorëve klimaterik do të jetë në funksion të prezencës së ndotësve atmosferikë. Duke marrë masat e propozuara në lidhje me mundësitë e shkarkimeve atmosferike ndikimi në këta faktor do të jetë pozitiv me trend rritje. Por ndryshimi në faktorët klimaterikë është i lidhur dhe me trendin e menaxhimit të burimeve ndotëse në rang ndërkombëtar.

- d. Pjesa ekzistuese por dhe ajo ndërhyrëse është konceptuar që të shmang maksimalisht çdo impakt negativ në biodiversitet, kryesisht në zonat e mbrojtura, por teknologjitë zbatuese sidomos në rastin e hekurudhave nuk mund ti mënjanojnë plotësisht duke gjeneruar një ndikim negativ minimal. Praktikisht në zonat e ideura për zhvillime të tilla nuk ekziston kontakti me zonat e mbrojtura apo me status duke mos gjeneruar asnjë impakt negativ.
 - e. Mënyra e ndërhyrjeve në mjedis padyshim që do të ndikojnë në peisazh, por shkalla e ndërtimeve, arkitektura e tyre e gjykojmë si jo impakt negativ peisazhor.
 - f. Në lidhje me popullsisë dhe asetet e saj këtë prioritet zhvillimi e konsiderojmë tërësisht pozitiv për shkak të aksesueshmërisë dhe mundësive ekonomike që mund të krijohen.
- 2. Realizimi i projekteve që janë të lidhura me konceptin e përdorimit të tokës të shoqëruara me ndryshime destinacioni sipas rastit të propozuar, duke përjashtuar instalimin e projekteve të urbanizimit në ish zonën industriale (për shkak të ndotjes së akumuluar e cila kërkon trajtim specifik lidhur me deminimin fiziko-kimik dhe më pas me mbulimin me dhera dhe gjelbërimi), përpos faktit të tjetërsimit që mund të krijojnë një stres sipërfaqësor minimal në tërësinë e veprimtarive të propozuara krijojnë impakt asnjajës.**
- 3. Realizimi i projekteve që janë të lidhura me promovimin e aspekteve të trashëgimisë kulturore, historike dhe arkeologjike do të mund të pasqyrohet me ndikime pozitive dhe negative të faktorëve mjedisor si më mëposhtë:**
- a. Krijimi i mundësive për akses më të madh për vizitueshmërinë e monumenteve të kulturës, historike, arkeologjike dhe të natyrës si sinergji funksionale do të mund të krijoj shtim të qarkullimit të mjeteve motorike dhe të njerëzve duke impaktuar direkt faktorët mjedisor nëpërmjet ndotësve atmosferikë që çlirohen. Duke patur në konsideratë gjendjen aktuale të mjeteve motorike pritet që në fazën fillestare të kemi një përkeqësim të lehtë të faktorëve mjedisor por që me marrjen e masave të propozuara efektet do të jenë pozitive.
 - b. Zhurmat si rezultat i shtimit të qarkullimit do të mund të akumulohen duke prodhuar një impakt mjedisor lehtësisht negativ. Por në kuadër të masave të propozuara dhe projekteve të parashikuara në lidhje me format e transportit minimizohet ndjeshëm si efekt negativ mjedisor.
 - c. Si rezultat i ndërhyrjeve të mundshme për restaurime dhe ripërdorime peisazhi do të ketë impakt të konsiderueshëm pozitiv.
 - d. Trashëgimia kulturore padyshim do të ketë impaktin më të ndjeshëm pozitiv si rezultat i ndërhyrjeve restauruese, mirëmbajtëse por dhe lëvizshmërisë së njerëzve apo turistëve.

- e. Në popullsi dhe asetet e saj ky prioritet shoqërohet me impakt pozitiv për shkak të krijimit të mundësive për përfitime ekonomike, punësim, shfrytëzim të aseteve lokale të traditës, etj.
- f. Në lidhje me tokën, ujin, faktorët klimaterikë, biodiversitetin dhe mbetjet ky prioritet vlerësohet si me impakt asnjajës.

4. Realizimi i projekteve që përmbajnë zhvillimin e veprimtarive të lidhura me turizmit natyror, kulturor, historik, arkeologjik dhe të gjitha format alternative të tij do të mund të pasqyrohet me ndikime pozitive dhe negative të faktorëve mjedisor si më mëposhtë:

- a. Veprimtaritë praktike në kuadër të prioritetit të propozuar parashikohet që në kenë impakt pozitiv në tokë.
- b. Në lidhje me ajrin impakti është variabël midis pozitives dhe negatives në varësi të tipogjisë së aktivitetit dhe përqëndrimit kohor e hapësinor.
- c. Zhvillime të tilla do të shoqërohen padyshim me shtim të ndjeshëm të kërkesës për ujë. Kështu që fillimisht pritet një impakt mjedisor në faktorin ujë të jetë i përkeqësuar. Por marrja në konsideratë e masave të parapara në prioritetin e menaxhimit të ujrave tërësore dhe sidomos sipërfaqësore do të minimizoj ndjeshëm këtë impakt mjedisor.
- d. Veprimtari të tilla do të krijojnë fluks njerëzor duke gjeneruar mbetje me tipologji të ndryshme. Kjo do të shoqërohet me impakt negativ mjedisor në faktorin mbetje. Por marrja e masave të parapara në menaxhimin e mbetjeve si në grumbullimi, selektim, ripërdorim, riciklim, përpunim do të minimizonte këtë impakt duke e bërë lehtësisht negativ për mjedisin e bashkisë, por gjithësesi do të jetë kurdoherë me karakter lokal.
- e. Trashëgimia kulturore dhe historike për shkak të cilësive njohëse që ofrojnë do të impaktohet pozitivisht nga projektet e propozuara.
- f. Në popullsi dhe aset e saj projektet e propozuara në kuadër të prioritetëve përkatëse përbëjnë mundësi përmirësimi ekonomik, përmirësim të performancës profesionale, përmirësim të nivelit të jetesës dhe përjasoj të gjendjes ekonomike. Në këtë pikpamje vlerësohet tërësisht pozitiv.

5. Realizimi i projekteve që përmbajnë zhvillimin e veprimtarive të lidhura me mbjedhjen dhe logjistikën e sektorit agroushqimor do të mund të pasqyrohet me ndikime pozitive dhe negative të faktorëve mjedisor si më mëposhtë:

- a. Shtimi i aktiviteteve të tilla do të mund të kërkoj shtim të konsumit të ujit duke ndryshuar balancën e përdorimit dhe sasinë e shfrytëzueshme të tij duke përbër për mjedisin faktor me impakt negativ mjedisor. Por realizimi i veprimtarive të parapara në prioritetet e shfrytëzimit të regjimit hidrik, në përmirësimin e rrjetit të tubacioneve, në

mirëmenaxhimin e ujit, etj., impakti minimizohet në mënyrë të ndjeshme dhe impakti negativ i këtij prioriteti bëhet i shkallës së papërfillshme.

- b. Natyra dhe madhësia e aktiviteteve të tilla do të gjenerojnë padyshim më shumë mbetje duke e bërë si prioritet me impakt negativ në faktorin përkatës mjedisor. Por masat e propozuara në projektet përkatëse me ngritjen e pikave selektive të grumbullimit, dërgimit në kohë në destinacione, etj do ta bëj këtë veprimtari me shkallë minimale impakti në faktorin përkatës mjedisor. Pra impakti negativ i faktorit mjedisor mbetje është prezent dhe minimal.
 - c. Në zhvillime të tilla zhurmat do të jenë prezente, por lokale dhe me impakt minimal si pasoj e kësaj veprimtarie të propozuar.
 - d. Zhvillime të tilla në faktorin mjedisor popullsi dhe asete të tyre shoqërohet me impakt tërësisht pozitiv për shkak të mundësisë së punësimit, gjenerimit të të ardhurave, forcimit të ekonomisë, përmirësimit të nivelit të jetesës, ruartjen e shpërndarjes demografike si dhe krijim dhe promovim në treg të aseteve lokale e krahinore.
 - e. Për sa i përket tokës, ajrit, faktorëve klimaterik, biodiversitetit dhe peisazhit impakti i veprimtarive të propozuara në kuadër të prioriteti përkatës vlerësohen si neutral.
- 6. Realizimi i projekteve që përmbajnë zhvillimin e veprimtarive të lidhura me prodhimin do të mund të pasqyrohet me ndikime pozitive dhe negative të faktorëve mjedisor si më mëposhtë:**
- a. Toka do të impaktohen negativisht nga maksimalizimi i prodhimit bujqësor agrar, vreshtari, pemtari, etj si dhe nga fuqizimi i sektorit parësor lidhur me intesifikimin e përdorimit të plehrave kimike dhe pesticideve. Por nëse ky zhvillim do të harmonizohet me masat agrokimike në lidhje me kohën sasisë, mënyrën e përdorimit, impakti në faktorin tokë minimizohet ndjeshëm, madje ndikimi do të jetë pozitiv sepse përdorimi i praktikave më të mira bujqësore alternuar me sistemin e vaditjes, të kullimit dhe infrastrukturën e duhur krijon zhvillim të ekonomisë bujqësore në korelacion me faktorin mjedisor tokë. Kjo është rezultat i mundësisë për kompostim në kohë dhe në vendet e duhura të mbetjeve organike të gjeneruara duke prodhuar ushqim organik për tokën.
 - b. Mekanizimi i bujqësisë dhe fuqizimi i sektorit primar do të shoqërohet me impakt negativ në cilësinë e ujrave sipërfaqësore dhe nëntokësore për shkak të rritjes së kërkesës për ujë por dhe mundësisë së kontaminimit nga plehurat, pesticidet, vajrat e ndryshme, etj., fakti se uji i konsumuar në sektorin parësor është në përqindje maksimale dhe ndërkohë që uji është jetik, konstatojmë prezencën e rrezikut në nivelet maksimale pamvarësisht masave të propozuara dhe bashkërendimit me prioritet e tjera të planifikuara në PPV.

- c. Në lidhje me gjenerimin e mbetjeve si faktor mjedisor veprimtaritë e propozuara vlerësohen si me impakt pozitiv sepse:
 - hedhja e pakontrolluar e mbetjeve do të minimizohet si rezultat i shfrytëzimit maksimal të tokës bujqësore;
 - duke zbatuar një plan mirëmenaxhimi, grumbullimi dhe kompostimi do të mund të prodhohen plehra organike që ndikojnë pozitivisht në cilësinë e tokës;
 - me krijimin e mundësisë së mirëmenaxhimit të ujrave të zeza nëpërmjet trajtimit dhe përpunimit të tyre do të mund të sigurohet burim plehërimi nga llumi të cilësisë shumë të mirë duke shfrytëzuar dekompozuesit e tokës. Pra impakti vlerësohet tërësisht pozitiv.
- d. Zgjerimi dhe larmishmëria e kulturave bujqësore do të mund të ndikoj ndjeshëm pozitivisht në peisazhin si faktor mjedisor. Por shfrytëzimi tërësor i tokave bujqësore do të mund të eliminoj hedhjen sporadike të mbetjeve duke koreluar në mënyrë pozitive me faktorin mjedisor mbetje.
- e. Në lidhje me popullsinë dhe asetet e tyre ky prioritet impakton këto faktor mjedisor ndjeshëm në mënyrë pozitive për shkak të mundësisë së punësimit, gjenerimit të ardhurave, përmirësimit të cilësisë së jetesë dhe krijimit të aksesit zhvillimor në sektorin parësor sikurse magazinat, depot, serat, njësitë përpunuese, etj.
- f. Në lidhje me ajrin, faktorët klimaterike, biodiversitetin, zhurmat dhe trashëgiminë kulturore në mënyrën e propozuar nga PPV-ja impakti mjedisor në faktorët e sipërcituar vlerësohet neutral, por në sinergji funksionale krijojnë impakt pozitiv.

7. Realizimi i projekteve të lidhura me mbrotjen dhe menaxhimin e qëndrueshëm të burimeve natyrore do të mund të pasqyrohet me ndikime pozitive dhe negative të faktorëve mjedisor si më mëposhtë:

- a. Tokën pozitivisht, sepse përbën burimin natyror.
- b. Biodiveristetin, sepse shtimi i sipërfaqe pyjore do të mund të ndikoj ndjeshëm në zhvillimin e faunës. Pra do ketë ndikim pozitiv në zhvillimin e biodiversitetit.
- c. Mbetjet duke ndikuar sipas mënyrës së menaxhimit, pasi menaxhimi i qëndrueshëm i burimeve natyrore do të ketë ndikim pozitiv në mbetje duke zvogëluar vëllimin e mbetjeve, por kompostimi dhe riciklimi do të mund të mbrojnë burimet natyrore duke përmirësuar impaktin e faktorit mjedisor.
- d. Peisazhin, të lidhur me mënyrën e shfrytëzimit të burimeve natyrore (pyjeve, burimeve nëntokësore, hidrike, etj) duke ndikuar në geomorfologjinë, hidrografinë e mjedisit. Qëllimi është ruatja dhe përmirësimi i peisazhit duke risistemuar çdo ndërhyrje me impakt në peisazhin natyror.

- e. Popullsinë dhe asetet e saj, pasi burimet natyrore përbëjnë mundësi përfitimi ekonomik, punësimi, përmirësimi të cilësisë së jetës. Në këtë mënyrë impakti është pozitiv.
- 8. Realizimi i projekteve të lidhura me mbrotjen dhe menaxhimin e qëndrueshëm të burimeve ujore do të mund të pasqyrohet me ndikime pozitive dhe negative të faktorëve mjedisor si më mëposhtë:**
- Tokë, duke mundësuar sigurimin e mbulimit të sipërfaqes së mbjellë me sistem vaditje dhe shoqëruar me impakt pozitiv.
 - Biodiversitet duke siguruar mundësi zhvillimi të faunës dhe florës qoftë në sistemet ujore dinamike dhe statike me impakt pozitiv.
 - Peisazhit me impakt pozitiv në saj të projekteve infrastrukturore të lidhura me numrin dhe gjendjen e rezervuarëve apo sistemeve të tubacioneve, duke krijuar një pamje piktoreske.
 - Popullsinë dhe asetet e saj në saj të mundësisë së zhvillimit të aktiviteteve të ndryshme me pasoj impakt pozitiv në zhvillimin ekonomik dhe të mirëqënies njerëzore.
 - Në ajër, faktorë klimaterik, mbetje, zhurma dhe trashëgiminë kulturore e historike nuk mund të vlerësohet impakti i drejtëpërdrejtë por i koreluar si veprim përmirësues i elementëve gjenerues të secilit faktor mjedisor.
- 9. Realizimi i projekteve që janë të lidhura me zhvillimin e sektorëve të ndryshëm të bujqësisë do të mund të pasqyrohet me ndikime pozitive dhe negative të faktorëve mjedisor si më mëposhtë:**
- Tokë, rezulton të jetë pozitiv pasi ka të bëjë me mbrotjen e tokës nga erozioni, fenomeni i përmbytjes dhe mbishfrytëzimi arbitrar.
 - Ujin, rezulton të jetë pozitiv pasi ka të bëjë me shfrytëzimin racional duke mënjanuar mundësinë e përmbytjeve, por njëheraz sigurohen kapacitetet e kërkuara për mbulimin e nevojave për vaditje. Ky impakt pozitiv në ujrat sipërfaqësore si rezultat i teknologjisë së vaditjes impakton pozitivisht edhe ujrat nëntokësore (infiltrimi).
 - Mbetjet, rezulton se sektori i bujqësisë sasinë e tyre ta ngarkoj negativisht. Por duke zbatuar kërkesat e lidhura me objektivat e mbrotjes së mjedisit të lidhura me menaxhimin e tyre, trajtimin e mbetjeve të ngurta dhe të lëngëta nëpërmjet sistemeve të depurimit dhe impianteve përkatëse përfitohen produkte të shfrytëzueshme dhe me zvogëlim të gjenerimit të mbetjeve, duke evidentuar impakt pozitiv.
 - Peisazhin, rezulton të jetë pozitiv sepse lidhet me mbrotjen e tokave të kultivuara nga deponime të pakotlluara të mbetjeve, eliminohen fenomene natyrore të lidhura me erozion apo përmbytje, sistemohet qarkullimi i ujrave të shfrytëzueshme pa krijuar pika qëndrimi jo estetike, etj., duke krijuar një peisazh atraktiv dhe me vlera pozitive.

- e. Popullsinë dhe asetet e saj krijojnë impakt tërësisht pozitiv sepse lidhet me zhvillimin e prodhimit, shtimin e të ardhurave, mundësi punësimi dhe përmirësim të cilësisë së jetesës. Për bashkinë përbën një nga prioritetet e zhvillimit social ekonomik.
- f. Në ajër, faktorë klimaterikë, zhurma, biodiversitet dhe trashëgiminë kulturore e historike ndikimi nuk vlerësohet direkt por fakti i shtimit të sipërfaqeve të gjelbëruara mundëson emetime të oksigjenit, shfrytëzim të CO₂, absorbim të nivelit të zhurmave, kushte zhvillimi të faunës së bujqësisë së kultivuar, pra duke rezultuar në impakt të koreluar pozitivisht.

10. Realizimi i projekteve që janë të lidhura me shfrytëzimin e burimeve të rinovueshme të energjisë (ujore, diellore, etj) do të mund të pasqyrohet me ndikime pozitive dhe negative të faktorëve mjedisor si më mëposhtë:

- a. Tokën në mënyrë negative me shkallë të ndryshme në varësi të mënyrës së ndërhyrjes. Kjo është e lidhur kryesisht me impaktin e veprave hidrike.
- b. Ajrin tërësisht në mënyrë pozitive pasi janë burime që nuk gjenerojnë ndotës të tij.
- c. Faktorët klimaterikë impaktohen me tendencë nga neutrale në pozitive por njëkohësisht janë të koreluar në nivel global, pra shoqërohen me fenomene kumulative.
- d. Ujin e impaktojnë pozitivisht ose negativisht lidhur me mënyrën e shfrytëzimit. Pra impakti është pozitiv kur shfrytëzohen ujrato të tepërta, por shfrytëzimi i tejskajshëm, devijimi i rrjedhjes impaktojnë negativisht të gjitha asosacionet bimore, shtazore dhe sociale që shtrihen në rrjedhjet e poshtme të tyre. Zbatimi i kriterëve të shfrytëzimit të ujit sipas ligjit mënjanon tërësisht impaktin negativ të këtij prioriteti në faktorin mjedisor ujë.
- e. Biodiversitetin, ku impakti mund të rezultojë pozitiv ose negativ. Kjo është e lidhur me masat e zbatuara për shfrytëzimin e burimeve të rinovueshme. Pra efekti pozitiv është kur instalimi mundëson dhe krijon kushte për zhvillimin e ekosistemeve rrethuese ose periferike, dhe negativ kur shfrytëzimi bëhet në zona kritike për sasinë e ujit dhe nuk zbatohen kriteret teknike, çka mund të shoqërohet me asgjësim total të ekosistemeve ekzistuese dhe shkretëzim total të mjedisit përreth.
- f. Zhurmat impaktohen relativisht pak negativisht, pasi shfrytëzimi i energjisë së rinovueshme ka të bëjë me përdorimin e teknologjive me dinamikë të lartë dhe me përdorim mekanizmesh që gjenerojnë zhurma. Minimizimi mund të realizohet duke përzgjedhur vend instalimit dhe duke shmangur pikat e ndjeshme të ekosistemeve natyrore.
- g. Peisazhin, ku impakti mund të rezultojë pozitiv ose negativ në varësi të përzgjedhjes së vend instalimit të impiantit. Por kjo është e lidhur dhe me shkallën hapësinore të instalimit.

- h. Popullsinë dhe asetet e saj, ku impakti rezulton të jetë tërësisht pozitiv pasi lidhet me mundësi punësimi (ndërtues, inxhinier, mirëmbajtës, specialistë IT, etj), përfitim ekonomik, përmirësim të cilësisë së jetesës.
 - i. Në mbetje dhe trashëgimi kulturore e historike impakti i këtij prioriteti nuk mund të vlerësohet direkt por sigurisht që është i lidhur me zbatimin e kriterëve teknike dhe studimore në mënjanimin e impakteve të drejtëpërdrejta në përzgjedhjen e pikave instaluese.
- 11. Realizimi i projekteve që janë të lidhura me planifikimin urban, rrjetin urban (furnizimi me ujë, kanalizime, energji, menaxhim mbetje, etj) dhe rikualifikimin e zonave të caktuara apo njësive administrative do të mund të pasqyrohet me ndikime pozitive dhe negative të faktorëve mjedisor si më mëposhtë:**
- a. Tokë pasi rivitalimi i këtyre rrjeteve do të mund të shmang rrjedhjet e pakontrolluara të ujrave nëntokësore nga sistemet e kanalizimeve duke evituar fenomenet negative të erozionit, por do të mund të mënjanohen edhe depozitimet nëntokësore të mbetjeve të ndryshme. Pra impakti i këtij prioriteti zhvillimi rezulton që të jetë tërësisht pozitiv në faktorin mjedisor tokë.
 - b. Mbetje, impakti rezulton të jetë pozitiv pasi do të mund të evitohet depozitimi sporadik, djegjet e pakontrolluara shoqëruar me përmirësim të cilësisë së ajrit. Përmirësimi i menaxhimit të mbetjeve duke promovuar reduktim, riciklim, ripërdorim, ndarje në burim impakti mjedisor do të ketë trend pozitiv të qënësishëm. Pra në mbetje, impakti rezulton tërësisht pozitiv sepse do të mund të disiplinoj menaxhimin dhe reduktimin e ndjeshëm të volumit të gjenerimit dhe depozitimit të tyre.
 - c. Ujë, impakti rezulton tërësisht pozitiv pasi do të mund të ndalohet rrjedhja e pakontrolluar e ujit të pijshëm si dhe shpërdorimi i tij. Por njëkohësisht mundësohet riciklimi i ujit nëpërmjet sistemeve të trajtimit bakteriologjikisht të pastër pa efekte negative në florë, faunë, njerëzim.
 - d. Biodiversitetet pritet që të ketë një impakt minimal negativ pasi do të shoqërohen me konstruksione për depozitime të menaxhuara. Por përzgjedhja e pikave të grumbullimit apo trajtimit (vend depozitimi i mbetjeve) do të mund të minimizonte ndjeshëm impaktin negativ të këtij prioriteti të vlerësuar në PPV. Por mirëmenaxhimi do të zvogëloj impaktin hapësinor dhe do të mund ta përqëndrohet në pika të përzgjedhura dhe të mirë menaxhuara.
 - e. Popullsinë dhe asetet e saj impakti rezulton të jetë pozitiv qoftë në përmirësimin e cilësisë së jetës por dhe në mundësi punësimi dhe përfitimi financiar.
 - f. Në faktorët klimaterikë, peisazh, zhurma, trashëgimi kulturore e historike megjithëse nuk mund të përcaktohet një korelacion i drejtëpërdrejtë, zbatimi i veprimtarive të planifikuara në prioritetin e PPV krijon trend bashkëndues pozitiv.

- 12. Realizimi i projekteve të lidhura me sistemin e transportit publik do të mund të pasqyrohet me ndikime pozitive dhe negative të faktorëve mjedisor si më mëposhtë:**
- a. Ajër, ku impakti është tërësisht pozitiv pasi ka të bëjë me përmirësimin e infrastrukturës, me sistemin e qarkullimit, me teknologjinë e mjeteve dhe cilësinë e lëndëve djegëse, duke minimizuar përqëndrimin e ndotësve në atmosferë.
 - b. Faktorët klimaterikë si rezultat i korelacionit të tyre me ajrit, duke reduktuar ndjeshëm emetimin e ndotësve që shoqërohen me shfaqjen e fenomenit “serë”.
 - c. Zhurma, ku impakti do të jetë pozitiv pasi është i lidhur direkt me sistemin e qarkullimit dhe ekzistencën e kushteve, duke përdorur dhe promovuar formave alternative transporti sikurse janë rrugët e biçikletave.
 - d. Popullsinë dhe asetet e saj impakti parashikohet të jetë pozitiv pasi do të ketë si qëllim përfundimtar lehtësimin e qarkullimit, përdorimin e mjeteve të transportit kolektiv dhe të formave alternative që kontribuojnë në përmirësimin e cilësisë së shëndetit mjedisor dhe të mënyrës e cilësisë së jetesës. Kjo do të mënjanojë fenomenin e migrimit të lidhur me cilësinë urbane.
 - e. Trashëgiminë kulturore e historike që do të impaktohet pozitivisht për shkak të krijimit të aksesueshmërisë së këtyre veprave nga vizitorët.
 - f. Peisazhi për shkak të ndërhyrjeve do të krijoj një pamje të përmirësuar dhe më estetike.
 - g. Uji, biodiversiteti dhe mbetjet, impakti i drejtëpërdrejtë nuk vlerësohet por trendi i veprimtarive të planifikuara do të mund të impaktoj pozitivisht këta faktor mjedisor duke krijuar sinergjinë funksionale të faktorëve mjedisor.

9.4. TRAJTIMI I NDIKIMEVE NË MJEDIS.

Mbi bazën e vlerësimit të projekteve të parashikuara nga zbatimi i PPV-së dhe impaktit të tyre në faktorët e mjedisit duhet që të kryhen veprime konkrete me qëllim minimizimin deri në eliminim të ndikimeve mjedisore të këtyre veprimeve. Analiza e impakteve mjedisore dhe mënyra e trajtimit të tyre është analitike për secilin përbës të mjedisit.

Faktorët Mjedisor: Terren	
Ndikime të parashikuara negative	Masat e propozuara për trajtim
Ndërtimi dhe funksionimi i zonave urbane dhe qendrave administrative;	Hartimi i studimeve përputhëse hidrogeologjike për mbrotjen e terrenit, por dhe të azhurnuar me projektet e propozuara
Ndërtimi dhe funksionimi i infrastrukturës kombëtare dhe ndërkombëtare;	Hartimi i studimeve hidrogeologjike dhe gjeologjike për zhvillimin e projekteve të qëndrueshme dhe komfortabël me mjedisin
Ndotje të terrenit nga pesticidet dhe plehtrat kimike në kuadër të fuqizimit të sektorit agrobujqësor;	Zhvillimi i bujqësisë mbi baza mbështetëse shkencore.
Ndotje të terrenit nga deponime mbetjesh apo produkte veprimtarie shfrytëzimi dhe/ose prodhimi nga rritja e aksesit të punësimit;	Mundësia e krijimit të njësive bujqësore të organizuara. Aplikimi i praktikave, rregullave dhe udhëzime të Bashkimit Europian mbi bujqësinë Planifikimi në burim i i tipologjisë dhe mënyrës së menaxhimit të qëndrueshëm sipas politikave më të mira të riciklimit të tyre .

Faktorët Mjedisor: Ajri	
Ndikime të parashikuara negative	Masat e propozuara për trajtim
Ndotja atmosferike për shkak të rivitalizimit të infrastrukturës së transportit;	Kalimi në përdorimin e mjeteve të teknologjisë anti-ndotje. Përdorimi i lëvizjeve alternative të mundshme me reduktim të emisioneve, qoftë me karakter sportiv apo të qarkullimit kolektiv.
Ndotje atmosferike për shkak të zhvillimit të projekteve të propozuara lidhur me mundësi punësimi, zgjerimi urban, etj ;	Zbatimi i projektit sipas parimit të qëndrueshmërisë dhe aplikimi i metodave dhe teknologjive bashkëkohore.
Ndotje për shkak të deponimeve sporadike dhe mos aplikimit të	Organizmi dhe zbatimi i një skeme funksionale për grumbullim të

masave trajtuese urbane, sanitare, shtëpiake dhe bujqësore;	përqëndruar dhe trajtim në pika të përcaktuara me teknologji sa më rentabel nga pikpamja mjedisore
---	--

Faktorët Mjedisor: Ujra	
Ndikime të parashikuara negative	Masat e propozuara për trajtim
Përdormi i ujit për qëllime imbotilimi apo për promovimin dhe zhvillim të prodhimeve dhe produkteve bujqësore, si në sektorin primar dhe atë dytësor të prodhimit;	Aplikimi i politikave të përshtashme të faturimit të ujit. Organizimi hapsinor, kohor dhe teknologjik i njësive operuese në rajonet ekonomike me qëllim menaxhimin e burimeve ujore. Organizimi i kontrollit të mënyrave të shfrytëzimit të burimeve apo depozitimeve ujore. Përdormi dhe aplikimi i risive teknologjike në shfrytëzimin e ujit. Përdormi dhe adaptimi nga njësitë operuese të Sistemeve të Menaxhimit Mjedisor.
Ndotje dhe ndikim në sasisë e ujrave nëntokësore nga intesifikimi dhe forcimi i prodhimit primar;	Organizimi dhe zbatimi i një plani të qëndrueshëm të menaxhimit të ujit për vaditje. Ndërtimi i një rrjeti hidrografik modern me efikasitet, rendiment, kosto të ulët dhe produktiv nga pikpamja e qëndrueshmërisë mjedisore. Ndërtimi dhe mirëmbajtja e sistemeve ujore të rezervuarëve apo digave. Menaxhimi i shfrytëzimit të burimeve ujore nëntokësore individuale apo kolektive
Ndotje nga shkarkimet sipërfaqësore apo nëntokësore me burime të ndryshme industriale, bujqësore, urbane, etj.	Ndërtimi i sistemeve teknologjike që shkarkimet përfundimtare të jenë me ndotje të papërfillshme. Përdormi dhe aplikimi i skemave teknologjike që akumulojnë ndotjen sipas parimit të Zhvillimit të qëndrueshëm. Planifikimi i investimeve apo të çfarëdolloj ndërtimi me fashë mbrojtëse ndaj ujrave sipërfaqësore deri në 50m. Organizimi i studimeve hidrogeologjike për shmangje maksimale të raportit funksional aktivitet/burim nëntokësor.

Faktorët Mjedisor: Biodiversiteti	
Ndikime të parashikuara negative	Masat e propozuara për trajtim
Ndërtimi dhe funksionimi i infrastrukturës	Trajtim parandalues me vendosjen e rrjetave dhe të infrastrukturës teknike e mjedisore

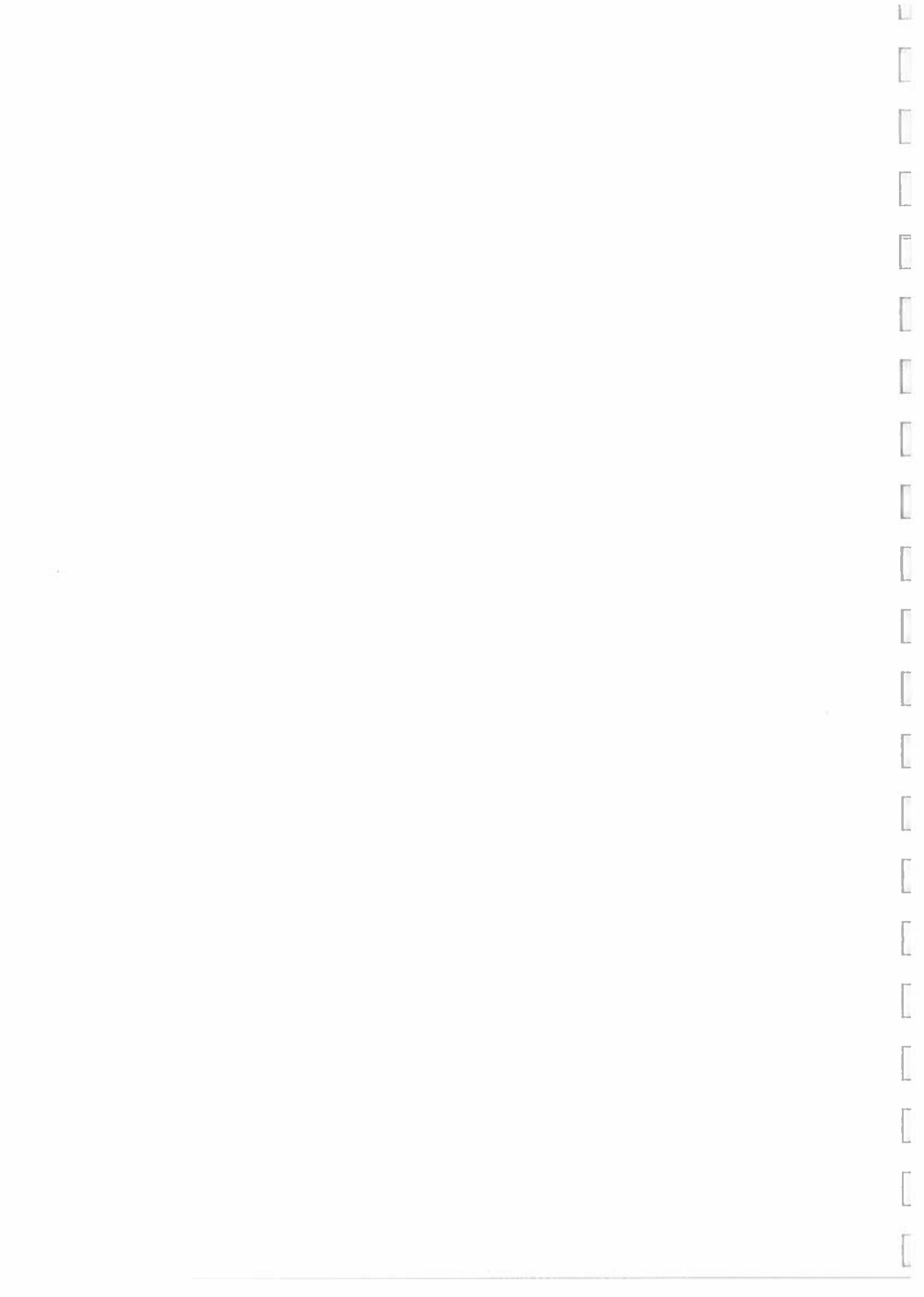
qarkulluese;	
Promovimi i natyrës, kreacionit, guida ekoturistike;	Përcaktimi i zonave me vlera ekoturistike, shkencore dhe ekonomike. Hartimi i një guide dhe aplikimi i një sistemi shfrytëzimi konfortabël me mjedisin dhe që siguron zhvillim të qëndrueshëm. Zhvillimi i studimeve faunistike dhe floristike në përgjithësi por sidomos ornitologjike dhe mamalogjike sidom në zonat e mbrotjtura, me interes ekoturistik, të ndjeshme dhe problematike
Zbatimi i projekteve strategjike me impakt të drejtëpërdrejtë apo të tërthortë si rezultat i shfrytëzimit të burimeve natyrore;	Aplikimet duhet të shmangin sipas alternative studimore ndërhyrjen drastike në biodiversitet. Të kërkohen dhe zbatohen teknologji që minimizojnë përdorimin e burimeve primare të biodiversitetit me teknologji alternative të eficientës energjitike. Shfrytëzimi i biodiversitetit sipas kriterëve shkencore dhe alternuar me metoda e programe të zhvillimit të qëndrueshëm. Projekte bashkëshoqëruese me mundësi zhvillimi të biodiversitetit.

Faktorët Mjedisor: Mbetje	
	Masat e propozuara për trajtim
Ndikime të parashikuara negative	Promovimi i riciklimit të materialeve të ndryshme.
Shtimi i prodhimit të mbetjeve nga aktiviteti në sektorin promat dhe sekondar të prodhimit;	Promovimi i bio-kompostimit nga sektori primar dhe sekondar i agrobujqësisë. Informimi i banorëve në lidhje me mundësitë dhe mënyrat e menaxhimit të mbetjeve sipas tipologjisë së tyre. Organizimi i një sistemi trajtimi me grumbullim në pika të paracaktuara, përpunim paraprak dhe destinim për në pika përpunuese teknologjike. Mundësi perspektive të ndërtimit të landfillit. Zhvillimi i sistemeve të koordinuara të aktiviteve ekonomike me mundësi qarkullimi të lëndëve të para e produkteve dhe me mbetje minimale. Aplikimi i sistemeve promovuese dhe motivuese për menaxhimin e mbetjeve.
Shtim të gjenerimit të mbetjeve nga aktiviteti komunitar apo dhe zhvillimi i ekoturizmit;	Informim dhe ndërgjegjësim për menaxhimin e mbetjeve dhe krijimi i aksesit të duhur për grumbullim, ndarje me mundësi përpunimi optimal dhe shfrytëzimi për riciklim.

Faktorët Mjedisor: Mjedisi Akustik/Zhurma	
Ndikime të parashikuara negative	Masat e propozuara për trajtim
Zhurma nga funksionimi i infrastrukturës së transportit;	Zhvillimi i infrastrukturës policentrike, por njëkohësisht promovimi i teknologjive bashkëkohore dhe konfortabël me mjedisin për përdorim personal apo aktivitete të ndryshme. Të shfrytëzohen në transport format alternative që sigurojnë rentabilitet, minimizojnë koston dhe gjenerojnë për njësi dB më të pakët.
Zhurmat nga aktivitet e propozura industriale (gurore, artizale, etj);	Organizimi hapësinor i njësive operuese. Përdorimi i teknologjive bashkëkohore, aplikimi i aktiviteteve në distancë nga zonat e banuara apo me impakt akustik, sidomos faunistik. Përdorimi i pajisjeve mbrojtëse akustike për sigurimin e shëndetit të personelit dhe respektimi ligjor i kohës së ekspozimit ndaj faktorëve akustik. Respektim i normave EU për parametrat teknologjike dhe masat teknike.
Zhurmat nga aktivitetet sekondare të agrobujqësisë;	Aplikimi i izolimit akustik të ndërtesave. Organizimi hapësinor i njësive operuese në zonat ekonomike . Shfrytëzimi i hapësirës topografike për planifikimin e instalimit të investimeve me impakt akustik.

Faktorët Mjedisor: Mjedisi Peisazh	
Ndikime të parashikuara negative	Masat e propozuara për trajtim
Ndryshime të peisazhit nga aktiviteti në infrastrukturë dhe mjedisin urban;	Zbatimi i projekteve infrastrukturore dhe urbane me arkitekturë zhvillimore konfortabël me mjedisin.
Ndryshime të peisazhit nga zbatime të sektorit primar industrial;	Organizimi i shfrytëzimeve të tilla me strukturë sipërfaqësore me impakt minimal estetik mjedisor. Zbatimi i teknologjive që gjenerojnë mundësi ndryshimi sa më të vogël të peisazhit. Rritja e efikasësisë së shfrytëzimit për njësi sipërfaqe me mundësi ndryshimi minimal të

	peisazhit. Zbatimi i programeve rehabilituese për formësimin e peisazhit.
Ndnyshime të peisazhit nga aktiviteti i sektorit primar të bujqësisë;	Respektimi i distancës minimale të aktiviteteve ndërtimore në zonat rurale me distancë minimale 20m nga kufiri fqinjë për të siguruar zhvillim të qëndrueshëm dhe miqësor me mjedisin, si rezultat i ruatjes së densitetit të ndërtimit-shfrytëzimit-gjenerimit të faktorëve impaktues të mjedisit
Përdorimi i burimeve natyrore për qëllime ekoturistike apo ekonomike.	Përzgjedhja e pikave të aksesueshme pa impakt në mjedisin shkencor, të kërcënuar sensibël. Përdorimi i teknikave dhe aseteve me më pak mundësi impakti negativ mjedisor. Përdorimi i mjeteve natyrore për të ruajtur harmonizimin midis elementëve natyror dhe ndërhyrjes antropogjene.

9.5. VLERËSIMI I NDIKIMEVE NË FAKTORËT MJEDISOR TË PPV

9.5.1. Ndikime në terren

Faktori mjedisor i terrenit, në përputhje me kapitullin “Njohja e ndikimeve mjedisore të PPV” dhe kapitullin “Parashikimi i Ndikimeve Mjedisore të PPV” pritet të ndikohet pozitivisht nga zbatimi i projekteve të lidhura me 4, 7, 8, 9, 11 dhe negativisht pjesërisht nga projektet e lidhura me 1 dhe 10. Ndërkohë që projektet e lidhura me veprimtaritë që i përkasin 2, 3, 5 dhe 11 nuk kanë ndonjë impakt të qënësishëm në faktorët mjedisor të analizuar sipas objektivave dhe projekteve të parashikuara. Lik pra pozitiv dhe negativ në varësi të zbatimit të projekteve të parashikuara për realizimin e këtij objekti të PPV. Por në disa projekte sikurse është 1 dhe 12 impakti mund të rezultojë diabolik pra pozitiv dhe negativ në varësi të zbatimit të projekteve të parashikuara për realizimin e këtij objekti të PPV, si dhe në varësi të parametrave të tjerë dhe në sinergji me zbatimin e objektivave të lidhura me menaxhimin e ujrave.

Pra, në përputhje edhe me analizën u kryer në kapitullin “Njohja e ndikimeve mjedisore të PPV” dhe kapitullin “Parashikimi i Ndikimeve Mjedisore të PPV”, vlerësohet se praktikatat e mira të Agroturizmit, trajtimi i fenomeneve të erozionit të terrenit, menaxhimi i qëndrueshëm i ujit për ujitje, përmirësimi i prodhimit bujqësor dhe harmonizimi i tij me standardet Evropiane, përmirësimi i infrastrukturës për furnizimin me ujë të pijshëm, kanalizimim, përpunimin e mbetjeve dhe menaxhimin e mbetjeve të ngurta, si edhe ndërhyrjet e planifikimit urban dhe rehabilitimit, do të kenë ndikime pozitive mbi terrenin.

Ndikimi negativ që do të shkaktohet nga instalimi dhe funksionimi i infrastrukturave të mëdha për transportet rrugore dhe hekurudhore që ka të bëjë me mbulimin e tokës me qilima artificiale dhe reduktimin e absorbimit së tij, me pasojë rritjen e rrezikut të përmytjeve. Ndërkohë, ndikimi negativ është i kthyeshëm, pasi me respektimin e standardeve strikte të instalimit dhe funksionimit të infrastrukturës së transportit, mbrojtja e tokës do të vijë nga nevoja për mbrojtjen e projekteve të infrastrukturës së transportit. Ndikimi negativ i pritur nga promovimi i Burimeve të Ripërtëritshme të Energjisë (ujore, diellore) ka të bëjë vetëm me rastin e ndërtimit të një dige hidroelektrike, rast në të cilin do të krijohet një rezervuar të madh, i cili do të shkaktojë një efekt negativ në tokën e këtij rajoni p.sh. me erozion të mundshëm dhe rrëshqitje të tokës.

Së fundi, forcimi i sektorit të prodhimit agrobujqësor, nëse nuk kombinohet me menaxhimin e qëndrueshëm të ujit për ujitje dhe përmirësimin e prodhimit bujqësor, vetëm atëherë mund të shkaktojë efekte negative në tokë, për shkak të përdorimit të maksimizuar të ujit për ujitje dhe ndotjes që do të rezultojë nga përdorimi përkatës i pesticideve dhe plehrave kimike. Edhe për

këtë arsye, efekti është i kthyeshëm, duke u kombinuar me zbatimin e propozimeve të lidhura me zhvillimin e sektorit të prodhimit.

9.5.2. Ndikimet në ajër

Faktori mjedisor i ajrit, në përputhje me kapitullin "Njohja e ndikimeve mjedisore të PPV" dhe kapitullin "Parashikimi i Ndikimeve Mjedisore të PPV", pritet të ndikohet pozitivisht nga zbatimi 6, i projekteve të lidhura me objektivat 1, 6, 8, 9, 10, 11 dhe 12. Ndërkohë që pritet një impakt pjesërisht negativ nga veprimtaritë e lidhura me 4, 7, dhe 12. Veprimtaritë e lidhura me 2, 3, 5, parashikohen me impakt jo të qënësishëm dhe të cilësuar por të kushtëzuar nga zbatimi i veprimtarive të tjera të parapara sipas objektivave të zbërthyer në veprimtari konkrete.

Si rrjedhim, rezulton se nga propozimet e PPV, do të rezultojnë efekte pozitive në ajër, nga përdorimi i Burimeve të Ripërtërishme të Energjisë dhe pavarësinë e pjeshme nga lëndët djegëse minerale, nga menaxhimi i mbetjeve të ngurta me shmangie të metodës së djegies, nga rritja e sipërfaqeve të gjelbra në qytete dhe nga reduktimi i gazrave përmes rregullimeve të trafikut, nga ndikimet e përgjithshme pozitive në lidhje me veprimet për fenomenin "serë" dhe faktorëve të tjerë klimatikë, nga minimizimi i lëvizjeve, duke ofruar zgjidhje ekologjike.

Ndikimi negativ që do të rezultojë nga rritja e lëvizjeve rrugore (automobilistike dhe hekurudhore) të njerëzve dhe mallrave mund të kontrollohet dhe të kufizohet në një masë maksimale vetëm me përmirësimin e cilësisë së karburanteve dhe me zëvendësimin aktual të automjeteve me automjete të teknologjisë më miqësore me natyrën. Lëvizja e turistëve në monumentet kulturore e historike si dhe arkeologjike, numri i të cilëve parashikohet të rritet, do të shkaktojë rritje të ndotësve të ajrit dhe në këtë rast varet nga cilësia e lëndëve djegëse të automjeteve, nga përdorimi i biçikletave dhe nga lëvizja e sigurt dhe tërheqëse e këmbësorëve, përmes rrjetit të trotuareve për këmbësorë. Së fundi ndikimet përkatëse negative që priten nga fuqizimi i aktiviteteve të specializuara të turizmit (agroturizmi, turizmi mjedisor, kulturor, etj), janë gjithashtu të kontrollueshme nga kushtet e përmendura më sipër.

9.5.3. Ndikimet mbi faktorët klimatikë

Faktorët klimatikë, në përputhje me kapitullin "Njohja e ndikimeve mjedisore të PPV" dhe kapitullin "Parashikimi i Ndikimeve Mjedisore të PPV", do të preken vetëm pozitivisht nga veprimtaritë e lidhura me 6, 7 dhe 12, ndërkohë që negativisht nga 1. Veprimtaritë e tjera të parashikuara në zbatim të kërkesave të objektivave të PPV do të jenë me efekt neutral të drejtëpërdrejtë por si veprimtari kumulative do të ndikojnë pozitivisht në rast se zbatohen kërkesat e implementimit të gjithësecilit projekt, por sidomos ato të lidhura me pavarësinë energjetike nga lëndët djegëse minerale (përdorim të Burimeve të rinovueshme të energjisë) dhe nga reduktimi i emetimeve të gazeve "serë", me fuqizim të transporteve interbashkiake dhe metodave më miqërore me mjedisin të transporteve. Në veçanti, për mikroklimën urbane

përmirësimi do të vijë nga shtimi i gjelbërimit, përmirësimi i trafikut dhe nga rehabilitimi i ndërtesave me efikasitet energjitike brenda zonave të banuara. Sa më e madhe zona e banimit, aq më i dukshëm përmirësimi në mikroklimë.

Për sa i përket ndikimit negativ në faktorët klimatikë nga forcimi i infrastrukturës së transportit, shkalla e tij varet nga përmirësimi i cilësisë së lëndëve djegëse dhe zëvendësimi i mjeteve ekzistuese me mjete të një teknologjie të re më miqësore me mjedisin. Duke pasur parasysh perspektivën e përgjithshme të zhvillimit të Bashkisë, këta faktorë konsiderohen të papritur dhe si rrjedhim, efekti negativ i kontrollueshëm.

9.5.4. Ndikime mbi ujërat

Faktori mjedisor i ujit, në përputhje me kapitullin “Njohja e ndikimeve mjedisore të PPV” dhe kapitullin “Parashikimi i Ndikimeve Mjedisore të PPV”, pritet të ndikohet pozitivisht nga Boshtet e Prioritetit 9, 11, 12, dhe negativ 5, 6, 10. Ndërkohë që veprimtaritë e tjera parashikohen me ndikim pozitiv dhe negativ në varësi të mënyrës së implementimit, pra bëhet fjalë për promovimin e burimeve të rinovueshme të energjisë si dhe të menaxhimit të ujit. Pra, në përputhje me analizën e mësipërme në kapitullin “Njohja e ndikimeve mjedisore të PPV” dhe kapitullin “Parashikimi i Ndikimeve Mjedisore të PPV”, është vlerësuar se menaxhimi i qëndrueshëm i ujit kryesisht për ujitje, mbrojtja e tokës bujqësore nga uji tepër (përmbytjet), përmirësimi i rrjeteve të infrastrukturës së furnizimit me ujë, kanalizimi, trajtimi i ujërave të zeza dhe menaxhimi i mbetjeve të ngurta do të kenë një efekt pozitiv mbi ujin. Për më tepër, shkencat që kanë lidhje me mjedisin përmirësojnë perspektivën e sistemeve të ardhshme të ujit. Efekte negative parashikohen nga zbatimi i propozimeve për forcimin e aktiviteteve të turizmit dhe aktiviteteve të lidhura me zhvillimin e prodhimit të diversifikuar, forcimin e sektorit sekondar duke rritur njësitë e përpunimit të produkteve të prodhimit primar. Ndërkohë, sinergjia e veprimeve nga boshte të tjera të prioritetëve mund të zvogëlojë ose të kompensojë ndikimin negativ. Për sa i përket ndikimeve në ujë nga veprimtaritë e sektorit të turizmit dhe sektorit terciar janë të kthyeshme duke zbatuar veprimet që përmirësojnë infrastrukturën e furnizimit me ujë, dhe zbatimin e aktiviteteve të buta të ekoturizmit. Efekti negativ nga përdorimi i ujit në sektorin e prodhimit dytësor ka të bëjë kryesisht me nevojat e shtuara për ujë që përdoret nga aktivitete të tilla dhe nga prodhimi i mbetjeve që kërkojnë menaxhim. Edhe në këtë rast, efektet minimizohen nga masa të tilla si menaxhimi - trajtimi i ujërave të ndotura nga njësitë industriale që i prodhojnë ato dhe ripërdorim gjatë funksionimit të tyre. Në fushën e prodhimit primar, menaxhimi racional i ujit për ujitje dhe praktikën e mira bujqësore me përdorim minimal të plehrave dhe pesticideve, mund të ndryshojnë efektet negative. Për sa i përket shfrytëzimit të burimeve të ripërtëritshme të energjisë, nëse nuk merren në konsideratë parametrat hidrologjike dhe balanca ujore në basenet ujore që do të shfrytëzohen dhe nuk bëhet menaxhim racional, efekti mbi ujin në zonat poshtë saj do të jetë negativ, pasi do të

ndikohet bilanci hidrologjik dhe mund të vihet re mungesë uji. Nga ana tjetër, mund do të shoqërohet me impakte të rëndësishme të biodiversitetit, faunës, florës dhe jetesës së komunitetit.

9.5.5. Ndikime mbi mbetjet

Mbetjet, të ngurta dhe të lëngshme, në përputhje me kapitullin “Njohja e ndikimeve mjedisore të PPV” dha kapitullin “Parashikimi i Ndikimeve Mjedisore të PPV”, pritet të kenë efekt pozitiv në lidhje me veprimtaritë e objektivave 4, 6, 7, 8, 10, 11 dhe 12. Ndërkohë që impakti negativ mund të rezultoj nga 5, 9 dhe pjesërisht nga 5. Njëkohësisht veprimtaritë e tjera sipas objektivave sikurse 1, 2, 3 nuk kanë lidhje direkte me mbetjet por aksesohen nga implemetimi i tyre pozitivisht ose negativisht. Veprimtaria që ka lidhje me mbrojtjen e tokës së punueshme dhe të bujqësisë ka efekt pozitiv ose negativ në nivelin që do të parashikohet apo nga përpunimi i mbetjeve të lëngshme nga njësitë e operimit. Në bazë të analizës së përshkruar në kapitullin “Njohja e ndikimeve mjedisore të PPV” dha kapitullin “Parashikimi i Ndikimeve Mjedisore të PPV”, vlerësohet se promovimi i kësaj dege të re, do të ketë ndikim pozitiv në mbetjet. Krijimi i një linje që do të absorbojë një pjesë të mbetjeve nga prodhimi, në rast se komplekset bujqësore do të përdorin mbetjen e thatë nga komplekset periferike për përpunimin e mbetjeve, si dhe komposton nga përpunimi i lëndëve organike, duke pasuruar tokën bujqësore me lëndë organike, ndihmon ekonomikisht pasi kultivimi i tokës bujqësore do jetë me kosto më të ulët për sa i përket plehërimit. Veçanërisht efekte pozitive mbi mbetjet ka padyshim zbatimi i propozimeve, që synojnë zvogëlimin e sasisë së mbetjeve dhe riciklimin e nënprodukteve nga shfrytëzimi i burimeve natyrore dhe përmirësimin dhe mbrojtjen e burimeve natyrore me përdorimin e mbetjeve me trajtim special. Në të njëjtën mënyrë, ndikim pozitiv do të ketë trajtimi i mbetjeve në përgjithësi si mbledhja, përzgjedhja, riciklimi, landilli dhe përdorimi në degë të tjera p.sh. bujqësi. Gjithashtu teknologjitë që lidhen me ambientin përmirësojnë kushtet e sistemeve tokësore. Ndikimet negative nga zhvillimi i turizmit i sektorit të prodhimit parësor dhe atij terciar pavarësisht se pritet të jenë të rëndësishme pasi rritet popullsia dhe konsumimi, sjell si pasojë shtimin e mbetjeve, do të mund të minimizohen me një menaxhim të mirë si për mbetjet e lëngshme ashtu edhe ato të ngurta. Si përfundim bujqësia, me përdorimin e plehrave kimike dhe pesticidet dhe funksionimin e njësive të organizuara, prodhojnë mbetje të cilat zakonisht përfundojnë në atmosferë, sipërfaqen e tokës dhe në rrjetin ujor natyror, në qoftë se nuk do të bëhet menaxhimi i përshtatshëm i tyre. Ndikimi i tyre në mbetje është negativ. Në qoftë se praktikojmë veprime si mbrojtja e burimeve natyrore, menaxhimin e mbetjeve, mbrojtjen e tokave bujqësore dhe kultivimin e tyre me përdorimin e sa më pak plehrave kimike dhe të pesticideve, mbetjet do të minimizohen dhe do të kenë më pak ndikime negative në mjedis.

9.5.6. Ndikime në mjedisin akustik/zhurmat

Faktori mjedisor i zhurmës, në përputhje me kapitullin “Njohja e ndikimeve mjedisore të PPV” dha kapitullin “Parashikimi i Ndikimeve Mjedisore të PPV”, pritet të ndikohet pozitivisht nga veprimtaritë e objektivave 6, 8, 9 e 12 dhe negativisht nga 1, 3 e 10. Pjesërisht impakti është negativ ose pozitiv nga 5, ndërkohë që 2, 3, 4 e 7 konsiderohen pa lidhje të drejtëpërdrejtë. Pra, në përputhje me analizën e mësipërme, është vlerësuar se ndërhyrjet e planifikimit urban dhe rehabilitimet, do të kenë efekte pozitive mbi zhurmën, veçanërisht në atë që krijohet nga lëvizja e automjeteve. Gjithashtu, zhvillimi i mëtejshëm i transportit urban, për aq sa do të ndihmojë në uljen e vëllimeve të trafikut në shumë rrugë, vlerësohet se do të reduktojë zhurmën e gjeneruar nga trafiku në rrugët e veçanta, ku paraqiten probleme të ngjashme. Ndikime negative parashikohen nga përmirësimi dhe fuqizimi i infrastrukturës kombëtare të transportit rrugor dhe hekurudhor, pasi mjetet që qarkullojnë, automjetet, trenat do të shkaktojnë zhurmë për shkak të pjesëve të tyre mekanike, ose për shkak të shpejtësisë së tyre. Po ashtu, promovimi i monumenteve historike e kulturore që do të rrisin vizitueshmërinë e tyre do të gjenerojnë vatra zhurme rreth tyre. Problemi mund të kontrollohet dhe të minimizohet me zhvillimin e aktiviteteve në kuadër të zbatimit të projekteve të lidhura me lëvizje këmbësore dhe me biçikleta. Ndikime të ngjashme negative të zhurmës shkaktohen edhe nga përdorimi i të gjitha burimeve të disponueshme (natyrore, kulturore, etj.) për zhvillimin turistik dhe fuqizimi të sektorëve që veprojnë duke mbështetur turizmin. Me fuqizimin e sektorit të përpunimit të produkteve të sektorit bujqësor, faktori zhurmë do të rritet, pasi njësitë e përpunimit do të përdorin makineri që prodhojnë zhurmë në proceset e tyre, por në praktikë zhurma do të ketë ndikim vetëm tek të punësuarit në këto njësi, pasi këto njësi do të vendosen jashtë zonës urbane të vendbanimeve.

9.5.7. Ndikimet në trashëgiminë kulturore dhe historike

Faktori mjedisor në trashëgiminë kulturore, në përputhje me kapitullin “Njohja e ndikimeve mjedisore të PPV” dha kapitullin “Parashikimi i Ndikimeve Mjedisore të PPV”, pritet të ndikohet pozitivisht nga veprimtaritë e objektivave 1, 3, 4, 6, 11, 12 ndërkohë që ato të lidhura me 2, 5, 7, 8, 9 dhe 10 nuk kanë lidhje me faktorin mjedisor në trashëgiminë kulturore e historike. Me studime të veçanta që do të kryhen do të jepet mundësia që monumentet kulturore e historike të komunikojnë në mënyrë të tillë që të krijohet një rrjet i shfrytëzueshëm në kohë nga vizitorët i kombinuar me element të turizmit natyror dhe kulinar.

9.5.8. Ndikime mbi peisazhin

Faktori mjedisor i peisazhit, në përputhje me kapitullin “Njohja e ndikimeve mjedisore të PPV” dha kapitullin “Parashikimi i Ndikimeve Mjedisore të PPV”, pritet të ndikohet pozitivisht nga aktivitetet e objektivave 1, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 dhe pjesërisht negativisht nga 1, 10 e 11.

Rëndësi në zhvillimin e peisazhit ka shfrytëzimi i të gjithë burimeve (natyrore, kulturore, etj.), për rritjen e aktiviteteve turistike p.sh. promovimi i agroturizmit, pasi të ndërtohen komplekse agroturistike të përshtatura në peisazh dhe me materiale miqësore ndaj peizazhit, sepse aktiviteti i tyre është i varur direkt nga gjendja e mirë e ambientit natyror. Puna në sektorin e prodhimit e kombinuar me përpunimin përmirëson gjendjen e tokës bujqësore, zvogëlohen zonat bujqësore të braktisura, ndërtohet rrjetet kanalizimesh i cili mbështet kultivimin dhe vazhdimësinë e tyre dhe krijohen liqene artificiale, të cilat përmirësojnë pamjen e estetikë të peizazhit, pasi uji ndikon pozitivisht në ambient. Mbrojtja dhe shfrytëzimi i burimeve natyrore, nënkupton sipërfaqe të pastra, të cilat nuk kanë pësuar dëmtim, pyje të dendura, sipërfaqe të shfrytëzuara dhe të risjella në gjendjen e mëparshme. Ndërhyrja urbanistike është e sigurt se do të ndryshojnë pamjen urbane në të gjitha qendrat e banimit që do të realizohen dhe ndryshimi vlerësohet të jetë pozitiv. Përmirësimi i komunikacionit dhe të shërbimit urban në lidhje me ndryshimet urbanistike do të ndryshojnë pamjen e qytetit në mënyrë pozitive. Ndikime negative parashikohen si pasojë e zhvillimit dhe përforcimit të përpunimit të produkteve bujqësore, pasi qendrat e përpunimit me godinat e tyre do të shkaktojnë ndikim negativ të kufizuar në bujqësi. Gjithashtu dhe akset rrugore, hekurudhore, kur kalojnë përmes natyrës, kryejnë ndërhyrje të mëdha estetike mbi peisazhin, për të pasur një vazhdimësi të aksit rrugor pa pjerrësi të madhe dhe kthesa të hapura, të cilat presupozojnë ndërhyrje të mëdha në peisazh. Promovimi i energjisë nga kushtet natyrore mund të ketë ndikim negativ mbi peisazhin. Përsa i përket energjisë nga kushtet natyrore, vlerësohet se do të ketë ndikim mbi qendrat e banuara veçanërisht nga instalimi i paneleve diellor mbi çatitë e banesave. Ndikimi mbi peisazhin nuk pritet të jetë i rëndësishëm.

9.5.9. Ndikimet mbi popullsinë dhe në asetet e saj

Popullsia dhe elementët asetet e saj, në përputhje me kapitullin “Njohja e ndikimeve mjedisore të PPV” dhe kapitullin “Parashikimi i Ndikimeve Mjedisore të PPV”, pritet të ndikohen pozitivisht nga të gjitha veprimtaritë e propozuara sipas objektivave të PPV. Kjo pasi:

- Infrastruktura ndikon në zhvillimin ekonomik të zonës, ndërsa do të lehtësojnë lëvizjen e mallrave tregtare dhe do të forcojnë tregtinë drejt tregjeve të ndryshme. Në vazhdim, pritet shmangia e emigrimit, ndërsa për shkak të kushteve më të mira të zhvillimit ekonomik, njihet ndryshimi, me rritje të mundshme të asetëve pasurore materiale.
- Do të kenë impakt pozitiv në aktivitetet profesionale, me zhvillimin e shërbimeve dhe të punësimeve. Kjo do të krijojë vende të reja pune, përmirësim të ekonomisë lokale, përmirësim të nivelit të jetesës së banorëve dhe për rrjedhojë, përmirësim të elementëve pasurorë materiale.
- Ofrimi i shërbime të turizmit në format nga më të ndryshmet do të tërheqë turist, krijojë mundësi për aktivitete të reja profesionale që do të forcojnë ekonominë lokale dhe do

të përmirësojnë nivelin e jetesës së banorëve dhe për rrjedhojë, edhe gjendjen e tyre ekonomike.

- Zhvillimi i ekonomisë nëpërmjet sektorëve të përpunimit do të impaktoj pozitivisht popullsisë dhe mundësi krijimi asetesh të shumta.
- Zhvillimi i bujqësisë në të gjitha format e propozuara dhe në sektorin sekondar do të krijoj burim ekonomik, punësimi, mirëqenie dhe minimizim të migrimit.
- Shfrytëzimi i burimeve natyrore përbëjnë burim ekonomik për pjesën e popullsisë si edhe produkt konsumimi jetese. Ky objektiv synon menaxhimin e duhur të burimeve natyrore me qëllim që ato të mos mungojnë në të ardhmen ose të mos krijojnë kushte të këqija jetese për popullsinë.
- Mbrojtja dhe menaxhimi i qëndrueshëm i burimeve ujore i siguron njeriut cilësi të lartë jetese dhe mjedisi ku jeton dhe punon. Gjithashtu, i siguron pjesës agrare aktivitete për të siguruar të ardhura siç janë kultivimi i tokës së tyre, elementi më i rëndësishëm pasuror për ta. Për më tepër, infrastrukturat e menaxhimit të ujit krijojnë edhe vende të reja pune dhe sigurojnë minimizimin e migrimit.
- Përmirësimi dhe modernizimi i sistemit urban të përbashkët do të shkaktojë ndikime në cilësinë e jetës së qytetarëve dhe zonat e banuara do të bëjnë zonën urbane më atraktive, kështu që do të ketë ndikim pozitiv si në faktorin mjedisor të popullsisë, sikurse dhe në asetet e tyre.

10. MONITORIMI

Si pjesë e procesit të Vlerësimit Strategjik Mjedisor, në Raportin VSM duhet të përfshihen masat e parashikuara për monitorimin e efekteve të mundshme të rëndësishme të zbatimit PPV-së. Qëllimi kryesor i monitorimit të rregullt është identifikimi i efekteve të mundshme negative të zbatimit të PPV-së sa më herët që të jetë e mundur dhe të përfshihen mjetet e nevojshme për parandalimin dhe/ose lehtësimin e ndikimeve negative.

Qëllimi i sugjerimeve të monitorimit është të ofrojë mbështetje për autoritetin përgjegjës (Bashkia Cërrik) që t'i vlerësojë ndryshimet në mjedisin natyror gjatë zbatimit të Planit të Përgjithshëm Vendor të Bashkisë Cërrik. Gjatë monitorimit, duhet të ketë mundësi të zbulohet nëse qëllimet strategjike, dispozitat e zbatimit, etj. të planit kanë shkaktuar rezultatet ose përmirësimet e pritura. Një element thelbësor i monitorimit VSM është që herë pas here të vëzhgohet përparimi i arritjes së objektivave mjedisore, përmbushja e qëllimeve të caktuara.

Suksesi i PPV-së dhe VSM-së përkatëse do të përcaktohen nga respektimi i kushteve, rregullave dhe objektivave të shpallura dhe të aprovuara. Në mënyrë të veçantë, puna do vijojë me hartimin e Planeve dhe projekteve të tjera që do të detajojnë dhe qartësojnë më tej elementet kryesore të cilat paraqiten përmbledhtas në PPV-në. Si të tilla, duhet që këto Plane dhe projekte të ndjekin frymën dhe parimet e PPV-së e të mos çënojnë rregullat përkatëse. Monitorimi i respektimit të PPV-së edhe gjatë hartimit të Planeve dhe projekteve të tjera do jetë përgjegjësi dhe detyrim i bashkisë Cërrik.

Monitorimi i elementeve të mjedisit është aspekt kryesor për të mbajtur nën kontroll zbatimin e strategjive, planeve, programeve dhe projekteve. Në ligjin e “Vlerësimit Strategjik Mjedisor”, kërkohet monitorimi i pasojave të ndjeshme mjedisore ose shëndetësore të zbatimit të planit apo programit, në mënyrë që të identifikohen në faza të hershme pasojat negative të paparashikuara dhe me qëllim marrjen e masave rregulluese.

E njëjta kërkesë është parashikuar në nenin 10 të Direktivës së BE-së për VSM-në. Sipas po kësaj direktive, me qëllim që të shmangen duplikimet në procesin e monitorimit, mund të përdoret sistemi aktual i monitorimit, nëse konsiderohet i përshtatshëm.

Institucioni përgjegjës për monitorimin e mjedisit në vendin tonë është Ministria e Mjedisit nëpërmjet AKM-së, e cila zbaton monitorimin në bashkëpunim me institucionet përkatëse të ministrive të tjera dhe institucioneve në nivel qendror dhe lokal.

Me qëllim që PPV-ja të zbatohet me efektivitet dhe të realizohen objektiva dhe synimet janë përcaktuar në plan, është e domosdoshme dhe siç e parashikuam dhe më sipër, është kërkesë ligjore, që të monitorohet plani i zbatimit, për të shmangur që në fazat fillestare ndikimet eventuale negative në mjedis.

Për të qënë sa më racional dhe efektiv në monitorimin e mjedisit, do të referohemi atyre treguesve që kanë rezultuar nga objektivat dhe synimet që janë përcaktuar për mbrojtjen e mjedisit dhe kapitullin mbi ndikimet dhe masat zbatuese të PPV-së. Plani i monitorimit përmbledh shumë tregues që përfaqësojnë një numër të konsiderueshëm të elementeve të mjedisit. Realizimi me sukses i kësaj ndërrmarjeve kërkon angazhimin e mjaft institucioneve të cilët duhet të bashkërendojnë aktivitetet përkatëse monitoruese nën drejtimin e autoritetit përkatës të ministrisë së linjës. Mbështetur në ligjin për mbrojtjen e mjedisit, ligjin për VNM-në ka për detyrë të kryejë monitorimin e aktiviteteve që kryhen në kuadrin e zbatimit të PPV-së. Këtu përfshihen qoftë planet, projektet e infrastrukturës që po hartohen ndërkohë, edhe detajimi i PPV-së në planet rregulluese për vendbanimet policentrike, njësi administrative, etj. Bashkia Cërrik ka karakter administrativ dhe pa struktura të plotësuar në specialist dhe teknologji për të mundësuar kryerjen e procesit të monitorimit, ç'ka e bën të domosdoshme bashkërendimin e veprimtarive të punës për zbatimin e PPV-së dhe të kërkesave të VSM-së me institucionet përkatëse kompetente. Rezultatet e monitorimit, Bashkia Cërrik sipas ligjit të VSM-së duhet ti publikojë në mënyrë periodike cdo vit. Për elementet e tjera të mjedisit duhet të procedohet sipas ligjeve që mbulojnë fushën VSM,VNM për monitorimin dhe rezultatet ti përcillen bashkisë Cërrik dhe Ministrisë së Mjedisit. Mbi bazën e informacioneve të marra ka detyrim ligjor t'i publikojë në kuadër të raportit vjetor për gjendjen e mjedisit në Republikën e Shqipërisë.

Matricat funksionale midis masave të propozuara, treguesëve të monitorimit, kohës së hartimit të raportit dhe autoritetit përgjegjës për realizimin e zbatimit të VSM-së - Bashkia Cërrik.

Faktorë mjedisorë: Terren			
Masa të propozuara të trajtimit	Tregues monitorimi	Shpeshësia e hartimit të raportit	Përgjegjësi i Programit të Monitorimit
Hartimi i studimeve përputhëse hidrogeologjike për mbrotjen e terrenit, por dhe të azhurnuar me projektet e propozuara	Gjetje dhe konkluzione të studimeve geologjike.	Studimet geologjike do të zhvillohen për cdo veprimtari të planifikuar sipas PDV.	Ministria e Energjisë dhe Industrisë.
Hartimi i studimeve hidrogeologjike dhe geologjike për zhvillimin e projekteve të qëndrueshme dhe konfortabel me mjedisin.	Numri i njësive të strukturuar sipas koncepteve bashkëkohore	Raport vjetor ku do të përshkruhet objekti i trajnimit për secilin work	Cdo njësi e organizuar, në bashkëpunim me Bashkinë që do të ketë mbikëqyrjen e tyre.
Zhvillimi i bujqësisë mbi baza mbështetese shkencore.	Numri i familjeve të përfshira në strukturat e organizuara bujqësore / njësi kohore vjetore.	Shop, numri i kooperativave dhe objekti i veprimtarisë së tyre,	
Mundësia e krijimit të njësive bujqësore të organizuara. Aplikimi i praktikave, rregullave dhe udhëzime të Bashkimit Europian mbi bujqësinë.	Numri i produkteve bujqësore të certifikuara /njësi kohore vjetore.	Numri i anëtarëve të kooperativave me rregjistrim të prodhimit	
Planifikimi në burim i i tipologjisë dhe mënyrës së menaxhimit të qëndrueshëm sipas politikave më të mira të ricklilit të tyre.	Numri i work shop të organizuara për akreditimin sipas normave të BE / njësi kohore vjetore	bujqësor të gjithësecilit dhe numrin dhe llojin e produkteve organike.	

Faktorë mjedisorë: Ajri			
Masa të propozuara të trajtimit	Tregues monitorimi	Shpeshësia e hartimit të raportit	Përgjegjësi i Programit të Monitorimit
Kalimi në përdorimin e mjeteve të teknologjisë anti-ndotje. Përdorimi i lëvizjeve alternative të mundshme me	Përqindje të automjeteve të teknologjisë Euro V e lart, në lidhje me totalin e automjeteve ne Bashki.	Raport vjetor me të dhëna nga Ministria e Transportit dhe nga	Bashkia në bashkëpunim me Ministrinë e Transportit dhe INSTAT.

reduktim të emisioneve, qoftë me karakter sportiv apo të qarullimit kolektiv.	Zbatim të Sistemit të Menaxhimit Mjedor nga institucioni menaxhues i funksionimit të aeroportit.	INSTAT.	Institucionet bashkiake dhe qeveritare lokale mbi menaxhimin e zhvillimit të qëndrueshëm mjedor.
Zbatimi i projektit sipas parimit të qëndrueshmërisë dhe aplikimi i metodave dhe teknologjive bashkëkohore.	Kilometra të rrjetit të rrugëve për biçikleta për vit	Në kuadër të Sistemit të Menaxhimit Mjedor, do të publikohet Deklarata Mjedisore, strategjia mjedisore e Institucionit, Shërbim profesional i Bashkisë	
Organizmi dhe zbatimi i një skeme funksionale për grumbullim të përçqndruar dhe trajtim në pika të përcaktuara me teknologji sa më rentabël nga pikpamja mjedisore.	Kilometra të rrjetit të trotuarëve për vit Përqindje të lëvizjes që shërbehen nga mjete të transportit publik në Bashki Mënyra e funksionimit dhe teknologjia e pikave të trajtimit tipologjik pikave të grumbullimit.	objektivat mjedisore dhe rezultatet në vit. Raport vjetor me citim të dhënash për treguesit.	

Faktorë mjedorë: Ujra

Masa të propozuara të trajtimit	Tregues monitorimi	Shpeshësia e hartimit të raportit	Përgjegjësi i Programit të Monitorimit
Zbatim i një plani të qëndrueshëm të menaxhimit të ujit për ujtje – mbështetje shkencore të fermerëve – ndërtim të rrjeteve kolektive të ujitjes – ndërtim të rezervuarëve dhe digave – kontrolli i puseve të shpërndara të fermerëve.	Kodifikim të propozimeve të planit të menaxhimit të ujit për ujtje Numri i seminareve/vit Kilometra të rrjeteve të ujitjes kolektive/vit Vëllimi i ujit të rezervuarëve dhe digave Vendndodhja dhe siguri i shpimeve private të ujitjes	Raport vjetor me përmbledhjen e propozimeve të planit të menaxhimit të ujit për ujtje, objektin e trajtimit në çdo seminar, evoluimin e përmasave të rrjeteve të ujitjes, evoluimin e vëllimit të rezervuarëve të ujit dhe tabelë me vendndodhjen dhe sigurimin e puseve private të ujitjes.	Bashkia në bashkëpunim me shërbimin kompetent të ujrave të Prefekturës apo të Ministrisë.
Ushtrim i politikës së përshatshme të faturimit të ujit –	Kostoja e ujit për ujtje/m ³ në vit për konsumatorët	Raport vjetor me koston e ujit për ujtje/m ³ vit për konsumatorët,	Bashkia bashkëpunim me

<p>organizim hapësinor dhe përqëndrim i njëjësive prodhuese në rajonet ekonomike për menaxhimin kolektiv të ujit – kontroll të shpimeve individuale nga njësitë – përdorim të makinerive bashkëkohore nga njësitë prodhuese – adaptim të Sistemeve të Menaxhimit Mjedor prej këtyre njëjësive prodhuese.</p>	<p>Konsumimi i ujit m³/vit për përpunuesit Vëndndodhja dhe siguri i shpimeve private industrial Përshkrim i makinerive dhe pajisjeve në Studimet e Ndikimit në Mjedis Numri i ndërmarrjeve me Sistemin e Menaxhimit të Mjedisit</p>	<p>konsumin e ujit m³/vit për përpunuesit, vëndndodhjen dhe sigurimin e shpimeve private industriale, si edhe numri i kompanive me Sistemin e Menaxhimit të Mjedisit.</p>	<p>shërbimin kompetent të ujrave të Prefekturës apo të Ministrisë. Shënim: Në Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis që do të miratohet nga agjencia kompetente e licencimit mjedor, te shqyrtohen me kujdes makineritë.</p>
--	--	--	---

<p>Ndërtimi apo mirëmbajtja e sistemeve ujore të rezervuarëve apo digave. Menaxhimi i shfrytëzimit të burimeve ujore nëntokësore individuale apo kolektive</p> <p>Ndërtimi i sistemeve teknologjike që shkaktojnë përfundimtare të jenë me ndotje të papërfillshme.</p> <p>Përdorimi dhe aplikimi i skemave teknologjike që akumulojnë ndotjen sipas parimit të Zhvillimit të qëndrueshëm.</p> <p>Planifikimi i investimeve apo të çfarëdolloj ndërtimi me fushë mbrojtëse ndaj ujrave sipërfaqësore nga 5 deri në 100m sipas tipologjise.</p> <p>Organizimi i studimeve hidrogeologjike për shmangje maksimale të raportit funksional aktivitet/burim nëntokësor.</p>	<p>Numri i rezervuarëve, kapaciteti, disponibiliteti i tyre.</p> <p>Përshkrimi i masave inxhinerike mbi shkarkimet tipologjike në mjedisin ujor.</p> <p>Evidentimi i ndërtimeve me impakt në mjedisin ujor dhe monitorimi i ndërtimeve të reja në periferi të fashos mbrojtëse (tampon).</p> <p>Evidentimi dhe planifikimi i studuar i ndërtimeve me shmangje impakti të drejtëpërdrejtë në mjedisin ujor.</p> <p>Kostoja e ujit në m^3 sipas tipologjisë së përdorimit.</p> <p>Përshkrimi i makinerive dhe pajisjeve në Studimet e Ndikimit në Mjedis.</p> <p>Numri i njësive vepruese me sistem Menaxhimi Mjedisor.</p> <p>Gjatësia dhe gjendja e sistemit hidrik.</p>	<p>Raport vjetor për konsumin e ujit m^3 për çdo njësi të Agroturizmit.</p> <p>Numri dhe kapaciteti i njësive agroturistike dhe numri i njësive të agroturizmit me Sistemin e Menaxhimit të Mjedisit.</p> <p>Numri i instalimeve me impakt të drejtëpërdrejtë në mjedisin ujor.</p> <p>Numri i baseve ujore, kapaciteti i tyre dhe gjendja.</p> <p>Numri i ndërtimeve ekzistuese në fashon mbrojtëse.</p> <p>Raport vjetor me përmbledhje e propozime të planit të menaxhimit të ujit.</p> <p>Raportime sistematike për gjendjen e rrjetin hidrologjik.</p> <p>Sistemi i informimit mbi vendodhjen e burime hidrike të shfrytëzueshme sipas tipologjisë së tyre.</p> <p>Raporte mbi koston e ujit/m^3 /vit.</p> <p>Raporte mbi mirëfunksionimin e instalimeve, impianteve, burimeve të shfrytëzueshme, etj.</p> <p>Raporte mbi shfrytëzimin e burimeve ujore sipas konceptit mjedisor të qëndrueshmërisë mjedisore.</p>	<p>Bashkia në bashkëpunim me shërbimin kompetent të ujrave të Prefekturës ose të Ministrisë.</p>
--	---	---	--

<p>Aplikimi i politikave të përshatshme të menaxhimit të ujit.</p> <p>Organizimi hapsinor, kohor dhe teknologjik i njësive operuese në rajonet ekonomike me qëllim menaxhimin e burimeve ujore.</p> <p>Organizimi i kontrollit të mënyrave të shfrytëzimit të burimeve apo depozitimeve ujore.</p> <p>Përdorimi dhe aplikimi i risive teknologjike në shfrytëzimin e ujit. Përdorimi dhe adaptimi nga njësitë operuese të Sistemeve të Menaxhimit Mjedisor</p> <p>Organizimi dhe zbatimi i një plani të qëndrueshëm të menaxhimit të ujit për vaditje.</p> <p>Ndërtimi i një rrjeti hidrografik modern me efikasitet, rendiment, kosto të ulët dhe produktiv nga pikpamja e qëndrueshmërisë mjedisore.</p>	<p>Përshkrimi i masave të menaxhimit të ujit në njësitë agroturistike në Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis</p> <p>Numri i njësive agroturistike me sisteme të kursimit të ujit</p> <p>Numri i njësive të agroturizimit me Sistem të Menaxhimit të Mjedisit.</p> <p>Numri i instalimeve sipas tipologjive që shfrytëzojnë burimet ujore.</p> <p>Numri i rezervuarëve, kapaciteti, disponibiliteti i tyre.</p> <p>Përshkrimi i masave inxhinerike mbi shkarkimet tipologjike në mjedisin ujor.</p> <p>Evidentimi i ndërtimeve me impakt në mjedisin ujor dhe monitorimi i ndërtimeve të reja në periferi të fashos mbrojtëse (tampone).</p> <p>Evidentimi dhe planifikimi i studjuar i ndërtimeve me shmangje impakti të drejtëpërdrejtë në mjedisin ujor.</p> <p>Kostoja e ujit në m³/vit sipas tipologjisë së përdorimit.</p> <p>Përshkrimi i makinerive dhe pajisjeve në Studimet e Ndikimit në Mjedis.</p> <p>Numri i njësive vepruse me sistem Menaxhimi Mjedisor.</p> <p>Gjatësia dhe gjendja e sistemit hidrik.</p>	<p>Raport vjetor për konsumin e ujit m³/vit për çdo njësi të Agroturizimit.</p> <p>Numri dhe kapaciteti i njësive agroturistike dhe numri i njësive të agroturizimit me Sistemin e Menaxhimit të Mjedisit.</p> <p>Numri i instalimeve me impakt të drejtëpërdrejtë në mjedisin ujor.</p> <p>Numri i baseve ujore, kapaciteti i tyre dhe gjendja.</p> <p>Numri i ndërtimeve ekzistuese në fashon mbrojtëse.</p> <p>Raport vjetor me përmbledhje e propozime të planit të menaxhimit të ujit.</p> <p>Raportime sistematike për gjendjen e rrjetin hidrologjik.</p> <p>Sistemi i informimit mbi vendodhjen e burime hidrike të shfrytëzueshme sipas tipologjisë së tyre.</p> <p>Raporte mbi koston e ujit/m³/vit.</p> <p>Raporte mbi mirëfunksionimin e instalimeve, impianteve, burimeve të shfrytëzueshme,, etj.</p> <p>Raporte mbi shfrytëzimin e burimeve ujore sipas konceptit mjedisor të qëndrueshmërisë mjedisore.</p>	<p>Bashkia në bashkëpunim me shërbimin kompetent të ujrave të Prefekturës ose të Ministrisë.</p>
--	---	---	--

Faktorë mjedorë: Biodiversiteti			
Masa të propozuara të trajtimit	Tregues monitorimi	Shpeshësia e hartimit të raportit	Përgjegjësi i Programit të Monitorimit
<p>Trajtim parandalues me vendosjen e rrjetave dhe të infrastrukturës teknike e mjedorë.</p> <p>Përcaktimi i zonave me vlera ekoturistike, shkencore dhe ekonomike.</p> <p>Hartimi i një guide dhe aplikimi i një sistemi shfrytëzimi konfortabël me mjedisin dhe që siguron zhvillim të qëndrueshëm.</p> <p>Zhvillimi i studimeve faunistike dhe floristike në përgjithësi por sidomos ornitologjike dhe mamalogjike sidom në zonat e mbrojtura, me interes ekoturistik, të ndjeshme dhe problematike.</p> <p>Aplikimet duhet të shmangin sipas alternative studimore ndërhyrjen drastike në biodiversitet.</p> <p>Të kërkohen dhe zbatohen teknologji që minimizojnë përdorimin e burimeve primare të biodiversitetit me teknologji alternative të eficientës energjitike.</p> <p>Shfrytëzimi i biodiversitetit sipas kriterëve shkencore dhe alternuar me metoda e programe të zhvillimit të qëndrueshëm.</p>	<p>Rajone ku do të pozicionohen parqet ekoturistike dhe zona të rëndësishme për mbrojtjen e faunës.</p> <p>Përmbledhje e kriterëve për zhvillimin e ekoturizmit.</p> <p>Zbatimi i studimeve Mjedorë për projektet e infrastrukturës dhe urbanistike.</p> <p>Raporte mbi gjendjen e biodiversitetit dhe mënyrat e shfrytëzimit të tij.</p>	<p>Nuk kërkohet hartimi i ndonjë raporti, por hartimi i Planit Kombëtar për Burimet e natyrore në Shqipëri.</p> <p>Sasia vjetore e shfrytëzimit të mjedisit natyror sipas operatorëve funksional</p>	<p>Ministria e Energjisë dhe Industrisë për hartimin e Planit Kombëtar.</p> <p>Ministria e Mjedisit Inspektoriati mjedor i njësisë vendore.</p>

Faktorë mjedorë: Mbetje			
Masa të propozuara të trajtimit	Tregues monitorimi	Shpeshësia e hartimit të raportit	Përgjegjësi i Programit të Monitorimit
Promovimi i riciklimit të materialeve të ndryshme	Numri i landfileve të	Raport vjetor me të	Prefektura në

<p>Promovimi i bio-kompostimit nga sektori primar dhe sekondar i agrobujqësisë dhe agroturizimit.</p> <p>Informimi i banorëve në lidhje me mundësitë dhe mënyrat e menaxhimit të mbetjeve sipas tipologjisë së tyre.</p> <p>Organizimi i një sistemi trajtimi me grumbullim në pika të paracaktuara, përpunim paraprak dhe destinim për në pika përpunuese teknologjike.</p> <p>Mundësi perspektive të ndërtimit të landfillit.</p> <p>Informim dhe ndërgjegjësim për menaxhimin e mbetjeve dhe krijimi i aksesit të duhur për grumbullim, ndarje me mundësi përpunimi optimal dhe shfrytëzimi për riciklim.</p>	<p>mbetjeve.</p> <p>Hapësirë e disponueshme e mbetur për varrosje e mbetjeve në cdo njësi.</p> <p>Regjistrim të numrit të eventeve informative, të përmbajtjes dhe numri i pjesëmarrësve.</p> <p>Sasia e mbetjeve organike që ndahen, me qëllim kompostimin e tyre.</p> <p>Sasia e materialeve që ndahen për riciklim (qelqi, metali, plastike, letër, etj)</p>	<p>dhënat ku referohen treguesit, në lidhje me ambientet e landfilleve, por edhe të eventeve informative.</p> <p>Raport vjetor mbi sasi të mbetjeve sipas treguesve, sipas të dhënave të marra nga prodhuesit e mbetjeve.</p>	<p>bashkëpunim edhe me Bashkinë.</p> <p>Bashkia në bashkëpunim me Prefekturat, duke mbledhur të dhëna nga prodhuesit e mbetjeve dhe njësitë e menaxhimit të tyre.</p>
--	---	---	---

Faktorë mjedisorë: Mjedi akustik/Zhurma			
Masa të propozuara të trajtimit	Tregues monitorimi	Shpeshësia e hartimit të raportit	Përgjegjësi Programit të Monitorimit
<p>Zhvillimi i infrastrukturës policentrike, por njëkohësisht promovimi i teknologjive bashkëkohore dhe konfortabël me mjedisin.</p>	<p>Ekzaminimi i projekteve të ndërtimit për njësitë e përpunimit, në mënyrë për të kontrolluar pajisjet mekanike dhe masat e izolimit akustik.</p>	<p>Përpos hartimit të Raportit të vlerësimit të Ndikimit në Mjedis (PDV) nuk kërkohet raportim i vecantë.</p>	<p>Institucionet kompetente të Bashkisë për licencim do të marrin në konsideratë dhe do të shqyrtojnë studimet e ndërtimit të njësive operuese.</p>
<p>Organizimi hapsinor i njësive operuese.</p> <p>Përdormi i teknologjive bashkëkohore, aplikimi i aktiviteteve në distancë nga zonat e banuara apo me impakt akustik, sidomos faunistik.</p> <p>Aplikimi i izolimit akustik të ndërtesave.</p>	<p>Regjistrim i numrit të njësive operuese në Bashki dhe theksim të distancës së tyre nga kufiri i zonave të banuara.</p>	<p>Nuk kërkohet ndonjë raport, por regjistrimi do të bëhet në sistem informativ.</p> <p>Raportimi i respektimin e</p>	<p>Regjistrimi do të bëhet nga Bashkia në bashkëpunim me Prefekturën.</p> <p>Ministria e Transportit dhe Bashkia, e cila do të jap</p>

Organizimi hapsinor i njëjësive operuese në zonat ekonomike.	normative aplikuese.	mendimin e vet në lidhje me vlerësimin e Ndikimit në Mjedis që do të hartohen në kuadër të ndërtimit të projekteve të infrastrukturës të transportit kombëtar.
--	----------------------	--

Faktorë mjedisorë: Peisazhi

Masa të propozuara të trajtimit	Tregues monitorimi	Shpeshësia e hartimit të raportit	Përgjegjësi i Programit të Monitorimit
Zbatimi i projekteve infrastrukturore dhe urbane me arkitekturë zhvillimore konfortabël me mjedisin.	Raporti midis arkitekturës urbane dhe instrakturës me peisazhin ekzistues Shkalla e ndërhyrjes në mjedisin natyror.	Raporte sistematike për çdo projekt të aplikuar	Bashkia ne bashkëpunim me Autoritetin Drejtues dhe zbatues të projekteve
Organizimi i shfrytëzimeve të tilla me strukturë sipërfaqësore me impakt minimal estetik mjedisor. Zbatimi i teknologjive që gjenerojnë mundësi ndryshimi sa më të vogël të peisazhit. Rritja e efikasitës së shfrytëzimit për njësi sipërfaqe me mundësi ndryshimi minimal të peisazhit. Zbatimi i programeve rehabilituese për formësimin e peisazhit	Teknologjia e zbatuar në hapësirën e Bashkisë. Efikasiteti i pajisjeve teknologjike. Programet e hartuara për përmirësimin e cilësisë së mjedisit.	Raporte vjetore analitike mbi teknologjinë, gjendjen, shkakrimet, impaktet dhe sipërfaqet në m ² të përmirësuar.	Shërbimet kompetente të të Bashkisë. Specialistët e Ministrisë së Mjedisit
Respektimi i distancës minimale të aktiviteteve ndërtimore në zonat rurale me distancë minimale 20m nga kufiri fqinjë për të siguruar zhvillim të qëndrueshëm dhe miqësor me mjedisin, si rezultat i ruatjes së densitetit të ndërtimit-shfrytëzimit-gjenerimit të faktorëve	Numri i njëjësive të organizuar në hapësirën e agrobisnežit. Respektimi i kërkesave projektuese dhe	Raporti vjetor mbi numrin, vendodhjen dhe harta topografike e secilit objekt.	Shërbimet profesionale të Bashkisë.

impaktues të mjedisit	ndërtuese sipas distancave parafrake.	sipas parafrake.	
Përzgjedhja e pikave të aksesueshme pa impakt në mjedisin shkencor, të kërcënuar sensibël. Përdorimi i teknikave dhe asetëve me më pak mundësi impakti negativ mjedisor. Përdorimi i mjeteve natyrore për të ruajtur harmonizimin midis elementëve natyror dhe ndërhyrjes antropogjene	Zonimi i pikave të përzgjedhura për ushtrim apo zbatim projekti. Natyra e lëndëve dhe materialeve të përdorura.	Paraqitja parafrake me plan vendosje e pikave të përzgjedhura. Raportimi mbi teknologjinë e aplikuar	Specialistët e Bashkisë sipas sektorëve përkatës

Matrica funksionale midis Objektivave, Synimeve, Indikatorëve dhe Mënyrës së raportimit për gjendjen mjedisore nga implementimi i PPV-së sipas objektivave të VSM-së-Bashkia Cërrik.

Mjedisi	Objektivat	Synimet	Indikatorët	Raportimi	Institucion i përgjegjës
Ari	<ol style="list-style-type: none"> Përmirësimi i cilësisë së ajrit Rrugë të asfaltuara rishtas Ulja e nivelit të zhurmave në zonat problematike të Bashkisë Aplikimi në banesat e reja i materialeve termoizoluese dhe mbrojtje akustike 	<ol style="list-style-type: none"> Ulja e nivelit të ndotjes së ajrit për NO₂; NOx; CO₂; PM10; PM2.5; = deri 50% Gjatësia e rrugëve të asfaltuara rishtas Respektim i niveleve të lejuara të zhurmës gjatë ditës dhe natës Ulja e nivelit të zhurmave në mjediset e banimit. 	<ol style="list-style-type: none"> Arrija e vlerave të standartit për cilësinë e ajrit lidhur me tregusit mbi normë Gjatësia e rrugëve të asfaltuara rishtas Respektim i niveleve të lejuara të zhurmës gjatë ditës dhe natës Ulja e nivelit të zhurmave në mjediset e banimit 	<p>1 & 3 raportimi 1 herë në 6 muaj</p> <p>2 & 4 raportimi 1 herë në vit</p>	1-4 Drejtoria Rajonale e Mjedisit dhe strukturat përleje të Bashkia Cërrik

Uji	Cilësia e ujrave sipërfaqësore në përputhje me kërkesat e legjislacionit të Shqipërisë dhe Direktivës kuadër për ujin të BE	<ol style="list-style-type: none"> Shmangia e shkarkimeve të ujrave të ndotur në lumë. Sigurimi i mos hedhjes së mbeturinave në lumë, me qëllim ruajtjen e niveleve minimal të ndotjes 	<ol style="list-style-type: none"> Vëllimi i ujrave që shkarkohen në lumë apo ujra sipërfaqësore; Vëllimi i ujrave mbi normat e lejuara që shkarkohen në ujë. Sipërfaqja e ndotjes (m²), vëllimi i mbeturinave (kg ose m³), lloji i mbeturinave (shkruhet emri i saktë i mbeturinave të gjetura në shtrat të lumit) 	Të paktën dy herë në vit	1-2 Drejtoria Rajonale e Mjedistit dhe Strukturat përgjegjëse të Bashkia Cërrik
Faktorët klimatik	Kursimi i energjisë	<ol style="list-style-type: none"> Promovimi i objekteve me izolim adekuat për çdo projekt Promovimi i paneleve diellore për gjenerim energjie në ndërtesat rezidenciale dhe sociale dhe energjia e krijuar nga era 	<ol style="list-style-type: none"> Sipërfaqja e objekteve (m²) me izolim adekuat Sipërfaqja (m²) e paneleve të instaluar dhe sipërfaqja e ngrohur nga energjia e erës (m²) 	Raportimi 1 herë në vit	1-2 Bashkia Cërrik

Mjedisi	Objektivat	Synimet	Indikatorët	Raportimi	Institucion i përgjegjës
Biodiversiteti	1. Identifikimi dhe krijimi i habitateve të reja dhe korridoreve të gjelber.	<p>1. Zgjerimi dhe permirësimi i parkut kombëtar midis zonave të ruajtura dhe tampon. Krijimi i parqeve tokësor të reja nëpër disa mjedise, Stravaj, Rajcë, etj</p> <p>2. Krijimi i mjediseve të gjelbra sipas Vendbanimeve.</p> <p>3. Rehabilitimi i sipërfaqeve pyjore në zonat pyjore dhe ato të gjelbra në zonat e banimit</p> <p>4. Mbjellja e drurëve, pemëve dhe shkurreve dekorative përgjatë rrugëve regjionale, shtratit të lumit dhe mjediseve me atraksion human.</p>	<p>1. Sipërfaqet e reja të krijuara, sip. M² –drejt normës 8-9m²/person</p> <p>2. Sipërfaqet të rehabilituara, m² = 1000-150m²/vit</p> <p>3. Numri i drurëve, pemëve dhe shkurreve dekorative të mbjella = mesatarisht 1pemë /person/vit</p> <p>4. Sipërfaqe të kthyera në zona të gjelber, pjesë e koridorrit dhe zonës tampon, në m².</p>	1-4 Raportimi të paktën 1 herë në vit	<p>1. Bashkia Cërrik</p> <p>2. Drejtoria dhe inspektorati rajonal i mjedisit</p> <p>3. Ministria e mjedisit</p>

Mjedisi	Objektivat	Synimet	Indikatorët	Raportimi	Institucion i përgjegjës
Mbeturinat	<p>1. Pakësimi i sasisë së mbetjeve dhe manaxhimi i qëndrueshëm i tyre</p> <p>2. Shndërrimi i "hot spot"-eve mjedisore ne sipërfaqe të gjelbra/parqe ose zona urbane</p>	<p>1.a. Pakësimi në burim dhe riciklimi i mbetjeve;</p> <p>1.b. Vendosja e sistemit me disa konteniere për ndarjen në burim të mbetjeve urbane -qyteti i Cërrikut dhe qendra kryesore rurale si Gostime, Shales, Mollas dhe Klos;</p> <p>2. Rehabilitim/inkapsulimi i hot -spoteve në territoret industrial të mbyllura – mbyllja e pikës aktuale të qytetit Cërrik-2018.</p>	<p>1.a. Sasia e mbetjeve urbane/person/vit dhe sasia(ton) e mbetjeve të ricikluara.</p> <p>1.b. Numri i banorëve që mbuloohen nga shërbimi me konteniier.</p> <p>2. Sipërfaqja e pikave :hot spot" të rehabilitura në m².</p>	1. Raportimi 1 herë në vit	Strukturat përgjegjëse të bashkisë Cërrik Operatori i trafimit të mbetjeve nga burimi në destinacion Inspektorati i DRM dhe MM
Peisazhi pyjet dhe toka	<p>1. Konservimi dhe shtimi i zonave dhe elementëve peisazhor.</p> <p>2. Mbrojtja e mjedisit natyror në hapësirat përreth vendbanimeve. 3. Ripërdorimi i tokave të ndotura.</p> <p>4. Miërbajtje dhe zhvillim i pyjeve.</p> <p>5. Kultivim i pyjeve të reja.</p>	<p>1. Shtimi i hapësirave të reja dhe numrit të pemëve e shkurreve.</p> <p>2. Dhënie e statusit mbrojtje dhe hartimi i një plani menaxhimi mjedisor i këtyre hapësirave (kryesisht në zonë e luginës së Devollit)</p> <p>3. Rehabilitimi i tokave të ndotura (hot spotet mjedisore) dhe vënia në efikasitet për zona të gjelbëra/parqe ose banim.</p> <p>4. Zhvillimi i pyjeve ekzistuese = shtimi</p>	<p>1. Siperfaqet në m² dhe numuri i pemëve te mbjella.</p> <p>2. Progresi i zbatimit të planit.</p> <p>3. Sipërfaqe toke e ndotur e rehabilituar (m²) dhe e vënë në përdorim sipas PPV.</p> <p>4. Sipërfaqe toke të zhvilluar pyjore (ha).</p> <p>5. Sipërfaqe toke të re pyjore</p>	Te pakten një herë në vit	Bashkia Cërrik dhe strukturat përgjegjëse lokale e gendrave për zhvillimin e peisazhit, Bashkia Cërrik dhe strukturat përgjegjëse pyjeve dhe tokës

	40-50%	5. Pyllezimi i hapësirave të zhveshura = 15-25%	(ha).		
--	--------	--	-------	--	--

Mjedisi	Objektivat	Synimet	Indikatorët	Raportimi	Institucioni përgjegjës
Trashëgimia kulturore	1. Shtimi dhe mbrojtja e vlerave kulturore, përfshirë ato arkeologjike.	1. Rehabilitimi, mirëmbajtja dhe ruajtja e objekteve të trashëgimisë kulturore.	1. Numri i objekteve / ndërtesave me status mbrojtës 2. Numri i objekteve / ndërtesave të restauruara	1 here në vit	Bashkia Çërrik Instituti i mbrojtjes së Monumenteve të
Rrugët dhe transporti	2. Riedukimi i intesitetit të trafikut nëpërmjet promovimit të transportit publik, qarkullimi me biçikleta ku është e mundur të ndodhë	1. Zgjerimi i rrjetit rrugor për trafikun publik. 2. Zgjerimi i rrjetit të korsive për biçikleta = me sipërfaqen e infrastrukturës rehabilituese të qytetit të Çërrikut 3. Ndërtimi i rrugëve të reja me hapësira të përshatshme trotuaresh (përfshirë korsitë e biçikletave). Zgjerimi i trotuareve gjatë rehabilitimit të rrugëve ekzistuese. 4. Rehabilitimi/asfaltimi i rrugëve lokale = me trend 1 njësi administrative/2 vjet.	1. Km rrugë shtesë që mbulohen nga trafiku urban. 2. Km korsi shtesë për lëvizje me biçikleta. Numri i biçikletave në qarkullim. 3. Km rrugë të reja dhe të rehabilituara, trotuaresh dhe korsi biçikletash të shtruara, në m ² . 4. Km rrugë lokale të rehabilituara ose/dhe të asfaltuara.	1 here në vit	Bashkia Çërrik Ministria e Transportit Autoritete përgjegjëse sipas linjës përkatese

Mjedisi	Objektivat	Synimet	Indikatorët	Raportimi	Institucioni përgjegjës
Shëndeti banorë	1. Promovimi për krijimin e një bashkie me të gjitha njësitë administrative të qëndrueshme dhe të shëndetshme.	<p>1. Cilësia e burimeve të ujit të pijshëm konform standardeve të BE për ujrë sipërfaqësorë dhe nëntokësorë të destinuara për ujë të pijshëm.</p> <p>2. Cilësia e ujit të pijshëm konform standartit - pa coliform, enterobacter, me mineralogji të normuar;</p> <p>3. Dendësia e popullsisë së qëndrueshme në vendbanimet me trend të rritjes së popullsisë = statistika vjetore e qytetit por dhe njëjësive administrative periferike.</p>	<p>1. Cilësia e burimeve të ujit të pijshëm konform kundrejt standartit të BE.</p> <p>2. Cilësia e ujit të pijshëm në përputhje me standartin.</p> <p>3. Dendësia mesatare për keto vendbanime.</p>	Raportim vjetor	Drejtoria e shërbimit publik Ministria e Mjedisit Bashkia Cërrik

11. KONKLUZIONE

Plani i Përgjithshëm Vendor bazohet dhe konsideron kriteret e zhvillimit të Qëndrueshëm. Sipas analizës dhe vlerësimit, PPV-ja në përmbatje, strategji dhe objektiva ka në tërësi orientim miqësor në lidhje me mjedisin. Vlerësimi i impakteve mjedisore të implementimit të PPV-së evidenton një bilanc pozitiv në shumicën e elementëve. Në mënyrën e strukturimit, konceptimit dhe idesë së materializimit PPV-ja unifikon dimensionin mjedisor – parametrat e mbrotjes dhe mekanizmat përmirësues të mjedisit natyror, kulturor dhe social.

Gjatë implementimit të PPV shkalla e shfaqjes dhe mundësia impaktuese e ndikimeve negative është e kushtëzuar nga mënyra e zbatimit të PPV-së dhe jo nga përmbatja propozuese e saj.

Ndërkohë që nëpërmjet VSM kemi identifikuar, vlerësuar dhe parashikuar të gjitha impaktet e mundshme mjedisore të PPV-së, në referencat e kushteve të propozimeve përmbajtëse. Për zhvillimin e PPV-së në harmoni të plotë dhe të qëndrueshme me mjedisin, konform kërkesave të VSM si garanti i zhvillimit mjedisor janë propozuar masa konkrete për mënyrën e trajtimit të impakteve mjedisore. Ndërkohë për vlerësimin e zhvillimit përputhës midis veprimeve të propozuara në PPV dhe kërkesave të VSM-së për zhvillim të qëndrueshëm është hartuar program i monitorimit të impakteve mjedisore sipas përmbatjes propozuese të PPV-së dhe kërkesave të matshme të legjislacionit Mjedisor.

Vlerësimi tërësor mjedisor i PPV evidenton se impaktet pozitive të planit janë shumë të rëndësishme dhe kanë të bëjnë me tërësinë vepruese të faktorëve Mjedisor. Kjo është pritshmëria e hartuesëve të PPV që në ideimin e planit dhe më tej në formulimin e propozimeve përkatëse, ç'ka konfirmohet dhe garantohet akoma më tej nga Vlerësimi Strategjik Mjedisor.

IMPLEMENTIMI I KËTIJ PLANI TË PËRGJITHSHËM VENDOR PËR BASHKINË ÇËRRIK DO TË MUND:

- Të krijoj një imazh tërësish të transformuar të qytetit të Çërrikut;
- Të japë zgjidhje përfundimtare për probleme të infrastrukturës, sistemit të kanalizimeve, sistemit social, kulturor dhe mjedisit gjelbërues, çlodhës, argëtues të qytetit të Çërrik;
- Të trajtoj me efikasitet mjedisore dhe urbane zonat përreth qyteti që konsiderohen si pika të nxehta, duke i kthyer në pjesë funksionale dhe lidhëse të qytetit;
- Do të mund të ndryshoj tërësisht cilësia e parametrave mjedisor të qytetit si ajri, uji, klima, zhurma, etj duke shmangur qarkullimin nacional nga qendra e qytetit dhe duke instaluar rrjetin urban të periferisë;

- Do të mund tju krijohen kushte urbane më të shëndetshme për banorët nga sistemimi i trotuareve, rrjeteve komunikuese, energjitike dhe krijimi i korsive për biçikletat;
- Zonat rurale nëpërjet sistemit infrastrukturor do të jenë pjesë e rrjetit funksional të bashkisë me tërësinë e shërbimeve sipas konceptit policentrik;
- Performanca dhe disponibiliteti i aseteve do të jetë më i madh në bashki në saj të instalimit të sistemit të menaxhimit dhe ruatjes cilësore të sistemit hidrik dhe mirëmenaxhimit të mbetjeve urbane;
- Evidentohen më së mirë asetet kulturore, historike, tradicionale, kulinare, etj duke u kthyer një nga atraksionet dhe burimet e zhvillimit ekonomik;
- Turizmi malor, ekoturizmi, pylltaria, agrobujqësia, etj tipare zotëruese dhe përshtatëse të zonës bëhen burim atraksioni vendas dhe për të huaj, burim zhvillimi ekonomik dhe social.

Përmbushja e misionit të PPV dhe të kërkesave sipas objektivave të VSM-së mbështetet në faktin se:

- ❖ Bashkia Cërrik karakterizohet nga shumllojshmëri biodiversiteti (flora, fauna, biodiversitet, pyje, burime ujore, etj), por diversitet të kultivuar agrobujqësor, vreshtari, pemtari, perimore, etj ;
- ❖ Bashkia Cërrik ka një pasuri të konsiderueshme dhe me vlera zhvillimore turistike të tipologjisë kulturore, historike, gastronomike, etj me mundësi krijimi qendra, pika, guida deri në fshatra turistik apo ekoturistik;
- ❖ Shpërndarja hapësinore e pasurive natyrore mundëson zhvillim policentrik dhe mundësi integrimi multifunksional, duke krijuar një trekëndësh funksional Cërrik – Shalës & Cërrik – Gostim-Klos-Mollas & midis njësive administrative;
- ❖ Pasuritë/monumentet Kulturore & Historike përbëjnë bazën dhe mundësi potenciale të shkëlqyera për zhvillimin e turizmit malor, kulinar, familjar, kulturor, etj;
- ❖ Pozicioni gjeografik, struktura hapsinor, njësi strategjike potenciale si uzina, aerodromi, rafineria, etj mundësojnë rivitalizim potencialesh zhvillimore ekzistuese me teknologji bashkëkohore;
- ❖ Qendërimi në raport me bashkitë periferike krijon potenciale ekonomike, agrare, agroturistike, etj mjaft atraktive dhe përfituese;
- ❖ Menaxhimi i sfidave mjedisore ekzistuese por dhe potenciale do të krijonte suport të qëndrueshëm për zhvillimin e mirëqënies së komunitetit, të jetës urbane dhe rurale, infrastrukturës, agroturizmit, etj.

12. REFERENCA

1. Arce, R. and Gullon, N. (2000). The application of strategic Environmental Assessment to sustainable assessment of infrastructure development” Environmental Impact Assessment. Review 20, pp. 393-402
2. Çullaj A., Hasko A., Miho A., Schanz F., Brandl H., Bachofen R., 2005: The quality of Albanian natural waters and the human impact (Review article). Environment International, 31, p. 133-146 (www.sciencedirect.com)
3. Çullaj A., Miho A., Baraj B., Hasko A. Bachofen R., Brandl H., Schanz F. (2003): Preliminary water quality report for some important Albanian Rivers. Journal of Environmental Protection and Ecology (JEPE), Special Issue. p. 5-11.
4. Dalal – Clayton, B. & Sadler, B. (1999). Strategic Environmental Assessment. A Rapidly Evolving Approach, London: International Institute for Environment and development.
5. Direktivën 2001/42/KE të Parlamentit Europian dhe të Këshillit, datë 27 qershor 2001 “Për vlerësimin e pasojave në mjedis të planeve dhe programeve të caktuara”, Numri CELEX: 32001L0042, Fletorja Zyrtare e Bashkimit Europian, Seria L, Nr. 197, datë 21.7.2001, faqe 30 – 37.
6. Fisher, T.B. (2002a). Strategic Environmental assessment Performance Criteria. The same Requirements for Every Assessment. Journal of Environmental Assessment Policy and Management, 4(1), pp83-99.
7. Fisher, T.B. (2002b). Strategic Environmental assessment in Transport and Land Use Planning, London: Earthscan Publications Ltd.
8. Glasson, J., Therivel, R. and Chadwick, A. (2012). Introduction to Environmental Impact Assessment. London.
9. Handbook on SEA for Cohesion Policy 2007-2013, Greening Regional Development Programmes Network, 2006
10. Implementation of Directive 2001/42 on the Assessment of the Effects of Certain Plans and Programmes on the Environment, European Commission, DG Environment.
11. INSTAT.GOV.AL
12. INSTITUTI METEOROLOGJIK
13. Methods of Environmental Impact Assessment, Edited by Peter Morris and Riki Therivel, 3rd Edition, 2009.
14. Morrison – Saunders, A., Arts, J. (2004). Assessing Impact – handbook of EIA and SEA Follow-up, London: Earthscan Publications Ltd.
15. Noble, B.F. (2010). Introduction to Environmental Impact Assessment. A guide to Principles and practices . oxford University Press.

16. Pani, N. (1984). Hidrology of Albania. Science Academy of Albania.
17. Qirjazi, P. (2001). Gjeografia fizike e Shqipërisë
18. Relacioni teknik i Planit të Përgjithshëm Vendor
19. Rise, N., Crowley, M., Vincke, Ph., Waaub, J-PH. (2003). Implementing the European SEA Directive: The member States. "Margin of discretion". Environmental impact assesment. Review, 23, pp 453-470.
20. Sadler. B. & Verheem, R. (1996). Strategic environmental assessment status. Challengers and future directions. The Hague, Ministry of housing.
21. Shërbimi gjeologjik Shqiptar. Drejtoria e Hidrogeologjisë. Sektori i Monitorimit të Rrjetit lumor (shkurtimore), 2016.
22. The Relationship between the EIA and SEA Directives, Imperial College of London, Final Report to the European Commission, 2005.
23. Therivel, R. & Partidario, M.R. (1996). The Practice of Strategic Environmental Assesment, London: Earthscan Publications Ltd.
24. Therivel, R. (2004). Strategic Environmental assesment in action. London: Earthscan Publications Ltd.
25. Von Seht, H. (1999). Requirements of a Comprehensive Strategic Environmental Assessment System". Landscape and Urban planning, 45, pp 1-14.
26. Wood, Ch. (2003). Environmental Impact Assesment - a Comparative. Review 2. Pearson Prentice Hall.
27. www.bashkiacerrrik.gov.al
28. www.mjedis.gov.al
29. www.qpmt.al

13. PERMBLEDHJE JO TEKNIKE

Qëllimi i Raportit

Pothuajse nuk ka asnjë zhvillim me origjinë humane që mos të shkaktojë ndikim mjedisor, në shkallë të ndryshme. Kjo është arsyeja se pse tashmë i është dhënë gjithmonë e më shumë rëndësi aspekteve mjedisore të zhvillimit dhe qëndrueshmërisë në tërësi të investimeve të propozuara. Bazuar në parimin mjedisor të "parandalimit" sipas të cilit çdo ndërhyrje e planifikuar duhet të provojë paraprakisht që nuk do të ketë pasoja negative në mjedis, të gjitha vendet me legjislacion mjedisor bashkëkohor kryejnë atë që quhet Vlerësim i Ndikimit në Mjedis (VNM) për çdo ndërhyrje apo investim konkret. Raporti i Vlerësimit Strategjik të Mjedisit (VSM) është përgatitur si dokument përfundimtar i procesit të VSM-së për Planin e Përgjithshëm Vendor të Bashkisë Cërrik (PPV/2017-2030). Hartimi i Raportit të VSM-së për Programe Plane Zhvillimore dhe Projekte të mëdha është detyrim ligjor.

Vlerësimi Strategjik Mjedisor është një nga kërkesat për aprovimin e çdo plani të përgjithshëm vendor (PPV) në Shqipëri, bazuar në *Ligji nr.107/2014, datë 31.07.2014, "Për planifikimin dhe zhvillimin e territorit", i ndryshuar*, si dhe në përputhje me specifikimet e Ligjit 91/2013 për *"Vlerësimin strategjik Mjedisor"* dhe ligjin 10440/2011 për *Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis"*.

Ligji 91/2013 për Vlerësimin Strategjik Mjedisor ka ratifikuar direktivën e BE 2001/42/EC (EU Directive 2001/42/EC, Mbi Vlerësimin e efekteve të disa planeve dhe Programeve në Mjedis) e njohur si direktiva VSM (SEA Directive), e cila kërkon hartimin dhe miratimin e një seri planesh e programesh për një proces Vlerësimi Mjedisor në nivel strategjik. Qëllimi i përgjithshëm i këtij procesi është ndërthurja e kërkesave mjedisore në përgatitjen e planifikimeve dhe në procesin e vendimmarrjes, në përmirësimin e planeve që bëjnë të mundur mbrotjen dhe zhvillimin e mjedisit, sikurse dhe rritja e pjesmarrjes së publikut në procesin e vendimmarrjes për problematika të lidhura me mjedisin. Ky proces ka të bëjë me përgatitjen e Raportit Strategjik Mjedisor dhe miratimin e tij nga autoritetet përkatëse të Shtetit Shqiptar. Përgatitja e Raportit të Vlerësimit Strategjik Mjedisor për bashkinë Prrrenjas si pjesë argumentuese dhe shoqëruese e PPV, ka mbajtur në konsideratë kërkesat e nenit 7 të ligjit 91/2013 për fazat nëpër të cilat duhet të kalojë procesi si dhe kërkesat e nenit 10, po të njëjtit ligj, lidhur me përmbajtjen si dhe gjithë informacionin që duhet të përmbajë ky raport studimor.

Mbështetur në referencat ligjore të sipërcituara VSM përfshinë këto kërkesa:

1. Përmbledhje të informacionit bazë të përdorur për hartimin e Raportit të VSM.
2. Përmbatja dhe objektivat kryesore të planit të Përgjithshëm Vendor dhe lidhjet e tij me planet dhe programet e tjera.

3. Një përshkrim i metodikës së zbatuar në hartimin e Raportit të Vlerësimit strategjik Mjedisor.
4. Aspekte të rëndësishme të kushteve ekzistuese mjedisore dhe shëndetsore si dhe zhvillimet e mundshme në rast se ky plan nuk aplikohet.
5. Karakteristikat mjedisore dhe shëndetsore të zonës të cilat mund të impaktohen në mënyrë të konsiderueshme nga zbatimi i planit të PPV të hartuar nga grupi i konsulencës.
6. Çështje mjedisore që janë të përfshira në implementimin e planit dhe të programit.
7. Objektivat mjedisore të vendosura në nivel kombëtar dhe ndërkombëtar si dhe ato që janë të rëndësishme për planin apo programet dhe mënyrën sesi këto objektiva dhe çështje të tjera mjedisore janë marrë në konsideratë në realizimin e këtij plani apo program.
8. Pasojat mjedisore më të qënësishme, ku përfshihen ato mbi shëndetin publik, florën dhe faunën, biodiversitetin, tokën, klimën, cilësinë e ujit dhe të ajrit, peisazhin, trashëgiminë natyrore, trashëgiminë kulturore, asetet materiale, etj, si dhe ndërveprimin e këtyre faktorëve, ku këto efekte duhet të përfshijnë edhe efekte anësore, kumulative, sinergjike, efekte afat shkurtër, të mesëm apo të gjatë; të përhershme apo të përkohshme, pozitive apo negative;
9. Masat që duhen të ndërmerren për të evituar, parandaluar, reduktuar çdo impakt mbi mjedisin dhe shëndetin, që mund të nevojiten gjatë zbatimit të planit apo programit;
10. Një përshkrim të arsyeve të përzgjedhjes së alternativave së bashku më përshkrimin se si është kryer vlerësimi, duke përfshirë këtu edhe vështirësitë e hasura në grumbullimin e informacioneve, të metat teknike dhe mungesa e njohurive;
11. Identifikimi i investimeve apo të infrastrukturës mjedisore të nevojshme në kuadër të Planit të Përgjithshëm Vendor të propozuar;
12. Masat e marra për monitorimin e pasojave mjedisore dhe shëndetësore në vënien në zbatimin të planit apo programit;
13. Pasojat e mundshme ndërkufitare në mjedis dhe shëndet publik; si dhe
14. Një përmbledhje jo teknike të informacionit të grumbulluar.

Raporti i Vlerësimit Strategjik Mjedisor për Planin e Përgjithshëm Vendor të Bashkisë Cërrik përbën dokumentin e parë të këtij lloji që hartohet për këtë qëllim, dhe si i tillë besohet se do të mundësojë që zhvillimet e ardhshme hapësimore vendore të jenë në harmoni të plotë me legjislacionin vendor mbi Mjedisin si dhe direktivat e konventat ndërkombëtare.

Mbi bazën e faktit të domosdoshmërisë së hartimit të raportit të VSM për Planin e Përgjithshëm Vendor (PPV) për Bashkinë Cërrik u realizua faza para-vlerësuese, që ka të bëjë me grumbullimin e të dhënave bazike për mjedisin dhe analiza e planeve dhe programeve të tjera përkatëse nga nivele të ndryshme vendimarrëse. Mbi këto të dhëna u identifikuan një tërësi të dhënash shqetësuese por njëheraz dhe të rëndësishme për të mundësuar një zhvillim të

qëndrueshëm në hapësirën e shtrirjes së bashkisë së Cërrik. Ndër çështjet më të qënësishme të identifikuar konstatohet: menaxhimi i mbetjeve të ngurta, cilësia e ujrave sipërfaqësore dhe nëntokësore, trajtimi i ujrave të zeza, mbrotja dhe zhvillimi i biodiversitetit, pyjeve dhe zonave të mbrojtura, trashëgimia natyrore dhe kulturore, modele të shfrytëzimit të qëndrueshëm të tokës, cilësia e ajrit, etj. Vlerësimi i gjendjes aktuale mjedisore dhe ballafaqimi i zhvillimit të tij në përputhje me planin e Përgjithshëm vendor u trajtua në bazë të tre skenarëve mjedisore të cilat zhvillohen në koherencë me alternativat (skenarët) e PPV dhe që analizohen në fazën vlerësuese të VSM, përkatësisht **alternativa (skenari) zero**, alternativa e të mos bërit asgjë, pa ndërhyrje strukturale strategjike në reliev, **alternativa (skenari) 01** që parashikon maksimizimin e zonave të transformimit dhe zonave në rritje brenda dhe jashtë perimetrit të qytetit të konsoliduar, si ato banuese ashtu edhe ato prodhuese me një sistem, të përqendruar fuqishëm tek infrastruktura lidhëse. Si dhe **alternativa (skenari) 02** që parashikon maksimizimin e ndërhyrjeve me karakter ekologjik ambiental dhe ka për qëllim përmirësimin e sistemit urban dhe ambiental në tërësi, në mënyrë të veçantë me qëllim të zvogëlimit të presioneve antropike, duke favorizuar rigjenerimin e ndërtesave në një sistem me performancë më të mirë të energjisë.

Gjithashtu kjo fazë përgatitore u shoqërua me përcaktimin e **objektivave mjedisore, qëllimet dhe treguesit** në mënyrë që të parashikohen ndikimet, por dhe njëkohësisht të përshkruhen hollësisht mundësitë e minimizimit apo eliminimit të impaktit negativ të PPV - 2030 në mjedis.

Objektivat Mjedisore të analizuar ndahen në **katër grupe:**

I - Biodiversiteti, peizazhi dhe shfrytëzimi i tokës,

II - Menaxhimi i mbetjeve të ngurta,

III - Mbrojtja e ujit dhe,

IV - Ndryshimi i klimës dhe efikasiteti i energjisë.

Përkufizime për VSM

Një nga vizionet më moderne për vlerësimin e ndikimit në mjedis është institucioni i Vlerësimit Strategjik Mjedisor, i cili zbatohet përmes hartimit të një studimi mjedisor, në fazën primare të një plani strategjik zhvillimi, në nivel politik, projekti, programi, d.m.th jo të një projekti individual. Ky studim mjedisor quhet Vlerësim Strategjik Mjedisor (VSM) dhe në Evropë gjen zbatim vetëm në plane dhe programe - dhe jo në politika - në përputhje me Direktivën 2001/42 KE. Në literaturën ndërkombëtare referimi i parë për Vlerësimin Strategjik Mjedisor, sipas Noble (2010), kryhet nga Wood (1989), i cili e përmend si vlerësim mjedisor

të politikave, planeve dhe programeve, i cili ka një karakter strategjik në lidhje me atë të projekteve individuale.

VSM merr parasysh objektivat e përgjithshme të zhvillimit të një vendi apo rajoni, efektet kumulative të planifikimit strategjik të propozuar, problemet globale mjedisore, duke lidhur planifikimin strategjik me to (p.sh. efekti serë), por edhe gjithë çështjet e tjera të zhvillimit të qëndrueshëm, për të cilat janë zhvilluar strategji evropiane dhe kombëtare dhe janë vendosur objektiva konkrete p.sh. reduktim të ndotësve serë, menaxhim të integruar të burimeve ujore në nivel baseni, menaxhim të qëndrueshëm të mbetjeve të ngurta dhe të lëngshme, etj

Rëndësia e VSM

VSM janë të dobishme për shkak se ato kontribuojnë në konfigurimin e një kuadri strategjik – plani ose programi - më miqësor për mjedisin, brenda të cilit do të ndërtohen në të ardhmen projekte të ndryshme zhvillimore dhe projektete infrastrukturës (Wood, 2003). Është karakteristike, ndërsa në Vlerësimet e Ndikimit në Mjedis shqyrtohen ndikimet mjedisore të një veprimi të planifikuar zhvillimi, me qëllim minimizimin e tyre, me VSM ngrihen pyetje me karakter parandalues, në lidhje me cilat alternativë zhvillimi është më e mirë dhe cilat objektiva duhet të plotësohen në të ardhmen (Noble, 2010).

Vlerësimi i Ndikimit në Mjedis nuk marrin parasysh efektet kumulative që rezultojnë nga projekte të tjera dhe aktivitetet në zonën e studimit, të cilat mund të jenë në fazë ndërtimit apo funksionimit (Glasson et al., 2012), ndërsa VSM kanë mundësinë të vlerësojnë ndikimet kumulative.

VSM kanë mundësi për të vlerësuar në mënyrë mjedisore propozimet alternative të planeve dhe programeve, në mënyrë që zgjidhet për çdo herë ajo që është më miqësore me mjedisin, ndërsa Vlerësimet e Ndikimit në Mjedis shpesh herë nuk mund të merren me projekte alternative apo masa alternative për trajtimin e ndikimeve, sepse variantet e skenarëve alternativë kufizohen nga hartimi i projektit në nivel strategjik, i cili është paraprirë në kohë (Glasson et al., 2012).

Gjithashtu, VSM merr në konsideratë projektet afat-gjatë dhe të një shkalle më të madhe, kështu ai mund të përqëndrohet në rrugë të ndryshme ose alternative që çojnë në arritjen e objektivave specifike mjedisore të planeve ose programeve. Për më tepër, shqyrtimi i zgjidhjeve alternative nga VSM, sipas Noble (2000), përbën kusht kyç për arritjen e zhvillimit të qëndrueshëm, pasi gjatë njohjes së zgjidhjeve alternative, kërkohet përfshirja e elementëve socioekonomike dhe biofizike, por edhe mirëkuptimi i lidhjes së tyre të ndërsjelltë dhe të ndërvarur. Për të përcaktuar se cilat nga zgjidhjet alternative kanë më shumë gjasa për të kontribuar në qëndrueshmërinë, është e nevojshme të përcaktohen kriteret në bazë të të cilave merren vendimet e zbatimit të planifikimit strategjik. Këto kritere janë të lidhura

kryesisht me besueshmërinë e procesit të VSM p.sh. në çështjet e konsultimit, por dhe të materialeve të informimit që përdoren. Përveç kësaj, VSM inkurajon konsultimet në mes të palëve të përfshira dhe institucioneve, dhe forcon pjesëmarrjen publike akoma edhe në konsultimin e vet projektit ose programit të propozuar. Përmes konsultimeve të kryera me palët e interesuara, si pjesë e procesit të VSM, është e mundur të identifikohen çështje, nevoja, shqetësime, vlera dhe ide nga ato grupe dhe pjesë të shoqërisë që mund të preken nga një politikë e veçantë, një plan ose një program (Dalal-Clayton & Sadler, 1999).

P ërfitimet konkrete nga zbatimi i VSM kanë lidhje me:

- Rrit ndjeshëm promovimin e parimit parandalues në lidhje me Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis të projekteve dhe aktiviteteve.
- Detyron planet dhe programet strategjike për të shqyrtuar akoma edhe më shumë zgjidhje alternative, skenarë dhe propozime.
- Rrit shanset për vlerësimin e efekteve kumulative, ndikimeve sinergjike dhe indirekte, në krahasim me Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis të projekteve.
- Lidh ndikimet e pritura me problemet rajonale dhe globale të mjedisit.
- Forcon transparencën dhe besueshmërinë e proçeseve vendimmarrëse, pasi nxit konsultimet dhe kontribuon në ndërgjegjësimin social.
- Ofron më shumë besim tek investitorët e mundshëm dhe të kushtëzuar, kontribuon në hartimin e Studimeve më të mira të Ndikimeve në Mjedis, ndërsa njëkohësisht në disa raste është i mundur edhe reduktimi i kohës së nevojshme për lejen mjedisore të disa projekteve dhe aktiviteteve.

Koncepti i zhvillimit urban dhe Plani i Përgjithshëm Vendor

Njësitë e organizuara vendore janë të ngjashme me organizmat në atë çka konsumojnë, burimet natyrore dhe të enegjisë, proçeset e përpunimit dhe nxjerrjen e mbeturinave. Shoqëria e organizuar në format e saj transformon materialet e papërpunuara pjesë e mjedisit, lëndët djegëse dhe ujë, në mjedisin e ndërtuar, biomasës të njeriut dhe të mbeturinave. Sipas Wolman metabolizmi urban është një metodë për analizimin e komuniteteve përmes kuantifikimit të inputeve - të ujit, ushqimit dhe energjisë, në outputet - ujëra të zeza, mbetje të ngurta dhe ndotës të ajrit dhe mjedisit tërësor, duke ndjekur transformin e këtyre tre flukseve në territor. Tre janë sfidat me të cilat përballen zonat urbane: *1) menaxhimi i sistemit të furnizimit me ujë; 2) largimi i ujërave të zeza dhe 3) kontrollin e ndotjes së ajrit.* Në legjislacion shqiptar koncepti i Metabolizmit bazohet në përcaktimet e Nenit 2 të VKM nr. 671 datë 29.07.2015 "Për miratimin e Rregullores së Planifikimit të Territorit", gjithashtu në nenin 53

përcaktohet detyrimi i hartimit të Analizës Metabolike dhe asaj të Thelluar si pjesë e Planit të Përgjithshëm Vendor.

Përmbatja e Planit të përgjithshëm vendor.

Qëllimi primar i projektit për hartimin e Planit të Përgjithshëm vendor është rritja e kapaciteteve të menaxhimit dhe shfrytëzimit të hapësirës së bashkisë duke hartuar dhe implementuar plane dhe programe rregulluese.

Përgatitjen e planeve të fizibilitetit strategjik, programeve rregullatore dhe investimeve kapitale në përputhje me ligjet e miratuara, standardet kombëtare, të mbështetura nga qeveritë lokale bashkiake. Zbatimi i konsultimit të vazhdueshëm publik për informimin dhe edukimin e aktorëve lokal, në lidhje me rëndësinë e planifikimit bazuar në treg, të menaxhimit urban të hapësirës dhe mjedisit.

Bazuar në Ligjin Nr. 107/2014, Datë 31.07.2014, *“Për planifikimin dhe Zhvillimin e Territorit”*, i ndryshuar dhe në akteve nënligjore në zbatim të tij, si dhe referuar VKM nr.671, datë 29.07.2015, *“Për miratimin e Rregullores së Planifikimit të Territorit”*, një ndër analizat e para që zhvillohet në kuadër të hartimit të një dokumenti planifikimi, është analiza dhe studimi i planeve të hartuara më parë, konkretisht për territorin e bashkisë Cërrik. Metodologjia e hartimit të analizës së planeve të mëparshme është bërë duke i strukturuar ato në disa kategori kryesore. Ato janë ndarë në plane apo strategji të nivelit kombëtar, rajonal dhe vendor. Prej secilit dokument, janë identifikuar objektivat dhe disa nga masat kryesore, të cilat mund të kenë implikime në hartimin e Planit të ri të Përgjithshëm Vendor të bashkisë së re Cërrik.

SKENARI 00 siguron ruajtjen e gjendjes aktuale të territorit, pa ndërhyrje strukturale, strategjike në reliev.

SKENARI 01 parashikon maksimizimin e zonave të transformimit dhe zonave në rritje brenda dhe jashtë perimetrit të qytetit të konsoliduar, si ato banuese ashtu edhe ato prodhuese me një sistem, të përqendruar fuqishëm tek infrastruktura lidhëse.

SKENARI 02 parashikon maksimizimin e ndërhyrjeve me karakter ekologjik ambiental dhe ka për qëllim përmirësimin e sistemit urban dhe ambiental në tërësi, në mënyrë të veçantë me qëllim të zvogëlimit të presioneve antropike, duke favorizuar rigjenerimin e ndërtesave në një sistem me performancë më të mirë të energjisë.

METODOLOGJIA DHE PËRMBAJTJA E RAPORTIT MJEDISOR TË VSM

VSM mund të konsiderohet si mjeti i përshtatshëm për të arritur në vendime të drejta mbi planifikimin për çështjet si:

- Integrimi e konsideratave mjedisore në planet strategjike/planifikimin territorial si dhe

në procesin e vendimmarrjes për investimet në zonën në studim.

- Vlerësimin e alternativave të planeve të zhvillimit dhe në kontributin për orientimin e rritjes, përdorimit të tokës dhe zgjedhjeve për investimet e infrastrukturës.
- Përmirësimi i komponentëve mbrojtës të Planit ndaj mjedisit.
- Ndikimet sasiore dhe cilësore mbi burimet natyrore dhe kapacitetet mbajtëse të këtyre burimeve me qëllim pranueshmërinë e implementimit të qëndrueshëm të planit të Përgjithshëm Vendor në bashkinë Cërrik.

Ky raport i VSM ka për qëllim sigurimin e një mjeti të nevojshëm që mund të kuptohet nga të gjithë, si nga publiku ashtu edhe nga autoritetet kompetente, në përputhje me parimet e transparencës dhe konsultimeve efektive me publikun në procesin e vendimmarrjes, që nënvizohet edhe në ligjin 91/2013 dhe në direktivën e BE 2001/42/EC.

Ky studim VSM-je është kryer në lidhje të ngushtë me Planin e Përgjithshëm vendor të Bashkisë Cërrik, i cili përmban tre komponentë kryesore:

- a. Zhvillimi social ekonomik i infrastrukturës
- b. Organizimi hapësinor i bashkisë dhe rikualifikimi i imazhit urban
- c. Cilësia mjedisore dhe mbrojtja e territorit

Struktura metodologjike e hartimit të VSM-së në lidhje me Planin e përgjithshëm Vendor të bashkisë Cërrik përmban këto elemente dhe njëpasnjëshmëri veprimi për prodhimin e produktit përfundimtar që është Raporti i Vlerësimit Strategjik Mjedisor.

Testimi i objektivave të planifikimit të Përgjithshëm Vendor në të tre drejtimet e parashikuara dhe që zërthehen në objektiva specifike dhe projekte sipas njërës nga 5 fushat e Planifikimit Territorial Vendor në ballafaqim me objektivat e VSM-së përbën konceptin kryesor të procesit dhe është shumë e rëndësishme të theksojmë që komponentët e Planit të Përgjithshëm Vendor.

Baza ligjore Shqiptare

- Ligji Nr. 91/2013 “Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor”;
- Ligji Nr.10448, datë 14. 7. 2011, “Për lejet e mjedisit”, të ndryshuar;
- Ligji Nr.10431, datë 9.6.2011, “Për mbrojtjen e mjedisit”, të ndryshuar;
- Ligjin Nr. 107/2014, Datë 31.07.2014, “Për planifikimin dhe Zhvillimin e Territorit”;
- Ligji Nr.10081, datë 23.2.2009, “Për licencat, autorizimet dhe lejet në Republikën e Shqipërisë”;
- Ligji Nr.10440, datë 7.7.2011, “Për vlerësimin e ndikimit në mjedis”;

- Ligji Nr.10279, datë 20.5.2010, "Për kundërvajtjet administrative";
- Ligji Nr.10433, datë 16.6.2011, "Për inspektimin në Republikën e Shqipërisë";
- Ligji Nr.9115 datë 24.07.2003 "Për trajtimin mjedisor të ujërave të ndotura";
- Ligji Nr.9774, datë 12.07.2007 "Për vlerësimin dhe administrimin e zhurmës në Mjedis";
- Ligji Nr.8897 datë 16.05.2002 "Për mbrojtjen e ajrit nga ndotja";
- Ligji Nr.9587, datë 20.07.2006 "Për mbrojtjen e biodiversitetit";
- Ligji Nr. 8094 datë. 21.03.1996 "Për largimin publik të mbeturinave";
- Ligji Nr.8766, datë 05.04.2001 "Për mbrojtjen ndaj zjarrit";
- Ligji Nr. 9010 datë 13.02.2003 "Për administrimin mjedisor të mbetjeve të ngurta" i ndryshuar me Ligjin Nr.10 137, date 11.05.2009;
- Ligji Nr. 10 463, datë 22.09.2011 "Për menaxhimin e integruar të mbetjeve";
- Ligji nr. 8752, datë 26-3-2001 "Për krijimin dhe funksionimin e strukturave për administrimin dhe mbrojtjen e tokës "
- Ligji nr. 9244, datë 2004 "Për Mbrojtjen e Tokës Bujqësore"
- Ligji nr. 9426, datë 2005 "Për mbarështimin e blegtorisë"
- Ligji nr. 9817, datë 22-10-2007 "Për Bujqësinë dhe Zhvillimin Rural"
- Ligji nr. 10257, datë 25-3-2010 Për disa shtesa dhe ndryshime në Ligjin nr. 8752 "Për krijimin dhe funksionimin e strukturave për administrimin dhe mbrojtjen e tokës "
- Ligji nr. 69, datë 2013 Për disa shtesa dhe ndryshime në Ligjin nr. 9244 "Për Mbrojtjen e Tokës Bujqësore"
- Ligji nr. 130, datë 2014 Për disa shtesa dhe ndryshime në Ligjin nr. 8752/2001 "Për krijimin dhe funksionimin e strukturave për administrimin dhe mbrojtjen e tokës "
- Ligji nr. 131, datë 2014 Për disa shtesa dhe ndryshime në Ligjin nr. 9244, datë 2004 "Për Mbrojtjen e Tokës Bujqësore";
- Ligji nr. 9700, datë 26-3-2007 "Për Mbrojtjen e Mjedisit nga Ndikimi Ndërkufikar";
- Ligji nr. 111 i vitit 2012 " Për Menaxhimin e Integruar të Burimeve Ujore";
- V.K.M Nr.1189, datë 18.11.2009 "Për rregullat dhe procedurat për hartimin dhe zbatimin e programit kombëtar të monitorimit të mjedisit";
- V.K.M Nr. 395, datë 21.6.2006 "Për miratimin e strategjisë dhe të planit të veprimit për zhvillimin e turizmit, kulturor dhe mjedisor";
- V.K.M. nr.587, datë 07.07.201 "Për monitorimin dhe kontrollin e nivelit të zhurmave në qendrat urbane dhe turistike";
- V.K.M Nr.247, datë 30.04.2014 "Për përcaktimin e rregullave, të kërkesave e të procedurave për informimin dhe përfshirjen e publikut në vendimarrjen mjedisore";
- VKM nr. 671 datë 29.07.2015 "Për miratimin e Rregullores së Planifikimit të Territorit";
- V.K.M Nr. 395, datë 21.6.2006 "Për miratimin e strategjisë dhe të planit të veprimit për zhvillimin e turizmit, kulturor dhe mjedisor";

- Vendimi Nr. 99, datë 18.02.2005 i K.M. "Për miratimin e katalogut shqiptar të klasifikimit të mbetjeve";
- Udhëzim, Nr.6, datë 27.11.2007 "Për miratimin e rregullave, përmbajtjes dhe afateve për përgatitjen e planeve të administrimit të mbetjeve të ngurta".

Direktiva, konventa dhe marrëveshje ndërkombëtare mbi të cilat bazohet VSM-ja

- Direktiva VSM e BE-së
- Strategjia 2020 e BE-së
- Konventa Arhus, Konventa Espoo dhe Protokollu i Kievit
- Konventa Arhus
- Konventa ESPOO
- Protokollu i Kievit
- Axhenda Territoriale e B.E.-së 2020 (Territorial Agenda)
- Harta Leipzig për Zhvillimin e Qendrueshëm Urban
- Politika e Përbashkët Bujqësore 2014-2020
- Programi i Shtatë i Veprimit për Mjedisin që përmban:
 - Mbrojtja, ruajtja dhe forcimi i kapitalit natyror
 - Shndërrimi i Bashkimit në një ekonomi "të gjelbër" dhe konkurrues
 - Presione mjedisore dhe rreziqe për shëndetin dhe mirëqënien
 - Përfitimet e legjislacionit mjedisor
 - Përmirësimi i bazës së dijeve dhe të dëshmvive për politikën mjedisor
 - Investime në politikën mjedisore dhe klimaterike
 - Inkuadrimi i distancës mjedisore në politika
 - Forcimi i qëndrueshëm i qyteteve
 - Përballja e sfidave ndërkombëtare mjedisore dhe klimaterike

Pozicioni gjeografik i Bashkisë Cërrik

Bashkia Cërrik ndodhet në Qarkun e Elbasanit dhe kufizohet nga perëndimi me Bashkinë Belsh, nga veriperëndimi me Bashkinë Peqin, nga veri dhe verilindja me Bashkinë Elbasan, nga jugu dhe juglindja me Bashkinë Gramsh dhe nga jugu me Bashkinë Kuçovë. Bashkia Cërrik sipas shtrirjet territoriale aktuale është konceptuar dhe miratuar në vitin 2015. Bashkia Cërrik ka një sipërfaqe totale prej 189.65 km² dhe një popullsi prej 27 445 banorësh (referuar të dhënave të marra nga Censusi 2011), ndërsa sipas regjistrit të gjendjes civile kjo bashki numëron 47.118 banorësh (Gjendja Civile 2016).

Bashkia Cërrik përfshin 5 njësi administrative në të cilat bëjnë pjesë 28 fshatra. Njësitë administrative përbërëse të saj janë Cërriku, Klosi, Mollasi, Gostima dhe Shalësi.

ZONAT PROBLEMATIKE TË NDOTURA, "HOT SPOT"-et

Një nga problematikat e ndotjes mjedisore është krijimi i zonave të ndotjes që njihen si "Hot Spot". Për shkak të gjenerimit në rritje të prodhimit të mbetjeve të ngurta dhe depozitimi i pakontrolluar i tyre kryesisht me origjinë industriale, urbane, bujqësore, teknologjike, etj janë krijuar zona të ndjeshme mjedisore. Praktikisht zonat më problematike ndodhen atje ku përqëndrimi i popullsisë është më i lartë, pra kryesisht në zonat urbane, pra qytete, kështu si pika më të ndjeshme të ndotjes mjedisore nga ky proces vlerësohet **përkatësisht**:

- ish uzina e përpunimit të naftës,
- vend depozitimi i mbetjeve sanitare
- vend grumbullimi i mbetjeve urbane të qytetit Cërrik.

Kjo është e lidhur me:

- **Së pari mbetjet urbane të gjeneruara nga aktiviteti familjar apo shërbimet sociale**, të cilat kanë ngarkesë mekanike, kimike, fizike, bakteriologjike, organike, etj
- **Së dyti mbetjet me origjinë spitalore**, të cilat përmbajnë përpos elementëve të zakonshëm edhe mbetje profesionale apo kirurgjikale që ngarkesës fizike të tyre i shtojnë potencën dhe aktualitetin e infeksioneve të ndryshme. Fakti i depozitimit thjeshtë mekanik pa anjë lloj tratimi paraprak për më tej përfundimtar përbën një burim të rrezikshëm qoftë për shëndetin e popullatës por dhe për mjedisin në tërësi si mjedis ujor (kryesisht nëntokësor) ajror dhe tokësor.
- **Së treti mbetjet industriale dhe ndërtimore** përbëjnë një burim në rritje aktualisht. Kjo është e lidhur me shtimin e veprimtarive industriale dhe ndërtimore, të cilat karakterizohen nga gjenerimi i mbetjeve me ngarkesë fizike dhe me ngarkesa kimike specifike (lëndë kimike, solucione, kimikate, përmbatje elementësh kimikë, etj) të konsiderueshme ç'ka krijon premisa për zhvillime procesesh agresive me emetime ajrore, infiltrime tokësore dhe nëntokësore, ndotje ujore sipërfaqesore dhe nëntokësore, me krijimin e aromave të pakëndshëme, etj. Prezenca e një ish industrie përpunimi të naftës që tashmë është pothuajse në degradim të plotë krijon probleme mjedisore të lidhura me pajisjet teknologjike, rrjedhjet e tyre dhe rehabilitimin mjedisor. Fakti se përpos procesit teknologjik, pajisjet janë të amortizuara dhe krijojnë impakt mjedisor me shkallë të lartë ndotje metalike përbën një nga zonat më "hot spot" të ndjeshme të kësaj bashkie.

Këto mbetje në mënyrën e grumbullimit, transportit, depozitimit dhe trajtimit të tyre krijojnë zona me ndjeshmëri mjedisore dhe komunitare të lartë. Praktikisht depozitimi i tyre është problematik sepse:

- Sipas studimit të realizuar rezulton se banorët e qyteti të Cërrikut gjenerojnë një sasi të konsiderueshme mbetjesh të ngurta të vlerësuar në 269 kg/banor/vit
- Pozicioni gjeografik dhe hidrologjia e zonës, prezenca e një mjedisi pothuajse tërësisht fushor në pjesën, me shumë burime ujore nëntokësore të lidhura me regjimet e lumenjëve kufizues por dhe me liqenet e shumta të pranishme në hapësirën e territorit të Bashkisë nuk favorizojnë aspak mundësinë e grumbullimit dhe depozitimit spontan të çfarëdolloj tipologjie mbetje të gjeneruar nga aktiviteti human.
- Regjimi klimatik i zonës me reshje të shumta dhe intesive mundëson zhvendosje mekanike dhe krijimin e rrjedhjeve me ngarkesë që kalojnë me infiltrim në strukturën e tokës duke tjetërsuar parametrat fiziko-kimik të saj, por dhe të ujrave nëntokësore.
- Vlerësimi i impaktit merr rëndësi për mënyrën e shfrytëzimit dhe vlerën e ujrave nëntokësore për komunitetin e këtyre zonave.
- Pikat e konstatuar si veprimtari industriale përbëjnë një "hot spot" me pasoja mjaft të mëdha humane dhe mjedisore. Mundësia për ekspozim ndaj burimeve të infeksionit apo sëmundjeve profesionale është e konsiderueshme.

Sipërfaqet ujore të ndotura

Bashkia e Cërrikut për vetë relievin karakterizohet nga sipërfaqe ujore të konsiderueshme për shkak të prezencës në hapësirën e saj pjesërisht të kalimit të Lumit Devoll, por jo me pak rëndësi është dhe ai i Gostimës. Ndërkohë që territori ka një numër të konsiderueshëm sipërfaqe ujore statike të krijuar nga proceset gjeotektonike si dhe në mënyrë artificiale. Pjesa që përkon me qytetin e Cërrikut dhe njësitë administrative të Shalësit kanë një numër të konsiderueshëm liqenesh karstike dhe artificiale, por dhe pjesët e tjera kanë prezencë basenesh ujëmbledhëse me rëndësi mjedisore. Hulumtimet konstatojnë se sipërfaqet ujore liqenore natyrore dhe artificiale kanë një trend në rritje të shkallës së ndotjes së tyre. Kjo është e lidhur me:

- Mënyrën e menaxhimit të tyre spontan, pa kritere hidroteknike;
- Ndërhyrja antropogjene në mjedisin kufizues duke shkatërruar zonat tampone, të cilat shkarkojnë më shumë ndotës mekanik, kimik, organik, etj;
- Mos krijimi i ballancave të duhura midis kapacitetit mbajtës, atij shfrytëzues dhe efektit kohë;
- Ndërhyrja në mjedisin rrethues biologjik, por dhe më gjerë duke ndryshuar habitatin natyror dhe duke devijuar apo kanalizuar disa nga burimet furnizuese;
- Zhvillimi i një bujqësie agresive në kimikate e pesticide, ç'ka ka shtuar në mënyrë të ndjeshme ngarkesën ujore në nitrate, kimikate, pesticide, etj;

- Shtimi i fenomenit të erozionit ka shtuar depozitimet inerte në sipërfaqet ujore dhe është ç'ekuilibruar ballanca aerobike-anaerobike duke stimuluar fenomenin e eutrofizimit;
- Raporti i veprimtarisë ekonomike me sipërfaqet ujore aktive dhe statike si dhe menaxhimi i mbetjeve bujqësore apo natyra e veprimtarive agrokimike.
- I gjithë sistemi i kanalizimeve urbane (familjare, sociale, spitalore, tregëtare, etj) derdhen direkt në shtratin e lumenjëve dhe baseneve ujore, duke patur ngarkesa kimike, fizike e bakteriologjike mjaft të lartë me impakt në kualitetin e trupit ujqor.
- Mbetjet e ekspozuara në vendgrumbullim tërheqin shpendët që ushqehen me to, shpesh tufa shpendësh që siç dihet përmbajnë shumë krimba zorrësh, një numër të madh baktere fekalesh koliform (*coliform*) dhe baktere kamfilobakter (*camphylobacter*), të cilat për një kohë të shkurtër mund të kontaminojnë burimet ujore. Evidencat sugjerojnë se shpendët, dhe jo ujërat e trajtuara të kanalizimeve, janë përgjegjëse për kamfilobakterin në ujën e pijshëm dhe ujën për larje. Gjithashtu ekziston rreziku i infektimit të njerëzve nga Gripi i Shpendëve (*CDC Avian Influenza*). Këto zona gjithashtu tërheqin kafshët parazitare që mbartin sëmundje, përfshi minjtë e kanaleve, të cilët janë në vetvete transmetues të sëmundjeve. Prandaj janë të domosdoshme masat për reduktimin e ndikimeve nga shpendët dhe kafshët parazitare dhe më në përgjithësi rehabilitimi i vendgrumbullimit të mbetjeve në bashkinë Cërrik.

Sipërfaqet e eutrofikuara

Pozicioni gjeografik, relievi, dinamika stinore dhe vjetore klimaterike favorizojnë eutrofizimin e sipërfaqeve ujore të zonës. Aktualisht në sipërfaqet ujëmbledhëse natyrore dhe artificiale konstatohet një shtim i procesit të eutrofizimit, madje i ndjeshëm. Kjo është e lidhur me një tërësi faktorësh që kanë të bëjnë me njohjen dhe vlerësimin potencial të këtyre ekosistemeve, me mënyrën e shfrytëzimit të tyre, me raportin e funksionaliteti të tyre dhe të aktivitetit antropogjen, me mos kontrollin e shkarkimeve bujqësore, blegtorale, kimike, etj. Ndërkohë që fenomeni i konsumit human dhe ritmit të zhvillimit të bujqësisë konveccionale është shtuar në mënyrë të ndjeshme duke impaktuar negativisht baset ujore ekzistuese.

Praktikisht vërehet që zona e njësisë administrative Shalës që është dhe më e pasur me basene ujore ka një shtim të eutrofizimit duke i vlerësuar ujrat sipas cilësisë nga shkalla e **dytë në të tretë**. Ndërkohë që zonat që përshkohen nga rrjedhjet lumore të Lumit Devoll (zona e Klosit dhe Mollasit që janë mjaft aktive në fushën e prodhimit bujqësor) por dhe të Gostimës, vërehet shtim të eutrofizimit të lidhur me regjimin hidrik të tyre, me shfrytëzimin e inerteve dhe depozitimn e tyre pa asnjë kriter hidrogjeologjik, me depozitimn e mbetjeve organike në

mënyrë spontane, madje agresive për regjimin ujq duke ndikuar në pakësimin e përmbatjes së O₂ në këto mjedisë.

Mbetjet ujore dhe ujqat e zeza

Komuniteti dhe shërbimet e aktiviteteve ekonomike, gjenerojnë mbetje ujore të patrajtura me tipologji të ndryshme:

- Mbetje ujore shtëpiake
- Mbetje ujore industriale
- Mbetje ujore sanitare
- Mbetje ujore tregëtare

Problemi kryesor ka të bëj me sistemin e kanalizimeve dhe destinacioni përfundimtar i tyre. Secila tipologji mbetje e lëngët nuk i nënshtrohet paratrajtimit në burim por kalojnë direkt në sistemin e kanalizimeve, ndërkohë që ky rrjet për qytetin e Cërrikut jo vetëm nuk është i mirë por dhe kapaciteti i tij nuk i përgjigjet ritmit të ndryshimit demografik dhe aktiviteteve të instaluar. Ndërkohë që në zonat rurale trajtimi i mbetjeve ujore dhe ujqave të zeza nuk ekziston dhe shkarkimi i tyre bëhet me anë të gropave septike ose direkt në rrjedhje të lirë. Kjo krijon predispozitë për infeksione të ndryshme dhe shtim të ngarkesës mikrobiale në trupin ujqor.

Erozioni

Në tërësinë e faktorëve që ndikojnë në fenomenin e erozionit sikurse janë faktorët klimaterike, tokësor, relievi, vegjetacioni, etj, rezulton se faktori antropogjen ka ndikuar së tepërmi në ndryshimin e mjedisit vegjetativ sidomos në zonat larg qendrave të banuara, në mos disiplinimin dhe menaxhimin e ujqave sipërfaqësore e nëntokësore, në mbishfrytëzimin e kullotave, në hapjen e rrugëve pa studime gjeologjike paraprake, etj.

Erozini i ndjeshëm në zonë është i lidhur me:

- Degradimi i mbulesës natyrore (mbikullotje, zjarre, shpyllëzime)
- Modifikimi i topografisë (qendra urbane, ndërtimi i rrugëve)
- Politika e administrimit të ujqave (kanalizime, vepra hidrike, barriera, etj)

Si dhe mos marrjen e masave të lidhura me:

- Ruatja dhe përmirësimi i sipërfaqeve të rrezikuara nga erozioni nëpërmjet pyllëzimit, ndërtimit të brezave mbrojtës, ndërtimit të barrierave, etj
- Ndërhyrja topografike duke ndërtuar taraca dhe mure mbrojtëse
- Modifikimi natyral i profilit të rrjedhjes së ujqave sipërfaqësore
- Parandalimi i prerjeve dhe degradimi i pyjeve
- Ndërtimi veprave mbrojtëse
- Parandalimi i prerjeve dhe degradimi i pyjeve

Një tjetër fenomen i konstatuar është fragmentarizimi i tokës dhe uzurpimi i tokës aktive për sipërfaqe ndërtimi banese apo çdo lloj objekti tjetër me karakter ekonomik apo depozitues (magazina).

Objektivat e planit të Përgjithshëm Vendor

Në nenin 20 të ligjit Nr. 107/2014 "Per Planifikimin dhe Zhvillimin e Territorit", i ndryshuar, përcaktohet:

1. Objektivat e Planit të Përgjithshëm Vendor (PPV) janë:

- a) Balancimi i nevojave dhe interesave kombëtarë e vendorë për zhvillimet në territor;
- b) Krijimi i kushteve për një zhvillim të qëndrueshëm në territor dhe sipas parimeve të këtij ligji;
- c) Drejtimi i zhvillimit të sistemeve të banimit e sistemeve të tjera të ndërtueshme;
- ç) Rregullimi i përdorimeve të tokës, intensitetit e shtrirjes së ndërtimit në sistemet natyrore, bujqësore dhe urbane të territorit;
- d) Planifikimi i programeve dhe masave për të garantuar rigjenerimin urban, mbrojtjen e mjedisit dhe zhvillimin e qëndrueshëm të burimeve natyrore, të tokës së kultivueshme, peisazheve dhe hapësirave të gjelbra;
- dh) Rregullimi i vendndodhjes dhe programeve për infrastrukturën publike dhe shërbimet publike, sipas këtij ligji;
- e) Rregullimi i ruajtjes, përdorimit dhe, sipas rastit, mbarështimit të zonave të mbrojtura natyrore dhe historike, sipas kërkesave të legjislatcionit në fuqi;

2. Plani i Përgjithshëm Vendor zbatohet nëpërmjet planeve sektoriale, planeve të detajuara vendore dhe lejeve të zhvillimit

OBJEKTIVAT DHE VIZIONET PRIORITARE TË BASHKISË CËRRRIK

Objektivat e Strategjisë së Zhvillimit të Qytetit të Cërrik

Bazuar në punën e grupit të projektimit në bashkepunim edhe me autoritetet vendore dhe të qarkut, janë shtruar qëllimet strategjike të cilat më pas janë zbërthyer në objektiva. Këto janë frut i analizave të informacionit të grumbulluar gjatë seminareve ku me kontributin e të gjithë aktorëve pjesëmarrës janë përcaktuar prioritetet, objektivat dhe qëllimet për planin e zhvillimit të ardhshëm të Bashkisë Cërrik. Kjo pasi:

- ❖ Cërriku është pjesë e Zonës Funksionale Ekonomike të Elbasanit;
- ❖ Cërriku është pjesë Korridoreve Natyrore të lumenjve Devoll dhe Shkumbin;
- ❖ Duhet vendosur një "zonë mbrojtëse" prej 200m për të gjitha brigjet ujore si lumenj, liqene etj;
- ❖ Konsiderimi zhvillimor dhe mjedisor i faktit që në Cërrik kalon Korridori 8;
- ❖ Duhet mbështetur rigjenerimi i infrastrukturës hekurudhore;

- ❖ Cërriku është një qendër lokale, e cila merr rolin e “qendrës tretësore”;
- ❖ Zhvillimi i një Qendre grumbullimi për produktet bujqësore;
- ❖ Zhvillimi i korridoreve dhe guidave turistike, si mënyrë aksesimi për zonat e mbrojtura mjedisore.

Prandaj vlerësohen si qëllime:

- Krijimi i kushteve social-ekonomike sa më të favorshme për zhvillimin e mëtejshëm të qytetit të Cërrikut;
- Fuqizimi i sistemit të edukimit në të gjitha nivelet, si elementi më i domosdoshëm për rritjen e kapaciteteve të komunitetit dhe ngritjen e qëndrueshme ekonomike dhe sociale;
- Rikonceptimi i mënyrës së menaxhimit të territorit në bashkinë Cërrik bazuar në pjesëmarrjen demokratike dhe transparente të gjithë aktorëve të fushës së zhvillimit me qëllimin kryesor zhvillimin ekonomik të qytetit;
- Përmirësimi i kualitetit të banimit nëpërmjet përmirësimit të cilësisë së mjedisit brenda dhe jashtë qytetit të Cërrikut;
- Rikonceptimi i punës së administratës së bashkisë duke vënë në themel të shërbimeve konsiderimin qytetarit si “klient”;
- Evidentimi i vlerave natyrore të territorit të bashkisë;
- Propozimi dhe krijimi i brezave të gjelbërimit në buzën e lumit Devoll e Shkumbin dhe sistemimin e përroit të Garunjës.
- Propozimi i drejtimit të zonave të mundshme të shtrirjes së qytetit;
- Fuqizimi i sektorit privat në Cërrik me fokus kryesor magazinimin dhe tregëtinë rajonale;
- Propozime për rehabilitimin e zonave të braktisura industriale dhe mundësinë e kthimit të tyre në funksione të reja ose në ato të mëparshme.

Objektivat e Planit të Përgjithshëm Vendor (PPV)

Ky plan rregullues duhet të përcaktoj strukturën më të favorshme të zhvillimit të ardhshëm të qytetit të Cërrikut dhe të njëkohësisht të Bashkisë Cërrik. Kjo strukturë duhet të respektojë në maksimum vlerat natyrore dhe historike të territorit ku ndodhet qyteti. Përveç kësaj objektivat kryesore që duhet të mbahen parasysh gjatë hartimit të Planit janë si më poshtë:

- Përmirësimi i situatës mjedisore në lidhje me ajrin, tokën, ujin si dhe mbetjet urbane, për një zhvillim më të qëndrueshëm të qytetit;
- Hartimi i studime mbi ndikimet e ndotësve të trashëguar në mjedis, në jetën e njerëzve, kafshëve dhe bimëve. Mbi këtë bazë synohet hartimi i politikave dhe strategjive për të krijuar kushtet për një mjedis të zhvillimit të qëndrueshëm.

- Rëndësia e planit për përcaktimin e zonave me përparësi zhvillimin ekonomik në territorin e bashkisë;
- Rëndësi të veçantë do të zënë edhe parqet publike, duke qënë se 80% e territorit të bashkisë janë toka të pa banuara;
- Përmirësim i problemeve social-ekonomike që lidhen me nivelin e lartë të papunësisë dhe varfërisë;
- Përmirësimi në tërësinë e problemeve që lidhen me zhvillimin e territorit sic janë: informaliteti, mungesa e infrastrukturës etj.
- Shfrytëzimit të **avantazheve që vijnë si rezultat i rajonit** ku është vendosur bashkia Cërrik si edhe rivitalizimit dhe bërjes së **lexueshme të elementëve qytetformues**;
- Rikonceptimit të “makrostrukturës” së qytetit përmes konceptimit dhe krijimit të “**fashës së pajisur**” multifunkionale që do të mbështes tezën e “Cërriku qytet terciar”. Kjo do të kërkoj kryesisht ndërtimin e strukturave të reja me këtë përqasje;
- Rritjes së **gamës së funksioneve ekzistuese** në qytet, me fokus kryesor rritjen e hapësirave publike, të gjelbera dhe argëtuese;
- Identifikimit të hapësirave të nevojshme për **vendosjen e bizneseve** brenda territoreve të qytetit dhe në zona të reja;
- **Integritimit të vendbanimeve të parregullta** në periferi me pjesën tjetër të qytetit;
- Identifikimit të mekanizmave të nevojshëm teknike / urbanistike dhe administrative për përmirësimin e hapësirave të **brendshme të njësive të banimit**;
- Përcaktimit të mekanizmave të nevojshëm urbanistike për **sigurimin e banesave sociale**;
- Përcaktimit të përdorimeve sa më optimale për sipërfaqet e pashfrytëzuara brenda vijës kufizuese ekzistuese, si edhe të zonave apo objekteve ish-ekonomike të cilat aktualisht janë jashtë funksionit;
- Identifikimit të hapësirave të reja të shtrirjes së qytetit dhe të përcaktimit të destinacioneve të tyre;
- Përcaktimit të skemës së përgjithshme të rrjetit rrugor dhe mënyrës së funksionimit me synim kryesor lehtësimin e lidhjeve nga sektori në sektor;
- Bashkërendimit të skemës së re të zhvillimit të qytetit me rrjetin e përgjithshëm të infrastrukturave (ujësjelles, kanalizime, furnizim me energji elektrike, telefoni);
- Përcaktimit të qartë të njësive strukturore të qytetit sipas të cilave do të hartohen studimet urbanistike pjesore për të gjitha pjesët e qytetit; dhe formulimit të qartë për secilën prej tyre të kushtëzimeve urbanistike, treguesve urbanistike e shërbimeve sociale të cilat duhet të merren parasysh gjatë hartimit të studimeve urbanistike pjesore.

Lidhja midis Projekteve Strategjike të parashikuar në Planin Strategjik dhe objektivave të Planit të Përgjithshëm Kombëtar.

Projektet strategjike	OBJEKTIVAT E PLANIT TË PËRGJITHSHËM KOMBËTAR								
	Objektivat e përgjithshme	"Planifikimi dhe zhvillimi i territorit	Politikat	Sistemi Urban	Sistemi Natyror	Sistemi Bujqësor	Sistem Ujor	Sistemi Infrastruktural	
01.U	✓	✓	✓	✓					
02.U	✓	✓	✓	✓					
03.U	✓	✓	✓	✓					
04.U	✓	✓	✓	✓					
05.N	✓	✓	✓	✓	✓				
06.N	✓	✓	✓		✓				
07.N	✓	✓	✓		✓				
08.A	✓	✓				✓			
09.A	✓	✓				✓			
10.W	✓	✓					✓		
11.I	✓	✓	✓						✓
12.I	✓	✓	✓						✓
13.I	✓	✓	✓						✓

KRITERET PËRJASHTUESE TË ZBATIMIT TË PPV KONFORM VSM-SË.

Veprimet operacionale të planifikuara në PPV sipas fushës përkatëse të parashikuar në ligjin e Planifikimit Hapësinor duhet që të jenë dhe në përputhje me ligjin për VSM-në.

Praktikisht ekzistojnë kritere mjedisore që duhen parashikuar dhe që kufizojnë zhvillimin hapësinor të Bashkisë, kritere që kufizojnë mundësitë në tejkallim të PPV-së.

Këto kritere përjashtuese kanë të bëjnë me:

Kritere1. Kufizuese, strikte dhe të forta mjedisore dhe shëndetësore;

Këto janë kritere që përcaktojnë dhe kushtëzojnë zona të cilat nuk mund të përfshihen në planin e Përgjithshëm vendor të zhvillimit të Bashkisë, por që duhen mbrojtur dhe të jenë pjesë integrale e PPV-së në zbatim. Këtu përfshihen:

- **Zonat me vlera të veçanta Mjedisore** (zonat e mbrojtura të natyrës sipas statusit që gëzojnë apo parashikohen të propozohen si të tilla, janë të gjitha monumentet e kulturës që janë shpallur si të tillë sipas listës të sipërcituar si dhe baseni i lumit Devoll e Shkumbin në fashon blu);
- **Zonat që paraqesin rrezikshmëri për zhvillimin urban, infrastrukturor, etj të bashkisë** (zonat e cilësuar si me rrezik rrëshqitje si shpatet formuese të shtreterëve të lumit,

zonat me pjerrësi më të madhe se 25%, pra kryesisht pjesa e sipërme e lumit Devoll që shtrihet në Bashkinë Cërrik);

- **Zonat e ndotura ose më saktë ato të paraqitura si hot-spote mjedisore (Ish Uzina e përpunimit të naftës, e ndodhur pranë qytetit të Cërrikut, përbën një rrezik potencial ndotës).**

Gjithashtu përmendim:

- Kështu mund të konsiderohen zonat përgjatë lumenjëve (duke siguruar një fasho blu) apo burimeve të ndryshme hidrike, zonave të identifikuara si biokoridore kryesore apo sekondare, etj.
- Bregu lindor i rrjedhës së lumit Devoll, që del nga shtrati, në rastet me prurje të mëdha, duke rrezikuar të përmytë tokat bujqësore;
- Vënia në punë e Hidrocentralit të Banjës mbi lumin Devoll dhe krijimi i rezervuarit, do të ndryshojë ekuilibrat në ekosistemin e zonës, si në ndryshimin e regjimeve të vaditjes së tokave bujqësore, ashtu edhe në florën dhe faunën përgjatë fashës lumore;
- Shtretërit e lumenjëve dhe zonat buferike të tyre duke respektuar kërkesat ligjore për vijën blu duke respektuar një distancë sipas relievit, rrjedhjes, shkallës së erozionit dhe vlerave bioekologjike nga 5 deri 200m.
- Basenet nëntokësore ujëmbajtëse (që janë të shumtë sidomos në zonë Shalësit) apo dhe pranë apo në drejtim të rrjedhjes natyrore hidrike të rezervuarëve;
- Mos lejimi i ndërtimeve në tokat produktive për qëllime banimi.
- Zonat me pjerrësi më të madhe se 15 apo 20%.
- Ndërtimet në periferi të zonave urbane, përgjatë brigjeve të lumenjve dhe përrenjve dhe në tokat bujqësore;
- Zonat me rrezikshmëri rrëshqitje kanë të bëjnë me ndërhyrjet humane të pakontrolluara në shpatet kodrinore mund të krijojnë premisa për aktivizim fenomenesh të tillë.
- Fenomeni shpesh i takuar përgjatë brigjeve të Shkumbinit dhe Përroit të Garrunjës, është erozioni dhe shfrytëzimi shpesh pa kriter i materialeve inerte. Kjo ndër të tjera ka krijuar premisa për përmytje të herëpashërshme si në zonën e stacionit të pompave – duke patur parasysh që edhe niveli hipsometrik i kësaj zone është i ulët relativisht.

4. Kritere që kushtëzohen nga trashëgimia kulturore/historike;

Vlerat e trashëgimisë kulturore duhet të evidentohen rast pas rasti me qëllim rinovimin e objekteve në funksion të vlerës së tyre tradicionale, zhvillimin e qëndrueshëm në përputhje me funksionin e tyre kryesor (përkojnë me zonat e cituara në pjesën e vlerësimit të monumenteve kulturore, historike, etj, sikurse Monumentet kulturore në Klos dhe Mollas, që ndodhen në zona të vështira dhe jo lehtësisht të aksesueshme).

5. Kriteria që kushtëzohen nga prezenca dhe kërkesa për zhvillim të peisazhit

Bashkia Cërrik në shtrirjen e saj hapësinore ka diversifikim pedologjik, relievi, topografik klimaterik, biologjik, etj duke evidentuar dhe vlera shumëplanëshe peisazhore. Kriteret peisazhike është shumë e vështirë të përcaktohen prandaj duhen konsideruar rast pas rasti dhe duhen vlerësuar në bashkëpunim dhe pajtueshmëri ndërinstytucionale. Peisazhi duhet konsideruar si pasuri turistike dhe duhet të përbëjnë element të zhvillimit ekoturistik të Bashkisë. Për të mundësuar mbrotjen dhe zgjerimin e tyre zonat peisazhike duhet të trajtohen me kujdes duke minimizuar ndërhyrjen e faktorit antropogjen. Veprimtaria antropogjene më impaktuese e këtyre vlerave është shfrytëzimi minerar, shfrytëzimi i pyjeve, zjarret, hapja e karrierave, etj.

6. Kriteria me kushtëzim inxhinierik dhe infrastrukturor.

Relievi, topografia dhe gjeologjia e shtrijes së bashkisë Cërrik kërkon që paraprakisht për ëdo ndërhyrje infrastrukturorë të evidentohen zonat që paraqesin rrezikshmëri të lartë sizmologjike, mundësi rrëshiqte, që nuk kanë strukturë të qëndrueshme dhe kompakte për shmangjen e një investimi të paqëndrueshëm dhe me kosto financiare. Ndërkohë që planifikimi urban duhet të marrë në konsideratë respektimin e distancave ndërtimore nga akset rrugore apo hekurudhore, ndërtimin e korsive për lëvizje me biçikletë, dhe në mënyrë të ngjashme duhen trajtuar ndërtimet e sistemeve të kolektorëve të ujrave të zeza dhe urbane. Sistemi i ujrave të bardha dhe të zeza të jetë evidentuar në sistemin GIS, duke mundësuar ndërhyrje për çdo të papritur të mundshme. Linja elektrike dhe telefonike të jetë e shënuar në sistemin GIS dhe çdo ndërtim duhet të respektoj distancën e kërkuar nga këto sisteme shërbimesh të përbashkëta komunitare.

Objektivat e zhvillimit të qëndrueshëm në nivel kombëtar

Objektivave të zhvillimit të Mijëvjeçarit (OZHM)

Plani i Veprimit Mjedisor 6-të, adaptuar nga vendimi 1600/2002.CE të Parlamentit Europian, Këshilli i Europës së 22 korrikut 2002, që është korniza bazë e politikave mjedisore të BE. Ky plan është përmbledhur në 7 tematika strategjike mjedisore:

- Strategjia për mbrotjen e ajrit;
- Strategjia për parandalimin e mbeturinave dhe riciklimin;
- Strategjia për mbrotjen dhe konservimin e ambjentit detar;
- Strategjia për mbrotjen e tokës;
- Strategjia për përdorimin e qëndrueshëm të pesticideve;
- Strategjia për shfrytëzimin e qëndrueshëm të burimeve;
- Strategjia për mjedisin urban.

- ❖ Politika e BE për ndryshimet klimaterike që synon stabilizimin e përqëndrimit të gazeve në atmosferë (reduktimi 20% deri në 2020, përfitimi deri 20% e nergjisë nga burime të rinovueshme- deri 2020, reduktimi i energjisë primare 20% - deri në 2020 nëpërmjet përmirësimit të efijensës së energjisë).
 - ❖ Strategjia e BE për Biodiversitetin duke ndërhyrë në:
 - Ruatjen e burimeve natyrore;
 - Bujqësi;
 - Peshkim;
 - Politikat rajonale dhe planifikim hapësinor;
 - Pyjet;
 - Energji dhe transport;
 - Turizëm;
 - Zhvillimi i ndihmës dhe bashkëpunimi ekonomik;
 - ❖ Strategjia e BE për zhvillimin e qëndrueshëm, që përmban këto objektiva:
 - Mbrojtjen Mjedisore;
 - Drejtësi sociale dhe ndërveprim;
 - Prosperitet ekonomik;
 - Pranimin e përgjegjësive ndërkombëtare
 - ❖ Karta e Laipzingut për qytetet e qëndrueshme europiane, që në zhvillimin e integruar urban të përfshihet publiku.

Objektivat kombëtare kryesore të Shqipërisë për pesëmbëdhjetë vjetet e ardhshme janë si më poshtë:

- Zhvillimi i infrastrukturës kombëtare të transportit për lidhjen e Shqipërisë me korridoret Paneuropiane të transportit.
- Zhvillimi i Shqipërisë si qendër infrastrukturash dhe energjie për të gjithë rajonin e Ballkanit.
- Promovimi i zhvillimit nëpërmjet një sistemi të zhvillimit urban policentrik dhe të decentralizuar.
- Promovimi dhe aksesueshmëria e zonave me mjedis të shquar natyror dhe peisazh, e kombinuar me menaxhimin inteligjent të burimeve natyrore dhe kulturore me qëllim ruajtjen dhe mbrojtjen e tyre në kuadër të zhvillimit dhe globalizimit. Shfrytëzimi i njëkohshëm i tyre nëpërmjet përmirësimit të aksesueshmërisë të tyre me qëllim zhvillimin ekonomik.
- Zhvillimi i sistemeve të transportit multimodal, miqësor ndaj mjedisit (transporti multimodal) për të mbështetur zhvillimin rural policentrik, së bashku me përmirësimin e infrastrukturës dhe zhvillimin ekonomik.

- Nxitja e burimeve të energjisë të rinovueshme në sektorin e energjisë.
- Dizajni dhe zhvillimi i shërbimeve të integruara në fushën e komunikimit, transportit, bujqësisë dhe energjisë.
- Organizimi hierarkik, specializimi dhe grupimi funksional i qyteteve shqiptare.
- Urbanizimi dhe formalizimi i zonave informale të ndërtimit.

Në sektorin e mjedisit, qëllimi është zhvillimi i qëndrueshëm social dhe ekonomik me mbrojtjen e burimeve natyrore nga ndotja dhe degradimi përmes menaxhimit të integruar dhe përmirësimin e vlerave mjedisore që kontribuojnë për prosperitetin ekonomik. Qëllimi është i bazuar në parimin e zhvillimit të integruar, mbrojtjen dhe rritjen e burimeve mjedisore, si dhe sigurimin e rritjes ekonomike dhe prosperitet social dhe kohezionit. Sot, zonat e mbrojtura në Shqipëri përbëjnë 15% të sipërfaqes së vendit dhe janë pjesë e Brezit të Gjelbër Evropian, por gjithsesi shumë zona të mbrojtura nuk janë të vizituara dhe nuk kontribuojnë financiarisht në vend. Gjithashtu, është e njohur që mjedisi është pjesë e pasurisë kombëtare dhe ndikohet si nga proceset natyrore edhe nga ndërhyrja e njeriut. Kështu, objektivat kryesore për menaxhimin e qëndrueshëm të mjedisit janë:

- Mbrojtja e zonave ekologjike të ndjeshme dhe sigurimi i një funksionimi të vazhdueshëm të mirë në të ardhmen;
- Krijimi i një sistemi informacioni për mbrojtjen e burimeve natyrore;
- Zhvillimi i rolit të burimeve mjedisore dhe natyrës në zhvillimin ekonomik të vendit, por edhe për të përmirësuar cilësinë e jetës së banorëve të qendrave urbane, duke lidhur qytetet me zonat natyrore;
- Menaxhimi i qëndrueshëm i burimeve natyrore për të mbështetur zhvillimin ekonomik në të gjitha fushat, p.sh. bujqësi, pylltari, peshkim, gurorë, energji, industri, shërbime, turizëm etj;
- Krijimi i rrjetit evropian Natura 2000 për mbrojtjen e zonave ekologjike të ndjeshme dhe ruajtjen e peisazheve të vlefshme natyrore;
- Rritja e pjesëmarrjes së publikut në proceset e vendimmarrjes dhe integrimi i planifikimit hapësinor në vend.

Zhvillimi rural ka nevojë për të promovuar zhvillimin e sektorit të bujqësisë, me ndihmën e një kornize për të siguruar sektorin agro-ushqimor, inovativ dhe të qëndrueshëm, të aftë për të përballuar presionet e tregut dhe kriteret e cilësisë të Bashkimit Evropian. Rezultati do të jetë vende të reja pune, rritje ekonomike, kohezion social dhe mbrojtje e cilësisë së jetës për banorët e zonave rurale. 40% e sipërfaqes së vendit përbëhet nga tokë bujqësore dhe gjysma e saj është e vendosur në pjesën perëndimore të vendit dhe në zonën bregdetare të saj. Pjesëmarrja e bujqësisë në Produktin Kombëtar Bruto është 20%, me 50% të punësuarve i përkasin veprimtaritë primare. Objektivi kryesor është përmirësimi i bilancit ushqimor të

importeve - eksporteve, pasi eksportet janë rritur ndjeshëm në dekadën e fundit, por balanca mbetet negative. Gjithashtu thelbësore është ripyllëzimi i zonave të degraduara dhe testimi i kulturave të reja fitimprurëse në zonat rurale, paralelisht me krijimin e një rrjeti të suksesshëm të zinxhirit rural- ekonomik. Reduktimi i kostove të prodhimit, investimeve në teknologji për zonat rurale, menaxhimi i ujit për ujitje dhe ndërtimi i infrastrukturës përkatëse, bashkëpunimi në sektorin e bujqësisë me sektorët e tjerë si p.sh. agroturizmi cilësor, futja e burimeve të ripërtëritshme të energjisë në aktivitetet rurale dhe krijimi i qendrave dhe poleve të prodhimit bujqësor, në varësi të karakteristikave të produkteve, janë faktorët kryesor për zhvillimin rural.

Qëllimi për turizmin parashikon njohjen e Shqipërisë si një destinacion tërheqës turistik në Evropë, autentik dhe mikpritës, bazuar në shfrytëzimin e qëndrueshëm të burimeve natyrore dhe burimeve kulturore, të cilat do të jenë të përafuara në tregjet ndërkombëtare.

Për sektorin e energjisë, objektivi kryesor është pavarësia energjetike e Shqipërisë dhe zhvillimi i një ekonomie me karbon të ulët, me përdorimin e burimeve të energjisë të rinovueshme, futjen e teknologjive të reja në energjetikë dhe zhvillimi i kërkimeve përkatëse për këtë qëllim. Objektivat e politikës energjetike janë përdorimi i energjisë me 20% nga Burimet e Rinovueshme të Energjisë, përmirësimi i efikasitetit të energjisë në masën 20% dhe duke reduktuar emetimet e CO₂ me 20%. Në të njëjtën kohë, është i domosdoshëm zhvillimi i mëtejshëm të hidrocentraleve, pasi Shqipëria ka burime të mjaftueshme të ujit, forcimi i rrjeteve të transmetimit dhe shpërndarjes dhe integrimi i tyre në planifikimin hapësinor, përdorimi i energjisë diellore dhe zhvillimi i fushave ekzistuese gjeotermale. Me rëndësi strategjike është edhe gazsjellesi që do të kalojë përmes Shqipërisë.

OBJEKTIVAT MJEDISORE, TREGUESIT DHE SYNIMET

VSM përdor në analizën e saj një kombinim të objektivave, treguesëve dhe synimeve për të parashikuar efektet si dhe për të përshkruar dhe monitoruar ndryshimin e planeve, programeve dhe projekteve të propozuara në fushën e mjedisit. Objektivat strategjikë Mjedisor dhe synimet përcaktojnë qëllimet dhe kufizimet të cilat duhet të merren në konsideratë gjatë Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis të Planeve dhe Programeve të propozuara. Indikatorët na ndihmojnë në aspektin e monitorimit të VSM-së, ndërsa synimet e parashikuara në material na afrojnë synime reale dhe të arritshme për të cilat autoritet lokale mund të arrijnë të punojnë. Treguesit përdoren për të ilustruar dhe komunuar efektin në një mënyrë sa më të thjeshtë dhe efektive. Treguesit mund të përdoren gjithashtu për të formuar bazën për monitorimin e programit të PPV.

Objektivat mjedisore sigurojnë një "qëllim" pikë referuese kundër të cilit efektet mjedisore të PPV mund të testohen. Ato duhet që të jenë përafërsisht të ngjashme me masat që janë paraparë në PPV ose që dalin nga objektivat që të ekzistojnë. Objektivat mjedisore në thelb

kanë të bëjnë me parametra të tillë si Biodiversiteti, ndotja e tokës, ujit, ajrit, shkarkimet e CO₂ dhe gazeve të tjera, flora, fauna, zhurmat, mbrotja e trashëgimisë kulturore, etj.

Treguesit ofrojnë mjete për të matur progresin drejt arritjes së objektivave mjedisore me kalimin e kohës si niveli akustik i vlerësuar për një periudhë të caktuar kohore, kualiteti i trupave ujqor (sipërfaqësore deh nëntokësore), sasia e CO₂ të shkarkuar, etj.

Qëllimet lidhen me gjendjen mjedisore të parametrave të vlerësuar të lidhura me objektivat dhe të shprehur në terma sasior ose cilësor. E rëndësishme është që treguesit që do të vlerësohen të jenë të matshëm dhe objektivat e përcaktuara sa më real, duke siguruar ekzistencën e rrjeteve të monitorimit për matjen e çdo treguesi ose të disponojnë mjete për ndërtim struktura të reja monitoruese.

OBJEKTIVAT MJEDISORE TË PLANIT TË PËRGJITHSHËM VENDOR TË BASHKISË ÇËRRIK

Në përputhje me objektivat mjedisore ndërkombëtare dhe kombëtare si dhe në referencë me objektivat e Planit të Përgjithshëm Vendor të hartuar nga grupi i konsulencës kemi përcaktura objektivat kryesore të VSM si dhe objektivat më specifike për çdo fushë mjedisore të lidhur me të pesë fushat e analizës së PPV, përkatësisht me sistemin e infrastrukturës (I), sistemin ujqor (w). Sistemin Natyror (N), sistemin urban (U) dhe sistemin bujqësinë (A).

OBJEKTIVAT E VSM-së – BASHKIA ÇËRRIK	
I . Biodiversiteti, peizazhi dhe shfrytëzimi i tokës	
I.1.	Mbrojtja, konservimi dhe shmangia e humbjeve të shumëllojshmërisë dhe të shtrirjes së habitateve, specieve dhe korridoreve të kafshëve të egra;
I.2.	Mbrojtja dhe përmirësimi i cilësisë së jetës së njerëzve duke u bazuar në mjedisin e cilësisë së lartë për banim, të komunitetit, për punë dhe për rekreacion të bazuar në modelet e qëndrueshme të shfrytëzimit të tokës;
I.3	Mbrojtja e cilësisë së jetës së njerëzve duke iu shmangur rreziqeve ose faktorëve përkeqësues (pluhurit, zhurmës, erës) që dalin nga ekspozimi ndaj shfrytëzimeve/zhvillimeve të papajtueshme të tokës, nxjerrja e gurëve për zhavorr, etj;
I.4	Mbrojtja dhe konservimi i trashëgimisë kulturore përfshirë mjedisin dhe ambientet e ndërtuara; arkeologjike, arkitektonike dhe tiparet e peizazhit të krijuara nga njeriu;
I.5	Mbrojtja e peizazheve dhe pamjeve piktoreske të caktuara, rrugëve, shtigjeve dhe tipareve të peizazhit me vlerë lokale;
I.6	Sigurimi i hapësirave të gjelbëruara për atraksion të thjeshtë apo për mundësi krijimi guidash ekoturistike;
I.7	Mbrojtja, përmirësimi dhe mbajtja e cilësisë së tokës si element bazik i diversifikimit dhe zhvillimit natyror të qëndrueshëm;

OBJEKTIVAT E VSM-së – BASHKIA CËRRIK	
II. Menaxhimi i mbeturinave të ngurta	
II.1.	Zgjerimi i sistemit të mbledhjes së mbeturinave të ngurta, përkrahja e opsioneve për trajtimin e qëndrueshëm të mbeturinave (ndarja, riciklimi, dërgimi në kontejner, etj);
II.2.	Zvogëlimi i sasisë së mbeturinave që dërgohet në pikat e grumbullimit nga vendndodhja nëpërmjet informimit mjedisor;
II.3	Identifikimi i ndotësve mjedisor, i “hot spot”- eve dhe krijimi i një sistemi multifunksional për menaxhimin e tyre;
II.4	Eliminimi i vendeve për hedhjen e mbeturinave në mënyrë kaotike dhe aplikimi i teknologjive Mjedisore;

OBJEKTIVAT E VSM-së – BASHKIA CËRRIK	
III. Mbrojtja e ujit dhe burime energjitike	
III.1.	Mbrojtja dhe përmirësimi i gjendjes së ekosistemeve ujore dhe, në lidhje me nevojat e tyre për ujë, të ekosistemeve tokësore që varen drejtpërdrejt nga ekosistemit ujor (cilësia, niveli, mënyra e rrjedhjes);
III.2.	Zvogëlimi i ndikimit të substancave ndotëse për të gjitha ujërat, të çfarëdolloj tipologjie por sidomos me impakt agrobujqësor e blektorial;
III.3	Parandalimi i ndotjes dhe infektimit të ujit tokësor nga aktivitete e pakontrolluara industrial, sanitare, urbane, bujqësore;
III.4	Mbajtja dhe përmirësimi i cilësisë së furnizimit me ujë të pijshëm nëpërmjet ndërhyrjes në rrjetin hidrografik;
III.5	Përkrahja e mbrojtjes afatgjatë të burimeve të disponueshme të ujit përmes shfrytëzimit të qëndrueshëm të ujit;
III.6	Përmirësimi i infrastrukturës për t’i plotësuar nevojat e ardhshme të furnizimit me ujë dhe standardet për pastrimin e ujërave të zeza;

OBJEKTIVAT E VSM-së – Bashkia Cerrik	
IV. Ndryshimi infrastrukturor me impakt në klimës dhe efikasiteti i energjisë	
IV.1.	Zvogëlimi i të gjitha formave të ndotjes së ajrit dhe mbajtja/përmirësimi i cilësisë së ajrit të ambientit.
IV.2.	Zvogëlimi i emetimeve të gazrave të serrës dhe kontribuimi në zvogëlimin dhe shmangien e ndryshimit të klimës të shkaktuar nga njeriu.

IV.3	Shtimi i mënyrave të qëndrueshme të transportit dhe sigurimi i lehtësisë së lëvizjes për të gjithë shfrytëzuesit e rrugës dhe përkrahja e modeleve të zhvillimit për mbrojtjen dhe përmirësimin e sigurisë në rrugë.
IV.4	Zvogëlimi i humbjes së energjisë, përkrahja e shfrytëzimit të burimeve të energjisë së përtëritshme dhe përkrahja e nismave për ruajtjen e energjisë. Përkrahja e ruajtjes së energjisë në të gjithë sektorët. Përkrahja e zhvillimit të tregtisë dhe ndërtesave me karbon të ulët.
IV.5	Përkrahja e burimeve të shfrytëzueshme alternative të energjisë së rinovueshme dhe teknologjive efikase
IV.6	Zvogëlimi i rrezikut nga aksidente të ndryshme ndaj njerëzve, pronës, faunës, florën, mjedisit tërësor.

VËSHTRËSITË E TAKUARA GJATË HARTIMIT TË VSM-SË

Vështirësitë e hasura nga Grupi Konsulent VSM janë të lidhura me mungesën e disponueshmërisë së të dhënave dhe matjeve shkencore, mos disponibiliteti i informacioneve të kërkuara për realizimin e studimit për shkak se bashkia është e re dhe nuk përmban aktualisht tërësinë e informacionit të nevojshëm për realizimin e studimit. Njëkohësisht për shkaqe të lidhura me prezencën e pajisjeve teknologjike për zonën në studim nuk ka zbatime projektesh monitoruese gjithëpërfshirëse për problemet mjedisore, ç'ka na ka detyruar të përdorim metoda ekstrapoluese apo dhe konverguese për vlerësimin sa më të mirë të mundshme të gjendjes mjedisore aktuale. Fusha e monitorimit dhe mbrojtjes të mjedisit ka akoma shumë probleme, me gjithë hapat pozitive të ndërmarra në vitet e fundit drejt përmbushjes së standardeve të BE, siç është miratimi i Strategjisë Kombëtare të Mjedisit. Matje shkencore të aspekteve bazë janë ende të pakta dhe jo të rregullta në kohë. Monitorimi kërkon një përpjekje të koordinuar dhe angazhimin e të dy palëve, në nivel kombëtar e lokal, në mënyrë që të mbajë të dhëna të besueshme dhe të qëndrojnë në bashkëpunim të vazhdueshëm. Proçesi i zbatimit të VSM-së do të jetë një përpjekje kolektive që duhet të zhvillohet me kalimin e kohës, në etapa të rëndësishme, por edhe si pjesë e veprimeve rutinë të autoriteteve bashkiake. Ndërtimi i kapaciteteve lokale është një faktor shumë i rëndësishëm, i cili është evidentuar qartë në zhvillimin e përgjegjësive dhe që duhet konsideruar në zbatimin e PPV dhe të VSM-së. Trajnimi i administratës bashkiake në lidhje me detyrat dhe përgjegjësitë e tyre, duhet të shoqërohet me angazhimin dhe investimet në pozicionet e tyre të punës. Teknologjia është gjithashtu një faktor shumë i rëndësishëm për monitorimin e VSM-së. Zbatimi i Planit në vetvete përmban një mjet shumë të vlefshëm, që është përditësimi i bazës së të dhënave të

GIS, i cili mundëson përditësimin e vazhdueshëm të ndryshimit të përdorimit të tokës dhe të procesit të zhvillimit.

IDENTIFIKIMI I NDIKIMEVE TË MUNDSHME MJEDISORE, PARASHIKIMI, VLERËSIMI DHE MASAT E DUHURA PËR TRAJTIMIN E TYRE

PPV është rezultante e evidentimit, vlerësimit dhe primarizimit të nevojave strategjike zhvillimore hapësinore dhe mjedisore të Bashkisë së Cërrikut. PPV-ja ka për qëllim që vizionin e saj mbi zhvillimin hapësinor të bashkisë ta materializoj nëpërmjet një plani të detajuar veprimesh në përputhje me objektivat dhe projektet kombëtare dhe lokale për Planin e Përgjithshëm Vendor. Sigurisht që realizimi i këtij PPV-je do të shoqërohet me një tërësi planesh zonale sipas specifika dhe vend implementimit të tyre të shoqëruara sipas rastit dhe kërkesave ligjore me VNM-në përkatëse.

Konstatohet se plani i Përgjithshëm Vendor është në tërësi në përputhje me objektivat dhe kërkesat e PPK-së, si dhe me objektivat e BE, kombëtare dhe vendore të VSM mbi mjedisin. PPV-ja do të shërbej njëkohësisht si mundësi adresimi për probleme të zhvillimit dhe mjedisore në të ardhmen.

Zbatimi i PPV-së në bashkinë Cërrik do të shoqërohet me impakt mjedisor në tërësinë dhe për projekt strategjik apo veprimtari të parashikuar nga grupi i konsulentëve.

PPV-ja në strukturën e saj ka marrë në konsideratë të gjithë faktorët mjedisor dhe ka trajtuar nëpërmjet konceptimeve hartuese objektivat kombëtare, europiane dhe të VSM për mjedisin.

Proçesi i vlerësimit është bazuar në një strukturë koreluese të matricës dhe metodologjisë së vlerësimit që ballafaqon, krahason, vlerëson, gjykon dhe propozon masa për trajtimin e impakteve mjedisore të PPV-së (objektivave të përgjithshme, objektivave specifik, projekteve strategjike dhe projekteve e veprimtarive konkrete), duke konfronduar 23 objektivat zhvillimore (pjesa analitike e 4 objektivave të VSM-së dhe 10 elementëve mjedisor të trajtuar në VSM) të VSM-së me objektivat, stretegitë e zhvillimit dhe projektet apo veprimtaritë e propozuara në PPV.

Së pari është bërë idenfikimi i ndikimeve në mjedis të zbatimit të objektivave specifike të PPV-së për secilin nga komponentët mjedisor dhe pjesë e objektivave të VSM-së.

Së dyti është bërë parashikimi sipas indikatorëve mjedisor të ndikimit në mjedis të PPV-së

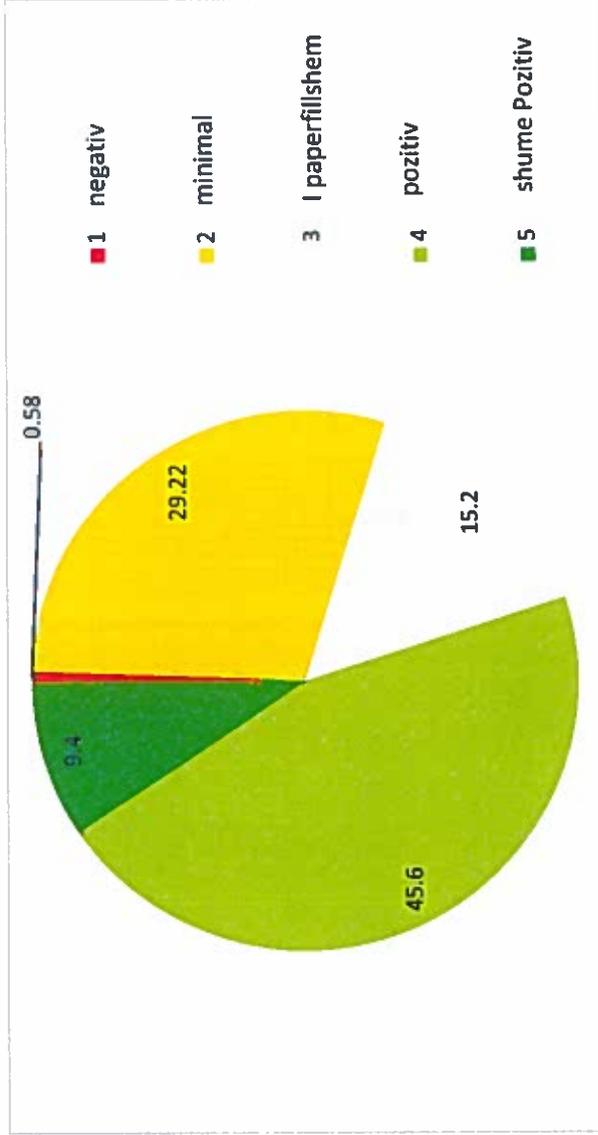
Së treti është bërë vlerësimi analitik sipas treguesëve të impaktit mjedisor të secilit projekt strategjik në konteksin e veprimtarive të planifikuara në kuadër të objektivave Strategjike.

Së katërti kemi afruar rrugë, sygjerime, masa për minimizimin deri në eliminim të ndikimeve në mjedis të implementimit të PPV-së.

Së fundi, sigurisht që kërkohen indikator dhe tregues që mundësojnë realizimin praktik të kërkesave të PPV-së dhe harmonizimin e tyre me objektivat dhe masat e parashikuara në VSM-së

Matrica funksionale midis objektivave të PPV-së dhe elementëve përbërës Mjedisor - BASHKIA ÇËRRIK

OBJEKTIVAT	Toka	Ajri	Faktoret klimatike	Uji	Biodiversitet	Peizazhi	Trashëgimia kulturore	Mbetjet	Zhurma	Popullsia dhe asetet materiale
	Objektivi strategjik A: Zhvillimi social-ekonomik i infrastrukturës									
Objektivi specifik A1: Fuqizimi i infrastrukturës lidhëse, rivitalizimi i transportit intermodal dhe transportit publik lokal	✓	✓	✓	X	✓	✓	✓	X	✓	✓
Objektivi specifik A2: Promovimi i një sistemi inovativ dhe të larmishëm të prodhimit	✓	✓	X	X	✓	✓	X	X	X	✓
Objektivi specifik A3: Promovimin e territorit si një destinacion turistik	✓	✓	X	✓	X	✓	✓	✓	✓	✓
Objektivi specifik A4: Përmirësimi i cilësisë të imazhit urban dhe territorit	✓	✓	✓	X	✓	✓	✓	X	✓	✓
Objektivi specifik A5: Përmirësimi i shërbimeve për njeriun	✓	✓	X	✓	✓	✓	X	✓	X	✓
Objektivi strategjik B: Organizimi hapësiror i bashkisë dhe rikualifikimi i imazhit urban.										
Objektivi specifik B1: Transformimi i territorit të Çërrik, në një territor të integruar multipolar mes qyteteve dhe fshatrave	✓	X	X	X	✓	✓	✓	X	X	✓
Objektivi specifik B2: Promovimi i qytetit kompakt dhe përmirësimi i hapësirës publike	X	X	X	✓	X	✓	✓	X	X	✓
Objektivi specifik B3: Ribalancimi funksional përmes promovimit të karakteristikave lokale	✓	X	X	X	✓	✓	X	✓	X	✓
Objektivi specifik B4: Përmirësim arkitektonik, i peizazhit dhe i mjedisit i qendrave dhe tokave bujqësore dhe natyrore	✓	✓	X	✓	✓	✓	✓	X	X	✓
Objektivi strategjik C: Cilësia mjedisore dhe mbrojtja e territorit.										
Objektivi specifik C1: Reduktimi i ndotjes së ujit	✓	X	X	✓	✓	✓	X	X	X	✓
Objektivi specifik C2: Reduktimi dhe menaxhimi i mbetjeve	✓	✓	X	✓	X	✓	X	✓	X	✓

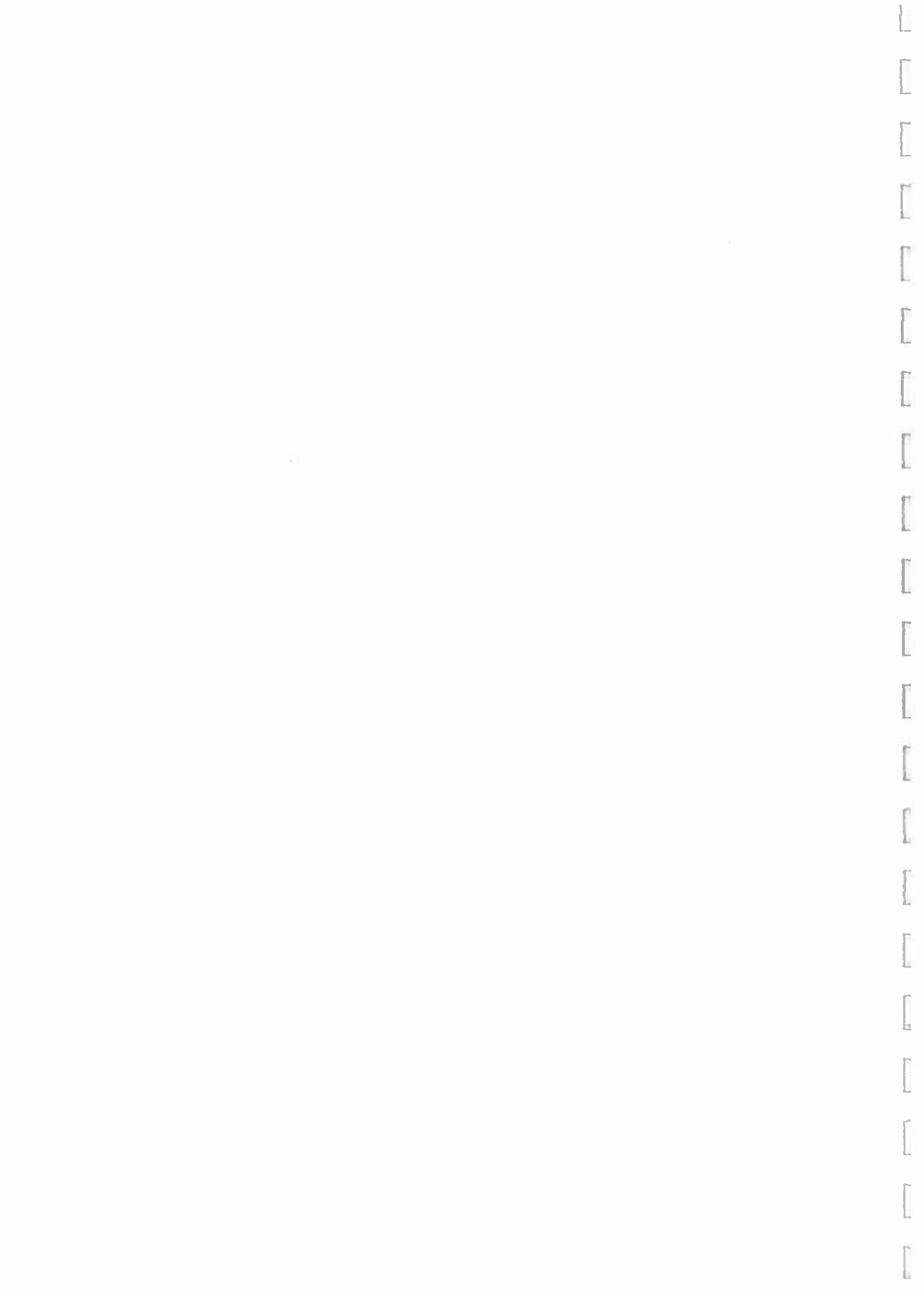
Efektet mjedisore të zbatimit të Planit të përgjithshëm Vendor.

Nëpërmjet analizës së bashkëveprimit të zbatimit të objektivave të PPV-së dhe ndërveprimit të tyre mbi faktorët mjedisor të marrë në analizë në kuadër të konfirmimit të realizimit të objektivave të VSM-së, impakti parashikohet të jetë nga ndikim i papërfillshëm – minimal - negativ – i mirë – shumë i mirë. Mundësia për të shkaktuar ndikime negative mjedisore është shumë e pakët dhe kushtëzuar nga zbatimi i tërësisë së masave të propozuara në VSM për minimizimin e impakteve negative mjedisore. Analiza mjedisore evidenton parashikimin e mundshëm, por zbatimi konkret i çdo aktiviteti ka potencialisht impaktin e tij që në mënyrën e vlerësimit të ndikimit mjedisor shprehet si element i pasigurisë teorike.

Në matricën e mëposhtme paraqitet korelacioni ndërveprues midis objektivave specifike të PPV-së sipas projekteve strategjike dhe planeve e veprimtarive të parashikuara për të realizuar me faktorët mjedisor të përfshirë në strukturën e objektivave të VSM-së.

Konstatohet se PPV-ja në pjesën dërmuese të veprimtarive të parashikuara shoqërohen me përmirësime të konsiderueshme të faktorëve mjedisor, madje rreziku i impaktit negativ është minimal, gati inekzistent. Masat e parashikuara për trajtimin e ndikimeve do të bëjnë të mundur që impakti negativ apo minimal i PPV-së në mjedis të reduktohen deri në eliminim, çka është e lidhur me procesin e monitorimit nga personat apo autoritetet e përcaktuara nga ligji.

Zbatimi i PPV-së në Bashkinë Cërrik dhe impakti mjedisor konform kërkesave të parashikuara në objektivat e VSM-së për secilin faktor mjedisor mund të ketë shkallë të ndryshme ndikimi, me kohëzgjatje të ndryshme, me mundësi rikthimi ose jo, me mundësi ndërverpimi dhe veprimi me bashkë të fqinje. Kjo pasqyrohet nëpërmjet simbolikave të mëposhtme.

KARAKTERISTIKA TË NDIKIMIT	SIMBOLE	SHpjegime
Probabiliteti i ndikimit	VV	Shumë i mundur
	V	I mundur
Shkalla e ndikimit	0	Asnjë mundësi
	++	Shumë pozitiv
	+	Pozitiv
	0	Asnjajës
	-	Negative
	--	Shumë negative
Kohëzgjatja	>>	Afatgjatë/përhershëm/ i qëndrueshëm
	>	Afatshkurtër/rastësor
	0	Pa ndikim
Reversibiliteti	IR	Të pakthyeshme
	RK	Kthim i kushtëzuar
	R	Të kthyeshme
Ndikimi ndërkuftar	NK	Ndikime të mundshme kufitare
	JNK	Asnjë mundësi ndikimi kufitar
Pasiguria	?	Ndikimi i kushtëzuar nga zbatimi i PPV
Sekuenca	P	Ndikime parësore
	S	Ndikime sekondare
Ndërveprimi	A	Ndikim akumulues/grumbullues
	S	Ndikim sinergjik
	0	Asnjë ndikim me parametrat e tjerë

Simbolet për shprehjen e impakteve mjedisore

Karakteristikat e ndikimeve të parashikuara për secilin nga përbërësit e planit të zhvillimit Territorial dhe për secilën nga objektivat e PPV-së për Bashkinë Çërrik paraqiten në tabelat e mëposhtme:

Projektet strategjike në përputhje me objektivat e PPV të cilat pritet të ndikojnë në terren	Karakteristika të ndikimit të parashikuara						
	Probabiliteti	Shkalla	Frekuenca/ kohëzgjatja	Reversibiliteti	Ndikimi ndërkufitar	Sekuena	Ndëreprimi
01.U – Rikualifikimi i hapësirës urbane të Çërrikut (projekti pilot)	VV	+	<<	R	JNK	P	S
02.U – Rikualifikimi identifikues dhe funksional i qendrave të njëjësive dhe të fshatrave	VV	+	>>	R	JNK	P	S
03.U – Rikualifikimi tek ish zona industriale	VV	+	>>	R	JNK	P	S
04.U – Realizimi i një qendre të prodhimit të ujit mineral në Mollas	V	0	>>	R	JNK	P	0
05.U – Realizimi i sistemit të integruar të mbetjeve: mbledhja /depozitimi/perpunimi (Elbasan)	VV	+	>>	RK	JNK	P	S
06.N –Projekti i sistemit turistik të orientuar drejt vlerësimit të sistemit pejzazhistik, natyror dhe historiko-arkologjik	VV	++	>>	R	JNK	P	S
07.N – Projekti i fshatrave turistike në afërsi të basenit të lumit Devoll dhe itinerare shtigjesh natyrore dhe historiko –arkeologjike.	VV	++	>>	R	JNK	P	S
08.B – Fuqizimi dhe riorganizimi i sistemit të prodhimit	VV	++	>>	R	NK	P	S
09.B – Mbledhja dhe logjistika për sektorin agrourbëzor	VV	+	>>	R	JNK	S	S
10.W – Rikualifikimi i rrjetit hidrografik të lumit Devoll	VV	+	>>	R	JNK	P	S
11.J – Riaktivizimi i rrjetit hekurudhor qendrave kryesore të njëjësive	VV	-/+	>>	RK	JNK	P	S
12.I – Rikualifikimi i aksit kryesor rrugor (rruga nacionale) dhe rrugët lidhëse midis fshatrave.	VV	+	>>	R	JNK	P	S
13.I - Trasporti publik lokal	VV	+	>>	R	JNK	P	S

Karakteristika të ndikimit të parashikuara

Projektet strategjike në përputhje me objektivat e PPV të cilat pritet të ndikojnë në ajër	Probabiliteti	Shkalla	Frekuenca/ kohëzgjatja	Reversibiliteti	Ndikimi ndërkulturar	Sekuena	Ndërveprimi
01.U – Rikualifikimi i hapësirës urbane të Cërrikut (projekti pilot)	VV	+	<	RK	JNK	P	A
02.U – Rikualifikimi identifikues dhe funksional i qendrave të njëjësive dhe të fshatrave	VV	+	>>	RK	JNK	P	A
03.U – Rikualifikimi tek ish zona industriale	VV	+	>>	RK	JNK	P	A
04.U – Realizimi i një qendre të prodhimit të ujit mineral në Mollas	V	0	>>	R	JNK	P	A
05.U – Realizimi i sistemit të integruar të mbetjeve: mbledhja /depozitimi/perpunimi (Elbasan)	V	-/+	>>	R	JNK	P	A
06.N –Projekti i sistemit turistik të orientuar drejt vlerësimit të sistemit pejzazhistik, natyror dhe historiko-arkelogjik	VV	-	>>	RK	JNK	P	A
07.N – Projekti i fshatrave turistike në afërsi të basenit të lumit Devoll dhe intinerare shtigjesh natyrore dhe historiko –arkelogjike.	VV	-	>>	RK	JNK	P	A
08.B – Fuqizimi dhe riorganizimi i sistemit të prodhimit	VV	-/+	>>	RK	JNK	P	S
09.B – Mbledhja dhe logjistika për sektorin agrourbë	VV	-	>>	RK	JNK	S	S
10.W – Rikualifikimi i rrjetit hidrografik të lumit Devoll	VV	+	>>	RK	JNK	P	S
11.I – Riaktivizimi i rrjetit hekurudhor qendrave kryesore të njëjësive	VV	-	>>	RK	JNK	P	A
12.I – Rikualifikimi i aksit kryesor rrugor (rruga nacionale) dhe rrugët lidhëse midis fshatrave.	VV	+	>>	RK	JNK	P	A
13.I – Trasporti publik lokal	VV	+	>>	RK	JNK	P	A

Projektet strategjike në përputhje me objektivat e PPV të cilat pritet të ndikojnë në faktorët klimaterikë	Karakteristika të ndikimit të parashikuara						
	Propabiliteti	Shkalla	Frekuenca/ kohëzgjatja	Reversibiliteti	Ndikimi ndërkultur	Sekuenca	Ndërveprimi
01.U – Rikualifikimi i hapësirës urbane të Çërrikut (projekti pilot)	V	+	<<	R	JNK	S	S
02.U – Rikualifikimi identifikues dhe funksional i qendrave të njësive dhe të fshatrave	V	+	<<	R	JNK	P	S
03.U – Rikualifikimi tek ish zona industriale	V	+	<<	R	JNK	S	S
05.U – Realizimi i sistemit të integruar të mbetjeve: mbledhja /depozitimi/perpunimi (Elbasan)	V	+	<<	R	JNK	P	A
06.N –Projekti i sistemit turistik të orientuar drejt vlerësimit të sistemit pejzazhistik, natyror dhe historiko-arkeologjik	V	+	<<	IR	JNK	P	S
07.N – Projekti i fshatrave turistike në afërsi të basenit të lumit Devoll dhe itinerare shtigjesh natyrore dhe historiko –arkeologjike.	VV	+/-	>>	R	JNK	P	S
08.B – Fuqizimi dhe riorganizimi i sistemit të prodhimit	VV	++	>>	R	JNK	P	S
11.1 – Riaktivizimi i rrjetit hekurudhor qendrave kryesore të njësive	V	+	>>	R	JNK	S	A
12.1 – Rikualifikimi i aksit kryesor rrugor (rruga nacionale) dhe rrugët lidhëse midis fshatrave.	V	+	>>	R	JNK	S	A
13.1 - Trasporti publik lokal	V	+	>>	R	JNK	S	A

Projektet strategjike në përputhje me objektivat e PPV të cilat pritet të ndikojnë në ujra	Karakteristika të ndikimit të parashikuara						
	Propabiliteti	Shkalla	Frekuenca/ kohëzgjatja	Reversibiliteti	Ndikimi ndërkultur	Sekuenca	Ndërveprimi
01.U – Rikualifikimi i hapësirës urbane të Çërrikut (projekti pilot)	VV	+	<<	R	JNK	P	A
02.U – Rikualifikimi identifikues dhe funksional i qendrave të njësive dhe të fshatrave	VV	++	>>	R	JNK	P	S

03.U – Rikualifikimi tek ish zona industriale	VV	++	>>	R/IR	JNK	P	A
04.U – Realizimi i një qendre të prodhimit të ujit mineral në Mollas	V	+/-	>>	R/IR	JNK	P	O
05.U – Realizimi i sistemit të integruar të mbetjeve: mbledhja /depozitimi/perpunimi (Elbasan)	VV	+	>>	R	JNK	S	A
06.N –Projekti i sistemit turistik të orientuar drejt vlerësimit të sistemit pejzazhistik, natyror dhe historiko-arkelogjik	VV	+/-	>>	R/IR	JNK	P	S
07.N – Projekti i fshatrave turistike në afërsi të basenit të lumit Devoll dhe intinerare shtigjesh natyrore dhe historiko –arkeologjike.	V	-/+	>>	R/IR	JNK	P	A
08.B – Fuqizimi dhe riorganizimi i sistemit të prodhimit	VV	+/-	>>	R	JNK	P	A
09.B – Mbledhja dhe logjistika për sektorin agrourbues	V	+	>>	R	JNK	S	A
10.W – Rikualifikimi i rrjetit hidrografik të lumit Devoll	VV	++	>>	R	JNK	P	S
11.I – Riaktivizimi i rrjetit hekurudhor qendrave kryesore të njëjësive	VV	+	>>	R	JNK	S	A
12.I – Rikualifikimi i aksit kryesor rrugor (rruga nacionale) dhe rrugët lidhëse midis fshatrave.	VV	+	>>	R	JNK	S	A
13.I - Transporti publik lokal	V	+/-	>>	R	JNK	S	A

Projekti	Karakteristika të ndikimit të parashikuara						
	Propabiliteti	Shkalla	Frekuenca/ kohëzgjatja	Reversibiliteti	Ndikimi ndërkulturar	Sekuenca	Ndërprejimi
Projektet strategjike në përputhje me objektivat e PPV të cilat pritet të ndikojnë në Biodiversitet							
01.U – Rikualifikimi i hapësirës urbane të Cërrikut (projekti pilot)	VV	+	>>	RK	JNK	S	S
02.U – Rikualifikimi identifikues dhe funksional i qendrave të njëjësive dhe të fshatrave	V	+/-	>>	IR	JNK	S	O
03.U – Rikualifikimi tek ish zona industriale	V	+/-	>>	IR	JNK	S	O
05.U – Realizimi i sistemit të integruar të mbetjeve: mbledhja /depozitimi/perpunimi (Elbasan)	V	+/-	>>	IR	JNK	S	O
06.N –Projekti i sistemit turistik të orientuar drejt vlerësimit të sistemit pejzazhistik, natyror dhe historiko-arkelogjik	VV	+	>>	R	JNK	S	O
07.N – Projekti i fshatrave turistike në afërsi të basenit të lumit Devoll dhe intinerare shtigjesh natyrore	VV	+	>>		JNK	S	O

13.I - Transporti publik lokal	VV	+	>>	R	JNK	P	A
--------------------------------	----	---	----	---	-----	---	---

	Karakteristika të ndikimit të parashikuara						
	Propabiliteti	Shkalla	Frekuenca/ kohëzgjatja	Reversibiliteti	Ndikimi ndërkufitar	Sekuenca	Ndërprejimi
Projektet strategjike në përputhje me objektivat e PPV të cilat pritet të ndikojnë në Zhurma/Ndryshime akustike							
01.U – Rikualifikimi i hapësirës urbane të Cërrikut (projekti pilot)	VV	+	>>	R	JNK	P	O
02.U – Rikualifikimi identifikues dhe funksional i qendrave të njësive dhe të fshatrave	VV	+	>>	R	JNK	P	O
03.U – Rikualifikimi tek ish zona industriale	VV	+	>>	R	JNK	P	O
05.U – Realizimi i sistemit të integruar të mbledhja /depozitimi/perpunimi (Elbasan)	VV	+/-	>>	R	JNK	P	C
06.N –Projekti i sistemit turistik të orientuar drejt vlerësimit të sistemit pejzazhistik, natyror dhe historiko-arkologjik	VV	+/-	>>	R	JNK	P	O
07.N – Projekti i fshatrave turistike në afërsi të basenit të lumit Devoll dhe itinerare shtigjesh natyrore dhe historiko –arkologjike.	VV	+/-	>>	RK	JNK	P	A
08.B – Fuqizimi dhe riorganizimi i sistemit të prodhimit	V	+	>	R	JNK	P	C
09.B – Mbledhja dhe logjistika për sektorin agroushqimor	V	-	>>	RK	JNK	P	A
11.I – Riaktivizimi i rrjetit hekurudhor qendrave kryesore të njësive	VV	+	>>	R	JNK	S	O
12.I – Rikualifikimi i aksit kryesor rrugor (rruga nacionale) dhe rrugët lidhëse midis fshatrave.	VV	+	>>	R	JNK	P	C
13.I - Transporti publik lokal	VV	-	>>	RK	JNK	P	A

Projektet strategjike në përputhje me objektivat e PPV të cilat pritet të ndikojnë në paisazh	Karakteristika të ndikimit të parashikuara						
	Propabiliteti	Shkalla	Frekuenca/ kohëzgjatja	Reversibiliteti	Ndikimi ndërkultar	Sekuena	Ndërpreimi
01.U – Rikualifikimi i hapësirës urbane të Çërrikut (projekti pilot)	VV	++	<<	RK	JNK	P	A
02.U – Rikualifikimi identifikues dhe funksional i qendrave të njësive dhe të fshatrave	VV	++	>>	RK	JNK	P	A
03.U – Rikualifikimi tek ish zona industriale	VV	+	<<	RK	JNK	P	A
05.U – Realizimi i sistemit të integruar të mbetjeve: mbledhja /depozitimi/perpunimi (Elbasan)	VV	++	<<	RK	JNK	P	A
06.N –Projekti i sistemit turistik të orientuar drejt vlerësimit të sistemit pejzazhistik, natyror dhe historiko- arkeologjik	VV	+/-	>>	RK	JNK	P	A
07.N – Projekti i fshatrave turistike në afërsi të basenit të lumit Devoll dhe intinerare shtigjesh natyrore dhe historiko –arkeologjike.	VV	++	>>	RK	JNK	P	A
08.B – Fuqizimi dhe riorganizimi i sistemit të prodhimit	VV	++	>>	RK	JNK	P	A
09.B – Mbledhja dhe logjistika për sektorin agrorshqimor	VV	+/-	>>	RK	JNK	S	C
10.W – Rikualifikimi i rrjetit hidrografik të lumit Devoll	VV	++	>>	RK	JNK	P	S
11.I – Riaktivizimi i rrjetit hekurudhor qendrave kryesore të njësive	VV	+	>>	RK	JNK	P	A
12.I – Rikualifikimi i aksit kryesor rrugor (rruga nacionale) dhe rrugët lidhëse midis fshatrave.	V	+	>>	RK	JNK	P	A
13.I - Trasporti publik lokal	V	+	>>	IR	JNK	P	A

Projektet strategjike në përputhje me objektivat e PPV të cilat pritet të ndikojnë në trashëgiminë kulturore	Karakteristika të ndikimit të parashikuara						
	Propabiliteti	Shkalla	Frekuenca/ kohëzgjatja	Reversibiliteti	Ndikimi ndërkultur	Sekuenca	Ndërveprimi
01.U – Rikualifikimi i hapësirës urbane të Çërrikut (projekti pilot)	V	+	>>	R	JNK	P	S
02.U – Rikualifikimi identifikues dhe funksional i qendrave të njëjësive dhe të fshatrave	V	++	>>	R	JNK	P	S
03.U – Rikualifikimi tek ish zona industriale	VV	++	>>	IR	JNK	P	S
05.U – Realizimi i sistemit të integruar të mbetjeve: mbledhja /depozitimi/perpunimi (Elbasan)	V	++	>>	R	JNK	P	S
06.N –Projekti i sistemit turistik të orientuar drejt vlerësimit të sistemit pejzazhistik, natyror dhe historiko- arkeologjik	V	++	>>	R	JNK	P	S
07.N – Projekti i fshatrave turistike në afërsi të basenit të lumit Devoll dhe intinerare shtigjesh natyrore dhe historiko –arkeologjike.	V	+	>	RK	JNK	S	S
11.I – Rizhvillimi i akseve të ndryshme kryesore (rruga kombëtare) dhe qëndrueshmëria ndërmjet qendrave kryesore	V	++	>>	R	JNK	P	S
12.I – Rikualifikimi i aksit kryesor rrugor (rruga nacionale) dhe rrugët lidhëse midis fshatrave.	V	+	>>	R	JNK	P	S
13.I - Trasporti publik lokal	V	+	>>	R	JNK	P	S

Projektet strategjike në përputhje me objektivat e PPV të cilat priket të ndikojnë në popullsi dhe asetet aktive	Karakteristika të ndikimit të parashikuara						
	Probabiliteti	Shkalla	Frekuenca/ kohëzgjatja	Reversibiliteti	Ndikimi ndërkufitar	Sekuena	Ndërveprimi
01.U – Rikualifikimi i hapësirës urbane të Çërrikut (projekti pilot)	VV	++	>>	RK	JNK	P	S
02.U – Rikualifikimi identifikues dhe funksional i qendrave të njësisve dhe të fshatrave	VV	++	>>	RK	JNK	P	S
03.U – Rikualifikimi tek ish zona industriale	V	+	>>	R	JNK	P	A
04.U – Realizimi i një qendre të prodhimit të ujit mineral në Mollas	V	-/+	>>	R	JNK	P	A
05.U – Realizimi i sistemit të integruar të mbetjeve: mbledhja /depozitimi/perpunimi (Elbasan)	VV	+	>>	R	JNK	S	S
06.N –Projekti i sistemit turistik të orientuar drejt vlerësimit të sistemit pejzazhistik, natyror dhe historiko-arkelogjik	VV	-	>>	RK	JNK	P	A
07.N – Projekti i fshatrave turistike në afërsi të basenit të lumit Devoll dhe itinerare shtigjesh natyrore dhe historiko –arkeologjike.	VV	-/+	>>	RK	JNK	P	A
08.B – Fuqizimi dhe riorganizimi i sistemit të prodhimit	V	+	>>	RK	JNK	P	S
09.B – Mbledhja dhe logjistika për sektorin agrourbano	V	+	>>	RK	JNK	S	S
10.W – Rikualifikimi i rrjetit hidrografik të lumit Devoll	V	+	>>	RK	JNK	S	S
11.I – Riaktivizimi i rrjetit hekurudhor qendrave kryesore të njësisve	VV	+	>>	R	JNK	S	A
12.I – Rikualifikimi i aksit kryesor rrugor (ruga nacionale) dhe rrugët lidhëse midis fshatrave.	V	+	>>	R	JNK	S	A
13.I - Trasporti publik lokal	V	+	>>	R	JNK	S	A

TRAJTIMI I NDIKIMEVE NË MJEDIS.

Mbi bazën e vlerësimit të projekteve të parashikuara nga zbatimi i PPV-së dhe impaktit të tyre në faktorët e mjedisit duhet që të kryhen veprime konkrete me qëllim minimizimin deri në eliminim të ndikimeve mjedisore të këtyre veprimeve. Analiza e impakteve mjedisore dhe mënyra e trajtimit të tyre është analitike për secilin përbës të mjedisit.

Faktorët Mjedisor: Terren	
Ndikime të parashikuara negative	Masat e propozuara për trajtim
Ndërtimi dhe funksionimi i zonave urbane dhe qendrave administrative;	Hartimi i studimeve përputhëse hidrogeologjike për mbrojtjen e terrenit, por dhe të azhornuar me projektet e propozuara
Ndërtimi dhe funksionimi i infrastrukturës kombëtare dhe ndërkombëtare;	Hartimi i studimeve hidrogeologjike dhe gjeologjike për zhvillimin e projekteve të qëndrueshme dhe komfortabël me mjedisin
Ndotje të terrenit nga pesticidet dhe plehurat kimike në kuadër të fuqizimit të sektorit agrobujqësor;	Zhvillimi i bujqësisë mbi baza mbështetëse shkencore.
Ndotje të terrenit nga deponime mbetjesh apo produkte veprimtarie shfrytëzimi dhe/ose prodhimi nga rritja e aksesit të punësimit;	Mundësia e krijimit të njësite bujqësore të organizuara. Aplikimi i praktikave, rregullave dhe udhëzime të Bashkimit Europian mbi bujqësinë Planifikimi në burim i i tipologjisë dhe mënyrës së menaxhimit të qëndrueshëm sipas politikave më të mira të riciklimit të tyre .

Faktorët Mjedisor: Ajri	
Ndikime të parashikuara negative	Masat e propozuara për trajtim
Ndotja atmosferike për shkak të rivitalizimit të infrastrukturës së transportit;	Kalimi në përdorimin e mjeteve të teknologjisë anti-ndotje. Përdorimi i lëvizjeve alternative të mundshme me reduktim të emisioneve, goftë me karakter sportiv apo të qarkullimit kolektiv.
Ndotje atmosferike për shkak të zhvillimit të projekteve të propozuara lidhur me mundësi punësimi, zgjerimi urban, etj ;	Zbatimi i projektit sipas parimit të qëndrueshmërisë dhe aplikimi i metodave dhe teknologjive bashkëkohore.
Ndotje për shkak të deponime sporadike dhe mos aplikimit të	Organizmi dhe zbatimi i një skeme funksionale për grumbullim të

masave trajtuese urbane, sanitare, shtëpiake dhe bujqësore;	përqëndruar dhe trajtim në pika të përcaktuara me teknologji sa më rentabël nga pikpamja mjedisore
---	--

Faktorët Mjedisor: Ujra	
Ndikime të parashikuara negative	Masat e propozuara për trajtim
përdormi i ujit për qëllime imbotilimi apo për promovimin dhe zhvillim të prodhimeve dhe produkteve bujqësore, si në sektorin primar dhe atë dytësor të prodhimit;	Apikimi i politikave të përshtashme të faturimit të ujit. Organizmi hapsinor, kohor dhe teknologjik i njësjive operuese në rajonet ekonomike me qëllim menaxhimin e burimeve ujore. Organizimi i kontrollit të mënyrave të shfrytëzimit të burimeve apo depozitimeve ujore. Përdormi dhe aplikimi i risive teknologjike në shfrytëzimin e ujit. Përdormi dhe adaptimi nga njësitë operuese të Sistemeve të Menaxhimit Mjedisor.
Ndotje dhe ndikim në sasisë e ujrave nëntokësore nga intesifikimi dhe forcimi i prodhimit primar;	Organizimi dhe zbatimi i një plani të qëndrueshëm të menaxhimit të ujit për vaditje. Ndërtimi i një rrjeti hidrografik modern me efencë, rendiment, kosto të ulët dhe produktiv nga pikpamja e qëndrueshmërisë mjedisore. Ndërtimi dhe mirëmbatja e sistemeve ujore të rezervuarëve apo digave. Menaxhimi i shfrytëzimit të burimeve ujore nëntokësore individuale apo kolektive
Ndotje nga shkarkimet sipërfaqësore apo nëntokësore me burime të ndryshme industriale, bujqësore, urbane, etj.	Ndërtimi i sistemeve teknologjike që shkarkimet përfundimtare të jenë me ndotje të papërfillshme. Përdormi dhe aplikimi i skemave teknologjike që akumulojnë ndotjen sipas parimit të Zhvillimit të qëndrueshëm. Planifikimi i investimeve apo të çfarëdolloj ndërtimi me fashë mbrojtëse ndaj ujrave sipërfaqësore deri në 50m. Organizmi i studimeve hidrogeologjike për shmangje maksimale të raportit funksional aktivitet/burim nëntokësor.

Faktorët Mjedisor: Biodiversiteti	
Ndikime të parashikuara negative	Masat e propozuara për trajtim
Ndërtimi dhe funksionimi i infrastrukturës	Trajtim parandalues me vendosjen e rrjetave dhe të infrastrukturës teknike e mjedisore

qarkulluese;	
Promovimi i natyrës, kreacionit, guida ekoturistike;	Përcaktimi i zonave me vlera ekoturistike, shkencore dhe ekonomike. Hartimi i një guide dhe aplikimi i një sistemi shfrytëzimi konfortabël me mjedisin dhe që siguron zhvillim të qëndrueshëm. Zhvillimi i studimeve faunistike dhe floristike në përgjithësi por sidomos ornitologjike dhe mamalogjike sidom në zonat e mbrotjtura, me interes ekoturistik, të ndjeshme dhe problematike
Zbatimi i projekteve strategjike me impakt të drejtëpërdrejtë apo të tërthortë si rezultat i shfrytëzimit të burimeve natyrore;	Aplikimet duhet të shmangin sipas alternative studimore ndërhyrjen drastike në biodiversitet. Të kërkohen dhe zbatohen teknologji që minimizojnë përdorimin e burimeve primare të biodiversitetit me teknologji alternative të eficientës energjitike. Shfrytëzimi i biodiversitetit sipas kriterëve shkencore dhe alternuar me metoda e programe të zhvillimit të qëndrueshëm. Projekte bashkëshoqëruese me mundësi zhvillimi të biodiversitetit.

Faktorët Mjedisor: Mbetje	
	Masat e propozuara për trajtim
Ndikime të parashikuara negative	
Shtimi i prodhimit të mbetjeve nga aktiviteti në sektorin promat dhe sekondar të prodhimit;	Promovimi i riciklimit të materialeve të ndryshme. Promovimi i bio-kompostimit nga sektori primar dhe sekondar i agrobujqësisë. Informimi i banorëve në lidhje me mundësitë dhe mënyrat e menaxhimit të mbetjeve sipas tipologjisë së tyre. Organizmi i një sistemi trajtimi me grumbullim në pika të paracaktuara, përpunim paraprak dhe destinim për në pika përpunuese teknologjike. Mundësi perspektive të ndërtimit të landfillit. Zhvillimi i sistemeve të koordinuara të aktiveve ekonomike me mundësi qarkullimi të lëndëve të para e produkteve dhe me mbetje minimale. Aplikimi i sistemeve promovuese dhe motivuese për menaxhimin e mbetjeve.
Shtim të gjenerimit të mbetjeve nga aktiviteti komunitar apo dhe zhvillimi i ekoturizmit;	Informim dhe ndërgjegjësim për menaxhimin e mbetjeve dhe krijimi i aksesit të duhur për grumbullim, ndarje me mundësi përpunimi optimal dhe shfrytëzimi për riciklim.

Faktorët Mjedisor: Mjedisi Akustik/Zhurma	
Ndikime të parashikuara negative	Masat e propozuara për trajtim
Zhurma nga funksionimi i infrastrukturës së transportit;	Zhvillimi i infrastrukturës policentrike, por njëkohësisht promovimi i teknologjive bashkëkohore dhe konfortabël me mjedisin për përdorim personal apo aktivitete të ndryshme. Të shfrytëzohen në transport format alternative që sigurojnë rentabilitet, minimizojnë koston dhe gjenerojnë për njësi dB më të pakët.
Zhurmat nga aktivitetet e propozuara industriale (gurore, artizale, etj);	Organizimi hapësinor i njësive operuese. Përdorimi i teknologjive bashkëkohore, aplikimi i aktiviteteve në distancë nga zonat e banuara apo me impakt akustik, sidomos faunistik. Përdorimi i pajisjeve mbrojtëse akustike për sigurimin e shëndetit të personelit dhe respektimi ligjor i kohës së ekspozimit ndaj faktorëve akustik. Respektim i normave EU për parametrat teknologjike dhe masat teknike.
Zhurmat nga aktivitetet sekondare të agrobujqësisë;	Aplikimi i izolimit akustik të ndërtesave. Organizimi hapësinor i njësive operuese në zonat ekonomike . Shfrytëzimi i hapësirës topografike për planifikimin e instalimit të investimeve me impakt akustik.

Faktorët Mjedisor: Mjedisi Peisazh	
Ndikime të parashikuara negative	Masat e propozuara për trajtim
Ndryshime të peisazhit nga aktiviteti në infrastrukturë dhe mjedisin urban;	Zbatimi i projekteve infrastrukturore dhe urbane me arkitekturë zhvillimore konfortabël me mjedisin.
Ndryshime të peisazhit nga zbatime të sektorit primar industrial;	Organizimi i shfrytëzimeve të tilla me strukturë sipërfaqësore me impakt minimal estetik mjedisor. Zbatimi i teknologjive që gjenerojnë mundësi ndryshimi sa më të vogël të peisazhit. Rritja e efikasitetit të shfrytëzimit për njësi sipërfaqe me mundësi ndryshimi minimal të

	<p>peisazhit.</p> <p>Zbatimi i programeve rehabilituese për formësimin e peisazhit.</p>
<p>Ndryshime të peisazhit nga aktiviteti i sektorit primar të bujqësisë;</p>	<p>Respektimi i distancës minimale të aktiviteteve ndërtimore në zonat rurale me distancë minimale 20m nga kufiri fqinjë për të siguruar zhvillim të qëndrueshëm dhe miqësor me mjedisin, si rezultat i ruatjes së densitetit të ndërtimit-shfrytëzimit-gjenerimit të faktorëve impaktues të mjedisit</p>
<p>Përdormi i burimeve natyrore për qëllime ekoturistike apo ekonomike.</p>	<p>Përzgjedhja e pikave të aksesueshme pa impakt në mjedisin shkencor, të kërcënuar sensibil.</p> <p>Përdormi i teknikave dhe aseteve me më pak mundësi impakti negativ mjedisor.</p> <p>Përdormi i mjeteve natyrore për të ruajtur harmonizimin midis elementëve natyror dhe ndërhyrjes antropogjene.</p>

MONITORIMI

Si pjesë e procesit të Vlerësimit Strategjik Mjedisor, në Raportin VSM duhet të përfshihen masat e parashikuara për monitorimin e efekteve të mundshme të rëndësishme të zbatimit PPV-së. Qëllimi kryesor i monitorimit të rregullt është identifikimi i efekteve të mundshme negative të zbatimit të PPV-së sa më herët që të jetë e mundur dhe të përfshihen mjetet e nevojshme për parandalimin dhe/ose lehtësimin e ndikimeve negative.

Qëllimi i sugjerimeve të monitorimit është të ofrojë mbështetje për autoritetin përgjegjës (Bashkia Cërrik) që t'i vlerësojë ndryshimet në mjedisin natyror gjatë zbatimit të Planit të Përgjithshëm Vendor të Bashkisë Cërrik. Gjatë monitorimit, duhet të ketë mundësi të zbulohet nëse qëllimet strategjike, dispozitat e zbatimit, etj. të planit kanë shkaktuar rezultatet ose përmirësimet e pritura. Një element thelbësor i monitorimit VSM është që herë pas here të vëzhgohet përparimi i arritjes së objektivave mjedisore, përmbushja e qëllimeve të caktuara.

Suksesi i PPV-së dhe VSM-së përkatëse do të përcaktohen nga respektimi i kushteve, rregullave dhe objektivave të shpallura dhe të aprovuara. Në mënyrë të veçantë, puna do vijojë me hartimin e Planeve dhe projekteve të tjera që do të detajojnë dhe qartësojnë më tej elementet kryesore të cilat paraqiten përmbledhtas në PPV-në. Si të tilla, duhet që këto Plane dhe projekte të ndjekin frymën dhe parimet e PPV-së e të mos çënojnë rregullat përkatëse. Monitorimi i respektimit të PPV-së edhe gjatë hartimit të Planeve dhe projekteve të tjera do jetë përgjegjësi dhe detyrim i bashkisë Cërrik.

Monitorimi i elementeve të mjedisit është aspekt kryesor për të mbajtur nën kontroll zbatimin e strategjive, planeve, programeve dhe projekteve. Në ligjin e "Vlerësimit Strategjik Mjedisor", kërkohet monitorimi i pasojave të ndjeshme mjedisore ose shëndetësore të zbatimit të planit apo programit, në mënyrë që të identifikohen në faza të hershme pasojat negative të paparashikuara dhe me qëllim marrjen e masave rregulluese.

E njëjta kërkesë është parashikuar në nenin 10 të Direktivës së BE-së për VSM-në. Sipas po kësaj direktive, me qëllim që të shmangen duplikimet në procesin e monitorimit, mund të përdoret sistemi aktual i monitorimit, nëse konsiderohet i përshtatshëm.

Institucioni përgjegjës për monitorimin e mjedisit në vendin tonë është Ministria e Mjedisit nëpërmjet AKM-së, e cila zbaton monitorimin në bashkëpunim me institucionet përkatëse të ministrive të tjera dhe institucioneve në nivel qendror dhe lokal.

Me qëllim që PPV-ja të zbatohet me efektivitet dhe të realizohen objektiva dhe synimet janë përcaktuar në plan, është e domosdoshme dhe siç e parashikuam dhe më sipër, është kërkesë ligjore, që të monitorohet plani i zbatimit, për të shmangur që në fazat fillestare ndikimet eventuale negative në mjedis.

Për të qënë sa më racional dhe efektiv në monitorimin e mjedisit, do të referohemi atyre treguesve që kanë rezultuar nga objektivat dhe synimet që janë përcaktuar për mbrojtjen e mjedisit dhe kapitullin mbi ndikimet dhe masat zbatuese të PPV-së. Plani i monitorimit përmbledh shumë tregues që përfaqësojnë një numër të konsiderueshëm të elementeve të mjedisit. Realizimi me sukses i kësaj ndërrmarjeve kërkon angazhimin e mjaft institucioneve të cilët duhet të bashkërendojnë aktivitetet përkatëse monitoruese nën drejtimin e autoritetit përkatës të ministrisë së linjës. Mbështetur në ligjin për mbrojtjen e mjedisit, ligjin për VNM-në ka për detyrë të kryejë monitorimin e aktiviteteve që kryhen në kuadrin e zbatimit të PPV-së. Këtu përfshihen qoftë planet, projektet e infrastrukturës që po hartohen ndërkohë, edhe detajimi i PPV-së në planet rregulluese për vendbanimet policentrike, njësi administrative, etj. Bashkia Cërrik ka karakter administrativ dhe pa struktura të plotësuar në specialist dhe teknologji për të mundësuar kryerjen e procesit të monitorimit, ç'ka e bën të domosdoshme bashkërendimin e veprimtarive të punës për zbatimin e PPV-së dhe të kërkesave të VSM-së me institucionet përkatëse kompetente. Rezultatet e monitorimit, Bashkia Cërrik sipas ligjit të VSM-së duhet ti publikojë në mënyrë periodike cdo vit. Për elementet e tjera të mjedisit duhet të procedohet sipas ligjeve që mbulojnë fushën VSM,VNM për monitorimin dhe rezultatet ti përcillen bashkisë Cërrik dhe Ministrisë së Mjedisit. Mbi bazën e informacioneve të marra ka detyrim ligjor t'i publikojë në kuadër të raportit vjetor për gjendjen e mjedisit në Republikën e Shqipërisë.

KONKLUZIONE

Plani i Përgjithshëm Vendor bazohet dhe konsideron kriteret e zhvillimit të Qëndrueshëm. Sipas analizës dhe vlerësimit, PPV-ja në përmbajtje, strategji dhe objektiva ka në tërësi orientim miqësor në lidhje me mjedisin. Vlerësimi i impakteve mjedisore të implementimit të PPV-së evidenton një bilanc pozitiv në shumicën e elementëve. Në mënyrën e strukturimit, konceptimit dhe idesë së materializimit PPV-ja unifikon dimensionin mjedisor – parametrat e mbrotjes dhe mekanizmat përmirësues të mjedisit natyror, kulturor dhe social.

Gjatë implementimit të PPV shkalla e shfaqjes dhe mundësia impaktuese e ndikimeve negative është e kushtëzuar nga mënyra e zbatimit të PPV-së dhe jo nga përmbajtja propozuese e saj.

Ndërkohë që nëpërmjet VSM kemi identifikuar, vlerësuar dhe parashikuar të gjitha impaktet e mundshme mjedisore të PPV-së, në referencat e kushteve të propozimeve përmbajtëse. Për zhvillimin e PPV-së në harmoni të plotë dhe të qëndrueshme me mjedisin, konform kërkesave të VSM si garanti i zhvillimit mjedisor janë propozuar masa konkrete për mënyrën e trajtimit të impakteve mjedisore. Ndërkohë për vlerësimin e zhvillimit përputhës midis veprimeve të propozuara në PPV dhe kërkesave të VSM-së për zhvillim të qëndrueshëm është hartuar program i monitorimit të impakteve mjedisore sipas përmbajtjes propozuese të PPV-së dhe kërkesave të matshme të legjislacionit Mjedisor.

Vlerësimi tërësor mjedisor i PPV evidenton se impaktet pozitive të planit janë shumë të rëndësishme dhe kanë të bëjnë me tërësinë vepruese të faktorëve Mjedisor. Kjo është pritshmëria e hartuesëve të PPV që në ideimin e planit dhe më tej në formulimin e propozimeve përkatëse, ç'ka konfirmohet dhe garantohet akoma më tej nga Vlerësimi Strategjik Mjedisor.

IMPLEMENTIMI I KËTIJ PLANI TË PËRGJITHSHËM VENDOR PËR BASHKINË ÇËRRIK DO TË MUND:

- Të krijoj një imazh tërësish të transformuar të qytetit të Çërrikut;
- Të japë zgjidhje përfundimtare për probleme të infrastrukturës, sistemit të kanalizimeve, sistemit social, kulturor dhe mjedisit gjelbërues, çlodhës, argëtues të qytetit të Çërrik;
- Të trajtoj me efikasitet mjedisore dhe urbane zonat përreth qyteti që konsiderohen si pika të nxehta, duke i kthyer në pjesë funksionale dhe lidhëse të qytetit;
- Do të mund të ndryshoj tërësisht cilësitë e parametrave mjedisor të qytetit si ajri, uji, klima, zhurma, etj duke shmangur qarkullimin nacional nga qendra e qytetit dhe duke instaluar rrjetin urban të periferisë;

- Do të mund tju krijohen kushte urbane më të shëndetshme për banorët nga sistemimi i trotuareve, rrjeteve komunikuese, energjitike dhe krijimi i korsive për biçikletat;
- Zonat rurale nëpërjet sistemit infrastrukturor do të jenë pjesë e rrjetit funksional të bashkisë me tërësinë e shërbimeve sipas konceptit policentrik;
- Performanca dhe disponibiliteti i aseteve do të jetë më i madh në bashki në saj të instalimit të sistemit të menaxhimit dhe ruatjes cilësore të sistemit hidrik dhe mirëmenaxhimit të mbetjeve urbane;
- Evidentohen më së mirë asetet kulturore, historike, tradicionale, kulinare, etj duke u kthyer një nga atraksionet dhe burimet e zhvillimit ekonomik;
- Turizmi malor, ekoturizmi, pylltaria, agrobujqësia, etj tipare zotëruese dhe përshtatëse të zonës bëhen burim atraksioni vendas dhe për të huaj, burim zhvillimi ekonomik dhe social.

Përmbushja e misionit të PPV dhe të kërkesave sipas objektivave të VSM-së mbështetet në faktin se:

- ❖ Bashkia Cërrik karakterizohet nga shumllojshmëri biodiversiteti (flora, fauna, biodiversitet, pyje, burime ujore, etj), por diversitet të kultivuar agrobujqësor, vreshtari, pemtari, perimore, etj ;
- ❖ Bashkia Cërrik ka një pasuri të konsiderueshme dhe me vlera zhvillimore turistike të tipologjisë kulturore, historike, gastronomike, etj me mundësi krijimi qendra, pika, guida deri në fshatra turistik apo ekoturistik;
- ❖ Shpërndarja hapësinore e pasurive natyrore mundëson zhvillim policentrik dhe mundësi integrimi multifunksional, duke krijuar një trekëndësh funksional Cërrik – Shalës & Cërrik – Gostim-Klos-Mollas & midis njësive administrative;
- ❖ Pasuritë/monumentet Kulturore & Historike përbëjnë bazën dhe mundësi potenciale të shkëlqyera për zhvillimin e turizmit malor, kulinar, familjar, kulturor, etj;
- ❖ Pozicioni gjeografik, struktura hapsinor, njësi strategjike potenciale si uzina, aerodromi, rafineria, etj mundësojnë rivitalizim potencialesh zhvillimore ekzistuese me teknologji bashkëkohore;
- ❖ Qendërzimi në raport me bashkitë periferike krijon potenciale ekonomike, agrare, agroturistike, etj mjaft atraktive dhe përfituese;
- ❖ Menaxhimi i sfidave mjedisore ekzistuese por dhe potenciale do të krijonte suport të qëndrueshëm për zhvillimin e mirëqënies së komunitetit, të jetës urbane dhe rurale, infrastrukturës, agroturizmit, etj.

